

The Project Gutenberg eBook of Tom Sawyer: Koulupojan historia, by Mark Twain

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Tom Sawyer: Koulupojan historia

Author: Mark Twain

Translator: Josua Weisell

Release date: April 6, 2014 [EBook #45333]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK TOM SAWYER: KOULUPOJAN HISTORIA ***

Produced by Juha Kiuru and Tapio Riikonen

TOM SAWYER

Koulupojan historia

Kirj.

MARK TWAIN

Suomensi —a —ll

K. E. Holm, Helsinki, 1879.

Helsingin Kirjapaino-Yhtiön kirjapainossa.

ENSIMÄINEN LUKU.

"Tom!"

Ei vastausta.

"Tom!"

Ei vastausta.

"Alkaapa kummastuttaa mihinkä se poika katosi? Tom, kuuletko sinä!"

Vanha rouva vetäsi silmälasinsa alemmas nokkavarrelle ja katseli niitten yli ympäri huonetta; sitte nosti hän ne otsallensa ja tirkisteli niitten alaitse. Harvoin ja tuskinpa milloinkaan katseli hän niin vähäpätöistä kun yhtä poikaa niitten läpi, sillä nämä olivat hänen juhlasinnsa, hänen ylpeytensä, joita hän piti koristuksen, eikä tarpeen vuoksi: senpätähden olikin se yhden tekevä vaikka olisi tirkistellyt reijistä pesän luukuissa. Hetkisen aikaa näytti hän olevan hämillänsä ja sanoi tämän jälkeen, ei kiivaalla, vaan kumminkin niin kovalla äänellä että huonekalut kuulivat sen:

"Niin, minä vannon, että jos minä saan sinut käsiini, niin minä —"

Hän ei lopettanut ajatustansa, sillä tällä ajalla oli hän kuukistaunut alas ja kolisteli luudan varrella sängyn alusta, vaan sieltäpä ei tullut esiin muuta kuin kissa.

"Ei karvaakaan näy koko pojasta."

Hän meni ovelle, joka sattui olemaan auki, katseli siitä kartanolla olevaa omena- ja kirsimarjapensaikkaa, vaan Tom'ia ei näkynyt sielläkään. Nyt kohotti hän äänensä siihen määrään että se kuuluisi etemmäksi ja huusi:

"To-o-o-m!"

Samalla kuuli hän takanansa vähäisen kolinan ja ennätti kääntäytyä niin hyvissä ajoin että sai erään pienen pojan takinhelmoista kiinni.

"Ahaa! Tätäpä piilopaikkaa en muistanutkaan. Mitä sinä siellä olet tehnyt?"

"En mitään."

"Et mitään! Siltä näyttää kätesi ja suuskin. Mitä poikamaisuutta tuo on?"

"Enpä tiedä, tätini."

"Hyvä, vaan minäpä tiedän, minä. Se on hillaa, se on sitä, jota se on. Kaksikymmentä kertaa olen minä sanonut sinulle, että jos et sinä anna hillan olla rauhassa, niin tulen minä olemaan se, joka opettaa sinut pysymään aisoissasi. Anna tänne tuo vapa tuosta!"

Vapa alkoi vinkua. Asema ei ollut ainoasti vaarallinen, vaan epätoivon-alainen.

"Voi, katsokaas taaksenne, tati!"

Vanha rouva kiepsahti ympäriinsä varjellen hameitansa vaaralta, ja poika pujahti samassa silmänräpäyksessä tiehensä, kiipesi korkealle lauta-aidalle ja hävisi sen toiselle puolen. Tati Polly seiso hetkisen hämmästyksissään, ja purskahti sitte sydämmelliseen nauruun.

"Nyt sen hiisi vei koko pojan! Enkä minäkään tuommoisesta jo voi tulla viisammaksi. Kuinka monta kepposta eikö ole hän jo minulle tehnyt, että olisi nytkin pitänyt ymmärtääkseni? Vaan vanhat narrit ovat myöskin suurimmat ja kukapa se vanhan koiran opettanee istumaan sanoo sananlasku. Hyvä Jumala kuitenkin, hänellä ei ole samat vehkeet milloinkaan kahtena päivänä perätysten, ja kukapa voisi aavistaa, mitä vasta tapahtuu? Hän näyttää tietävän aivan tismalleen kuinka kauan hän voi vaivata minua, ennenkuin suutun, ja hän tietää, että jos hän saa minut vähänkin hillitsemään vihaani eli nauramaan, niin on kaikki yli ja ett'en minä voi antaa hänelle yhtääkään sätkäystä. Herra tietköön ett'en minä täytä velvollisuuttani tätä poikaa kohtaan; se nyt on totinen tosi, niinkuin tämä päivä. Joka kuritta kasvaa, se kunniatta kuolee, sanoo sananlasku. Minä tiedän, että minä kokoon rikoksia ja rangaistusta sekä itseni että pojan pään päälle. Hän on piruutta täynnä, vaan hyvä Jumala, — hän on sisar vainaajani lapsi, poika parka, ja minulla ei ole sydäntä piiskata häntä. Joka kerran kuin päästän hänet, saan omantunnon vaivat, ja joka kerran kuin lyön häntä on vanha sydämmeni pakahtua. No niin, ihminen vaimosta syntynyt elää vähän aikaa ja on täynnä levottomuutta sanoo Raamattu, ja minä uskon sen. Luonnollisesti värjöttelee hän iltarupeaman poikessa koulusta, ja minun täytyy hänet pitää työssä huomenna, rangaistukseksi tästä. Sydämmeni on pakahtua tuosta ajatuksesta, että hänen täytyy olla työssä lauantaina, kun muilla pojilla on vapaus, vaan hän kammoksuu työtä enemmän kuin mitään muuta, ja jotenkinhan minun täytyy täyttää velvollisuuteni häntä kohden, muutoin tulen minä olemaan

lapsen turmio."

Tom värjötteli todellakin iltarupeaman poissa koulusta ja vietti joitakuuta erinomaisen hauskoja tunteja. Hän palasi kotia juuri parhaalla ajalla auttamaan Jim'iä, pienoista neekeripoikaa, joka oli puita sahaamassa seuraavan päivän tarpeeksi ja kiskomassa päreitä kyökin uunin sytykkeiksi, jossa illallinen kohta piti valmistettaman, — kumminkin tuli hän aivan tarpeeksi aikaseen ennättääksensä kertoa Jim'ille vehkeensä, sillä ajalla kun Jim teki kolmeneljättä osaa työstä. Tom'in nuorempi veli, eli oikeammiten hänen velipuolensa Sid oli jo poiminut kokosen lastuja, joka oli hänen työnsä, sillä hän oli hiljaisempi poika, joka ei ottanut osaa Tom'in hulluihin vehkeisiin. Nyt kun Tom söi illallista ja varasti sokeria, jos tilaisuus myöten antoi, asetti täti Polly hänelle hyvin kietovia ja syvällisiä kysymyksiä, sillä hän tahtoi pakottaa häntä tekemään aivan rasittavan tunnustuksen. Niinkuin moni muukin yksinkertainen ihminen luuli täti Pollykin olevansa varustettuna erinomaisella periviisaudella ja piti aivan selviä tuumiansa hyvin sukkeloina ja muille aivan ymmärtämättöminä.

"Tom", sanoi hän, "tänään oli aivan lämmin koulussa, vai miten?"

"Niin oli!"

"Hirveän lämmin, eikö niin?"

"Niin!"

"Eikös tehnyt mielesi uimaan?"

Tom säpsähti. Hän katsoi tutkistellen tätinsä silmiin, vaan niiss'ei näkynyt mitään epäiltävää. Nyt vastasi hän:

"Eipä tuo niinkään — — —"

Vanha rouva ojensi kätensä, koetteli Tom'in paitaa sanoen:

"Et sinä nyt kumminkaan tunnu kovin lämpimältä."

Hän mielitteli itseänsä sillä aatteella, että hän oli havainnut paidan kuivaksi, ilman että kukaan olisi havainnut sitä, mitä hänellä oli oikeastaan mielessä. Vaan juuri tästä havaitsi nyt Tom, mistä tuuli kävi, ja esti samassa seuraavan hyökäyksen, joka luultavasti oli tulossa.

"Jotkut meistä pumppusi vettä toistemme pään päälle. Minun tukkani on vielä aivan märkänä. Koetelkaapas!"

Täti Pollyä harmitti tuo ajatus, ett'ei ollut havainnut tuota pientä satunnaistodistusta ja että hän oli laiminlyönyt tämän koukun. Nyt keksi hän uuden keinon:

"Tom ei kai sinun tarvinnut tämän tautta ratkoa auki paitasi kaulusta, jonka tänä aamuna ompelin kiinni. Avaapa nuttusi!"

Kaikki suru katosi Tom'in kasvoilta. Hän avasi nuttunsa. Oikein! paidan kaulus oli ommeltu kiinni.

"Kerskuri! No, mene tiehesi. Minä olin aivan varmaan vakuutettu siitä, ett'et sinä ollut koulussa vaan sen sijaan uimassa. Vaan minä annan sinulle anteeksi. Sinä olet todellakin kun kissa, joka sai revityn nahan, niinkuin sananlasku sanoo, ja ehkä olet parempi kuin maineesi. Nyt varsinkin."

Häntä suututti vähin tuo, että hänen älykkyytensä oli joutunut häpiälle, vaan hän iloitsikin siitä, että Tom oli hairahtanut tottelevaisuuden tielle.

Vaan Sid sanoi:

"Minusta näytti siltä kun te olisitte ommelleet hänen kauluksensa kiinni valkoisella rihmalla, vaan tuo on ommeltu mustalla."

"Aivan niin; Tom, minä ompelin sen valkoisella rihmalla!"

Nytpä ei Tom enään odottanut, mitä tästä seuraisi. Kun hän tuli oven ulkopuolelle, sanoi hän:

"Siddy, kyllä minä sinut tuosta opetan, muista — —"

Kun hän tuli varmaan paikkaan, tarkasteli hän kahta suurta silmäneulaa, jotka olivat pistetyt hänen nuttunsa kauluksen-käänteeseen alle ja joiden silmässä oli rihma — toisessa valkoinen, toisessa musta. Hän sanoi:

"Täti ei olisi havainnut sitä, jos ei Sidiä olisi ollut. Lempo kaikkiakin! Välistä ompelee hän valkoisella

välistä mustalla. Voi, kumminkin, jos hän nyt käyttäisi yhtä tahi toista. Minä en voi pitää tästä selvää. Vaan Sidin minä 'lämmittän' tästä. Niinpä perhana vieköön teenkin."

Hän ei ollut esikuva kylän pojille; vaan sen pojan joka oli esikuvana tunsi hän hyvin ja vihasi häntä sydämmensä pohjasta.

Kahden minutin kuluessa ehkäpä lyhyemmälläkin ajalla oli hän unhottanut kaikki harminsa ja surunsa. Eipä sentähden että hänen harminsa olisivat olleet hivuskarvaakan keveämmät hänelle kuin aikaisen miehen miehelle, vaan sentähden että uusi ja mahtava mielihalu oli painavampi kuin nämät ja karkoitti nyt niinmuodoin nämät pois mielestensä, aivan samoin kun täysikasvuisetkin unhottavat entiset murheensa, sillä mielialalla, joka seuraa uusia pyrinnoita. Tämä mielihalu oli aivan uusi ja tärkeä keksintö vihellystaitteessa, jonka hän oli oppinut eräältä neekeriltä ja jota hän nyt häiritsemättä taisi käyttää. Tämä vihellystapa oli jonkinlaista linnunviserrystä, joka matkaansaatettiin niin että kieli pantiin vähävälisiin kulkulakea vastaan viheltäessä. Lukia muistaneekin kyllä sen miten tuo tapahtui, jos on poikasena ollut.

Ahkeralla harjoituksella tulikin hän jo kohta tämän konstinsa perille, ja hän kulki pitkin katuja suu täynnä harmoniaa ja sydän täytetty kiitollisuudella. Hänellä oli jokseenkin samat tunteet, kuin jollakulla astronomilla joka on keksinyt uuden tähden. Vaan jos vertaamme astronomiin ja pojan tunteitten syvyyttä, puhtautta ja pontevuutta toisiinsa, niin varmaan on voitto pojan puolella eikä astronomiin.

Kesäiset illat olivat pitkät. Ei ollut vielä pimeä. Yhtäkkiä lopetti Tom vihellyksensä. Edessään seisoi muukalainen, poikanen, jok'ei ollut kynnenmustastakaan pitempi kuin hän itse. Vasta tullut muukalainen, oli se sitte mies eli nainen, vanha tahi nuori, herätti aina suuren huomion tässä pienessä kylässä, jota kutsuttiin Pietariksi. Paitsi tätä oli poika hyvissä vaatteissa — hyvissä vaatteissa ja vieläpä arkipäivänä. Tämä oli aivan hämmästyttävää. Hänellä oli lakki uusinta muotia, uusi puhdas ja tahraamaton sininen verkanuttu, samoin housutkin. Hänellä oli kengät jalassa, eikä ollut sen juhlallisempi päivä kun Perjantai. Kaulaliinakin oli hänellä, hyvin koreasta nauhasta. Hänen käytöksessään oli jonkinmoista kaupunkilaisuutta, joka kovin harmitti Tom'ia. Kuta kauemmin Tom katseli tätä loistavaa kummitusta, sitä ylenkatseellisemmasti nyrpisti hän nokkaansa koristuksille, ja yhä huonommalta näytti hänestä hänen oma pukunsa. Ei kumpikaan pojista virkkanut sanaakaan. Jos yksi liikahti, niin liikahti toinenkin, vaan ainoasti sivulle ja kierrelleen. He katselivat toisiansa kasvoista kasvoihin, silmästä silmään koko ajan.

Vihdoin sanoi Tom:

"Minä annan sinulle selkään!"

"Koeta, jos uskallat!"

"Miks'en uskaltaisi!"

"Etkä uskalla."

"Uskallan kyllä."

"Etpähän uskalla."

"Sepä kumma."

"No et uskalla."

"No uskallan!"

Hirvittävä hiljaisuus. Nyt sanoi Tom:

"Mikä sinun on nimes?"

"Mitä se sinua liikuttaa?"

"Kyllä minä näytän sinulle, että se liikuttaa."

"No, miks'et sinä näytä."

"Sano vielä sanakaan, niin — !"

"Sanon, sanon, sanon! No nyt!"

"Nyt sinä olit viisas olevinasi. Tuommoisen miehen minä nyt pieksän milloin hyvänsä, jos toinen

kätenikin olisi taakseni sidottuna, kun vaan haluaisin."

"No miks'et sinä tee sitä. Sinä vaan sanot niin."

"Ärsytähän minua, niin nähdäänpähän."

"Ärsytähän minä; sillä olen nähnyt ennenkin monta yhtä hurskasta samallaisessa katiskassa, kun sinäkin nyt."

"Viisastelia, sinä varmaankin luulet olevasi jotakin. Eikös niin?"

"Ha, ha! minkälainen hattu!"

"Saatathan sen rutistaa, jos et siitä pidä. Koeta saada pois se päästäni; se joka sitä koettaa saa maistaa tuoreita korvapuustia."

"Etköhän valehtelet!"

"Silloin valehtelet itsekin."

"Sinä olet suuri valehtelija etkä uskalla tulla esiin."

"Oh, mene tiehesi!"

"Kuules; jos sinä vielä noilla hyväilyksanoillasi tulet esiin, niin minä kapsautan kivellä kalloosi."

"Luonnollisesti teet sinä sen."

"Niin teenkin."

"Miks'et sinä tee sitä? Sinä kehut ja kehut tekeväsi, eikä siitä tule mitään. Minkätähden? Juuri sentähden että olet pelkuri."

"Sinuako pelkäisin? Ohoo!"

"Siitäpä se näyttää."

"Mutta minä en ole pelkuri."

"Oletpa kyllä."

Taas pitkäkallinen äänettömyys, jolla ajalla pojat vielä tuimemmasti tuijottivat toisiinsa ja kierrellen kuin kissat kuumaa kattilaa. Yht'äkkiä seisoivat he olat vastatusten. Tom sanoi:

"Pois tieltä!"

"Mene itse!"

"Ei ole pakko."

"Ei minullakaan."

Näin seisoivat he; kummallakin jalat kulmassa, täten tukevammin seistäksensä ja ponnistivat toinen toistansa, samalla vihaisesti toisiansa katsellen. Vaan ei kumpikaan tullut voitolle. Näin taisteltuansa, kunnes kumpikin oli punainen kuin kukko, päästivät he varovasti toisensa ja Tom sanoi:

"Sinä olet pelkuri ja mammanporsas. Annahan olla, kun minä sanon vanhemmalle veljelleni, niin kyllä hän sinut lämmittää vaikka sakari-sormellansa; ja sen tekeekin hän, kun vaan sanon hänelle."

"Sinun vanhemmasta veljestäsi minä en piittaa mitään, sillä minulla on veli, joka on paljoa suurempi ja vahvempi kuin sinun veljesi, ja joka taitaa heittää milloin hyvänsä veljesi kuin rukkasen tuon lauta-aidan yli." (Nämä veljet olivat kummallakin ainoasti mielikuvituksia).

"Se on valhe."

"Ei se sillä valheeksi jouda jos sinä sen sanot."

Tom piirti suurella varpaallansa viivan hiekkaan ja sanoi:

"Jos tuon yli uskallat astua, niin minä löylytän sinut, niin ett'et pysy seisallasi."

Muukalainen astui heti rajan yli ja sanoi: "Nyt sanoit minut löylyttäväsi; saapa nähdä tuleeko tuosta mitään?"

"Älä tunkeu päälleni. Katso itseäsi!"

"No, löylyttäväsihän sinä sanoit minut, — miks'et tee sitä?"

"Lempo vieköön, kahdesta kymmenestä centistä tekisin sen."

Poika sieppasi kaksi kymmenen centin lanttia taskustansa ja näytteli niitä irvistellen Tom'ille. Tom puukkasi häntä, niin että lantit kilahtivat kadulle.

Samassa silmänräpäyksessä piehtaroivat pojat likasella kadulla, kovasti pitäen toisistansa kun kaksi kissaa; ja yhden minuutin kuluessa sekä vetivät että repivät he toisiansa tukasta, korvista, nenästä ja mistä vähänkin kiinni saivat, täten peittäen itsensä sekä tuhalla että kunnialla. Kohta sai tämä sekamelske jonkunlaisen muodon ja tappelu-tuoksun läpi nähtiin Tommi istuvan kahanreisin vihamiehensä päällä, muokaten häntä nyrkillänsä.

"Sano, kun olet saanut tarpeeksi", sanoi hän.

Poika kimpui irti päästäksensä. Hän itki äänessä harmista.

"Sano milloin olet saanut tarpeeksi", sanoi taas Tom'i jatkaen työtänsä.

Vihdoin sai poika äänetyksi vaipuneella äänellä: "jo on tarpeeksi!" Nyt päästi Tom'i hänet ylös ja sanoi:

"Olkoon opiksesi! Ehkä vasta katsot paremmin eteesi kenen kanssa rupeat viisastelemaan."

Poika hyppäsi ylös, puisti tomun vaatteistansa, nyyhkien ja kakistellen katseli vähä väliin ympärillensä ja puistaen päätänsä uhkasi kostaa Tom'ille tämän "vasta kuin hän saapi hänet käsiinsä." Kaikelle tälle nauroi Tomi kohti kurkkuaan ja alkoi pää pystyssä marssia matkoihinsa koko tappelutantereelta. Vaan samassa kun Tom käänti selkäänsä, sieppasi poika kiven, ja heitti sillä Tom'ia selkään: samassa teki hän kokonaisen käännöksen ja kiiti kun antilopi tiehensä.

Tom ajoi kavaltajaa jälestä aina kotiinsa saakka ja sai näin tietää missä hän asui. Siinä jäi hän portilla vartioimaan ja vaati vihollista tulemaan ulos; vaan vihollinenpa ei tullutkaan: seisoi vaan ikkunassa ja irvisteli siitä Tom'ille. Vihdoin tuli pojan äiti, nimitti Tom'ia häjyksi ja pahanilkiseksi katupojaksi ja käski hänen laputtaa tiehensä. Nyt läksikin Tom'i pois, vaan uhkasi vielä kerran varrota "ulos tuon pojan tuolta."

Tänä iltana tuli hän jokseenkin myöhään kotia. Kun hän kiipesi ikkunasta sisään havaitsi hän tätinsä väjyksissä vartoovan häntä, ja kun mummo näki missä siivossa hänen vaatteensa olivat, vahvistui hänen päätöksensä timantti kovaksi vaihettaa Tomin lauantai-iltaiset koululuvut vankeudeksi ja pakkotyöksi.

TOINEN LUKU.

Nyt oli lauantaiamu, koko luonto oli kirkas ja puhdas kesäisessä puvussansa ja hehkui eloa ja elämää. Runoutta oli joka sydämessä, ja jos sydän oli puhdas, niin puhkesi tämä runollisuus ääneen. Ilo loisti kaikkein silmistä ja heidän askeleensa olivat keveät ja reippaat. Akaasia-puut olivat täydessä kukkapuvussaan ja täyttivät ilman tuoksullansa.

Vähän matkaa kylästä, kylän yläpuolella, kohosi Cardiff Hill'in ihana ja viheriä kukkula, ja näytti täältä katsellen onnettarien asunnolta, sillä niin uneksivan, rauhallisen ja viehättävän näköinen oli se.

Tom nähtiin katukäytävällä, kantaen toisessa kädessään maalilla täytettyä ämpäriä ja toisessa pitkävartista maalaripenseliä. Hän heitti silmäyksen lautta-aidalle, kaikki sulo katosi luonnosta ja synkkä-mielisyys täytti hänen sielunsa. Lauta-aita, yhdeksänkymmentä jalkaa pitkä ja yhdeksän jalkaa korkea! Elämä tuntui hänestä kovin raskaalta ja tyhjältä. Huoaten pisti hän penselinsä maaliämpäriin, ja siveli sillä joitakuita kertoja ylimmäistä lautaa, teki vielä kerran samalla lailla, vertaili tätä vähäistä maalattua pilkkua tuohon melkein äärettömään maalaamattomaan alaan, ja istausi kovin alakuloisena erälle puksipuun kannolle. Jim tuli portista hypellen kuin vuohen poika, kantaen pientä läkki kannua ja laulaen: "tytöt ne Buffalossa ovat kuin auran kukki". Veden haku kauppalan kaivosta oli tähän saakka ollut Tom'ista hyvin halveksittavaa työtä, vaan nyt se ei tuntunut siltä. Hän muisti että kaivolla tapasi kumppania.

Valkoisia ja värjäytyitä poikia ja tyttöjä odotti täällä aina siksi kunnes heidän vuoronsa tulisi, tällä

ajalla lepäsivät he, pelasivat pois leikkikapineitaan keskuudessaan, riitelivät, pieksivät toisiaan ja heittivät kuperkeikkaa. Hän muisti että vaikka kaivolle ei ollut kuin joitakuita satoja askelia, Jim ei palannut sieltä milloinkaan ämpärineen ennen tunnin kuluttua ja tämänkin ajan kuluttua vasta silloin kun häntä käytiin hakemassa. Tom sanoi:

"Kuules Jim; minä käyn vedellä, jos maalaat sillä ajalla."

Jim pudisti päätänsä ja sanoi: "Ei käy laatuun, masteri Tom, vanha rouva käskee minun vedelle, eikä luvannut minua viivyttämään eikä osaa ottamaan kumppanieni vehkeisiin. Hän sanoi: kyllä arvaan että, Tom pyytää sinua maalaamaan edestänsä, vaan pidä sinä vaan huoli omista asioistasi, — kyllä minä itse maalauksesta huolen pidän."

"Oh, mitä sinä huolit hänen sanoistansa! Noinhan hän höpisee aina. Anna tänne kannu — minä en viivy minuuttiakaan liaksi. Hän ei koskaan tule tätä tietämään."

"En minä tohdi, masteri Tom. Vanha rouva iskee minua niskaan ja vääntää minulta niskat nurin. Niin hän tekee!"

"Hän! Eihän hän lyö ketään — korkeintaan antaa hän sormistimallaan paukun päähän ja kuka tuota pelkäisi. Kielellään hän kantaa kyllä suuria sanoja, vaan mitä niistä sanoista — kunhan hän ei itke. Kuules Jim, minä annan sinulle yhden marmoripallon. Sinä saat valkoisen pallon."

Jim kävi jo epävakaiseksi.

"Ajattelepa Jim, valkoinen marmoripallo, ja vieläpä kaikkein siroin."

"Kas lempo, onpa todellakin pulska pallo, se täytyy tunnustaakseni. Vaan masteri Tom, minua peloittaa niin peevelisti tuo vanha rouva."

Ihminen Jim'ikin oli — kiusaus oli kovin suuri. Hän laski kannun kädestänsä ja otti tuon valkoisen marmoripallon; vaan samalla alkoi hän kiittää pitkin katua kannu kädessä, seurattuna joltakin kolisevalta esineeltä. Tom maalasi lauta-aitaansa suurimmalla ahkeruudella, tohveli kädessä ja voiton tunne loistaen silmistä vetäysi täti Polly pois näyttämöltä.

Vaan Tom'in into ei kestänyt kauan. Hänelle juotui ne huvitukset mieleen, joilla hän oli aikonut itseänsä tänään huvitella, ja hänen huolensa kasvoivat yhä suuremmiksi. Kohta, ajatteli hän, tulevat ne pojat, joilla on vapaus, ja alkavat kaikin tavoin ilveillä siitä kun minun pitää olla työssä — ainoasti tämä ajatus poltteli jo häntä kun tuli. Hän otti esiin maalliset omaisuuksensa ja tarkasteli niitä — pienoisia leluja, marmori-palloja ja kaikenlaista muuta pientä rihkamaa, ehkä niin paljon, että hän näillä saisi palkatuksi työmiehiä, vaan ei kumminkaan niin paljoa, että hän niillä olisi voinut ostaa edes puolen tunnin täysinäisen vapauden. Hän pisti vähäiset tavaransa takaisin taskuunsa, ja hylkäsi kokonaan sen ajatuksen että näillä koettaa lahjoa kumppaninsa.

Tässä kamalassa ja epäilyksen alaisessa tilassa juolahti hänen mieleensä onnellinen aate. Todellakin onnellinen. Hän otti pensselinsä ja jatkoi erinomaisen tyyneellä mielellä työtänsä. Kohta tämän jälkeen ilmestyi Ben Roger näyttämölle, juuri se, jonka ivaa Tom enin pelkäsi. Ben tuli hyppien ja tanssien — täysi todistus siitä, että hän oli hyvällä tuulella ja että hänen toiveensa olivat suuret ja iloista laatua. Hän söi omenaa ja päästi vähä väliin pitkäveteisen ja soinukkaan huudon, "hihoo", jota seurasi syvempi "plingplingplong, plingeliplong": siten matki hän höyrylaivaa. Kun hän tuli lähemmäksi hiljenti hän vauhtiansa, asettui keskelle tietä, kallistui oikealle puolelle ja höyrysi, tehden suuren mutkan, maata kohden, vaarin ottaen sekä arvonsa että kaikki temput, sillä hän oli olevinansa tuo yhdeksän jalan syvässä kulkeva "Suuri Missouri." Hän oli samalla laivana, katteinina ja signaalikellona, sentähden täytyi hänen otaksua olevansa omalla täkillänsä, jolla itse käskee ja toimitti käskynsä.

"Seisottakaa laiva, te siellä! Klingelikling." Laiva seisottui melkein kokonansa ja ajoi katukäytävää kohden.

"Takaperin, puoli masiinaa! Klingelikling!"

Hän levitti sylensä ja laski ne sitte sivullensa.

"Kääntäkää oikealle! Klingelikling. Puh, puh, puh" samalla kierteli hän kaikenlaisia mutkia ilmassa oikealla kädellensä, sillä tämä kuvasi suurta ratasta, joka oli neljäkymmentä jalkaa ympäriinsä. "Kääntäkää vasemmalle! Klingelikling! puh, puh, puh."

Nyt alkoi vasen käsi samalla tavalla tehdä kiehkuoroita ilmassa. "Pitäkää oikealle! Klingelikling! Vasemmalle! Eteenpäin oikealle! Seiso! Kääntäkää varovasti laiva! Klingelikling. Puh, puh, puh. Liinat esiin! Joutukaat. Heittäkää ulos liina laiturille! — Mitä te teette siellä alhaalla? Pankaa liinat tuohon kanton kiinni. Vetäkää nyt laiva laituriiin! Seisottakaa masiina, te siellä! Klingelikling."

"Shy-shy-shy!" (Hän laskee ulos höyryä venttiilien kautta).

Tom jatkoi maalaamistaan, eikä ollut näkevinänsä koko höyrylaivan vehkeitä. Ben katseli vähän aikaa häntä ja sanoi sitte:

"Ha, ha, ha! Sinä olet luultavasti tuohon naulattu, eikös niin?" Ei vastausta. Tom tarkasteli työtään taiteilijan silmäyksillä, vetäsi vielä kerran pensselillään, ja tarkasteli taas sitä samalla tavalla. Ben tuli hänen vierellensä. Tomin suuhun tuli vesi kun näki omenan Ben'illa, vaan hän pysyi työssänsä. Ben sanoi:

"Hei, poikaseni, sinun pitää olla työssä tänään, eikö niin?"

"Kah hiisi! Ben! Enpä huomannutkaan sinua."

"Kuules, minä olen aikonut mennä uimaan. Haluttaakos tullaksesi mukaani? Vaan luultavasti sinä työskentelet mieluukkaammin, eikös niin? Luonnollisesti?"

Tom katseli hetkisen tuota toista poikaa, sitte sanoi hän:

"Mitä kutsut sinä työkse?"

"Vai niin, eiköhän tuo ole työtä?"

Tom teki työtänsä ja vastasi mistään huolimatta: "ehkä lienee työtä, ehkä ei. Sen vaan tiedän, että tämä huvittaa Tom Sawyer'ia."

"No älähän mitään — ethän vaan tahtone sanoa, että tuota työtä teet mielelläsi?"

Penseli jatkoi matkaansa.

"Tee tätä mielelläni? Niin, minä en ymmärrä, miks'ei tämä hauskuuttaisi minua. Sinä luultavasti luulet että tämmöistä työtä on minulle jokapäivä tarjona?"

Tämä antoi asialle kokonaan uuden muodon. Ben herkesi pureskelemasta omenaansa. Tom siveli penselillään erinomaisella taitavuudella ja somuudella — vetäysi vähän takaperin katsoaksensa vaikutusta, korjaili sieltä ja täältä — arvosteli uudestaan korjauksien vaikutusta. Kun Ben katseli kaikkia näitä Tom'in liikunnoita mieltä hän yhä enemmän tähän työhön ja jopa sanoi viimen:

"Kuules Tom! annapa minunkin maalata vähäisen."

Tom aprikoi, oli vähällä myöntyä, vaan muutti päätöksensä. "Ei, ei," vastasi hän, "ei se käy laatuun, Ben. Näet sä, tati Polly on varsin tarkka tästä aidasta — syystä että tämä on katua vasten, ymmärräthän — vaan jos tämä olisi pihan puolella, niin en minä siitä juuri piittäisi, eikä hankään. Hän on niin erinomaisen tarkka tästä, senpätähden on tämä tehtävä hyvin tarkasti ja tyystisti. Luullakseni ei tuhannessa ja tuskinpa kahdessa tuhannessa pojassa, löytyy yhden yhtä, joka olisi mies tekemään tätä niinkuin se on tehtävä."

"Oh todellako — onko se niin? Älä nyt ole turhamainen — anna minun nyt koettaa yksi ainoa kerta, hyvin vähäisen vaan. Minä antaisin sinun, jos olisin sijassasi."

"Ben, hyvin mielelläni antaisin, minä vakuutan sen; vaan tati Polly — niin, Jimikin tahtoi tehdä tätä, vaan hän ei päästänyt häntä tähän. Sid tahtoi myös, vaan ei hankän päässyt. No, käsitätkös nyt, missä pulassa minä olen? Jos sinä maalaisit aidan ja jotai tapahtuisi sille —"

"Ole jaarittelematta! Minä teen sen aivan yhtä hyvin kuin sinäkin. Anna minun vaan koettaa. Kuules — saat siemen-kotin omenastani."

"No tuossa on. En kumminkaan, Ben, minua peloittaa —."

"Saat kokonaan."

Tom jätti epäilevän näköisenä, vaan ilosta tykkivällä sydämmellä pensselin Ben'ille. Sillä ajalla kuin entinen höyry "Suuri Missouri" teki työtä ja hikoili auringon paisteessa, istui mestari, joka oli vetäynyt pois työstä, vierellä eräällä tynnyrillä siimeksessä, järsien omenaansa ja miettien kuinka hän useampia syyttömiä niellä voisi. Esineitä ei puuttunut häneltä; joka silmänräpäys tuli uusia poikia; he tulivat juoksennellaksensa ja leikkiäksensä, vaan seisattuivat maalaamaan. Kun Ben oli kyllästynyt; möi Tom lähimmäisen oikeuden työhön Billy Pisher'ille hyvästä paperi-leijasta, ja kun tämä ei enää jaksanut, maksoi Johnny Miller oikeuksistansa kuolleen rotan ja kappaleen nuoraa, jolla rotta pantiin liikkeelle, j.n.e. tunti tunnin perästä. Ja kun puolen-päivän aika tuli, oli Tom, joka aamulla oli ollut köyhyyden rasittama poika parka, sanalla sanoen ympäröity rikkaudella. Hänellä oli, paitsi jo lueteltuja kapineita,

kaksitoista marmoripalloa, kappale sinistä putelilasia; puukanuuna, avain, joka ei avannut minkäänlaista lukkoa, kappale liitua, lasinen karahviinin korkki, tinainen sotamies, pari meri-tähteä, kuusi sähköistä, silmäpuoli kissa, messinkinen oven salpa, koirattoman koiran kaula-panta, puukon pää, neljä appelsiinin kuoren kappaletta ja kappale ruostunutta lakkia. Hänellä ei ollut koko ajalla mitään tehtävää ja kyllin kyllä seuraa, — ja lauta-aita oli kumminkin kolmeen kertaan maalattu. Jos ei maali olisi loppunut, olisi kaikki kauppalan pojat joutuneet häviöön.

Tom tuumaili itsekseen ett'ei maailma kumminkaan ollut niin nurja. Tietämättänsä oli hän keksinyt suuren lain ihmiskunnan toiminnoissa, nimittäin, ett'ei tarvinnut muuta kiihottaaksensa, joko pojan tai aikuisenkin miehen halua saadaksensa jotakuta esinettä, kun tehdä sen saaminen vaikeaksi. Jos hän olisi ollut suuri ja viisas filosofi (tieto-viisas), niinkuin tämän kirjan tekiä, niin olisi hän nyt käsittänyt, että työtä on kaikki se, jota ihminen on pakoitettu tekemään, vaan leikkiä se, johon hän ei ole pakoitettu. Tästä olis hän ymmärtänyt senkin, miksi konstikukkasten valmistaminen tai polku-myllyn polkeminen ovat työtä, kun keilin heitto ja Mont-Blanc'ille kiipeäminen ovat ainoasti huvitusta. Englandissa löytyy rikkaita herroja, jotka kesällä joka päivä ajaavat neljän hevosen vetämiä vaunuja kahdenkymmenen ja kolmenkymmenen peninkulman matkan, syystä, että tämä oikeus maksaa heille suuria rahasummia; vaan jos heille tarjottaisiin palkka työstänsä, niin muuttaisi tämä asian työksi, ja he herkeäisivät siitä paikalla.

KOLMAS LUKU.

Tom näyttäisi nyt täti Pollylle, joka istui ikkunassa eräässä iloisessa kartanon puolella olevassa huoneessa, joka oli samalla sänkykammari, kirjasto, ruokahuone ja sali. Kesäinen ilma, rauhallinen hiljaisuus, kukkien tuoksu ja mehiläisten nukuttava surina olivat tehneet vaikutuksensa, hän oli nyökähtänyt uneen neuloessansa — sillä hänellä ei ollut muuta seuraa kuin kissa — kissa oli nukkunut hänen polvillensa. Lasi-silmänsä oli hän varmuuden vuoksi nostanut harmaalle päällelensä. Hän arveli Tom'in luonnollisesti jo ammon sitte menneen tiehensä, ja nyt ihmetytti häntä se, että hän näin pelkäämättä antausi hänen käsiinsä. Tom sanoi:

"Täti pääsenkö minä jo leikittelemään?"

"Mitä, nyt jo? Kuinka paljon sinä olet maalannut?"

"Koko lauta-aidan."

"Tom, älä nyt valehtele. Minä en kärsi sitä."

"Enhän minä valehtele, täti; koko lauta-aita on todellakin maalattu."

Täti Polly ei uskonut vähän vähäkän hänen vakuutuksiansa. Hän meni itse katsomaan, ja olisi ollut hyvin tyytyväinen, jos olisi löytänyt kaksikymmentä prosenttia Tomin ilmoituksesta todeksi. Nyt kun hän näki että koko lauta-aita oli maalattu, ei ainoastaan maalattu, vaan vieläpä toisen ja kolmannenkin kerran tarkkuudella maalattu, ja että sitä paitsi oli alareunaan vedetty musta rantu, niin hänen hämmästyksensä oli sanomattoman suuri. Hän sanoi:

"No, en kuuna kullaa valkeana olisi uskonut tuota! Se nyt on aivan kieltämätön asia, että sinä saatat tehdä työtä, jos vaan tahdot, Tom."

Vaan nyt laimentu hän kiitöksensä, jatkaen:

"Kumminkin täytyy minun sanoa, että sinä hyvin harvoin tahdot. No menähän nyt leikittelemään, vaan laittaukin koreasti viikon kuluessa kotiin, ymmärrätkös, muutoin juovitan selkänahkasi, muista se."

Hän oli niin valloitettu hänen loistavasta työstään, että hän otti hänet mukaansa pieneen ruokakomeroon, valitsi erinomaisen pulskan omenan ja antoi sen hänelle, pitäen samassa pienen puheen siitä, kuinka paljon arvokkaampi ja maukkaampi makeislahja on, kun se on saatu synnittä ja hyvillä kilvoituksilla. Hänen lopettaissansa tätä hyvin valitulla raamatunlauseella, "kaappasi" Tom piparikakun.

Nyt juoksi hän ulos ja näki Sidin nousevan rappusia, jotka portilta veivät sisähuoneisiin toisessa kerrassa. Savipallia oli saapuvilla ja silmänräpäyksessä oli ilma täytetty niillä. Ne suhisivat Sidin ympärillä kuin rakeet, ja ennenkuin täti Polly oli ennättänyt kerätä hämmästyneet sielunsa voimat ja joutunut avuksi, oli kuusi eli seitsemän savipalloa sattunut Sidin selkään, Tom pelastaunut yli lauta-aidan ja hävinnyt. Talossa oli portti, vaan tämä oli tavallisesti kovin ahdas hänen käytettäväksensä. Nyt,

kun hän oli tehnyt rätingin Sidin kanssa, tuosta sanasta, joka oli vetänyt huomion tuohon mustaan rihmaan ja saattanut hänet ahdinkoon, oli hänen sielunsa-rauha taas tasapainossa.

Tom juoksi pitkin katua, pysytellen seinävierillä, ja katoisi viimein likaselle solalle, joka oli tätinsä navetan takana. Kun hän varmuudella oli jättänyt ne paikat, joilla hänet olisi voitu kiinnittää ja rangaista, niin asetti hän askeleensa suurelle torille, jolla kaksi sotaista kompaniaa poikia, ennen tehdyn päätöksen mukaan, seisovat asetettuna vastakkain, toistensa päälle hyökätäkseen. Tom oli yhden näiden armeiain kenrali, Joe Harper hänen paras ystävänsä, toisen. Nämä suuret päälliköt eivät alentaneet itseänsä niin paljon, että olisivat ottaneet osaa tappeluun — se soveltui paremmin noille alhaisille — vaan istuivat yhdessä korkeammalla paikalla, sieltä ajutanttein avulla johdattaen tappelua. Pitkällisen ja kovan tappelun perästä sai Tomin joukko suuren voiton. Sitten luettiin kuolleet, vangit vaihettiin, tulevan sodan ehdoista suostuttiin ja välttämättömästi tapahtuva tappelu päivä määrättiin, jonka jälkeen sotajoukot asetettiin joukkoihin ja riviin ja marssivat tiehensä. Tomkin valmistausi lähtemään yksinään kotiinsa.

Kun hän oli tullut Jeff Thatcherin kartanon edustalle, näki hän puutarhassa uuden tytön — viehättävän pienen sinisilmäisen olennon, jonka pitkä ja paksu valkoinen tukka oli letitetty kahdelle letille, hänellä oli valkoinen suvihame päällensä ja pienet viirustellut housut jalassansa. Uros, joka juuri oli ruunattu kunnialla, antautui nyt laukauksen laukaisematta. Eräs Amy Lawrence katosi hänen sydämestänsä, eikä jättänyt edes muiston tunnetta jälestänsä. Hän oli luullut rakastavansa häntä ylitse kaikkea, hän oli pitänyt kiihkoansa rakkautena, ja katso, tämä oli ollut ainoastaan pieni, löyhä, pian katoava taipumus. Kuukausia oli kulunut ennenkuin hän oli voittanut hänet, ainoastaan viikon päivät oli kulunut siitä kun Amy oli tunnustanut rakkauttansa hänelle, ainoastaan seitsemän lyhyttä päivää siitä, kun hän oli tullut maailman onnellisimmaksi pojaksi, ja nyt oli hän silmänräpäyksessä kadonnut hänen sydämestänsä, ikäänkuin sattumalta tullut vieras, joka tulee ja lähtee.

Hän katseli salaisesti tätä uutta enkeliä, kunnes hän näki itsensä huomatuksi. Sitten alkoi hän, ikäänkuin olisi ollut tietämätöin hänen läsnäolostansa, tehdä kaikenlaisia poikamaisia temppuja, tällä tavoin vetääksensä huomiota puoleensa. Juuri kuin hän oli päässyt vauhtiinsa ja teki kaikenlaisia hirvittäviä voimisteluliikkeitä, heitti hän silmäyksen sivulle ja näki tytön likenevän pyntinkiä. Tom meni aidan luo, nojautui sitä vasten toivoen hänen vielä vähäisen viipyvän. Hän viivähtikin hetkisen rappusilla ja alkoi sitten lähestyä ovea. Tom huokasi syvältä kun tyttö pani jalkansa kynnykselle, vaan samalla kirkastui hänen muotonsa; sillä juuri ennenkuin tyttö meni ovesta sisään heitti hän yli lauta-aidan keto-orvokin kukan. Poika juoksenteli ympäriinsä, seisottui pari jalkaa kukasta, varjotti sitten silmänsä kädellään ja alkoi katsella pitkin katua, ikäänkuin hän siellä olisi nähnyt jotakin eriskummallista. Nyt otti hän kadulta erään oljen korren ja koetti sitä, pää keikallaan, saada seisomaan nenällänsä, ja kun hän tätä tehdessään hoippui puolelta toiselle, tuli hän aina lähemmäksi keto-orvokkikukkaista; viimein lepäsi hänen paljas jalkansa sen päällä, hänen notkeat varpaansa kietoutuivat sen ympäri, hän hyppeli yhdellä jalalla pois aarteinensa ja katosi nurkan taakse. Vaan ainoastaan minuutiksi — siksi, kunnes hän oli asettanut kukkasen sydämensä eli ehkäpä mahansa lähisyyteen; sillä hän ei ollut juuri taitava anatomiasa, eikä muutoinkaan kovin kriittinen.

Nyt palasi hän takasin ja ajeli yöhön saakka kartanon ympäristöllä, näyttäin niinkuin ennenkin "mitä hän taisi". Vaan tyttöä ei enää näkynyt; kumminkin lohdutteli Tom itseänsä sillä toivolla, että tyttö oli ollut jonkin ikkunan lähisyydessä ja siitä nähnyt hänen vehkeensä.

Illallista syödessään oli Tom koko ajan niin hyvällä tuulella, että täti kummastellen mumisi itsekseen "mitähän herran nimessä lapselle on tapahtunut." Hän sai koko joukon nuhteita, siitä että hän oli heittänyt Sidiä savipalleilla, vaan nämä ei näyttäneet liikuttavan häntä ollenkaan. Hän koetteli varastaa sokeria aivan tätinsä nokan alta, vaan sai siitä napauksen sormillensa. Hän sanoi:

"Mutta täti, sinä et lyö milloinkaan Sidiä kun hän ottaa."

"Niin, Sid ei kiusaakaan minua niin kuin sinä. Jos en minä sinua varosi alinomaa, niin sinulla olisi aina sormesi sokerissa."

Tämän sanottua meni hän keittiöön, ja Sid, onnellinen rangaistuksettomuudestaan, ojensi kätensä sokeri astiaan, näin harmittaaksensa Tom'ia, joka olikin miltei kärsimätöntä. Vaan mitenhän Sid köpelöikiin sokeri astian kanssa, pudotti hän sen lattiaan ja se meni murskaksi. Tom tuli aivan iloiseksi — niin iloiseksi, että hän hillitsi kielensä ja oli ääneti. Hän päätti olla ihan ääneti, sanaakaan sanomatta, jos tätikin tulisi sisälle, siksi kuin hän kysyisi, kuka tuhon oli tehnyt. Sitte vasta aikoi hän kertoa koko asian, eikä koko maailmassa olisi mitään niin hauskaa kuin se, että tuo lemmikki ja kaikkein poikain esikuva saisi "selkänsä pehmitetyksi." Hänen sydämensä tykki niin ilosta, ett'ei hän tahtonut saattaa pidättäytyä, kun vanha rouva tuli sisälle ja seisattui kappaleita katselemaan, heittäen vihasta säihkyviä silmäyksiä lasisilmieniänsä yli. Tom jupisi itsekseen: "nyt se paukahtaa." Ja samassa kimpuihän hän lattialla. Tuo mahtava kämmen kohosi vielä kerran läväyttääksensä häntä, vaan nyt huusi Tom:

"Kylliksi nyt. Miksis lyöt minua? Sid sen särki."

Täti Polly taukosi ällistyen, ja Tom odotti häneltä jonkinlaista sääliväisyyden katsausta; vaan kun hän oli saanut sanan suuhunsa, ei hän sanonut muuta kuin:

"Hm — jos oikein ajattelen niin selkäsauna ei ole milloinkaan liikaa sinulle. Varmaan olisi sinulla muita konnan koukkuja tehtävänä, jos en minä olisi läsnä."

Vaan sitten tunsu hän omantunnon vaivoja, ja hän halasi sanoa hänelle jonkin lempeän ja suosiollisen sanan. Kumminkin pelkäsi hän, että tämä selitettäisiin niinkuin hänellä olisi ollut väärin, ja tätä ei sallinut järjestys. Niin oli hän ääneti ja meni askareillensa surullisella sydämmellä. Tom nureksi eräässä nurkassa ja lievitteli suruansa. Hän tiesi, että hänen tätinsä sydämmessään oli polvillansa hänen edessään, ja tästä tiedosta oli hän täynnä juroa tyytyväisyyttä. Hän ei tahtonut ripustaa ulos minkäänlaista kylttiä ja tätinsä kylttäämistä hän ei tahtonut nähdä. Hän tiesi, että häntä vähä väliin katseli vesikiehteiset suosiolliset silmäykset, vaan hän ei tahtonut näitä tunnustaa. Hän näki hengessä itsensä olevan kuolinvuoteella, ja tätinsä vuoteensa vieressä ryhöttäen polvillansa anoen häneltä anteeksi entisestä ankaruudestaan, vaan hän kääntyi seinään päin ja kuoli, sanaakaan sanomatta. Oh, mikä hätä tätillä silloin olisi! Ja hän näki itseänsä kannettavan joelta kotia, kuolleena, tukka läpimärkänä, kädet ijankaikkisesti jäykkänä ja liikkumattomina, ja tuo runneltu sydänparka rauhassa. Kuinka täti silloin heittäytyisi hänen päällensä, kuinka hänen kyyneleensä juoksisivat virtana ja kuinka hän rukoileisi Jumalaa saadaksensa takaisin rakastetun poikansa, jota hän ei enää kuuna kullaan valkeana kohteleisi kovuudella! Vaan hän makaisi tuossa kylmänä ja vaaleana — pieni marttyyri parka, jonka kärsimykset olivat nyt päättyneet. Näin uneksiessaan tuli hän semmoiselle mielenalalle, että hänen piti yhä nieleksiä, sillä hän oli aivan pakahtumaisillaan, ja hänen silmänsä olivat täytetyt kyyneleillä, jotka valuivat pitkin nenävartta, kun vaan räpäytti silmiänsä ja tippuivat nenänpäästä alas.

Tämän surun viljeleminen oli hänelle niin suuri nautinto, ett'ei hän voinut kärsiä sitä, että joku maallinen tai muu häiritsevä ilo keskeytti sen. Hänen surunsa oli kovin pyhä tullaksensa tämmöisen lähisyyteen, senpätähden, kun hänen serkkunsa Mary, iloisna siitä että oli taas päässyt kotiansa pitkän viikon maalla oltuansa, tuli tanssien huoneeseen, nousi hän ylös ja meni pilvisenä ja sumuisena toisesta ovesta, kun serkkunsa toi toisesta iloa ja päiväpaistetta.

Hän vaelti pois noilta tunnetuilta paikoilta, joille nuorukaiset tavallisesti kokoontuivat, ja etsei yksinäisiä paikkoja, jotka olivat yhteydessä mielensä kanssa. Virta oli ajanut yhteen joukon puita, jotka muodostivat ikään kuin lautan; hän istuisi sen reunalle katselemaan tuota synkkää syvyyttä, toivoen tuohon heti hukkuvansa, tuntematta kumminkin noita vanhanaikuisia, vastenmielisiä tunteita, jotka luonto oli laatinut. Nyt muisti hän keto-orvokki kukkaisensa.

Hän kaivoi sen käsiinsä, mustuneena ja muuttuneena, ja tämä kiihoitti merkillisesti hänen surullista onneansa. Hän arveli itsekseen, tokkohan tuo tyttö, jos tietäisi suruni, surkuttelisi minua. Itkisikö hän ja toivoisiko hän saavansa laskea kätensä kaulalleni lohduttaaksensa minua. Vai kääntyisikö hän kylmäkiskoisesti pois puolestani, niinkuin koko tuo turmeltu maailma? Tämä kuva synnytti semmoisen pyörteen suloista kärsimistä hänessä, että hän vähän väliin uudisti sitä mielessään, ja vaali sitä aina uutena ja erimuotoisena, kunnes sai sen viimein nukkavieruksi.

Viimein nousi hän huoaten ylös ja katosi pimeyteen. Noin puoli kymmenen eli kymmenen aikoina tuli hän sille ihmistyhjälle kadulle, jossa hänen tuntematon ihailtavansa asui. Hän seisattui hetkeksi kuuntelemaan, vaan ei kuulunut niin risaustakaan koko kylästä, yhdestä ainoasta ikkunasta toisessa kerroksessa paistoi synkkä, punainen valo. Olikohan hänen jumaloitunsa tuolla? Hän kiipesi lankkuaidan yli ja tuli viimein kopeloiden ryytimaan läpi ikkunan alle; tässä katseli hän kauan syvällä liikutuksella ylöspäin, heittäysi sitten maahan seljallensa, pannen kätensä rintansa yli ristiin, pitäen näin lakastunutta kukkaansa. Ja niin tahtoi hän kuolla — ulkona tuolla kolkossa maailmassa, jossa ei ollut kattoa hänen päänsä päälle, ei ystävällistä kättä sivullansa, joka olisi pyhkinyt kuollon hien hänen otsaltansa, ei ystävällistä muotoa, joka surkutellen olisi kumartunut hänen ylitsensä, koska viimeinen kova kamppaus tuli. Ja sitten näkisi tyttö hänet, kun hän katseli ulos ikkunasta ihanaa aamua — ja voi! Mahtaisiko hän pudottaa kyyneleitä nähdessänsä hänen hengettömän ruumiinsa, huokailisiko hän vähänkään, kun hän näki voimakkaan ja nuoren elon noin kauheasti hävinneen, noin aikaiseen nitettyä kuollon viikatteella?

Ikkuna aukesi, erään piian kimakka ääni häiritsi tuon pyhän hiljaisuuden, ja ikäänkuin taivaan portit olisivat auenneet, alkoi vesi huuhtoa tämän maalla makaavan martyrin kuolevaisia jäännöksiä.

Tuo kuoleman kielissä oleva uros hyppäsi ylös sydäntä keventävällä nuhkauksella, erään viskatun kappaleen suhina kuului ilmassa, ja jyrinä johon oli sekoitettu mutiseva kirous; samalla kuului niinkuin säretyn ikkunan ruudun helinä, ja eräs pieni, aaveen kaltainen haamu kiipesi lauta-aidan yli ja kiiti pimeässä tiehensä.

Vähän sen jälkeen, kun Tom, joka oli riisuutunut mennäksensä levolle, talikynttilän valossa tarkasteli märkiä vaatteitansa, havahti Sid, vaan jos hänellä ylipäänsä lienee ollut mielessä pistellä, niin maltti hän nyt mielensä ja pysyttäytyi tyynenä — sillä vaara loisti Tom'in silmistä. Tom marri pesäänsä itseänsä rukouksilla vaivaamatta. Sid tarkkasi kyllä tämän laiminlyönti synnin.

NELJÄS LUKU.

Aurinko nousi valaisemaan hiljaista maailmaa ja paistoi tuon rauhallisen kauppalan yli ikäänkuin olisi tahtonut heittää sille siunauksen säteitä. Aamuisen syötyä piti täti Polly perhe-jumalanpalveluksen. Hän alkoi rukouksella joka perustautui paraastaan raamatun lauseisiin, jotka olivat yhteen muuratut hänen omilla ajatuksillaan, ja tästä korkeudesta luki hän lavean luvun Mooseksen laista, juuri kuin se olisi ollut luettu Siinain vuorelta. Nyt vyötti Tom kupeensa, niin sanoaksemme, ja alkoi "lukea lauseitansa." Sid oli jo oppinut läksynsä useampia päiviä takaperin. Tom pani kaikki voimansa liikkeelle oppiakseen viisi värsyä ulkoa; ja hän valitsi osan Vuori-saarnasta kun ei voinut löytää lyhempiä värssyjä. Puolen tunnin kuluttua oli hänellä epätietoinen yleinen käsitys läksystänsä, vaan ei muuta, sillä hänen sielunsa vaelsi kaikilla inhimillisen aatoksen aloilla; ja hänen sormiansa vaivasi erinomainen nypelöimisen halu. Mary otti hänen kirjansa, kuulustaaksensa häntä ja hän koetteli löytää tiensä sumussa.

"Autuat ovat — hm, hm."

"Hengellisesti."

"Niin — hengellisesti autuat — hengellisesti — hm — hm."

"Vaivaiset —"

"Vaivaiset; autuat ovat hengellisesti vaivaiset, sillä heidän — heidän —"

"Heidän —"

"Sillä heidän. Autuat ovat hengellisesti vaivaiset sillä heidän — on taivaan valtakunta. Autuat ovat murheelliset, sillä he — he —"

"Saa —"

"Sillä he — hm"

"S-a-a"

"Sillä he saa —. No, en minä tiedä mitä se on."

"Saavat!"

"Vai saavat! Sillä he saavat — sillä he saavat — hm — hm — saavat murheen — hm — hm — siunatut ovat — ovat — hm — murheelliset sillä he saavat — saavat mitä? Miks'et sinä sano, Mary? Mikä pakko sinun on olla noin pilkallinen?"

"Ooh Tom, sinä tomppeli parka, se ei ole pilkatakseni sinua. Tuo nyt ei koskaan juontuisi mieleenikään. Sinun täytyy lukea paremmin. Älä nyt tule alakuloiseksi, Tom, sinä jaksat kyllä lukea tuon — ja jos sen teet, niin lahjoitan minä sinulle jotakin aivan kaunista! Kas niin, nyt sinä olet sievä poika."

"Hyvä! Mitä se on, Mary? Sanoppas minulle, mitä se on."

"Ole nyt huoleta siitä, Tom. Tiedäthän, kun minä kerran sanon että se on kaunista, niin se on kaunista."

"Niin, se on todellakin tosi, Mary. Hyvä on, minä 'jykerrän' vielä kerran läpi tämän."

Ja hän alkoi "jykertää" sitä; ja uteliaisuuden ja voitonhimon voima olikin niin suuri, että hän teki tätä semmoisella ahkeruudella jotta sai juhlallisen voiton.

Mary antoi nyt hänelle ihan uuden "Barlow-veitsen", joka maksoi kaksitoista centiä; ja se ihastuksen kuume, joka valloitti hänen ruumiinsa, liikutti kovin hänen sydäntänsä. Tosi on, veitsi ei kelvannut vuoluveitsekseksi, vaan se oli "milt'ei oikea Barlow", ja se oli juuri jotakin käsittämättömän suurta, vaikka se on — ja ehkä aina tulee olemaan — suuri salaisuus, mistä Lännen pojat ovat saaneet sen käsityksen,

että tämmöinen ase saattaisi mahdollisesti olla väärennetty. Tom koetteli tätä ruokakaappiin ja valmistautui koettelemaan sitä vaatekaappiinkin juurikuin hänet kutsuttiin ulos, pukeutumaan pyhäkouluun.

Mary antoi hänelle pesuvadin ja kappaleen saipuata, ja hän meni ulos portista ja asetti pesuastian pienelle penkille portin ulkopuolelle; sitten liotti hän saipuan vedessä ja pani sen pois, kääri hihansa, kaatoi hiljaa veden maahan, jonka tehtyä hän meni keittiöön ja alkoi hieroa käsiliinalla uutterasti kasvojansa oven takana. Vaan Mary sieppasi käsiliinan hänen silmiltänsä ja sanoi:

"Hyi etkös häpeä Tom? Sinun ei pitäisi olla noin kelvotoin. Vesi ei suinkaan vahingoita sinua."

Tom tuli vähän hämillensä. Pesuastia täytettiin uudestaan ja nyt seisoivat hän hyvän aikaa kumartuneena sen yli, kiihottain uskallustansa; viimein veti hän syvän huokauksen ja alkoi. Kun hän nyt tuli keittiöön, silmät kiinni, ja käsillään haparoiden käsiliinaa, valui kumoomaton todistus saipuanvaahtoa ja vettä hänen naamastansa. Vaan kun hän oli pyhkinyt itsensä, ei hän vielä ollut tyydyttävä, sillä tuo puhdas piiri loppui hänen leukaansa ja poskille ikäänkuin naamari; tämän alla ja sen kummallakin puolen, oli musta pinta kastelematonta maata, joka ulottui etupuolelta alaspäin ja ympäri niskaa takapuolelta. Mary otti nyt hänet käsillensä, ja kun oli saanut hänet pestyksi, oli hän mies ja kanssakristitty ilman väri vaihteluita, ja hänen läpimärkä tukkansa oli hyvin harjattu ja nuo lyhyet kiehkurat niin järjestetyt että ne antoivat pulskan ja suhteellisen yleisen vaikutuksen. Salaisuudessa koetti hän venyttää kiehkuroitaan suoraksi; sillä hän piti niitä naismaisena, ja ne täytti hänen elämänsä katkeruudella. Sitten toi Mary esiin eräät hänelle kuuluvat vaatteet, joita hän oli käyttänyt jo kaksi vuotta pyhinä — näitä kutsuttiin lyhyesti hänen "toisiksi vaatteikseen" — ja näin tunnemme nyt hänen vaatevarastonsa. Tyttö "siisti hänet" kun ensiksi oli itse pukeunut; hän pani hänen puseronsa napit kiinni aina ylimmäiseen saakka, käänti tuon leveän paidan kauluksen kauniisti olkapäille, harjasi hänen vaatteensa ja asetti hänen päähänsä kirjavan olkihatun. Hän näytti nyt pulskemmalta vaan aivan vähän kotiutuneelta noissa ehjissä ja puhtaissa vaatteissa, jotka harmittivat häntä kovin. Hän toivoi että Mary unhottaisi hänen kenkänsä, vaan toivo petti; Mary voiteli perinpohjin ne talilla, niinkuin tapa oli ja asetti ne hänen eteensä. Hän kadotti kärsivällisyytensä ja valitti että häntä aina pakoitettiin tekemään sitä, jota hän ei tahtonut tehdä. Vaan Mary sanoi houkutellen:

"Ole nyt siivo, Tom — onkos tuo nyt siivo poika?"

Nyt veti hän jupisten kengät jalkaansa, Mary oli kohta valmis ja kaikki kolme lasta läksivät Pyhäkouluun, paikka, jota Tom vihasi kaikkesta sielustaan, vaan johon sekä Sid että Mary olivat kovin ihastuneet.

Pyhäkouluun kesti kello yhdeksästä puoleen yhteentoista: sen jälkeen alkoi jumalan palvelus kirkossa. Kaksi lapsista jäivät aina paikallensa vapaasta tahdostaan saarna-ajaksi, ja kolmas jäi myöskin aina — tehokkaimmista syistä. Kirkon penkit, jotka olivat toppaamattomat ja korkeilla selkälautoilla, voivat sisältää noin kolmesataa henkeä; rakennus oli pieni ja vaatimaton, varustettuna pienellä tornilla, joka oli ikäänkuin lankuista laadittu laatikko katolla. Ovella kääntyi Tom takaisin ja sanoi eräälle pyhävaatteisin puettulle koulu-kumppanilleen:

"Kuules Bill, onko sinulla keltaista lippua?"

"On."

"Paljonko sinä siitä tahdot?"

"Mitäs sinulla on annettavaa?"

"Kappale lakeria ja onki."

"Näytäs tavarasi."

Tom veti tavaransa esille. Ne olivat tyydyttävät ja esineet vaihtoivat omistajia. Sitten möi Tom kolmesta punaisesta lipusta pari valkoista marmori palloa ja parista sinisestä jotakuta muuta pientä rihkamaa. Hän piti varalla kun muita poikia tuli, ja osteli heiltä vielä noin kymmenen eli viidentoista minuutin ajan kuluessa eri-värisiä lippuja. Nyt tuli hän hyvästi puuetun, vaan meluavan poika- ja tyttöparven joukossa kirkkoon, meni paikallensa ja alkoi riidellä ensimmäisen pojan kanssa, joka sattui saapuville. Opettaja, totinen, vanha mies, tuli väliin, kääntyi hetkiseksi pois, ja Tom tukisti erästä poikaa, joka istui etupenkissä; vaan oli kiintynyt kirjaansa kun poika kääntäisi katsomaan; sitte pisti hän erästä toista poikaa neulalla, ei muun tautta kuin saadaksensa kuulla miten tämä huusi "Aai!" ja sai uudet nuhteet opettajaltansa. Tom'in luokkakumppanit olivat kaikki samallaisia — levottomia, hälliseviä ja rauhan rikkojia. Läksyjänsä ei yksi ainoakaan osannut milloinkaan virheettömästi ulkoa, vaan heitä piti vähä väliin auttaa. Kumminkin pääsivät aina niukuin naukuin sen läpi, jonka tehtyä he saivat palkinnoksensa pienen sinisen paperilipun, jolle oli painettu raamatun lauseita, yksi sininen lippu oli

palkinto kahdesta värsystä läksyssä. Kymmenen sinistä lippua vastasi yhden punaisen ja taidettiin vaihdettaa semmoiseen; kymmenen punaista vastasi yhden keltaisen. Kymmentä keltaista lippua vastaan, antoi koulun ylitarkastaja oppilaalle yhden hyvin yksinkertaisesti nidotun raamatun, (joka näin helppoina aikoina maksaa noin neljäkymmentä cent'iä). Kuinkahan monella lukioistani olisi semmoinen ahkeruus ja into, että lukisi ulkoa kaksi-tuhatta raamatun värssyä, jos saisi Dorenkin kuvaraamatun. Ja kumminkin ansaitsi Mary tällä tavoin kaksi raamatua; tämä kärsiväisyyttä koettava työ kesti kaksi vuotta; eräs poika saksalaista suku-perää oli jo ansainnut neljä tahi viisi. Kerran luki hän yhteen mittaankolmetuhatta värssyä; vaan tämä sielun ponnistus vaikutti häneen niin, että hän ei tästä päivästä ollut muuta kuin epatto — harmittava vahinko koululle, sillä juhlallisissa tilaisuuksissa otti yli-tarkastaja aina esille tämän pojan (Tom'in selityksen mukaan) "röyhkeilemään". Ainoastaan vanhemmat oppilaat onnistuivat pitämään lippunsa ja kyllin jatkamaan tätä ikävää työtä, saadaksensa raamatun, ja senpätähden olikin tämän palkinnon antaminen harvinainen ja merkillinen tapaus; tuo onnellinen oppilas oli sinä päivänä niin suuri ja etevä, että joka ikisen koulupojan rinta täytettiin uudelta kunnian himolta, jota kesti useinkin kaksi viikkoa. Luultava on, ett'ei Tom'in hengellinen vatsa ollut kuunaan halunnut tätä palkkiota, vaan epäilemättä oli koko hänen olentonsa jo kauan toivonut tätä kunniaa ja huomiota, joka seurasi sitä samaa.

Lailisella ajalla astui yli-tarkastaja saarnastuolin eteen, virsikirja kädessä ja etu-sormi pistetty lehtien väliin, pyytäen huomiota. Kun Pyhäkoulun yli-tarkastaja pitää tavallisen pienen puheensa, on virsikirja hänen kädesssänsä yhtä välttämätön, kuin nuotti-vihko on yksin-laulajan kädessä, hänen laulu-lavalla ollessansa — vaikka *miksi* on tietämätön, sillä ei kumpikaan heistä heitä silmäystäkkään virsikirjaansa tai nuotti-vihkoonsa. Tämä yli-tarkastaja oli laiha, pujo-partainen ja puna-tukkainen noin viiden neljättä vuoden vanha olento; hänen nutussansa oli jäykkä pystykaulus, jonka yläreuna hipoi korvia, ja jonka terävät nurkat käpristyivät hänen suupieliinsä. — Tätä turvaa seurasi täytymys aina katsella suoraan eteenpäin, ja kääntää koko ruumiinsa, jos tarve vaati katsomaan syrjään. Hänen leukansa lepäsi rimpsunenäisellä, pankki-setelin leveysellä huivisiekaleella, hänen kenkensä kärjet olivat sen ajan muodin mukaan ylöspäin käyristetyt, ikäänkuin luistimen kärjet — jonka vaikutuksen kengissään nuoret miehet suurella ahkeruudella ja kärsivällisyydellä aikaan saivat niin, että tuntikausia istuivat kärjet käpristettynä seinää vasten. Herra Valter oli hyvin totisen näköinen ja sydämmessään hyvin vilpityn ja rehellinen; hän piti pyhiä-kappaleita ja paikkoja niin suurella kunniaa ja niin erotettuna maallisista esineistä, että hänen pyhäkoulu-äänensäkin oli saanut tietämättänsä eriskummallisen, juhlallisen painon, joka siltä kokonaan puuttui arkipäivinä. Hän alkoi puheensa näin:

"Nyt, lapseni, toivon minä, että te istutten niin suorana ja siivolla kuin mahdollista, ja tarkkuudella kuulette minua noin parin minuutin aikaa. Aivan niin, se on oikein. Noin on pienten poikain ja tyttöin aina tehtävä. Minä näen erään pienen tytön katselevan ulos ikkunasta, — hän luulee luultavasti minun olevan jossain tuolla ulkona — ehkä jossakussa puussa, pitävän puhetta pienille lintusille. (Myöntäviä tirsikutuksia). Minua hauskuttaa paljon, nähdessäni, niin monta iloista ja siistä pientä muotoa kokoontuneena tällaiseen paikkaan, jossa he saavat oppia hyvästi ja kauniisti käyttäytymään, kun myös hyvää tekemään."

Ja niin edespäin ja niin edespäin. Se ei ole tarpeellista että tähän kirjoittaa koko esitelmää, koska se oli mallin mukaan, joka ei juuri vaihettele, ja siis kaikilta tunnettu. Kolmas ja viimeinen osa puheesta häirittiin uudistetulta tappelulta ja muilta vehkeiltä eräitten poikain välillä, joka vähitellen leveni levenemistään, kunnes tyrmäsi semmoisiin liikkumattomiin kallioihin, kuin Mary ja Sid. Vaan kussa Valterin ääni vaikenä, vaikenä myös kaikki hälinä, ja puheen loppu vastaanotettiin hiljaisella tyytyväisyydellä.

Suurin syy kuiskutukseen oli se erinomainen ja harvinainen tapaus, että — vieraita tuli kouluun. Kirkkoon astui nimittäin asianajaja Thatcher, ja hänen seurassansa, ensiksikin eräs heikko ja ijähtynyt vanhus, toiseksi, kaunis, pulska, keski-ikäinen herra raudanharmaalla tukalla, ja viimeksi hyvin ystävällinen nainen, joka epäilemättä oli viimeksi mainitun herran rouva. Rouva talutti pientä tyttöistä. Tom oli ollut aivan rauhaton ja täytetty vihalta ja harmilta, jota paitsi omatunto vaivasi häntä — hän ei taitanut katsoa Amy Lawrencea silmiin, eikä kärsiä hänen rakastuneita silmäyksiänsä. Vaan kun hän näki tuon pienen vasta-tulleen tytön, täytyi hänen sielunsa silmänräpäyksessä suloisimmilta tunteilta. Seuraavana hetkenä koetti hän vetää huomiota puoleensa kaikin voimin — sätki poikia korville, irvisteli, sanalla sanoen, käytti kaikkia keinoja, joiden pitäisi miellyttää tyttöä, ja voittaa hänen suosionsa. Hänen iloansa häiritä ainoastaan yksi asia — muisti tuosta nöyrytyksestensä tämän ihanan immen ryytimaassa; vaan tämä muisto, kirjoitettu hiekkään, poistettiin noilta sulon aalloilta, jotka vieryivät sen yli. Vieraat asetettiin istumaan kunniaistuimelle, ja niin pian kuin herra Valter oli lopettanut puheensa, esitteli hän heidät koululle. Tuo keski-ikäinen herra havaittiin nyt olevan suuri ja merkillinen mies; ei sen vähempi kuin piiri-tuomari — kaikissa tapauksissa suurin ja etevin olento, jonka lapset olivat nähneet. He kummastelivat mistä aineesta tuo noin mahtava mies oli tehty; ja toivoivatpa vähin saavansa kuulla hänen kiljuntaansa, vaan pelkäisivätkin vähin tätä. Hän oli Konstantinopolista, joka oli kaksitoista peninkulmaa Pietarista — siis paljon matkustanut ja nähnyt — juuri nuo silmät olivat

nähneet piiri-raatihuoneen, jolla sanottiin olevan rauta-katto. Sen kunnioituksen, jotka nuo mietteet antoivat, todisti paraiten tuo syvä hiljaisuus ja tuijottavat silmäykset. Tuo oli siis se mainio Laamanni Thatcher, heidän oman tuomarinsa veli. Jeff Thatcher kävi heti esiin, "näyttääksensä" kuinka ystävällisellä kannalla hän "oli tuon suuren herran kanssa: ja näin tulla kadehtitukseksi koko koululta. Se olisi ollut koko musiikki hänen korvillensa, jos hän olisi kuullut mitä kuiskettiin.

"Vaan katsokaas Jeffiä! Hän menee heidän luoksensa. Ai, katsokaas! Hän aikoo antaa kättä — hän antoi todellakin kättä. Leikittä, etkös toivoisi olevasi Jeffin siassa."

Herra Valter koetti kaikin voimin "näyttäytyä" viran puolesta, jakeli käskyjä, tuomitsi, muistutti tuolla, täällä, ja joka paikassa, jos vähänkin sai tilaisuutta. Kirjaston-hoitaja "näyttäytyi", juoksennellen edestakaisin syli täynnä kirjoja, ja semmoisella melskeellä ja hyöringillä, joka on näitten pienten virkamiesten suurin ilo. Nuoret opettajat "näyttäytyivät" helposti nuhdellen oppilaitansa ja muilla pienillä mahtavuutensa osoitteilla, ja tarkasti pitäen vaarin järjestyksestä; useimmalla opettajalla ja opettajattarella oli jotakin tehtävää kirjavarastossa saarnastuolin juurella, ja sen jonka he tekivät, oli aina uudestaan tehtävä, pari eli kolmekin kertaa (hyvin silmäänpistäväällä harmilla). Pienet tytöt "näyttäsivät" itsekukin tavallansa, ja pienet pojat "näyttäsivät" semmoisella innolla, että ilma oli täytetty pureksituilta paperipalasilta ja rähinältä. Kaiken tuon yli vallitsi tuo mahtava mies, mahtava tuomari hymy huulillansa ja lämmitellen itseänsä kunniansa auringon valossa, sillä hänkin "näyttäytyi" tavallansa. Yhtä ainoata puuttui herra Valterin ilo, ollaksensa täydellinen, ja se oli tilaisuus saada antaa raamattupalkkio, ja näyttää se ihme-lapsi, joka tämän oli ansainnut.

Useammalla lapsella oli joitakuuta keltaisia lippuja, vaan ei yhdelläkään ollut tarpeeksi — hän oli käynyt kyselemässä kaikilta parhailta oppilailta. Hän olisi antanut kaikki omaisuutensa, jos olisi saanut tuon saksalais-pojan järjellisenä takaisin kouluun.

Ja nyt, samassa silmänräpäyksessä kun kaikki toivo oli lakannut, toi Tom Sawyer esiin yhdeksän keltaista, kymmenen punaista ja kymmenen sinistä lippua, ja tahtoi raamattua! Tämä oli kun salama pilvettömältä taivaalta. Valter ei ollut odottanut pyyntöä tältä taholta kymmeneen vuoteen. Vaan asiata ei voitu kiertää — tässä oli lupaukset, ja ne piti mitä lupasivat. Tom kohotettiin siis tuomarin ja muitten valittujen joukkoon, ja tämä ilmoitus annettiin pääkortteerista. Tämä oli vuosikymmenen merkillisin tapaus; ja niin suuren huomion nosti se, että se kohotti sen esineen itse laki-ihmisen rinnalle, ja koululla oli nyt kaksi ihme-lastaa tirkistettävänä, siihen sijaan kun ennen oli ollut yksi. Poikia kalvasi kova kateus, varsinkin harmitti niitä, jotka nyt kovin myöhään havaitsivat edistäneensä tätä vihattavaa kunniaa niin, että olivat myöneet lippunsa niitä Tom'in rikkauksia vastaan jotka hän oli kerännyt lauta-aidan maalaus oikeuksia myödessään. He ylönkatsoivat itsiänsä sentähden kun olivat antaneet pettää itsensä tuolta kavalalta käärmeeltä.

Palkinto annettiin Tom'ille, niin suurella mahdollilla, kuin se oli mahdollista yli-tarkastajalle tällaisessa tilaisuudessa; kumminkin puuttui jotakin totisesta ihastuksesta, sillä miesparan aisti sanoi hänelle, että hän tässä oli salaisuuden perillä, joka ei sietänyt päivän valoa. Se oli nimittäin aivan mahdotonta, että tämä poika oli koonnut kaksituhatta sidettä pyhän raamatun viisautta latoihinsa — tusina olisi varmaan jo ollut kyllin kyllä. Amy Lawrence oli pöyhkeä ja iloinen, ja hän koetti saada Tom'ia katsomaan silmiinsä; vaan hän ei tahtonut katsella niihin. Amy ihmetteli; sitten tuli hän ikäänkuin vähän rauhattomaksi, ja alkoi hieman epäillä. Hän tarkasteli; eräs salainen silmäys sanoi hänelle kaikki, — hänen sydämensä murtui; hän vihastui ja tuli musta-sukkaiseksi, kyneleet tulivat hänen silmiinsä, ja hän vihasi koko maailmaa, vaan enin Tom'ia kumminkin, niin luuli hän.

Tom esiteltiin tuomarille; vaan hänen kielensä oli sidottu, hän taisi tuskin hengittää, hänen sydämensä läpätti — osaksi siitä syystä, että mies, jonka edessä hän seiso, oli niin mahtava, vaan paraammaksi osaksi syystä, että tämä oli hänen lemmikkinsä isä. Hän olisi mielellään langennut tuon miehen eteen polvillensa ja rukoillut häntä — jos olisi ollut pimeä. Tuomari laski Tomin pään päälle kätensä ja kutsui häntä uljaaksi pieneksi mieheksi, ja kysyi häneltä mikä hänen nimensä oli. Poika änkytti, ja sai viimein sanoneeksi:

"Tom."

"Ei suinkaan, ei Tom — se on —"

"Tuomas."

"Aivan niin, se on oikein. Minä luulin sen olevan pitemmänkin. Hyvä on. Vaan sinulla on toinenkin nimi luullakseni, ja etkös tahtois sanoa sitä minulle?"

"Sano, Tuomas, herralle sukunimesi," sanoi Valter, "ja sano 'herra tuomari.' Muista olla kohtelias."

"Tuomas Sawyer — herra tuomari."

"Hyvä; sinä olet siivo ja iloinen poika! Iloinen ja miehekäs. Kaksi tuhatta värsyä on jo koko joukko — aivan paljon. Sinun ei tarvitse kuunaan katua että olet oppinut nämät, sillä ei mikään maailmassa maksa niinkuin oppi; se tekee suuria ja hyviä miehiä. Kerran tulee sinustakin ehkä suuri ja hyvä mies, Tuomas, ja silloin tulet sinä muistelemaan menneitä aikojasi ja sanomaan: kaikista näistä eduistani tulee minun kiittää sitä mainiota pyhäkoulua koto-kaupungissani; minun tulee kiittää opettajiani, jotka opettivat minut työtä tekemään, ja sitä hyvää yli-tarkastajaa, joka kehoitti ja piti minua silmällä, ja antoi minulle kauniin raamatun omakseni, jota yksinäisyydessäni sain sitten lukea. Kaikesta tästä on minun kiittäminen oikeata ja kristillistä kasvatusta! Näin tulet sinä sanomaan, Tuomas; ja silloin et ottaisi suurintakaan raha-summaa noista kahdestatuhannesta värsystä — sitä et totisesti tekisi. Ja nyt, kerroppas meille tässä joku raamatun kappale, jos ei sinulla ole mitään sitä vastaan — niin, minä tiedän ett'ei sinulla ole mitään sitä vastaan — sillä me kunnioitamme ja rakastamme ahkeroita pieniä poikia. Varmaankin tiedät sinä Vapahtajan kahdentoista opetuslapsen nimen. Etkös tahtoisi sanoa meille kahden ensimmäisen nimeä?"

Tom seiso i kun lammaa ja venytti yhtä nappiansa. Sitten punastui hän ja las i silmänsä maahan. Herra Valter'in uskallus luopui kokonansa. Hän sano i itseksensä, se on aivan mahdoton että hän voisi vastata yksinkertaisimpaan kysymykseenkään, — miksi kysyi nyt tuomari häneltä? Kumminkin täytyi hänen sanoa jotakin, ja sano i:

"Vastaa Herralle, Tuomas — älä pelkää."

Tom parka oli tuhon alainen.

"Minä nyt tiedän varmaan että sinä tiedät kahden ensimmäisen opetuslapsen nimen"; sano i rouva.

"Kahden ensimmäisen opetuslapsen nimi oli —

"*Taavetti ja Goliathi.*"

Heittäkäämme surkuttelemisen vaippa seuraavan yli.

VIIDES LUKU.

Noin puolivälissä yksitoista alkoivat tämän pienen kirkon haljenneet kellot soida, ja samalla aikoi joukkokin kokoontua kirkkoon kuulemaan puolipäivä-saarnaa. Koululapset hajosivat ympäri huonetta ja asettuivat vanhempiensa viereen, niin että he tulivat katsannon alle. Täti Polly tuli, Tom, Sid ja Mary istuivat hänen kanssansa. Tom asetettiin pääkäytävän puoleiseen penkin päähän, että hän olisi niin kaukana kuin mahdollista avonaisesta ikkunasta ja viehättävistä kesämaisemista sen ulkopuolella. Kansa tuli käytäviä myöten kirkkoon: vanha ja puutteen-alainen postimestari, joka oli nähnyt parempiakin aikoja; pormestari rouvinensa — sillä heillä oli pormestari täällä, muitten korukalujen joukossa — rauhantuomari; Douglaan leski, ihana, viisas nelikymmen-vuotinen jalo ja lempeä-sydäminen ihminen ja hyvissä varoissa, jonka rakennus oli ainoa palatsin kaltainen kauppalassa, ja juhlatilaisuuksissa vieraanvaraisin ja enimmäen tuhlaava, josta Pietarin asukkaat taisivat kerskua; koukistunut ja kunnioitettava majoori Wand rouvinensa; asianajaja Riverson, uusi merkillisyys kaukaisilta tienoilta; kauppalan kaunotar, jota seurasi laiteltu ja nauhoilla koristettu parvi nuoria sydänrauhan häiritsiöitä; sitten kauppalan kaikki nuoret kauppa-palveliat — sillä he olivat seisseet porstuassa, imeskellen keppiensä vekaraa, muodostaen ympyrän-muotoisen seinän hius-voiteella voidelluita, hymyileviä ihailioita; kunnes viimeinenkin tyttö oli juossut kujaa sen läpitse — ja viimeksi tuli kaikkein poikain esikuva Willie Mufferson, hoitaen äitiänsä niin suurella varovaisuudella, ikään kuin äitinsä olisi ollut hienointa lasia. Hän seurasi aina äitiänsä kirkkoon ja oli kaikkien äitien ylpeys. Kaikki pojat vihasivat häntä, sillä hän oli niin siivo; paitsi sitä oli heitä niin usein "ärsytetty" hänen esimerkillänsä. Hänen valkoinen nenäliinansa roikkui aina pyhinä ulkona taskusta — epähuomiosta. Tom'illa ei ollut minkäänlaista nenäliinaa, ja hän piti semmoisia poikia, joilla oli tämä, keikarina. Koska seurakunta nyt oli koolla, niin muistutettiin vielä niitä, jotka olivat viipyneet ja myöhästyneet, kellon soitolla, ja nyt vallitsi juhmallinen hiljaisuus kirkossa, jota silloin tällöin häiritsi kuori-laulajain kuiskutus ja hykätys urku-parvella. Kaikkina aikoina ovat kuori-laulajat kuiskaneet ja hykisseet jumalanpalveluksen ajalla. Kerran löytyi kirkko, jossa oli hyvästi kasvatetut ja opetetut kuori-laulajat, vaan nyt ei juohdu tuo mieleeni, missä se oli. Siitä on jo useampia vuosia, niin että tuskin muistankaan sitä, vaan muistaakseni oli se jossakin ulkomailla.

Pappi sano i nyt ylös virren ja lausui sen alun hyvin suloisella ja aivan erinomaisella tavalla, josta paljon pidettiin tässä maanosassa. Hänen äänensä alkoi jostakin väli-äänestä ja kiipesi siitä ikään kuin

portaita myöten ylöspäin, kunnes tuli vissille korkeudelle, jossa se pani erinomaisen painon korkeimmalle sanalle ja alkoi sitten laskeutua kunnes tuli samaan ääneen:

"Niinkuin laivan on aalloill', on ihmisen retkikin *täällä*,
Tuiskut ja tuuliaispäät kaikki se kärsiä *saa*."

Häntä pidettiin mainiona lukiana. Kirkollisissa "seura-iloissa" pyydettiin häntä aina lausumaan runoja; ja kun hän oli valmis, nostivat naiset tavallisesti silmät ummessa kätensä ylöspäin, laskien ne sitte hermotoinna polvillensa ja ravistivat päätänsä ikäänkuin olisivat tahtoneet sanoa: "Sanoilla ei voi selittää tätä, sillä se on kovin ihanaa, kovin ihanaa tälle turmellulle maailmalle."

Virren laulettua, muuttui tämä suuri-arvoinen herra Sprague kuuluutus-lehdeksi ja luki kuuluutuksia kokouksista, yhtiöistä ja muista seikoista, niin ett'ei tästä listasta luullut loppua tulevankaan — kummallinen tapa, joka on säilynyt Amerikassa, kaupungeissakin, aikakautena, jona löytyy sanomalehtiä joka nurkassa. Usein tapahtuu että kuta vähemmin joku vanha tapa on oikeutettu, sitä vaikeampi on sitä poistaa.

Ja nyt rukoili tuo hengellinen. Rukous oli jalomielinen ja kosketti aivan yksityisiä asioita; siinä rukoiltiin kirkon ja seurakunnan, kylän muitten kirkkoin, maakunnan, valtion, valtion virkamiesten, Yhdys-Valtain, Yhdys-Valtain kirkkoin, Kongressin, Presidentin, hallinnon virkamiesten, merimies-parkain, jotka ajelivat vyöryvillä aalloilla, valloitetuin miljoonain, jotka huokailivat Euroopan ja Itämaitten itsevaltiain ikeen alla, niitten, joilla on valo ja iloinen sanoma, ja joilla ei kumminkaan ole silmiä nähdä ja korvia kuulla, ja pakanoitten edestä meren kaukaisilla saarilla, ja viimeiseksi että ne sanat, jotka hän aikoi lausua, saisivat armon ja suosion, ja lankeisivat hyvään maahan, jossa ne kantaisivat tuhatkertaisen sadon hyviä tekoja. Amen.

Rouvasväen silkkihameet alkoivat suhista, ja tuo seisova seurakunta istuutui. Poika, jonka historian tämä kirja kertoo, ei nauttinut saarnasta, hän ainoasti kesti sen — jos lie edes tehnyt sitäkän. Hän oli kova-korvainen niin kauan kuin se kesti, hän piti vaarilla rukouksen yksityisyydet, tietämättänsä — sillä hän ei kuunnellut, vaan hän tunsi alan ja papin tien sen yli entuudestaan — ja jos joku vähäinen, uusi lisäys tehtiin, niin tarkkasivat hänen korvansa sen, ja koko hänen olentonsa kohosi tätä vastaan. Hän piti tämmöisiä lisäyksiä epä-rehellisinä ja laittomina. Rukouksen aikana lensi muuan kärpänen hänen edessään olevan penkin noja-laudalle, aivan hänen nokkansa eteen, ja harmitti häntä siinä sillä, että se aivan rauhallisesti hieroi etu-jalkojansa vastakkain, jonka tehtyä se syleili päätänsä niillä, ja hieroi sitä niin voimakkaasti, että olisi luullut sen eroavan ruumiista, ja että tuo rihman hienoinen kaula tuli näkyviin, syyhytteli siipiänsä takajaloillaan, ja ojensi ne pitkin ruumista, aivan kuin olisivat olleet hännystakin helmat, puhdisti itseänsä niin tyynesti, ikäänkuin olisi tiennyt itsensä olevan aivan turvallisessa paikassa, niinkuin olikin: sillä kuinka Tomin kynsiä kutkuttikin pyytääksensä sitä, eivät ne kumminkaan uskaltane — hän oli varmasti vakuutettu siitä, että hänen sielunsa menisi manalan maille, jos hän rukousta lukiessa tekisi jotakin tämmöistä. Vaan viimeistä lausetta luettaissa alkoi hänen kätensä koukistua ja hiljaa hiipiä; ja samassa kun "Amen" oli sanottu oli kärpänenkin kourassa. Hänen tätinsä keksi tämän tempun ja pakoitti hänet päästämään sen.

Pappi luki tekstinsä ja piti siitä naukuvalla äänellä yksi-toikkoisen esitelmän, joka oli niin kuiva että moni alkoi onkia kiiskiä — ja kumminkin oli tämä esitelmä, joka sisälsi äärettömän määrän tulta ja tulikiveä ja vähenti edeltä valittujen joukon niin vähäiseksi, että niitä tuskin kannatti lunastaa. Tom luki saarnan sivut: jumalanpalveluksen jälkeen tiesi hän aina kuinka monta sivua saarnassa oli ollut; vaan harvoin ja tuskinpa milloinkaan, mitä se oli sisältänyt. Tällä kertaa oli hän kumminkin, hetkisen aikaa todellakin kiinitetty saarnaan. Saarnaaja esitteli mahtavan ja liikuttavan kuvan maailman sotajoukoista tuhat-vuotisen valtakunnan aikoina, jona jalopeurat ja lampaat makaavat vierekkäin ja jolloin pieni lapsi taluttaa niitä. Vaan tämän suuren näyttelön into, oppi ja neuvo eivät vaikuttaneet mitään pojassa, hän ei pitänyt muusta kuin pääroolista, joka oli katselijajoukolle niin silmään pistävä. Hänen muotonsa loisti ilosta kuin ajatteli tätä, ja arveli ittekseen: minä tahtoisin hyvin mielelläni olla sinä lapsena, kuin vaan jalopeura olisi kesy.

Hän vaipui taas ajatuksiinsa kun tuo kuiva esitelmä alkoi uudestaan. Nyt juohtui hänen mieleensä eräs aarre, joka hänellä oli taskussa, ja hän veti sen esiin; se oli eräs musta tamminkainen, varustettu mahdottoman suurilla purimilla — hän kutsui sitä "purin-kakiksi", Se oli hänellä pienessä nallilaatikossa. Tamminkaisen ensimmäinen tehtävä oli nipistää häntä sormeen. Ehdoton nenäpaukku seurasi, tamminkainen lensi siristen käytävälle seljällensä, ja samalla haavoitettu sormi suuhun. Siinä makasi nyt tamminkainen potkien ilmaa, voimaton kääntäytymään. Tom katseli toivoen sitä, vaan se oli kovin loittona tullaksensa hänen käsiinsä. Muitakin, joita ei saarna huvittanut, huvitti tamminkainen ja he alkoivat myöskin katsella sitä.

Eräs ajelehtiva villakoira tuli samalla vaappuen, surullisella sydämellä, laiskistunut joutilaisuudesta ja veltostuttavasta kesänlämpimästä, vankeudesta väsyneenä, toivoen vaihetusta. Hän vainusteli tamminkaista; riippuva häntä kohosi ja alkoi viuhkaa. Hän tarkasteli otusta, kierti, haisteli sitä,

turvalliselta loittoudelta, kierti uudestaan, tuli uskaliaammaksi, haisteli vähän likempää, aukasi suunsa ja näykkäsi sitä, juuri parahiksi niin ett'ei sattunut, koetteli vielä kerran, ja vielä kerran, alkoi innostua leikistänsä, heittäytyi maahan mahalleen tamminkainen kypälien välissä, ja jatkoi koetuksiinsa, väsyi viimein ja tuli haluttomaksi ja hajamieliseksi. Hänen päänsä alkoi nyykkiä, ja vaipui viimein vähitellen alas, kunnes kosketti vihollista, joka samassa pureutui leukaan. Ilkiä äläys kuului, koira puisti päätään ja tamminkainen kimposi joitakuita kyynäriä, toisen kerran pudoten selälleen. Ympärillä istujat hyksivät sisällisestä naurusta, useampi muoto kätkeksi varjostimen tai nenäliinain taakse, Tom oli onnellinen. Koira häpesi; vaan hänen sydämessään kiehui viha ja kostonhimo. Niin lähestyi hän uudestaan tamminkaista ja alkoi varovasti ahdistella sitä, tehden hyökkäyksiä kaikista kehän pisteistä, asetti etukäpäälänsä noin tuuman otuksesta, näykkäsi hampaillaan vieläkin likempää, ja puisteli päätään niin että korvat lotisi. Vaa vähän ajan kuluttua uupui hän uudestaan, koetti huvittaa itseänsä erään karpäsen kanssa, vaan ei saavuttanut siinä mitään iloa, seurasi muuatta muurahaista laattian raossa, kyllästyi siihenkin, haukotteli, huokasi, unhotti tykkönään tamminkaisen, ja istuutui sen päälle! Tästä syntyi surkea ulina ja koira kiiti pitkin käytävää yhä ulisten; hän juoksi kirkon poikki, alttarin eteen, sieltä lensi hän sivu käytäville, juoksi ovien ohitse, valitti suruansa puhe-lavan edessä, tuskansa paisui näin menetellessänsä, kunnes oli kuin villainen komeetti, joka kiertää rataansa, valon loistolla ja nopeudella. Vihdoin-viimein heitti tuo hullu katala ratansa ja lensi isäntänsä syliin, tämä heitti ulos hänet ikkunasta ja tuskan voivotus hälväni ja kuoli viimein kokonaan.

Tällä ajalla oli seurakunta pakahtua naurun pidätykseen, ja saarna täytyi lopettaa. Pappi koetti kyllä jatkaa esitelmäänsä, vaan se kävi hitaasti ja järeästi, koska kaikki mahdollisuus liikuttaa oli kadonnut; sillä tunnokkainmatkin sanat vastaanotettiin yhä vaan naurulla, ikäänkuin pappi parka olisi sanonut jonkin hullutuksen. Se oli todellakin suuri helpoitus koko seurakunnalle, kun koetus loppui ja Herran siunaus luettiin.

Tom Sawyer meni kotiansa hyvin hyvällä tuulella, ajatellen että jumalanpalveluksessa oli hyviäkin puolia, kun sinne vaan hankki hauskutusta. Yksi ainoa ajatus häiritsi häntä; hänellä ei ollut mitään sitä vastaan että koira leikkitteli hänen purinkakkinsa kanssa; vaan hän piti sitä väärin tehtynä koiralta, että se juoksi sen kanssa tiehensä.

KUUEDES LUKU.

Kun maanantai aamu tuli, oli Tom huonolla tuulella. Se oli aina niin, kun maanantai aamu oli käsissä, sillä nyt alkoi uusi ja vaivaloinen viikko koulussa. Hän alkoi aina tämän päivän sillä toiveella ettei olisi ollut mitään väliin tullutta juhlapäivää, sillä se vaikutti vaan sen, että vankeuteen ja kahleisiin meno tuntui vaikeammalta.

Tom virui sängyssään ja mietti. Yht'äkkiä toivoi hän tulevansa kipeäksi; sillä silloin taisi hän jäädä koulusta pois. Hän alkoi tutkia ruumiinsa tilaa. Ei keksinyt minkäänlaista vammaa, ja tutki vielä uudelleen. Tällä kertaa luuli hän keksivänsä mahataudin oireita, ja hän alkoi kiihottaa niitä jommoisellakin toivolla. Vaa kohta alkoivat ne laimistua, ja äkisti loppuivat ne tykkönään. Hän mietti edelleen. Samassa keksi hän jotakin. Eräs etuhampaistaan liikkui. Tämä oli onnellinen havanto; hän oli jo ruveta ähkimään, "pannaksensa liikkeelle", niin kuin hän kutsui sitä, kun hänelle äkkiä juolahti mieleen, että jos hän tämänkaltaisella todistuksella tulisi tuomiolle, tätinsä tahtoisi nyhtäistä pois sen, ja että tämä koskisi. Siis päätti hän pitää hampaan nyt vielä varana ja etsi muita syitä. Aluksi ei ollut tarjona minkäänmoista syytä; vaan sitten muisti hän kuulleensa tohtorin juttelevan erästä taudista joka oli pannut sairaan vuoteen omaksi kahdeksi eli kolmeksi viikoksi ja jossa sairas oli vielä menettää erään sormensa. Nyt otti hän varpaansa tutkittavaksi. Vaa tällä kertaa ei hän löytänyt niissäkään välttämättömiä oireita. Kumminkin näytti tuo maksavan vaivaa koetella, ja niin alkoi hän ähkiä suurella vilkkaudella.

Vaa Sid nukkui tunnotonna.

Tom ähki kovemmin ja luuletteli, että hän alkoi tuntea kipua varpaassaan.

Sid ei herännyt.

Tom oli nyt hengästynyt ponnistuksistaan. Hän levähti hetkisen aikaa, veti ilmaa keuhkoihinsa ja alkoi uudelleen ähkiä.

Sid korsnasi vaan.

Tom'ia alkoi huolettua. Hän sanoi: "Sid, Sid!" ja puisti häntä. Tom alkoi uudelleen ähkiä. Sid haukkottelin, vennytteliin, nousi puoleksi istumaan ja katsoa töllötti avoissa suin Tom'ia. Tom jatkoi ähkimistään. Sid sanoi:

"Tom!" Mikä sinua vaivaa, Tom?

Ei vastausta.

"Etkö kuule Tom! Tom? Mikä sinua vaivaa, Tom?" Ja hän ravisti häntä, katsellen häntä pelästyksissään.

Tom vaikeroi:

"Anna minun olla, Sid. Älä runtele minua."

"Vaan kuinka se nyt on Tom? Minun täytyy huutaa tätiä."

"Ei se maksa vaivaa. Ehkä tuo helpottaa jonkun ajan kuluttua. Älä huuda ketään."

"Vaan minun täytyy! Älä nyt ähky noin Tom, tuohan on kauheata. Kuinka kauvan sinä olet jo ollut noin?"

"Useampia tunteja. Ai! Älä nyt telmä noin Sid. Sinä tapat minut."

"Tom miksi et herättänyt minua ennen? Voi, Tom, älä nyt! koko minun ruummistani karsii kuin kuulen tuota. Tom, no mikä sinua vaivaa?"

"Minä annan sinulle kaikki anteeksi Sid. (Voihkamista). Kaikki mitä minulle olet tehnyt. Kuin minä olen poisa —"

"Tom, ethän toki aikone kuolla. Älä toki hyvä Tom. Ehkä —"

"Minä annan kaikille anteeksi Sid. (Voihkamista). Sano heille se Sid. Ja, Sid anna minun akkuna lyijyni, ja minun silmä puoli kissani sille uudelle tytölle, joka on tullut tänne ja sano hänelle —"

Vaan Sid oli siepanut vaatteet päällensä ja mennyt.

Tom oli nyt todellakin kipeä, niin hyvin oli hänen luulettelunsa vaikuttanut, ja niin muodoin olivat hänen ähkimisensä muuttuneet todeksi.

Sid kiirehti alas portaita ja sanoi:

"Voi, täti Polly tulkaat! Tom on kuoleman kielissä!"

"Kuoleman kielissä!"

"Niin täti, niin täti. Älkäätte viipykö, joutukaatte pian!"

"Lorua! sitä en usko."

Vaan yhtä hyvin juoksi hän ylös rappuja, Sid ja Mary jälessänsä. Ja hänen kasvonsakin kalpenivat, ja huulensa vapisivat. Kun hän tuli vuoteen ääreen, kysyi hän hätätyneellä äänellä:

"Sinä, Tom! Tom mikä sinua vaivaa!"

"Voi, täti kulta, minä o' —"

"Mikä sinulla on — mikä sinulla on lapseni?"

"Voi täti kulta, minun kipeä varpaani kuoleutui!"

Vanha rouva vaipui tuolille ja nauroi vähän, itkeä tihautti, ja nauroi ja itki samalla, tämä pani hänet entiselleen, ja hän sanoi:

"Tom, kuinka säikäytit minua! Heitä nyt tuo hulluutesi, ja nouse ylös."

Ähkyminen lakastui, ja kipu hävisi varpaasta. Poika oli vähän häpeissään ja sanoi:

"Täti Polly, se tuntui kuolelutuneelta ja siihen koski niin, että minä unhotin kokonaan hampaani."

"Hampaasi, katsopashan, mitä olet sinä saanut hampaasesi?"

"Muuan niistä on irtautunut, ja siihen koskee niin kauheasti."

"No niin, älä nyt Herran tähden rupea uudestaan valittamaan. Avaa suus. Todellakin, hammas on irtautunut, vaan et sinä siitä kuole. Mary käy hakemassa silkkilankaa ja palava kekäle keittiöstä."

Tom sanoi:

"Voi täti kulta, älkää ottako pois sitä, ei sitä enää pakota. En kuunaan tahdo liikahtaa paikaltani, jos se ei ole totta. Antakaa olla sen nyt täti kulta. Minä en enää ole millänikään olla kotona tänään koulusta."

"Ahaa, sinä et ole milläsikään? Siis koko tämä juoni ainoastaan, sentähden että toivoit saavasi olla kotona koulusta ja päästäksesi kalaan? Tom, Tom, minä rakastan sinua niin suuresti, ja kumminkin koetat sinä kaikintavoin runnella minun vanhaa sydäntäni."

Hampaan ottokone oli valmis. Vanha rouva satoi toisen pään hampaasen toisen sängyn pylvääsen. Sitten huiskautti hän kerran kekäleitä aivan Tomin nokan edessä. Hammas kiikkui nyt nuorassa sängyn pylväässä.

Vaan ei niin pahaa josta ei jotakin hyötyä. Kun Tom läksi jälkeen aamiaisen kouluun, kadehtivat kaikki pojat, jotka tulivat häntä vastaan, hänen uutta sylkytaitoansa, sillä lovi, joka oli hänen ylähammasrivissään, teki sen hänelle mahdolliseksi. Hänen ympärillensä keräytyi koko joukko nuorukaisia, ihmettelemään hänen konsti-kokeitansa; ja muuan, joka oli haavoittanut sormensa ja tähän asti oli ollut ihmettelemisen keski-pisteenä, näki nyt itsensä unhotetuksi. Hänen sydämensä oli raskas, ja hän sanoi ylönkatseella, jota hän ei kumminkaan tuntenut, että tuo nyt ei ollut juuri mikään konsti, tuo Tomin sylky-konsti, vaan eräs toinen poika sanoi: "Älä koetakkaan!" ja hän meni kukistettuna tiehensä.

Kohta tämän jälkeen tapasi Tom kauppalan nuoren "parian," kaupungin juoppolallin pojan, Huckleberry Finn'in. Kaikki kauppalan äitit vihasivat Huckleberry'a sydämestään, sentähden että hän oli laiska, laitton, halpa ja kelvoton, ja sentähden että heidän lapsensa suuresti ihailivat häntä ja olivat onnelliset hänen kielletyissä seurassansa, ja toivoivat saavansa olla hänen kaltaisensa. Tom oli, niinkuin muutkin paremmat pojat, siinä että hän kadehti Huckleberryn loistavaa, hylättyä tilaa, ja oli saanut kovan kiellon ei leikitellä hänen kanssansa. Huckleberry oli aina puettuna aikamiesten vanhoihin vaatteisiin, jotka aina kukkivat ja olivat riekaleina. Hänen hattunsa oli laaja jäännös, jonka reunasta oli reväisty suuri puoli-kuun kaltainen tilko: hänen nuttunsa, kun hänellä oli tämmöinen, ylettyi aina nilkkaan saakka ja takanapit olivat polvien kohdalla; yksi viileke piti hänen housujansa ylhäällä, ja nuo rimpsu-suiset lahkeet vetivät liassa, jos eivät olleet käärityt polviin. Huckleberry tuli ja meni, milloin mieleensä juontui. Hän nukkui hyvillä säillä portti-penkereillä, ja sateisilla ilmoilla tyhjissä viinitynnyreissä. Hänen ei tarvinnut käydä koulussa eikä kirkossa, ei kutsua ketään herraksi, eikä totella ketään; hän taisi mennä kalaan tai uimaan, milloin ja mihin hyvänsä, ja sai olla näillä huviretkillään niin kauan kuin lystäsi. Hän oli ensimmäinen, joka alkoi keväillä kulkea avo-jaloin, ja viimeinen, joka tarttui nahkaan talveksi. Hänen ei tarvinnut koskaan peseytyä tai pukea päällensä puhtaita vaatteita; ja hän taisi kiroilla aivan karsaasti. Sanalla sanoen, kaikki mikä tekee elämän arvoisaksi, oli tällä pojalla. Niin arveli jokainen vaivattu ja kovalla pidetty poika Pietarissa. Tom huusi tälle romantilliselle lailta ylenannetulle:

"Hohoi Huckleberry!"

"Hohoi itse, ja sano mitä sinä siitä pidät."

"Mitä sinulla on siellä."

"Kuollut kissa."

"Näytäpä tuota minulle, Huck. Kyllä se on pulska kapine. Mistä sinä olet kaivanut tuon käsiisi?"

"Ostin eräältä pojalta."

"Paljostako?"

"Minä annoin siitä yhden sinisen lipun ja yhden rakon, jonka sain teurastus-huoneesta."

"Mistäs sait sen sinisen lipun."

"Vaihdoin, pari viikkoa takaperin, Ben Rogers'ilta muutamalla vanteella."

"Sanos, Huck — mitä kuolleilla kissoilla tekee?"

"Mitä niillä tekee? Niillä taitaa parantaa käsniä käsistänsä."

"Älähän? Onko se niin? Vaan minä tiedän jotakin parempaa."

"Se on vale. Mitä se olisi?"

"Se on sieni-vesi."

"Sieni-vesi! Minä en maksaisi mädännyttä puolukkaa koko sieni-vedestä."

"Et maksaisi! Oletko koskaan koetellut sitä?"

"En minä, vaan Rob Tanner."

"Kuka sinulle on sen sanonut?"

"Ooh, hän sanoi sen Jeff Thatcher'ille, ja Jeff Thatcher sanoi sen Johnny Boker'ille, ja Johnny sanoi sen Jim Hollis'ille ja Jim sanoi sen Ben Rogers'ille, ja Ben sanoi eräälle neekerille, ja neekeri sanoi sen minulle. Nyt sen tiedät!"

"No, mitä sitten? Nämä kaikki taitavat valhella kuin aikapojat."

"Kumminkin kaikki muut, paitsi neekeri, minä en tunne *häntä*. Vaan minä en ole kuunaan tavannut neekeriä, joka ei olisi valhellut. Puhetta! Vaan sanos nyt Huck miten Rob Tanner teki sen."

"Niin; hän pisti kätensä lahoneesen kantoon, johon oli kokounut sade-vettä."

"Päivällä?"

"Luonnollisesti."

"Kasvot kantoon päin?"

"Niin. Minä luulen kumminkin niin."

"Sanoiko hän mitään."

"En usko — sitä en tiedä."

"Ahaa! Tule puhumaan mitenkä käsniä parannetaan sienivedellä, tuollaisella hullulla tavalla! Älä usko, että se tekee lehtonsa. Pitää mennä aivan yksinänsä keskelle metsää, jossa tiedetään olevan sadevedellä täytetty kanto, ja juuri puoliyön aikaan asetutaan selin kantoa vastaan, ja käsi pistetään veteen sanoen:

Ohraryynit, ohraryynit, pienet maissitähkät,
Sienivesi, sienivesi, hävitä nyt käsnät;

käy sitte pikaisesti yksitoista askelta ummessa silmin, ja käänny kolme kertaa ympäri, ja mene kotiisi kenellekään puhumatta. Sillä jos puhutaan, niin taika menettää vaikutuksensa."

"Hyvä, sepä kuuluu hyvältä; mutta Rob Tanner ei niin tehnyt."

"Ei veli kulta, ole varma siitä, sillä hän on käsnäisin tässä kaupungissa, ja hänellä ei olisi yhtään käsnää ruumiissansa, jos hän osaisi sienivettä hyvästi käyttää. Minä olen ottanut tuhansia käsnä samalla tavalla omista käsistäni, Huck. Minä olen niin paljon leikitellyt sammakkojen kanssa että aina olen saanut koko joukon käsnä. Välistä poistan niitä pavulla."

"Pavut ovat hyvät, sen olen kokenut."

"Oletko? Millä tavalla?"

"Otetaan papu ja halaistaan, ja käsnää leikataan siksi että veri tiuhkuua, sitten annetaan veren tippua toiselle pavun puoliskolle, otetaan ja kaivetaan kuoppa, ja haudataan tämä puolisko sydän yön aikana tien risteykseen uuden kuun aikana, ja sitten poltetaan pavun toinen puolisko. Ymmärräthän se puolisko, jonka päällä on verta vetää, vetää koko ajan, ja kokee vetää luoksensa toista puolta, ja sillä tavalla auttaa se verta käsnää vetämään ja käsnä putoaa heti pois."

"Niin se on, Huck, niin se on; vaikka, jos haudatessa sanotaan: käsnä pois ja papu alas, älä konsaan tule takais', niin on se sitä parempi. Niin tekee Joe Harper, ja hän on ollut melkein Coonville'ssa asti, ja miltei joka paikassa. Mutta sanopas, kuinka sinä parannat niitä kissan raadoilla."

"No, otetaan kissa ja mennään hautaus-maalle vähää ennen puolta yötä, sellaiselle paikalle, johon joku pahankurinen on haudattu, ja juuri puoli yön aikana tulee piru, tai kaksi, tai vieläpä kolmekin, mutta niitä ei voi nähdä, vaan ainoastaan kuulla jotakin, joka sohisee niinkuin tuuli, tahi korkeintaan

kuulla niiden puhuvan, ja kun ne alkavat kantaa mies parkaa, niin viskataan kissa heidän perästänsä ja sanotaan: piru seuratkoon ruumista, kissa seuratkoon pirua, käsnät seuratkoot kissaa, *minä* olen vapaa teistä. Sitä tottelee mikä käsnä hyvänsä."

"Hyvältä kuuluu. Oletko koskaan koetellut sitä, Huck?"

"En, mutta vanha muori Hupkins on sen minulle kertonut."

"Vai niin, sitte se on totta, sillä häntä sanotaan noita-akaksi."

"*Sanotaan!* Ei, Tom, minä tiedän että hän on se. Hän on tenhonut isäni. Isäni on itse sanonut sen. Hän tuli kerran isääni vastaan, ja hän näki miten hän tenhosi hänet: silloin otti isäni kiven, ja jos hän ei olisi kumartunut, niin olisi hän saanut aika 'paukun.' Hyvä, juuri samana yönä, kuin isäni makasi humalassa erään kommakon katolla, vierähti hän alas sieltä ja katkaisi kätensä."

"Tuo on kauheata. Mistä tiesi isäsi sen, että akka tenhosi hänet."

"Kyllä isäni havaitsee sen heti paikalla. Isäni sanoo, että kun he katsovat kauan ja tuikeasti jonkun päälle, niin tenhoavat he sen, varsinkin jos mumisevat jotakin. Sillä kun he mumisevat, niin lukevat he Isämeidän takaperin."

"Sanos, Huck, milloin aiot koetella kissaa?"

"Ensi yönä. Minä luulen, että he ensi yönä tulevat hakemaan vanhaa Hoss Williams'sia."

"Vaan johan hänet haudattiin Lauantaina. Eivätkö ne jo vieneet häntä pyhää vasten yöllä?"

"Ooh, mitä sinä puhut! Miten taisi heidän voimansa alkaa ennen puoli yötä? Ja silloin alkaa pyhä. Pirut eivät ole juuri ulkona pyhinä, minä en suinkaan luulisi sitä."

"Tuota en tullut ajatelleeksikan. Niin se on. Annatko minun tulla mukanas?"

"Luonnollisesti — jos et ole pelkuri."

"Pelkuri. Älä luule. Nau'utko sinä?"

"Nau'un, ja sinä nau'ut vastaukseksi, jos taidat. Viime kerran nau'utit sinä minulla niin kauan että vanha Hays alkoi viskellä kiviä päälleni ja sanoi:

"Lempo vieköön tuon kissan." Minä heitin tiilikiven hänen ikkunastaan — vaan varo, ett'et puhu siitä kellenkään."

"Ole huoletti siitä. Minä en taitanut naukua sinä yönä, koska tätini vahti minua, vaan nyt minä vastaan. Sanos, Huck, mikä tuo on?"

"Ei muu kuin puukkiainen."

"Mistä sen olet löytänyt."

"Metsästä."

"Mitä sinä tahdot tuosta?"

"Enpä tiedä. Enkä ole juuri halukas myömäänkän sitä."

"Vai niin. Se onkin kovin pieni tuo puukkiasesi."

"Hyvähän se on toisen omaa moittia. Minä olen tyytyväinen siihen. Ja kyllä tämä puukkiainen kelpaa minulle."

"Oh, puukkiaisistapahan ei ole puute. Minä nyt saisin niitä vaikka tuhannen, jos tahtoisin."

"No; miksi et tahdo? Syystä, kuin hyvin tiedät, ett'et saa. Tämä on hyvin aikainen puukkiainen, siitä olen vakuutettu. Tämä on ensimmäinen, jonka olen nähnyt tänä vuonna."

"Kuules, Huck, minä annan hampaani sinulle tuosta."

"Näytä tänne."

Tom otti esiin paperi kappaleen ja avasi sen hyvin varovasti. Huckleberry katseli sitä toivoen. Kiusaus oli hyvin suuri. Viimein sanoi hän:

"Onko se oikea?"

Tom nosti ylä-huultansa ja näytti aukon hammas-rivissäänsä.

"Hyvä, kauppa on tehty," sanoi Huckleberry. Tom pisti puukkiaisen nallilaatikkoonsa, joka nykyään oli ollut purin-kakin vankeutena, ja pojat erosivat, kumpikin, tuntien itsensä rikkaammaksi kuin ennen.

Kun Tom tuli tuohon pieneen yksinäiseen puiseen koulukartanoon, juoksi hän heti sisään, samoin kuin se, jolla todellakin on kiiru. Hän pisti hattunsa naulaan, ja juoksi paikallensa asianomaisella kiiruudella. Opettaja istui korkealla, liista-istuimisella noja-tuolillansa, ja oli nukahtanut, viihdytettynä uneen lu'un surinalla. Hän heräsi pysähdyksestä:

"Tuomas Sawyer!"

Tom tiesi, että kun häntä koko nimellä puhuteltiin, niin silloin ei ollut hyvä jalassa.

"Opettaja!"

"Tule esiin. Kerros nyt, poika, miksi sinä taas tulet myöhään kuin tavallisesti?"

Tom oli vähällä turvautua valheeseen; vaan kuin sai nähdä kaksi pitkää valkoista palmikkoa riippuvan eräällä selällä, jonka hän tunsu rakkauden sähkömäisellä myötä-tuntoisuudella, ja siitä että siinä oli *ainoa tyhjä paikka* tyttöjen puolella koulu huoneessa, vastaisi hän heti:

"*Minä seisahduin puhuttelemaan Huckleberry Finn'ia!*"

Opettajan pulsit seisattuivat, ja hän tuiotti hämmästyneenä eteensä. Lu'un hälinä taukosi; oppilaat kummastelivat, oliko tuo uskalikko kadottanut mielensä.

"Sinä — mitä sinä teit?"

"Seisahduin puhuttelemaan Huckleberry Finn'ia."

Sanoja ei voinut väärin käsittää.

"Tuomas Sawyer, tämä on kummallisin tunnustus kun kuunaan olen kuullut: vitsa ei ole kyllin rankaisemaan tätä rikosta. Heitä pois nuttusi."

Opettajan käsi työskenteli kunnes uupui, ja vitsa-tukku nähtävästi väheni. Nyt seurasi käsky:

"Lurjus, mene nyt istumaan *tyttöjen* joukkoon! Ja olkoon se sinulle varoitukseksi."

Hykätys, joka kuului ympäri huonetta, näytti painavan pojan mieltä, vaan todellinen syy oli siihen hänen ujo rakkautensa tuohon tuntemattomaan ihailtavaansa, ja se ääretön ilo, jonka hän tunsu siitä, että pääsi istumaan tytön viereen. Hän istausi honkasen penkin toiseen päähän ja tyttö muuttausi hänestä ulommaksi viskaten niskojansa. Puukkiloimisia, merkkejä ja kuiskutuksia kuului ympäri huonetta, vaan Tom istui tyynenä kyynäsvartin edessään olevaa matalaa kirjoituspöytää vasten, ja näytti lukevan kirjaansa. Vähitellen kääntyi huomio hänestä pois, ja tavallinen koulusurina täytti taas tukahuttavan koulu-ilman. Poika alkoi salaisesti katsella tyttöä. Tyttö havaitsi sen, näytti närkästyneeltä, ja käänsi hänelle hetkiseksi selkensä. Kun hän varovasti katsoi taaksensa, näki hän muutaman persikan edessään. Hän työnsi sen pois; Tom pani sen hiljaa paikalleen. Hän työnsi sen uudestaan pois, vaan ei niin vihaisesti. Tom pani sen taas samalle paikalle; nyt antoi hän sen olla siinä. Tom piirsi harakan varpaila rihveli-tauullunsa, "ole niin hyvä ja ota se — minulla on useampia." Tyttö luki kirjoituksen, vaani ei antanut minkäänlaista vastausta. Nyt alkoi poika piirtää jotakin tauullunsa, piilottaen työtänsä vasemmalla kädellään. Ensiksi ei tyttö ollut näkevinänsä koko hänen työtänsä; vaan hänen inhimillinen uteliaisuutensa alkoi kohta vähitellen tulla esiin. Poika vaan piirsi, eikä ollut tietävinänsäkään. Tyttö koetti katsoa, vaan Tom ei ollut näkevinänsä. Viimein antoi tyttö myöten ja kuiskasi epäillen:

"Annas minun katsoa sitä." Tom näytti osittain erään surkean huoneen karikatyrin, jonka piipusta nousi korkki-ruuvin muotoinen savu-patsas. Nyt kiintyi tyttökin työhön, ja unhotti kaiken muun. Kun työ oli valmis, katseli hän sitä hetkisen, ja sanoi kuiskaten:

"Se on hyvä — piirräs nyt ukko."

Taideniekka asetti huoneen eteen miehen, joka oli kun masto-puu. Hän olisi hyvin taitanut astua huoneen yli, vaan tyttö ei ollut kova arvostelija, hän tyytyi kummitukseen ja kuiskasi:

"Se on kaunis mies — piirräs nyt minut tuohon."

Tom piirsi tunti-lasin, jonka päällä oli täysikuu, oljet jalkoina ja käsinä, oikeassa kädessä mahdoton auringon varjo. Tyttö sanoi:

"Tuo on hyvin kaunista — jospa minäkin osaisin piirtää."

"Se on aivan helppo," kuiskasi Tom. "Kyllä minä opetan sinua."

"Opetatko? Milloin?"

"Päivällisaikana. Menetkö sinä syömään päivällistä kotiisi?"

"Voin minä jäädä tännekin, jos niin tahdot."

"Hyvä — se on päätetty. Mikä sinun on nimesi?"

"Becky Thatcher. Entäs sinun? Ah, tiedänhän minä sen. Tuomas Sawyer."

"Niin kutsutaan minua kun minä saan selkääni. Silloin kun olen sievä on minun nimeni Tom. Etkös tahtois kutsua minua Tom'iksi, sano?"

"Tahdon."

Nyt alkoi Tom kirjoittaa jotakin taululle, piilottaen sanoja tyttöltä. Vaan tällä kertaa ei tyttö ollut ynseä. Hän pyysi nähdä. Tom sanoi:

"Oh, ei se ole mitään."

"Kyllä se on jotakin."

"Eikä ole; etkä sinä ole milläsikään, jos näetkin sen."

"Olen kyllä, olenpa varmaan, ole nyt hyvä ja näytä minulle."

"Sinä kielit."

"En kieli — en varmaan, en toden todella kielikkään."

"Sinä et puhu vähääkään tästä kellenkään? Et koko elinaikanasi?"

"En sano siitä kuunaan kellenkään mitään. Näytä nyt minulle."

"Et sinä ole kumminkaan milläsikään!"

"Koska sinä käyttäyt minua vastaan noin, niin minä *katson* väkise, Tom" — ja tyttö pani pienen kätensä Tom'in kädelle, ja siitä syntyi pieni kahakka. Tom oli tekevinänsä vastarintaa, vaan antoi kätensä siirtyä vähitellen syrjään, kunnes sanat tulivat näkyviin: "*Minä rakastan sinua.*"

"Oo, sinä kelvoton!"

Ja hän läjäytti aika lailla Tomia sormille, vaan punastui ja näytti kumminkin hyvin tyytyväiseltä.

Tällä ratkaisevalla silmän räpäyksellä tunki poika verkallisen, näpistävän tunteen korvassansa johon oli yhdistetty nostava liike. Näin talutettiin häntä ympäri huonetta, koko koulun kikattaissa, ja asetettiin omalle paikallensa. Sitten seisoivat opettajat joitakuuta kauheita silmänräpäyksiä kuukistuneena hänen ylitsensä, ja muuttausi viimein takaisin valta istuimellensa, sanaakaan sanomatta. Vaan vaikka Tomin korva suhisi, oli hänen sydämensä kumminkin täytetty ilolla.

Kun lapset olivat taas asettuneet, koetteli Tom kunnolla tarttua työhön, vaan hänen sisällinen mielialansa oli kovin kiihoitettu. Vuorollansa luki hän sisältä ja hötelöitsi sitten tavallaan maatiiteellisissä tutkinnoissa, muuttaen järvet vuoriksi, vuoret joiksi ja joet mannermaaksi, kunnes tästä sekasotkusta tuli loppu; sitten otti hän osaa tavaukseen ja teki pukkaa yksinkertaisimmissakin sanoissa, kunnes hänet muutettiin alimaiselle penkille ja hänen täytyi antaa takaisin se tina medalji, jota hän useampia viikkoja oli kerskujen kantanut.

SEITSEMÄS LUKU.

Kuta innokkaammin Tom koetti kiinnittää kaiken huomionsa kirjaan, sitä huikentelevaisemmiksi tulivat hänen ajatuksensa, niin että hän viimein huoaten ja haukotellen heitti koetuksensa. Hänestä tuntui, niinkuin päivällislupaa ei tulisikaan. Ilma oli hyvin tukahuttava. Lehti ei värähtänyt puussa. Tämä päivä oli uneliaisin kaikista uneliaista päivistä. Tuo viidenkolmatta lukevan lapsen nukkuttava surina tuuditteli sielua uneen, aivan kuin mehiläisten lumoava surina. Kaukana loistavassa auringon valossa nosti Cardiff Hill pehmeitä viheriäisiä kupeitansa välkkyvän kuumepiteen läpi, jota kaukaisuus purpuroitsi. Ainoastaan muutamia lintuja liiteli ilmassa liikutellen verkallensa siipiänsä, mitään muita eläviä olentoja ei ollut näkyvissä, paitsi joitakuita lehmiä, ja nekin makasivat.

Tomin sydän halusi vapautta, tai jotakin hauskkuttavaa työtä, lyhentääksensä pitkiä tunteja. Hänen kätensä vaelsi taskuun, ja muotonsa kirkastui kiitollisuuden tunteesta, joka oli rukous, vaikk'ei tyttö tuota tiennyt. Nallitoosa tuli salaisesti esiin. Hän päästi puukkiaisen vapauteen, ja pani sen pöydälle. Luontokappale hehkui ehkä myöskin kiitollisuudesta, joka vastasi rukousta tässä silmänräpäyksessä, vaan se oli liika aikaista, sillä, kun hän kiitollisena valmistausi lähtemään tiehensä, käänsi Tom neulalla hänet syrjään, ja pakoitti hänet ottamaan toisen tien.

Tom'in "paras" ystävä istui hänen vieressänsä kärsien samoin kuin Tom oli kärsinyt, ja kiintyi nyt hetken kuluttaa kovin tähän hauskutukseen. Tämä paras ystävä oli Joe Harper. Nämä pojat olivat viikon ajalla paraat ystävät, vaan pyhinä tappelivat he vihollisina. Joe otti nuppi-neulan nuttunsa käänteestä ja alkoi auttaa vangin opetuksessa. Työ alkoi hauskkuttaa enemmän ja enemmän. Viimein sanoi Tom, että he olivat toistensa tiellä, ja ett'ei kumpikaan niinmuodoin voinut täydellisesti nauttia iloa. Hän asetti rihveli-työnsä pöydälle ja jakoi sen pinnan kahteen yhtä suureen osaan.

"Nyt," sanoi hän, "niin kauan kuin se on sinun puolellas, niin voit sinä jalotella sitä, ja minä annan sen olla rauhassa; vaan jos sinä päästän sen pakenemaan minun puolelleni, niin sinä et saa koskea siihen, niin kaukaan aikaan kuin minä voin pidättää sen tällä puolen rajaa.

"Hyvä, käy päälle — pane käymään."

Nyt pääsi puukkiainen Tom'in puolelta, ja meni yli päivän-tasaajan. Joe vehtasi nyt aikansa sen kanssa, vaan kohta pääsi se häneltä karkuun ja tuli taas Tom'in puolelle. Sillä ajalla kuin toinen vaivasi puukkiasta, muusta väliä pitämättä, niin seurasi toinen hänen edesottamistansa yhtä suurella innolla. He istuivat päät nojattuna toisiansa vastaan, kumartuneena rihveli-työnsä yli, eivätkä tienneet ympärillään olevasta maailmasta mitään. Viimein näytti onni kääntyvän Joen puoleen. Puukkiainen koetti yhtä, toista ja kaikkia keinoja, vaan kerta toisensa perään, juuri kun hänellä oli niin sanoaksemme voitto käsissä, ja Tom'in sormia kutkutti saadaksensa alottaa, ajoi Joen nuppineula sen sukkelasti takaisin ja piti omistuksen oikeuden. Viimein ei Tom tainnut enämmin kärsiä. Viehätyks oli kovin suuri. Hän ojensi kätensä ja otti osaa neuloinensa leikkiin. Joe suuttui samassa tästä. Hän sanoi:

"Tom anna sen olla."

"Minä vaan vähän kiihoitan sitä."

"Ei, se ei ole oikein; anna sen olla rauhassa."

"Oh mitä vielä, en minä paljon sitä kiihoita."

"Anna sen olla, sanon minä."

"Enkä anna."

"Vaan sinun pitää — se on minun puolellani viivaa."

"Kuules, Joe Harper, kenen on puukkiainen?"

"Siitä en ole millänikään kenen puukkiainen on, — se on minun puolellani viivaa ja sinä et koske sitä."

"Ohoo, ole huoletti siitä, kyllähän minä sitä kosken. Se on minun puukkiainen; ja minä teen, lempo vieköön, sen kanssa mitä tahdon!"

Kauhea läjäys tuntui Tom'in selässä ja samallinen Joenkin; ja noin kahden minuutin ajan kohosi pöly kummankin nutusta ja koko koulu nautti tuota: Pojat olivat innostuneet kovin työhönsä havaitaksensa tuota hiljaisuutta, joka oli valloittanut koulun vähää ennen, kuin opettaja hiipien varpaillansa huoneen läpi oli asettaunut heidän viereensä. Hän oli katsellut suurimman osan heidän näytöksestään, ennenkuin hän tuli osalliseksi siihen. Kun koulu loppui edeltä puolen päivän, lensi Tom Becky Thatcherin luokse ja kuiskasi hänelle korvaan:

"Pane hattu päähäsi, ja ole menevinäsi kotia; ja kun tulet nurkkaukseen, niin eriä muista ja tule metsätietä takaisin tänne. Minä menen toista tietä ja teen samalla tavalla toisille."

Niin läksivät he kumpikin kulkemaan pois koulusta. Vähän ajan kuluttua tapasivat he toisensa metsätiellä, ja kun tulivat takaisin kouluun, oli se nyt kokonaan heidän hoteillaan. He istuvat vieretysten rihveli-taulu edessä, Tom antoi rihvelin Becky'lle ja kuletti hänen kättänsä taululla, näin muodustaen uuden ihmeteltävän rakennuksen. Kun heidän taideintonsa masentui, alkoivat he puhella. Tom oli kuin seitsemännessä taivaassa. Hän sanoi:

"Pidätkö sinä rotista?"

"En, minä en kärsi niitä!"

"Niin en minäkään — elävistä rotista. Vaan minä tarkoitin kuolleita rottia, joita saattaa nauhasta pyörittää ympäri päätään."

"En, minä en pidä rotista missään tapauksessa. Mistä minä pidän, on paukahtavaa karutsia (kumia)."

"Oh, sen minä uskon! Kunpa minullakin olisi vähän sitä."

"Pidätkös siitä? Minulla on. Sinä saat pureksia sitä vähän aikaa, vaan sinun pitää antaa se takaisin minulle."

Tuo oli hyvin herttaista; niin pureksivat he sitä vuorotellen, potkien penkkiä iloissaan.

"Oletko koskaan nähnyt cirkusta?" sanoi Tom.

"Olen, ja isäni vie minut vielä sinne, jos olen sievä."

"Minä olen ollut siellä kolme tai neljä kertaa — ooh, useita kertoja. Kirkko ei ole mitään cirkusta vastaan. Cirkuksessa tekevät he jotakin koko ajan. Kun minä tulen suureksi, niin rupean minä "*kujeiliaksi*" cirkukseen.

"Oh, rupeatko. Sepä on hauskaa. Heillä on niin koreita pilkkuja päällään."

"Niin, se on varma se. Ja he ansaitsevat ko'ottain rahoja — melkein dollarin päivässä, sanoo Ben Rogers. Sanos, Becky, oletko sinä koskaan ollut kihloissa?"

"Mitä se on?"

"Oo, kihloissa oleminen on sama, kuin naimiseen meneminen."

"Niinkö."

"Tahtoisitko sinä tulla kihlatuksi."

"Ehkä. En tiedä. Mitä se on jota —?"

"Jota? Oh, siinä ei ole mitään. Sinä vaan sanot jollekulle pojalle, ett'et sinä kuunaan huoli muista kuin hänestä, et kuunaan, *et kuunaan*, ja sitte suutelette te toisianne, niin siinä on kaikki."

"Suudella? Miksi suudellaan?"

"Sentähden, näet sä, että — kaikki ihmiset tekevät *niin*."

"Kaikkiko ihmiset?"

"Niin, kaikki ne jotka rakastavat toisiansa. Muistatkos mitä minä kirjoitin rihveli-taululle?"

"Muistan."

"Mitä se oli?"

"Sitäpä en sano sinulle."

"Sanonko minä sen *sinulle*?"

"S-a-no, vaan vasta."

"Ei, mutta nyt."

"Ei nyt — huomenna."

"Oo, *nyt* rakas Becky. Minä kuiskasen sen, minä kuiskasen sen hyvin hiljaa korvaasi."

Kun Becky epäili, niin otti Tom hänen äänettömyytensä myönnytykseksi, ja laski kätensä hänen

vyötäisilleen, ja kuiskutti sanat niin hiljaa kuin mahdollista, huulet melkein korvassa kiini. Sitten lisäsi hän:

"Kuiskuta sinä nyt minun korvaani — aivan omalla tavalla."

Tyttö empi hetkisen, sitten sanoi hän:

"Käännä pois silmäsi, niin ett'et nää minua; sitten teen sen. Vaan sinä et saa kuuna päivänä sanoa siitä kellenkään — kuuletkos sen Tom? Ethän tee sitä — sanos Tom?"

"En milloinkaan, en milloinkaan, minä vakuutan sen. Nyt, Becky."

Hän käänsi pois kasvonsa. Tyttö kuukistui ujosti pojan yli, ja likenti huulensa niin likelle hänen korvaansa, että viehkeä hengityksensä heilutteli pojan kiehkuroita ja kuiskutti:

"Minä — rakastan — sinua."

Tämän sanottua lensi hän tiehensä, penkkien ja pöytien yli, Tom jälessänsä, kunnes hän viimein pakeni yhteen nurkkaan, peittäen kasvonsa pienellä valkoisella esiliinallansa. Tom syleili häntä ja sanoi:

"Kaikki on nyt tehty, Becky — paitsi suutelo. Älä pelkää sitä — se ei ole mitään. Ole nyt sievä Becky."

Hän veti pois hänen käsiänsä ja esiliinaansa.

Vähitellen antoi tyttö perään, ja antoi kätensä laskeutua; hänen kasvonsa, aivan tulipunaiset vastarinnasta, tulivat näkyviin ja antautuivat. Tom suuteli noita punaisia huulia ja sanoi:

"Nyt on kaikki tehty, Becky. Tästä-lähin, ymmärrätkös, et sinä saa milloinkaan rakastaa muita kuin minua, etkä mennä muitten kanssa naimisiin kuin minun, et kuuna päivänä. Tahdotkos sen?"

"Minä en tahdo rakastaa muita kuin sinua, Tom, enkä kuunaan ota miehekseni muita kuin sinut, vaan et sinäkään saa mennä naimisiin muiden kanssa kuin minun."

"Se on tietty. Luonnollisesti. Se on *osa* siitä. Ja aina, kun sinä tulet kouluun eli menet koulusta kotia, täytyy sinun kulkea minun kanssani, kun ei kukaan näe sitä — ja sinä valitset minut ja minä sinut lasten-tanssissa, sillä niin kihlatut aina tekevät."

"Sepä on hupaista. Minä en ole tuosta ennen tiennyt mitään."

"O, se on hyvin hauskaa! Kuin minä ja Amy Lawrence —."

Nuo kummastuneet silmäykset ilmoittivat Tom'ille erhetyksensä, hän äimistyi ja jäi äänettömäksi.

"Oo, Tom! Sinä et olekaan siis ensikertaa kihloissa!"

Lapsi alkoi itkeä. Tom sanoi:

"Älä itke, Becky. En minä ole hänestä enää millänikään."

"Kyllä sinä olet, Tom — sinä tiedät että sinä olet."

Tom koetteli laskea kätensä tytön kaulalle, vaan hän puukkasi sen pois, kääntyi seinään päin, eikä lakannut itkemästä. Tom koetteli uudelleen, lohdutuksen sanoja huulillansa, vaan samalla seurauksella. Silloin loukkautui hänen ylpeytensä, hän jätti hänet ja meni ulos. Hän seisoi vähän-aikaa ulkona, rauhatonna ja suutuksissaan, vähän väliin silmäellen ovea, toivossa että tyttö katuisi ja tulisi etsimään häntä. Vaan hän ei tullutkaan. Tom alkoi tulla rauhattomaksi, ja peljätä, että hänellä oli vääryys puolellansa. Hänen täytyi kamppailla kova riita rinnassansa, ennenkuin hän taisi suostua myönnytyksiin, vaan hän rohkasi luontonsa, ja meni sisään. Tyttö seisoi vielä nurkassa, itkeä tihuttaen, kääntyneenä nurkkaan päin. Tom'in sydän syytti häntä itseänsä. Hän meni hänen luoksensa ja jäi seisomaan, tietämättä mitä oikeastaan oli tehtävä. Viimein sanoi hän, epäillen:

"Becky, minä — minä en pidä muista kuin sinusta."

Ei vastausta — vaan tyrskymisiä.

"Becky," viehkeydellä.

Kovempia tyrskytyksiä.

Tom otti esiin kalleimman kalunsa, erään messinki napin vanhasta pesän-pelistä, kuletti sitä tytön ympärillä niin, että hän taisi nähdä sen ja sanoi:

"Etkös olisi niin hyvä, Becky, ja ottaisi tätä?"

Tyttö viskasi sen lattialle. Tom läksi nyt pois koulukartanosta, ja kulki yli kukkuloiden, kauas, kauas — eikä tullut tänään enää kouluun. Becky alkoi jo kumminkin epäillä. Hän juoksi ovelle vaan Tom'ia ei näkynyt. Hän juoksi leikki-kentälle; häntä ei näkynyt sielläkään. Nyt huusi hän.

"Tom! Tule takaisin, Tom!"

Hän kuunteli tarkasti, vaan ei kuulunut vastausta. Hänellä ei ollut muuta seuraa kuin hiljaisuus ja yksinäisyys. Niin istuutui hän uudelleen itkemään, soimaten itseänsä; muut koulu-lapset alkoivat nyt tulla vähitellen, ja hänen täytyi kätkeä surunsa ja asettaa sydämensä, ja kantaa pitkän, ikävän ja vaivaloisen ilta-rupeaman surut ja murheet, joista hän ei tainnut puhua kellenkään, sillä kaikki olivat hänelle vielä oudot ja tuntemattomat.

KAHDEKSAS LUKU.

Tom hiipi sinne tänne sivuteitä, kunnes hän tuli takasin tulevien koulu-lasten näkyvistä ja jatkoi tietään vihoissaan. Hän kulki pari eli kolme kertaa pienen sivu-joen yli, lapsellisessa uskossa, että veden ylikäyminen muka eksyttäisi jälestä ajajat jäliltä. Puolta tuntia myöhemmin katosi hän Douglaan lesken kartanon taakse Cardiff Hillin kukkulalle, ja koulu kartanoa tuskin enää näkyi laaksosta hänen takanansa. Hän meni eräasen tiheään metsään, kulki raivaamatonta tietä sen keskelle, ja istausi sammalille, muutaman tuuhean tammen alle. Ei niin tuulen väräystä tuntunut ilmassa, ja tuo tukahuttava puoli-päivän kuumuus oli saanut linnutkin vaikenemaan; luonto oli ikäänkuin unen horroksissa, jota ei häirinnyt muu, kuin erään tikan välistä kaukaa kuuluva nakutus, ja tuntui tekevän tämän hiljaisuuden vielä kolkommaksi ja jylhemmäksi. Pojan mieli oli kovin synkkä; hänen tunteensa olivat yhteydessä luonnon kanssa. Hän istui kauan, kyynäspäät nojattuna polville ja leuka kämmenissä, arvellen. Onnellisinkin elämä tuntui hänestä kuormalta, ja hän kadehti puoleksi Jimmy Hodgessia, joka nykyään oli kuollut. Se olisi niin rauhallista, tuntui se hänestä, maata maan mustassa mullassa, ja uneksia ijankaikkisesta ijankaikkiseen, tuulen puita tuuvitellessa ja lännen liehakoidessa haudan kukkasia, eikä kuunaan, kuunaan enää murehtia mistään. Jos hänellä vaan olisi puhdas pyhäkoulu-omatunto, niin muuttaisi hän mielellään tästä maailman melusta ja vaivasta.

Vaan mitä oli tuon tytön suhteen tehtävä? Ei niin mitään. Hänellä oli ollut parhaat tarkoitukset häntä kohtaan, ja tyttö oli kohdellut häntä kuin koiraa — aivan kuin koiraa. Kerran oli tyttö katuva sen, vaan — ehkä vasta silloin kuin se oli jo myöhäistä. Ah, jos hän vaan voisi kuolla *lyhemmäksi aikaa!*

Vaan nuoruuden kimmoava sydän ei pysy kauan pakoitettussa muodossa. Niin alkoi Tom'inkin mieli vähitellen kääntyä tämän maailman menoihin. Ajatteles, jos hän kääntäisi selkensä kotiseudullensa, juuri nyt, ja häviäisi tuntemattomalla tavalla? Ajatteles, jos hän karkaisi — kauas, kauas meren takaisille tuntemattomille maille — eikä tulisi konsaan sieltä takaisin! Millähän mielellä tyttö silloin olisi? Ajatus, ruveta sirkuskujelliaksi astui taas hänen mieleensä, vaan tämä ajatus nosti nyt inhoa hänen sydämessänsä; sillä kevytmielisyyttä, pila ja kirjavat trikoot, olivat loukkaavat, kun ne tunkeutuivat romantiikin korkeissa sumuisissa ilmoissa liikkuvaan sieluun. Ei, hän tahtoi ruveta sotamieheksi, ja tulla takaisin pitkien vuosien kuluttua, arpisena ja kuuluisana. Ei, vielä paremmin, hän tahtoi mennä Indianien kanssa metsästäämään puhveli-härkiä, ja kuleksia ryöstöretkillä vuoristossa ja noilla raivaamattomilla, suurilla lakeuksilla tuolla kaukana Lännessä, ja kaukaisessa tulevaisuudessa tulla takaisin, suurena päälikkönä, koristettuna höyhenillä ja kauheasti maalattuna, ja eräänä uneliaana kesä-aamuna ryyätä Pyhä-kouluun, kauhistavalla sotahuudolla, ja saattaa kaikkien entisten kumppaniensa silmät sammuttamattomasta kateudesta säihkymään. Hän tahtoi ruveta meri-rosvoksi! Nyt tiesi hän miksi rupeaisi! *Nyt* hymyili tulevaisuus selvästi hänelle ja hehkui himmentämättömällä valolla. Kuinka hänen nimensä kaikuisi ympäri maailmaa ja kauhistuttaisi kaikki kansat. Kuinka ihanasti hän kyntäisi meren läikkyviä aaltoja, tuolla matalalla, pitkällä ja mustalla kilpalavallansa, "Myrskyn neito" jonka perässä häilyi kauhua nostava lippu! Ja, kuinka hän, koska maineensa oli kohonnut korkeimmalleen, yht'äkkiä ilmestyisi tuohon vanhaan kauppaan, ja, ruunisenä ja päivettyneenä, astuisi kirkkoon, musta samettinuttu päällensä, leveät housut ja pitkävartiset saappaat jalassa, karmosiinipunainen vyö vyöllä, johon oli pistetty kymmenittäin pistoolia ja josta riippui hänen pahantekoihinsa ruostunut sapelinsa, musta leveä reunainen, höyhenillä koristettu huopa-hattu päässänsä, ja musta lippunsa, jossa näkyi irvistävä pääkallon kuva, jonka alla oli ristissä kaksi sääriiluuta, ja kuinka hän silloin ilolla kuulisi ympärillensä kuiskettavan: "Se on Tom Sawyer, Merirosvo! Musta Kostaja Hispanian mereltä!"

Niin, se oli päätetty; hänen elämänsä rata oli määrätty. Hänen oli karkaaminen kotoansa ja astuminen sille. Hänen piti lähteä jo huomisaamuna. Sentähden piti hänen alkaa valmistautua. Hän päätti koota kaikki varansa. Hän meni erään lahoneen hirren luokse ja alkoi kaivaa Barlow-veitsellensä sen latvan alusta. Vähän aikaa kaivettuansa, tuli puuta vastaan, joka komisi ontolta. Hän pani kätensä sen päälle ja lausui vakavalla äänellä seuraavat loihdu-sanat:

"Mitä tässä ei ole, niin *tulkoon* Mitä tässä on, niin *jääköön paikallensa!*"

Sitten kaaputti hän mullan pois ja paljasti erään honkaisen laatikon. Hän nosti sen ylös, ja sen alta tuli esiin pieni, sievä aarre aitta, lauta seinillä ja pohjalla. Siinä oli muuan marmoripallo. Tom'in hämmästy oli ääretön! Hän kuopi korvansa tausta aivan äimistyneen näköisenä ja sanoi:

"Tämmöistäpä en ole nähnyt kuuna kullan valkeana!"

Niin heitti hän suutuksissaan pois marmoripallon, — ja vaipui ajatuksiin. Tosi oli, että hän pettyi uskossansa, jota hän ja kumppaninsa olivat pitäneet aivan epäilemättömänä. Jos marmoripallon hautasi ja teki samalla joitakuuta taika-temppuja, jättäisi haudan rauhaan neljäksitoista päiväksi, ja sen ajan kuluttua avaisi sen äsken lausutulla lauseella, niin nähtäisiin, että kaikki ne marmori-pallot, jotka on kadottanut aikojen kuluessa, tällä ajalla olisivat kokoutuneet sinne, jo olisivat olleet hyvinkin eroitettut. Mutta nyt oli koko koetus mennyt mitättömiin. Koko hänen uskonsa perustus kukistettiin. Hän oli usein kuullut puhuttavan tämän asian lykästymisestä, vaan ei milloinkaan siitä, että se olisi mennyt mitättömiin. Hän ei tullut ajattelemaan sitä, että hän itse jo oli ennen useita kertoja koetellut, vaan että hän aina oli unhottanut piilopaikan. Hetkisen aikaa mielti hän tätä asiaa, ja tuli siihen päätökseen, että joku kelvoton noita-akka oli sekaunut asiaan ja rikkonut velhouksen. Tästä päätti hän ottaa selvän ja alkoi etsiä kunnes löysi pienen hiekka pälven, jossa oli vähäinen rattimainen kuoppa. Hän heittäysi alas, asetti suunsa niin likelle kuoppaa kuin mahdollista ja huusi:

"Kuoppa-mato, Kuoppa-mato, vastaas minun kysymykseen!
Kuoppa-mato, Kuoppa-mato, vastaas minun kysymykseen!"

Hiekka kuopassa alkoi liikkua, ja eräs pieni musta mato näyttäytyi hetkisen aikaa, vaan kaivausi paikalla taas hiekkaan, aivan peloissaan.

"Eipähän uskalla sanoa! Siis se on joku noita-akka, joka on tehnyt tämän. Tiesinhän minä sen."

Hän tiesi sen kyllä kuinka turhaa se oli vastustella noitia ja heitti sen siis pahoilla mielin; vaan hänelle juotui mieleen se, että hän yhtä hyvin voi pitääkin sen marmori-pallon, jonka hän oli viskannut pois, ja alkoi sentähden maltilla ja uskolla etsiä sitä. Vaan hän ei löytänyt sitä. Hän meni takaisin aarreaitallensa ja asettui tarkasti seisomaan samaan asemaan, kuin hän oli seissut marmori-palloa viskatessaan; sitten otti hän taskustansa toisen marmori-pallon ja viskasi sen samoin kuin edellisinkin, sanoen:

"Veli, mene veljeäsi etsimään!"

Hän katsoi mihin se seisattui ja meni katsomaan. Vaan joko se nyt seisattui liika aikaiseen tai lensi liian kauaksi; hänen piti vielä koettaa pari kertaa. Viimeinen kerta onnistui. Marmoripallot olivat niin liki toisiansa, ett'ei niiden välillä ollut jalkaakaan.

Juuri samassa silmänräpäyksessä tunkeusi viheriöitsevän metsän läpi tinaisen leikki-torven toivotus hänen korviinsa. Tom viskasi nutun päältänsä ja housut jalastansa, muutti toisen hihnoistansa vyöksi, kaivoi sen lahoneen hirren vieressä olevasta sammaliläjästä esiin erään puisevan jousen ja nuolen, puusapelin ja tina-torven; yhtäkkiä oli hän siepannut nämä aseet ja juoksi nyt siitä paljain säärin niin, että paita leimusi. Hän seisottui erään korkean jalavan alle, toitotti torvellansa vastaukseksi, ja alkoi hiipiä varpaillansa eteenpäin, ja varovasti katsellen ympärillensä. Hän kuiskasi hiljaa — seurakumppaileille, joita hän mielessään kuvaili olevan:

"Seisahtukaat iloiset poikani! Pysykää piilossa kunnes torveeni puhallan."

Nyt tuli Joe Harper esiin, yhtä kelteisillään ja hyvin varustettuna kuin Tom'kin. Tom huusi:

"Seisahdu! Kuka se on joka uskaltaa tulla Sherwoodin metsään minun luvattani?"

"Guy of Guisborne ei tarvitse kenenkään lupaa! Kuka sinä olet, joka, — joka —"

"Joka uskallat pitää sellaista puhetta," kuiskutti Tom, sillä he puhuivat ulkoa, kirjan jälkeen.

"Minä, hyvä! Minä olen Robin Hood, jonka kelvoton raatosi kohta saapi tietää."

"Sinä olet siis todellakin tuo mainio lain rikkoja? Minä olen aivan onnellinen saadessani kamppailla

sinun kanssasi tämän ihanan metsän omistusoikeudesta. Vedä miekkasi!"

He vetivät miekkansa, viskasivat pois muut aseensa, asettuivat miekkailuasemaan, jalat vastakkain, ja alkoivat todellisen, varovan taistelun "kaksi lyöntiä ylös ja kaksi alas." Vähän ajan perästä sanoi Tom:

"Koska sinulla on terä vastaani, niin lyö päälle."

Niin, "ottelivat he yhä kiivaammin" puhkaen ja hiestyneenä työstänsä. Kohta huusi Tom:

"Kaadu, Kaadu. Miks'et sinä kaadu."

"Sitä en tee! Miks'et itse kaadu? Sinä ole tappiolla."

"Oh, se kuuluu asiaan. Minä en voi kaatua. Se ei ole niin kirjassa. Kirjassa on: Niin tappoi hän lyöden takaa, Guy of Gruisborni-raukan! Sinun täytyy kääntyä ja antaa minun pistää selkääsi."

Mitä kerran kirjassa oli sitä ei voinut kiertää; siis kääntäysi Joe, antoi pistää itseänsä, ja kaatui.

"Nyt," sanoi Joe, nousten ylös, "täytyy sinun antaa tappaa itsesi: Se on oikeus."

"Vaan enhän minä voi sitä tehdä, kuin se ole kirjassa niin."

"Vai niin, vaan se on hävyttömästi sinulta. Hyvä että tiedät sen."

"No, jos sinä nyt niin tahdot, Joe, niin ole sinä munkki Tuck'ina, tai mylläripoika Much'ina ja lyö minut kuoliaaksi nuijallasi, tai minä rupean Nottinghamin Sheriffiksi, ja sinä saat olla Robin Hoodina vähän aikaa ja tappaa minut."

Tämä ehdotus oli tyydyttävä ja tapaukset esiteltiin.

Vähän ajan kuluttua otti Tom taas Robin Hoodin roolin esitelläksensä, ja sai vuodattaa kaiken voimansa haavoistansa, joita eräs kelvoton ja kavala nunna hoiti. Viimein kuletti Joe, kuvaten suurta rosvojoukkoa, hänet pois ja pani jousen hänen heikontuneihin käsiinsä, jolloin Tom sanoi: "Johon tämä nuoli putoaa, siinä makaa Robin Hood-raukka haudattuna viheriäisen puun alla." Hän ampui nuolen, lankesi maahan ja olisi kuollut, vaan sattui kaatumaan muutaman viholaisen päälle, ja hyppäsi ylös kovin nopeasti ollakseen kuollut.

Pojat pukivat päällensä, kätkivät sota-aseensa, ja läksivät kulkemaan, surien sitä ett'ei löytynyt maanpakolaisia, ja aprikoiden sitä, mitä tuo niin suuresti ylistetty sivistys oli saanut heidän sijaansa. He sanoivat tahtovansa olla paljoa mieluukkaammin yhden vuoden rosvoina Sherwoodin metsässä, kuin ikänsä Yhdys-Valtain presidenttinä.

YHDEKSÄS LUKU.

Samana yönä kello puoli yhdeksän, lähetettiin Tom ja Sid yö-tiloilleen tavallisella ajalla. He lukivat ehtoorukouksensa, ja Sid oli kohta nukkunut. Tom makasi valveella ja odotti malttamattomalla mielellä. Kuin hän luuli jo päivän alkavan valeta, kuuli hän kellon lyövän vasta kymmenen! Tuo oli kovin harmittavaa. Hän olisi mielellänsä heitellyt, ja potkinut sängyssänsä, niinkuin hänen hermonsua vaativat, vaan hän pelkäsi herättävänsä Sidin. Sentähden makasi hän hiljaa tuiottaen eteensäpäin pimeässä. Kaikki oli niin kauhistavan hiljaa. Vähitellen alkoi hiljainen kolina kuulua yön pimeydessä. Pöytäkellon käyminen alkoi vetää huomiota puoleensa. Vanhat palkit alkoivat kummallisesti ruskaa. Rappuiset narisivat vähin. Kummituksia oli selvinnähtävästi liikkeellä. Ja nyt alkoi kuulua harmittava sirkan laulu, josta ei ihmisjärki saanut selvää mistä se tuli. Nyt alkoi seinä-raution kamala raksutus Tom'ia kamoittaa — se merkitsi, että jonkun päivät olivat luetut. Koiran ulvonta kuului ulohtaalta, johon toinen koira vastasi vieläkin ulohtaammalta. Tom oli kuolla kauhistuksesta. Viimein tuli hän siihen päätökseen, että aika oli loppunut, ja ijankaikkisuus alkanut. Hän alkoi vastentahtoansa vaipua uneen, kello löi yksitoista, vaan hän ei kuullut sitä. Ilkeä kissan nau'unta rupesi nyt häiritsemään hänen alkavia uniansa. Lähisyydessä olevan ikkunan avaaminen häiritsti hänen unensa. Huuto: "Hus! Kissa halvattu!" ja tyhjän putellin kilahdus tätinsä halko-liiterin seinää vasten, herättivät hänet kokonaan; minuutin kuluttua oli hän puettu, ulkona ikkunasta ja ryömi varovasti nelinkontan räystästä myöten. Hän naukasi hiljaa yhden eli pari kertaa kontatessaan; sitten hyppäsi hän halko-liiterin katolle ja siitä maahan.

Huckleberry Finn oli siellä, kissan raato muassansa. Pojat läksivät kulkemaan ja katosivat pimeyteen. Puolituntia tämän jälkeen kahlasivat he hautausmaan pitkässä heinikossa.

Tämä hautausmaa oli Lännän vanhanaikuisia hautausmaita. Se oli eräällä kukkulalla, noin puolitoista Englannin peninkulmaa kauppalasta. Sen ympärillä oli huono, rapistunut puuaita, joka paikkapaikoin kallistui sisään, toisissa taas ulospäin, vaan ei ollut yhdessäkään paikassa oikein pystyssä. Nurmea ja rikka-ruohoa kasvoi yltäympäri. Kaikki vanhat haudat olivat kuopalle painuneet. Paikalla ei löytynyt yhtään hautakiveä; ylä-päästä pyöristettyjä lautoja tärisi haudoilla, etsien tukea, vaan ei löytäen. "Pyhitetty muistoksi," sille ja sille, oli kerran ollut maalattu näille, vaan nyt sitä ei monessakaan enää voinut lukea, jos olisi ollut päiväkin.

Vieno tuuli liehakoitsi puitten latvoissa, ja Tom pelkäsi tämän olevan kuolleitten henkiä, jotka valittivat siitä, että heidän rauhansa oli häiritty. Pojat puhuivat hyvin vähän keskenänsä, ja kuiskutellen, sillä hetki, paikka, vallitseva juhlallisuus ja hiljaisuus masentivat heidän luontoansa. He löysivät sen tuoreen, uuden multakukkulan, jota etsivät, ja pistäisivät piiloon kolmen korkean jalavan alle, jotka seisivat ryhmässä muutamia jalkoja haudalta.

Nyt odottivat he äänetönnä, niinkuin heistä tuntui, jokseenkin pitkän ajan. Etäisen tarha-pöllön ääni oli ainoa ääni, joka häiritsi tuota haudan äänettömyyttä. Tomin ajatukset alkoivat käydä painaviksi. Hänen piti saada puhe käymään. Niin kuiskasi hän:

"Hucky, mitä sinä luulet kuolleitten pitävän meidän täällä olostä?"

"Toivoisinpa tietäväni sen. Täällä on niin nuoskea, eikö sinusta tunnu siltä?"

"Niin on, hyi!"

Jonkun aikaa vallitsi nyt äänettömyys, jolla ajalla pojat miettivät tätä kysymystä. Tom sanoi:

"Huck! Luuletko Hoss Williams'in kuulevan puhettamme?"

"Luonnollisesti. Varmaankin kuulee hänen sielunsa."

Tom, hetken äänetönnä oltuansa:

"Toivoisin sanoneeni *Herra Williams*. Vaan en minä tarkoittanut mitään pahaa. Kaikki ihmiset kutsuivat häntä Hoss'iksi."

"Ihminen ei voi olla milloinkaan kyllin varova puheissansa kuolleista."

Tämä oli tuomio, ja puhe loppui taas siihen. Vähän ajan kuluttua tarttui Tom kumppaninsa käsivarteen ja sanoi:

"Sssi —"

"Mitä se on Tom?"

Kumpikin likistäysi niin likelle toistansa kuin mahdollista, tykkivällä sydämellä.

"Sssi! Siellä ovat he taas! Etkös kuule?"

"Minä —"

"Tuolla! Nyt kuulet!"

"Jumalan tähden, he tulevat, Tom! He tulevat varmaan. Mitä on tehtävä?"

"En tiedä. Luuletko että he näkevät meidät?"

"Voi, Tom, he näkevät pimeässä yhtä hyvin kuin kissat. Jopa alan katua tänne tuloani."

"Ooh, älä ole milläsikään. En minä luule heidän tekevän meille mitään. Emmehän ole missään pahan teossa. Jos olemme aivan hiljaa ehkä he eivät huomaakaan meitä."

"Minä koetan, Tom, vaan Herra Jumala, koko ruumiini vapisee."

"Kuule!"

Pojat kallistivat pänsä vastakkain ja uskalsivat tuskin huokua. Hiljaa puhuvia ääniä läheni toiselta puolen hautausmaata.

"Katsos! Katsos tuonne," kuiskasi Tom. "Mikä se on?"

"Se on pirun-tuli. Voi, Tom, tämä on kauheata!"

Eräitä epäselviä haamuja lähenei pimeydessä, muuan heistä heiluttaen vanhanaikuista läkki lyhtyä kädessänsä, joka pilkutti maan lukemattomilla valo-pisteillä. Nyt kuiskasi Huckleberry vavisten:

"Ne on perkeleitä, se on varma se. Kolme kappaletta! Hyvä Jumala, Tom, me olemme kuoleman omat, se on varma se! Osaatkos rukoilla?"

"Minä tahdon koettaa, kunhan et pelkää. He eivät tee meille mitään pahaa. 'Herra, sä, joka lapsia rakastat, katsos' —"

"Sssi —"

"Mitä nyt Huck?"

"He ovat ihmisiä! Yksi heistä varmaankin. Hänellä on vanhan Muff Potters'in ääni."

"Älähän — onko se totta?"

"Lyönpä vetoa siitä. Ole nyt vaan hiljaa. Hän ei ole mies meitä löytämään. Luultavasti tavallisuuden mukaan humalassa — kirottu, vanha juoppolalli!"

"Hyvä, minä koetan pysyttäytyä hiljaa. He seisottuivat. Eivät saa selvää siitä. Tuossa he ovat taas. Nyt polttavat he. Kylmä taas. Nyt polttavat he uudelleen. Nyt polttavat he, nyt polttavat he! Tällä kertaa hyppäsivät he oikeaan tynnyriin. Huck, minä tunnen vielä yhden heidän äänistänsä; se on Indiani-Joen."

"Niin on — vertä himoavan puoliveren! Minusta olisi ollut, hitto vieköön, paljoa parempi, jos olisivat olleet perkeleitä. Mitähän ne tekevät?"

Kuiskutus loppui nyt kokonaan, sillä nuo kolme miestä olivat saapuneet haudalle, ja seisoivat ainoastaan joitakuita askelia poikien piilo-paikasta.

"Tässä se on," sanoi kolmas heistä, ja sanoja nosti lyhtyä, joka valaisi nuoren tohtori Robinson'in naaman.

Potters ja Indiani-Joe kantoivat paaria, joilla oli nuora ja pari lapijaa. He panivat pois kuormansa ja alkoivat avata hautaa. Tohtori asetti lyhdyn haudan pääpuoleen ja istausi itse selin erästä lehmusta vasten. Hän oli niin lähellä, että pojat olisivat voineet koskea häneen kädellensä.

"Joutukaa, pojat!" sanoi hän hiljaa. "Kuu voi tulla esiin missä silmänräpäyksessä hyvänsä."

He mutisivat jotakin vastaukseksi ja jatkoivat kaivuansa. Kotvaan aikaan ei kuulunut muuta kuin lapioitien nariseva ääni, tyhjentyessä hiekka- ja sorakuormiansa. Tämä oli hyvin yksi-toikkoista. Viimein sattui muuan lapio kolisevalla ja jyhlällä äänellä ruumiin-arkkuun, ja pari minuuttia sen perästä nostivat miehet sen haudan partaalle. He avasivat arkun-kannen lapioiltaan, nostivat ruumiin arkusta, ja heittivät sen maahan. Kuu alkoi pilkoittaa pilven raosta, ja valaisi ruumiin kalvean muodon. Parit pantiin reilaan ja ruumis nostettiin niille, peitettiin vanhalla loimella ja nuoritettiin kiini. Potters veti esiin suuren linkku-veitsen, leikkasi poikki riippuvan nuoranpään, ja sanoi:

"Nyt se on valmis, tohtori Lääkelasku, ja vedä nyt esiin vielä viitonen, muutoin saa se jäädä tuohon."

"Niin se nyt on" sanoi Indiani-Joe.

"Mitä nyt, mitä tämä merkitsee?" sanoi lääkäri. "Te vaaditte maksun edeltä käsin, ja minä maksoin sen."

"Niin, ja sinä olet tehnyt enemmän kuin sen," sanoi Indiani-Joe, lähestyen tohtoria, joka nyt oli noussut seisomaan. "Viisi vuotta takaperin ajoit sinä minut ulos isäsi keittiöstä, eräänä iltana kuin anoin ruokaa nälkäisen mahani täytteeksi, ja samassa tilaisuudessa julistit sinä, ett'en minä tehnyt minkäänlaista hyötyä siellä, enkä muuallakaan; ja kuin minä vannoin kostaa sinulle tästä, vaikka sadankin vuoden perästä, niin antoi isäsi vangita minut löysästä. Luuletkos minun unhoittaneen sen? Minun suonissani ei juokse turhaan indiani-vertä! Ja koska nyt olet minun käsissäni, niin on sinun käyminen *tilin tekoon*, ymmärrätkös sen!"

Samalla uhkasi hän tohtorin naamaa pudistetulla nyrkillänsä. Tohtori löi häntä yht'äkkiä niin, että kelvoton kaatui. Potters pudotti veitsensä ja ärjäsi:

"Kuulepas sinä siellä, älä lyö minun kumppaniani!" ja jo ensi silmänräpäyksessä oli hän tarttunut tohtorin vyötäisiin, he alkoivat kamppailla kaikin voimin, polkien alas ruohon ja penkoen kenkiensä

koroilla maan mustalle mullalle. Indiani-Joe hyppäsi ylös säihkyvin silmin, sieppasi ylös Potters'in veitsen ja kiekkuu kuin kissa painivien ympärillä saadaksensa tilaisuutta pistää. Yht'äkkiä riipasi tohtori itsensä irti, sieppasi Williams'in haudan raskaan päälaudan ja löi Potters'ia sillä niin että hän kaatui; vaan samassa silmänräpäyksessä havaitsi puoliverikin itsellensä olevan tilaisuuden ja paiskasi veitsen päätään myöten tuon nuoren tohtorin rintaan. Hän horjahti ja kaatui, osittain peittäen Potters'ia ruumiillansa ja tahrasi hänet verellensä. Samalla peittivät pilvet tämän kauhean näön pimeyteen, ja peljästyneet pojat pakenivat pimeyden suojassa.

Kun kuu tuli uudelleen näkyviin, nähtiin Indian-Joe kumartuneena ruumiitten yli, katsellen niitä. Tohtori jupisi jotakin, jota ei voitu ymmärtää, huokasi syvään kerran tai pari, ja oli ääneti. Puoliveri sanoi itsekseen:

"Se tili on tehty, lempo viekөөn!"

Nyt ryösti hän ruumiin, jonka tehtyä hän pani tuon kamalan veitsen Potters'in oikeaan käteen, ja istuutui äsken särjetylle ruumiin-arkulle. Kolme — neljä — viisikin minuuttia kului; Potters alkoi liikkua ja öristä. Hän puristi veistä kourassaan, nosti ylös sen, katseli sitä, ja pudotti sen maahan kauhistuen. Sitten nousi hän istuallensa, puukaten pois ruumiin päältänsä, katsoa tuiottaen ensin siihen ja sitten ympärillensä. Hänen silmänsä tapasivat Joen.

"Minun luojani, mitä tämä on Joe?" sanoi hän.

"Tämä on jokseenkin kelvoton asia", sanoi Joe, minkäänlaisetta liikutuksetta.

"Miksis teit tämän?"

"Minä! Minä en ole sitä tehnyt! Kuules! Tuollaiset puheet eivät puhdistu ketään."

Potters vapisi ja kävi aivan kalvakaksi.

"Minä luulin, että olin selvinnyt. Tänä iltana olisi juominen pitänyt antaa olla. Vaan minulla on vielä päässäni — pahemmin kuin alkaessa. Minä olen aivan pöperryksissä; enkä jaksa muistaa tuskin mitään. Sanos nyt minulle, Joe — *vilpittömästi* sä vanha kumppani — teinkö minä tämän? Minun aikomukseni ei suinkaan ollut se; Jumala auttakoon minun syntistä sieluani ja ruumistani, noin en kuunaan ajatellut tehdä. Ooh, se on kauheata — ja hänestä, josta oli niin suuret toiveet."

"Te painitti keskenämme, ja hän löi sinua laudalla, niin että kuukerruit; sitten hyppäsit sinä uudelleen ylös, horjuen ja hoippuen, sait veitsen käsiisi ja paiskasit sen hänen sisäänsä, juuri kuin hän oli sinua lyömäisillään, ja siinä olet rötköttänyt kuoliaana kuin rautakanki tähän saakka."

"Oo, minä en tiennyt mitä tein. Vaikka tähän paikkaan kuolisin, niin sitä en tiennyt. Tämä kaikki on viinan ja vihan vaikuttama. Minä en ole kuuna päivänä ennen käyttänyt asetta, Joe. Tapellut kyllä olen, vaan en koskaan aseella. Sen voi kaikki todistaa! Joe, älä puhu tästä kellenkään mitään, niin olet kunnan kumppani. Minä olen aina pitänyt sinusta, Joe, ja aina puolustanut sinua. Etkös muista sitä? Ethän virka kellenkään tästä, sanos Joe?"

Miesparka lankesi kätet ristissä polvilleen tuon tunnottoman murhaajan eteen.

"En, sillä sinä Muff Potters olet aina käyttänyt ihmisiksi minua vastaan, ja minä en petä sinua. Niin no — se nyt on niin varma lupaus kuin mies miehelle voi antaa."

"Oo, Joe, sinä olet enkeli. Minä siunaan sinua tästä vielä viime hetkenänikin."

Potters alkoi itkeä.

"Tule nyt, kyllä se on jo kyllin. Tässä ei ole aikaa itkeä. Mene nyt matkojasi, sinä tuonne päin, minä lähden tälle haaralle. Joudu nyt vaan, äläkä jätä minkäänlaisia jälkiä jälestäsi."

Potters läksi kulkemaan edelleen, vauhdilla, joka kohta muuttui juoksuksi. Puoliveri katsoi hänen jälkeensä ja jupisi:

"Jos hän on noin pyörryksissä selkäsaunasta ja viinasta, kuin hän näytti päältä katsoen, niin ei hän muista veistänsä ennenkuin matkain päässä, eikä uskalla tulla sitä itsekseen hakemaan tällaiselta paikalta — pelkuri!"

Parin tai kolmen minuutin kuluttua ei ollut tuolla murhatulla miehellä, peitetyllä ruumiilla, kannettomalla arkulla, ja avonaisella haudalla muuta peräänkatsojaa kuin kuu. Hiljaisuus oli taas täydellinen.

KYMMENES LUKU.

Pojat pakenivat kauppalaa kohden minkä ennättivät, mykkinä kauhistuksesta. He vilkasivat välistä olkansa yli taaksensa, ikäänkuin olisivat peljänneet perästä ajajia. Joka ainoa kanto, joka tuli näkyviin heidän tiellänsä, oli heistä mies tai vihollinen, ja pani heidät pidättämään henkeä, ja kun he juoksivat eräitten kauppalan rajalla olevien hökkelien sivu, näytti kahlekoirain haukunta antavan heille siivet.

"Kunhan ennätettäisiin vanhalle karvarin-tehtaalle ennenkuin kaadumme!" kuiskasi Tom läähättäen. "Minä tuskin jaksan kauemmaksi."

Huckleberry'n raskas läähätys oli hänen ainoa vastauksensa, ja pojat koettivat pinnistäen voimiansa, päästä toiveittensa perille. He tulivat aina lähemmä ja lähemmä ja viimein hyppäsivät rinnatusten avonaisesta portista sisään, ja vaipuivat kiitollisina ja uuvuksissa varjelemaan varjoon sisäpuolella. Vähitellen alkoi heidän pulssinsa lyödä hitaammin, ja Tom kuiskasi:

"Huckleberry, mitä sinä luulet tästä seikasta tulevan?"

"Jos tohtori Robinson kuolee, niin tulee luullakseni joku hirtettäväksi."

"Luuletkos niin, todellakin?"

"Oh, minä tiedän sen, Tom."

Tom arveli hetkisen; sitten sanoi hän:

"Kukas tästä asiasta kertoo? Me?"

"Mitä sinä ajattelet? Otaksu nyt että jotakin tapahtuisi, jott'ei Indiani-Joe'a hirtettäisi, niin löisi hän meidät kuoliaaksi yhdessä eli toisessa tilaisuudessa; yhtä varmaan kun me olemme nyt tässä."

"Juuri samaa ajattelin minäkin tässä itsekseni"

"Jos joku kielii, niin tehköön Muff Potters'i sen, jos on niin tuhma. Hän on tavallisesti kyllin humalassa siihen."

Tom ei virkkanut mitään — hän ajatteli ajattelemistaan. Sitten kuiskasi hän:

"Huck, Muff Potters ei tiedä sitä. Kuinka hän voisi kertoa siitä?"

"Mikä on syynä siihen, ett'ei hän sitä tiedä?"

"Se että hän oli juuri saanut iskun päähänsä, kuin Indiani-Joe teki sen. Luuletko sinä että hän tiesi mitään?"

"Hitto vieköön, sinulla on oikein, Tom!"

"Ja kuulepas — ehkä tämä isku oli hänelle kyllin kyllä!"

"Se ei ole luultava, Tom. Hänellä oli viinaa ruumiissa; sen minä näin, ja siksi toiseksi hän ei ole milloinkaan ilman sitä. Hyvä, kun minun isäni on humalassa, saat vaikka kirkon-tornilla kolkuttaa häntä päähän, eikä se vaikuta mitään. Hän sanoo sen itse. Luonnollisesti on se siis samoin Muff Potters'inkin kanssa. Vaan jos mies on aivan selvä, niin uskon kyllä että semmoinen isku veisi häneltä hengen, ehkä; en tiedä."

Pitkän ajan ajateltuaan sanoi Tom:

"Hucky, oletko varma siitä ett'et puhu tästä kellenkään mitään?"

"Tom, meidän täytyy olla ääneti. Sen tiedät. Tuon kirokun Indianin omaatuntoa ei suinkaan vaivaisi ollenkaan, jos hukuttaisi meidät kuin parin kissoja, ell'ei hän tulisi hirtetyksi, kielittyämme. Kuules nyt, Tom, vannokaamme toisillemme — se pitää meidän tehdä — vanhoa, ett'emme puhu tästä mitään."

"Siihen minä suostun, Huck. Se on paras keino. Ylös kädet ja vanho että me —"

"Oh, ei se kelpaa tässä asiassa. Se on kyllä hyvä tavallisissa, vähäpätöisissä asioissa — varsinkin tyttörepakoihin kanssa, sillä he pettävät kumminkin kaikissa tapauksissa, ja livertävät, jos tulevat pihtiin — vaan tärkeässä asiassa niinkuin tässä, pitäisi se olla kirjallisesti, ja verellä."

Tomin koko olento myönsi tämän käsityksen asiasta. Tämä oli syvä, jylhä ja hirvittävä; tunti, asian-

haarat, ympäristö olivat myötäsointuudessa tämän kanssa. Hän otti puhtaan laudan kappaleen, jonka näki kuuvalossa, veti esiin taskustansa pienen punaliitu-kappaleen, ja piirsi kuuvalossa vaivaloisesta seuraavat rivit, painaen paksumpia riviä piirtäissäänsä kielensä hampaitaan vasten, hienompia piirtäessä veti hän sen taas takaisin:

Huck Finn ja Tom Sawyer vannovat että he ovat ääneti asiasta ja että he toivovat vaikka kuolevansa tielle jos puhuvat

Huckleberry ihmetteli suuresti Tomin sukkelaan kirjoitustaitoa ja hänen kaunista kieltään. Hän otti paikalla neulan nuttunsa kauluksen käänteestä ja aikoi sillä tehdä naarmua nahkaansa, kun Tom sanoi:

"Älä! Älä tee sitä. Nuppineula on messinkiä. Siinä voipi olla Espanian-viheriää."

"Mitä se on Espanian-viheriää?"

"Se on myrkyä. Juuri sitä se on. Koetahan kerran syödä sitä, niin saat nähdä."

Nyt otti Tom säikeen pään silmäneulastansa ja kumpikin poika raapi sillä peukalonsa lihaisinta paikkaa, ja puristivat esiin pisaran vertä.

Vähitellen useampia kertoja puristettuansa, sai Tom nimensä alkukirjaimet piirretyksi, käyttäen pännänä sakari-sormeansa. Sitten neuvoi hän Huckleberry'n tekemään H ja F. ja valakirja oli nyt valmis. Nyt hautasivat he laudan kappaleen seinämälle moninaisilla hirvittäväillä noitatempuilla, ja ne siteet jotka sitoivat heidän kielensä, pidettiin nyt lukituina, ja lukon avain ikäänkuin poisviskattuna.

Eräs haamu hiipi nyt varovasti sisään muutamasta reiästä, joka oli vastapäätä olevassa rapistuneessa muurissa, vaan pojat eivät havainneet sitä.

"Tom", kuiskasi Huckleberry, "estäkö tämä meitä aina puhumasta — aivan aina?"

"Luonnollisesti. Tapahtuipa mitä hyvänsä, niin emme saa virkkaa siitä mitään. Me kuolisimme tielle — joko olet unhottanut sen."

"Niin kai se sitte lienee."

He kuiskivat vielä hetkisen yhtä ja toista. Yhtäkkiä alkoi, juuri ulkopuolella — noin kymmenen jalkaa heistä, koira ulvoa kummallisella äänellä. Pojat syleilivät toisiansa suuresti kauhistuneina.

"Kumpaaako meistä tarkoittaa hän?" ykisi Huckleberry.

"En tiedä — tirkistäs raosta. Sievään!"

"En, tee se sinä, Tom!"

"En minä uskalla — en minä uskalla tehdä sitä, Huck!"

"Hyvä Tom, tuossa se on taaskin!"

"Jumalalle kiitos!" kuiskasi Tom. "Minä tunnen sen äänen. Se on Bull Harbison." [Jos Herra Harbison'illa olisi ollut Bull-niminen orja, niin olisi Tom kutsunut häntä "Harbison Bull": vaan hänen Poikansa eli koiransa oli Bull Harbison.]

"Oh, sepä oli hyvä — minä vakuutan sinulle, Tom, että olin kuolla paljaasta pelosta; minä olisin tohtinut lyödä veikan mistä hyvänsä, että se oli vieras ja tuntematon koira."

Koira ulvoi vielä kerran. Poikain uskallus masentui taas.

"Oo, hyvä Jumala, ei se ole Bull Harbison!" kuiskasi Huckleberry.
"Pilkistäs, Tom!"

Tom totteli, vavisten pelvosta, ja pilkisti raosta ulos. Hänen kuiskutuksensa tuskin kuului, kuin hän sanoi:

"Oh, Huck, se on *tuntematon* koira."

"Sukkelaan, Tom, sukkelaan! Kumpaaako meistä tarkoittaa hän?"

"Luultavasti tarkoittaa hän meitä kumpaakin — me olemme juuri vierekkäin."

"Voi, Tom, luulenpa loppumme olevan lähellä. Mihin minä tulen kuoleman jälkeen, sitä tuskin

tarvinnee epäillä; sillä minä olen ollut hyvin syntinen."

"Hitto vieköön! Tuossa se nyt on kun lurjustelee koulusta poissa ja tekee kaikkea sitä, jota on kielletty tekemästä. Minä olisin voinut olla yhtä hyvä kuin Sid'kin, jos olisin koetellut — vaan ei, minä en luonnollisesti tahtonut. Vaan jos minä kerran pääsen tästä pulasta, niin minä en muuta teekän kuin makaan Pyhäkoulussa; se on niin tosi kuin nyt olen tässä."

Tom alkoi itkeä tihutta.

"*Sinäkö* kelvotoin!" Huckleberry alkoi myöskin nyhkiä. "Saakeli soikoon, Tom Sawyer, sinä olet puhdas kuin piparikakku minun rinnallani. Voi, *hyvä* Jumala, kuin minulla olisi edes puoleksikaan niin hyvät toiveet kuin sinulla."

Tom nielasi alas nyhkäyksen ja kuiskasi:

"Katsos, Huck, katsos! Hän käänsi *selkänsä* meille!"

Hucky pilkisti, iloiten sydämessänsä.

"Se ei katsokaan meihin tuo kunnan *piski*! Katsoiko se ennen tänne päin?"

"Ei. Vaan minäpä nyt vasta olin pöllö, kun en tuota tullut ajatelleeksi. Oh, nyt on kaikki hyvin. Vaan ketä voi hän nyt tarkoittaa?"

Koira lakkasi ulvomasta. Tom pörhisti korviansa.

"Sssi! Mikä se on?" kuiskasi hän.

"Se on niinkuin — kuin sika röhkisi. Ei — siellä on joku, joka korsnaa."

"Niin se on. Vaan millähän paikalla se lienee, Huck?"

"Minä luulen että se on tuolla toisella puolen. Siltä kai se kuuluu. Isäni makasi välistä tuolla sikain kanssa, vaan Jumala varjelkoon, kun hän korsnaa, niin ei ole katto pysyä paikoillaan, sillä siinä on silloin semmoinen ääri. Paitsi sitä niin luulen mä, ett'ei hän konsaan palaja takaisin tähän kaupunkiin."

Poikien mieli alkoi tehdä antautumaan uusiin vehkeisiin ja vaaroihin.

"Hucky, uskallatkos seurata minua, jos käyn edellä?"

"Enpä oikein, Tom. Ajatteles jos se olisi Indiani-Joe!"

Tom epäili. Vaan vähän ajan kuluttua syntyi uusi kiusaus heidän sydämissään, ja he päättivät koettaa, kumminkin sillä ehdolla, että pakenisivat paikalla jos korsnaaminen lakkaisi. Nyt alkoivat he hiipiä varpaillaan eteenpäin jälekkäin. Kun he olivat tulleet noin viiden askeleen päähän korsnaajasta, polki Tom eräälle tikulle, joka kovalla äänellä räpsähti poikki. Mies ähki ja kääntäysi, niin että hänen naamansa tuli kuun valoon. Se oli Muff Potters. Poikain sydän oli seisattunut, samoin kuin heidän ruumiinsakin, miehen kääntyessä; vaan nyt katosi kaikki heidän pelkonsa. He hiipivät ulos muurin raosta ja seisattuivat vähän matkan päähän hetkeksi puhelemaan ennen eroamistansa. Nyt häiritsti taas yön hiljaisuutta tuo kamala ulvominen! He katsoivat taaksensa ja näkivät tuon mystillisen koiran seisovan joitakuuta jalkoja Potters'in leposialta, kääntyneenä Potters'iin päin, nokka taivasta kohden.

"Ooh, Jesus siunatkoon, se on *häntä* kuin se tarkoittaa!" huudahti kumpikin poika samalla kertaa.

"Vaan kuules Tom, kun ne puhuvat, että noin pari viikkoa takaperin eräs vieras koira oli käynyt puoliyön aikana ulvomassa Johnny Millers'in kartanon ympärillä; ja että yölepakko oli eräänä iltana lentänyt sisälle porstuaan ja istuutunut kaidepuulle ja siinä laulanut! ja siellä ei ole vielä ketään kuollut."

"Sen kyllä tiedän. Vaan eikös Gracie Miller kaatunut juuri seuraavana Lauantaina, ja polttanut itseänsä samalla hyvin pahaksi keittiön takassa?"

"Niin, vaan hän ei kuollut. Ja, joka on vielä enemmän, hän on jo parempana."

"Hyvä; odotahan. Hän on kuoleman oma yhtä varmaan kuin Muff Potters'ikin. Niin sanovat kai neekerit, ja he ymmärtävät hyvin tuonlaiset asiat, Huck."

Nyt erosivat he syvissä mietinnöissä.

Kun Tom kapusi sisään makuuhuoneensa ikkunasta oli yö jo melkein kulunut. Hän puki päältänsä hyvin varovasti ja rupesi maata, iloissaan siitä, ett'ei kukaan tiennyt mitään hänen yöllisestä retkestään.

Hän ei tiennyt että tuo viehkeästi korsnaava Sid oli valveella, ja että hän oli valvonut noin tunnin ajan.

Kun Tom heräsi oli Sid jo pukeunut ja mennyt ulos. Päivä näytti jo jokseenkin kuluneen. Hän hämmästyí. Miksi häntä ei oltu huudettu — rääkätty, kunnes hän oli noussut ylös, tavallisuuden mukaan? Tämä aate täytti hänen sielunsa mustilla aavistuksilla. Viiden minuutin kuluessa oli hän pukeunut ja mennyt alas, rauhatoinna ja unisena. Perhe istui vielä pöydässä, vaan he olivat jo lopettaneet aamiaisensa. Ei yhtäkään nuhtelevaa ääntä kuulunut, vaan kaikkien silmät kääntyivät pois; hiljaisuus ja juhlallisuus vallitsi, joka karsi syyllisen ruumista. Hän istuusi ja koetti olla iloisen näköinen, vaan se oli turha vaiva; ei kenenkään suu vetäynyt nauruun, eikä hän saanut keltään vastausta, hän herkesi äänettömäksi ja antoi sydämensä painua epätoivon syvyyteen.

Aamiaisen syötyä otti tati hänet kahden kesken, ja Tom jo melkein iloitsi siitä, että saisi selkásaunan; vaan niinpä ei käynytäkään. Tati itki hänen tähtensä, ja kysyi häneltä kuinka hän voi runnella hänen vanhaa sydäntänsä niin; ja sitten kehoitti hän häntä käymään edelleen alettua tietänsä, ja turmelemaan itsensä, ja saattamaan hänen harmaat karvansa surulla hautaan, sillä hän oli havainnut, että hänen opetuksistansa ei ollut mitään hyötyä. Tämä tuntui karvaammalta kuin tuhatkertainen selkásauna, ja Tomin sydän kärsi nyt enemmän kuin hänen ruumiinsa. Hän itki, hän anoi kerjäämällä anteeksi rikostansa, ja lupasi kerta toisensa perään parantaa itsensä, ja sai viimein mennä sillä tunnolla, että hän oli saanut ainoastaan puolittain anteeksi ja että häneen luotettiin aivan vähän.

Hän oli tätinsä luota lähtiessä niin heikko, ett'ei hän edes voinut kantaa sydämessään koston tuntoa Sidiä kohtaan; jonka tähden tämän pako, takaportin kautta oli aivan turha. Hän meni synkkämielisenä ja alakuloisena kouluun, ja otti "peräpakaroilleen" samalla kun Joe Harperkin, poissa olosta koulusta laillisetta syyttä edellisenä päivänä, saman näköisenä kuin se, jonka sydäntä painaa suuremmat surut, ja joka on aivan välinpitämätön vähäpätöisistä seikoista. Sitten meni hän paikoilleensa, asetti kyynäspäänsä pöytää vasten ja leukansa käteen, ja tuiotti seinään tunnottomalla katsannolla, kuin se ihminen, jolla on niin kovat vaivat, ett'eivät enää voi koveta. Hänen kyynäspäänsä painoi jotakin kovaa esinettä. Pitkän ajan kuluttua muutti hän verkalleen ja surullisesti asemaansa, ja otti tämän esineen huoaten. Se oli kääritty paperiin. Hän avasi sen. Pitkällinen huokaus seurasi, hänen sydämensä murtui. Se oli hänen pellin nuppunsa! Viimeinen höyhen taittoi kamelin selän.

YHDESTOISTA LUKU.

Vähää ennen puolista levisi tuo kauhistava uutinen sähkön nopeudella ympäri kaupunkia. Tuota silloin vielä aavistamatonta, sähkölankaa ei tarvittu — sillä viesti vierí kumminkin aivan yhtä nopeasti kuin jos sähkölanka olisi ollut. Luonnollisesti antoi opettaja vapauden oppilailleen iltapäiväksi; koko kaupunki olisi pitänyt sitä kummana, jos hän ei olisi niin tehnyt. Verinen veitsi oli löydetty juuri murhatun vierestä ja tämän oli joku tuntenut Muff Potters'in veitsekseksi — niin kerrottiin. Ja vieläpä sanottiin että eräs myöhästynyt kaupunkilainen oli tavannut Muff Potters'in peseyssä sivu-joen rannalla noin yhden tai kahden aikana aamuisella, ja että Potters nähtyänsä hänet oli lähtenyt pakoon — epäiltäviä kohtia, varsinkin peseytyminen, joka ei juuri kuulunut Potters'in tapoihin. Sanottiin myöskin että tätä "murhaajaa" oli jo etsitty ympäri kaupunkia (yleisö ei juuri pidä pitkiä tutkinnoita, ennenkuin jo tuomio on valmis), vaan hän oli kadonnut. Ratsastajia oli laitettu joka haaralle, ja yli-tuomari (sheriffi) oli vakuutettu siitä, että hän saavuttaisi hänet ennen iltaa.

Koko kaupunki oli matkalla hautausmaalle. Tom'in sydän-suru hävisi, ja hän liittyi matkueeseen, ei sentähden ett'ei hän olisi mieluukkaammin mennyt mille muulle haaralle hyvänsä, vaan sentähden että kamala ja selittämätön lumous veti häntä sinne. Tultuaan tälle hirvittävälle paikalle, pujotteliin hän, pieni kuin oli, ihmisjoukon läpi ja näki tuon inhoittavan näön. Hänestä tuntui ikäänkuin miehen ikä olisi kulunut siitä, kuin viimeksi oli ollut tällä paikalla. Joku, näpisti häntä käsivarteen. Hän kääntyi ympäri ja silmänsä sattui Huckleberry'yn. He vilkasivat kumpikin ympärillensä arvelleen jonkun havainneen jotakin heidän silmäyksissänsä. Vaa kaikki puhuivat, ja koko heidän huomionsa oli kiinnitetty tuohon kauheaan näköön edessänsä.

"Miesparka!" "Nuorukaisraukka!" "Tämä on hyvä varoitus kaikille ruumiin rosvoille!" "Muff Potters tulee kiikkumaan hirressä tästä, jos he vaan saavat hänet kiini!" Tämä oli yleisesti puheen sisälly, vaan pappi sanoi: "Tässä nähdään Jumalan rankaiseva käsi."

Yhtäkkiä alkoi Tom vapista kiireestä kantapäähän saakka, sillä hän sattui viskaamaan silmänsä Indian-Joen elottomille kasvoille. Samalla alkoi joukko hoippua ja puukkiloida, ja ääniä kuului:

"Tuossa hän on! Tuossa hän on! Hän tulee itse!"

"Kuka? Kuka?" kysyi parikymmentä ääntä.

"Muff Potters!"

"Katsos, hän seisattuu! Olkaa varuillanne, hän kääntyy takaisin!"

"Älkää päästäkö häntä pakoon!"

Ihmiset puun oksilla Tomin pään päällä sanoivat, että hän tahtoi paeta — hän näytti vaan epäilevän ja sekautuneen näköiseltä.

"Hävytön uskaliaisuus!" sanoi muuan ympärillä seisojista; "hän tahtoi tulla tyynesti katselemaan työtänsä — eikä odottanut tapaavansa seuraa."

Ihmisjoukko avasi tien yli-tuomarille, joka mahtavan näköisenä tuli taluttaen Potters'ia. Miesparan muoto näytti laihtuneelta, ja hänen silmistänsä loisti pelko. Kun hän seisoi murhatun ääressä, vapisi hän kuin haavanlehti, hän peitti naamansa käsiinsä ja purskahti itkuun.

"Minä en ole tuota tehnyt", nyyhki hän! "en, niin totta kuin olen tässä, ole tuota tehnyt."

"Kukas sitä on sanonut?" kuului eräs ääni.

Tämä näytti sattuvan. Potters paljasti silmänsä ja katseli ympärilleen patetisella toivottomuudella. Hän havaitsi Indiani-Joen, ja sanoi:

"Oo, Indian-Joe, sinä lupasit, ett'et koskaan —"

"Onko tämä sinun veitsesi?" kysyi yli-tuomari, näyttäen sitä hänelle.

Potters olisi kaatunut, jos ei joku olisi ottanut vastaan, ja antanut hänen hiljalleen painua maahan. Sitten sanoi hän:

"Joku sisällinen ääni sanoikin minulle, että jos en kävisi veistä hakemassa —"

Hän vapisi; sitten viittasi hän voimattomalla kädellään, ikäänkuin että hän oli voitettu, ja sanoi:

"Kerro, Joe — kerro koko asia — ei tässä enää kielto auta mitään."

Huckleberry ja Tom seisoivat katsoa tuiottaen äänetöinnä, kun tuo kovasydäminen valehtelia lateli selityksen, ja he odottivat joka silmänräpäys että Jumala, vaikka taivas oli kirkas ja selkeä, lähettäisi salaman hänen päähänsä, ja kummastelivat kun se niin kauan viipyi. Ja kun hän vielä lopetettuaan aina edelleen seisoi tervennä ja raitisna, sammui ja katosi heissä kokonaan tuo kiihtynyt halu rikkomaan valaansa pelastaaksensa tuota petettyä miesparkaa, sillä se oli aivan silminnähtävä asia, että tämä rikkoja oli myönyt sielunsa perkeleelle, jonka tähden tällaisen ihmisen kanssa ei ollut hyvä antautua asioihin.

"Miks'et sinä paennut? Miksi sinä tulit tänne takaisin?" kysyi joku.

"Minä en voinut — en voinut", vaikeroi Potters. "Minä koettelin paeta, vaan minusta tuntui, ikäänkuin en pääsisi muualle kuin tänne." Hän alkoi uudelleen itkeä pursuta.

Indian-Joe todisti, joitakuuta minuuttia myöhemmin, valan uhalla, ruumiin tarkastuksessa, yhtä tyynesti kuin ennenkin aivan samalla tavalla; ja pojat nähdessään, ett'ei salama nytkään taivaasta tullut, vahvistuivat siinä uskossaan, että Joe oli myönyt itsensä perkeleelle. Hän oli nyt heidän silmissänsä tullut kaikkein surkuteltavimmaksi olenoksi, jonka he olivat nähneet, jonka tähden he eivät voineetkaan kääntää silmiänsä hänestä. Sydämessään päättivät he illoin pitää häntä silmällä, jos tilaisuus niin myönsi, saadaksensa edes vilaukselta nähdä hänen julmaa mestariansa.

Indian-Joe oli avullisna nostamassa ruumista kärryille poisvietäväksi; ja kuiskeita kuului tuosta peljästyneestä joukosta, että haavasta juoksi verta. Pojat luulivat tämän onnellisen sattumuksen vetävän epäilykset oikealle haaralle, vaan he pettyivät; sillä useampi kuin yksi kyläläisistä huomautti:

"Muff Potters ei ollut kolmeakaan jalkaa paikalta tämän tapahtuessa."

Tom'in hirvittävä salaisuus ja arka omatunto häiritsivät tämän jälkeen enemmän kuin viikonajan hänen untansa öillä, niin että Sid eräänä aamuna sanoi aamiaista syödessä:

"Tom, sinä heitteleit ja puhut unissasi niin, ett'en minä saa nukkua yökausiin."

Tom vaaleni ja alkoi katsella alaspäin. "Se on paha merkki", sanoi täti Polly totisena. "Mitä sinulla on omalla tunnollasi, Tom?"

"Ei tietääkseni mitään." Vaan pojan käsi vapisi niin, että hän läikytti kahvia kupistansa.

"Ja sinä puhut semmoisia hullutuksia", sanoi Sid. "Toissa yönä huusit sinä. 'Se on vertä, se on vertä, se juuri on sitä kun se on!' Sinä hoit sitä useampia kertoja. Ja sinä sanoit: 'Älä nyt minua vaivaa noin — minä kerron kaikki tyyni.' Kerron mitä? Mitä sinulla on kerrottavaa?"

Maailma musteni Tom'in silmissä. Vaikea on sanoa, mitä nyt olisi voinut tapahtua, vaan kaikeksi onneksi katosi kaikki suru täti Polly'n silmistä, ja hän tuli Tom'in avuksi tietämättänsä. Hän sanoi:

"Ooh! Se on tuo hirvuinen murha. Minäkin uneksin siitä melkein joka yö. Välistä uneksin niinkin kuin itse olisin sen tehnyt."

Mary sanoi, että häntäkin vaivasi samallaiset kelvottomat unet. Sid näytti tyytyvän tähän selitykseen. Tom meni pois niin sievään kuin mahdollista, valitti koko seuraavan viikon hammastautia, ja pani kasvonsa kääryihin joka ilta. Hän ei tiennyt, että Sid vahtasi häntä joka yö, otti usein pois kääreet, ja sitten nojautuen kynänsäpäilleen kuunteli pitkät ajat kerrassaan, ja pani kääreet sitten paikoilleen. Tom'in sielun voimat heikkenivät heikkonemistaan, ja hammastaudille, joka alkoi käydä tukalaksi, annettiin jäähyväiset. Jos Sid'in todellakin onnistui saada jotakin selvää Tom'in sekaisista puheista, siitä hän ei puhunut kellenkään, vaan piti sen salassa. Tom'ia vaivasi kovin se, että hänen koulukumppaninsa eivät tahtoneetkan heretä tarkastelemasta kuolleita kissoja, koska he aina tällä tavoin muistuttivat häntä murheistansa. Sid havaitsi, ett'ei Tom ollut enää kaupungin lääkärinä näissä tarkastuksissa, vaikka hän ennen aina oli ollut johdattajana niitä uusia vehkeitä vaan tuli esiin, tarkkasi myöskin, ett'ei Tom koskaan ruvennut vieraaksimieheksi — ja se oli kummallista. Sid näki kyllä senkin, että Tom inhosi tällaisia tarkastuksia ja koetti karttaa niitä kun vaan voi. Sid'ia kummastutti, vaan hän ei virkkanut mitään. Vähitellen kävivät tarkastukset kumminkin vanhaksi ja herkesivät niinmuodoin vaivaamasta Tom'in omaatuntoa.

Joka tahi joka toinen päivä meni Tom tänä ikävänä aikana, kun vaan sai tilaisuutta, tuon pienen kallerilla varustetun vankihuoneen ikkunan taakse, ja antoi "murhaajalle" niitä pieniä nautinto-aineita, joita hän voi saada käsiinsä. Vankihuone oli pieni vähäpätöinen tiilistä suolle rakennettu luola kauppalan ulko-reunassa, jolle ei kustannettu minkäänlaista vartiaa; sillä siinä oli aivan harvoin asukkaita. Nämä lahjat rauhoittivat jokseenkin Tom'in omaatuntoa. Kauppalan asukasten teki hyvin mieli tervaamaan ja höyhenissä ryvettämään Indian-Joe'a, ja asettamaan häntä kahan-reisin ratsastamaan aidalle ruumiin-rosvoamisesta, vaan hänen luonteensa oli niin julma, ett'ei koko kauppalassa löytynyt ketään, joka olisi uskaltanut ruveta asian edusmieheksi, ja niin se jäi silleen. Hän oli varovasti kyllä kummallakin kertaa alkanut todistuksensa paininlyönnistä, puhumatta mitään ruumiin varkaudesta, joka oli tapahtunut sitä ennen; sentähden pidettiin se parhaana, ett'ei tästä asiasta tällä kertaa puhuttaisi mitään.

KAHDESTOISTA LUKU.

Muuan niistä syistä, jonka tähden Tom unhotti salaiset murheensa, oli, että hän oli saanut uuden ja tärkeän seikan ajatellaksensa. Becky Thatcher oli lopettanut koulun käymisen. Tom oli pari päivää kamppailut ylpeytensä kanssa ja koettanut saada häntä pois mielestensä, vaan hän ei onnistunut siinä. Hän löysi useinkin itsensä iltaisilla kuleskelemassa tytön isän kartanon ympäristöllä, ja tunsu itsensä hyvin onnettomaksi. Tyttö oli sairasna. Entä jos hän kuolisi! Tuo ajatus taisi tehdä hänet hulluksi. Hän ei enää pitänyt väliä leikki-sodista, eikä edes merirosvoamisesta. Elämän lumousvoima oli kokonaan lakannut, ja epäily oli ainoastaan jällellä. Vanne ja koppikeppi jäivät unohduksiin, sillä näistä ei ollut enää hauskutusta. Tätiä alkoi huolettaa; hän alkoi tukkia Tom'ille kaikenlaisia lääkkeitä. Hän oli yksi niitä ihmisiä, jotka tahtovat koettaa kaikkia uusia patenteerattuja lääkkeitä, jotka olivat keksityt joko terveyden ylläpitämiseksi tai menetetyin takaisinsaamiseksi, ja hän oli aina hyvin harras näissä koetuksissaan. Kun jotakin uutta tuli näkyviin, kulki hän ikäänkuin kuumeessa kunnes sai koettaa sitä; ei itsessään, sillä hän ei ollut kuunaan kipeänä, vaan kenessä muussa hyvänsä, joka sattui hänen käsiinsä. Hän tilasi kaikki "Terveyttä" koskevat kuukauslehdet ja muita frenologillisia hullutuksia; ja tuo korkealle karkaava tuhmuus, jolla ne olivat täytetyt, oli kuin balsamia hänen sydämellensä. Kaikki lorut, jotka nämä sisältivät ilmanpuhdistuksesta huoneissa, miten ja milloin piti ruveta maata ja nousta ylös, mitä piti syödä ja juoda, miten paljon itseksunkin piti olla liikkeellä, minkälaisella tuulella ihmisen piti pysytellä, ja miten pukeutua, kaikki tämä oli kuin evankeliumia hänelle, eikä hän havainnut milloinkaan,

että hänen terveystilänsä seuraavana kuukautena puhuivat aivan päinvastoin, mitä olivat puhuneet edellisellä. Hänen sydämensä oli yhtä yksinkertainen ja rehellinen kuin päivän valo, ja senpätähdien olikin se niin helposti petetty. Hän pani kokoon puoskarointi-kirjansa ja lääkkeensä, ja näin varustettuna kuolemaa vastaan, ratsasti hän, niin sanoaksemme, ympäriinsä "kalpealla hevoisellansa helvetti jälessänsä". Vaan hän ei aavistanut kuunaan sitä, että hän ei ollut terveyden enkeli, ja kituville naapurillensa Gileadin balsami valhepuvussa.

Parantaminen kylmällä vedellä oli uusi tänä aikana, ja Tom'in alakuloisuus tuli siis kuin pilvistä parannettavaksi tällä uudella keinolla. Hän ajoi Tom'in joka aamu päivän valetessa sängystä, vei hänet halko-liiteriin ja holvasi kylmää vettä hänen päällensä niin, ett'ei loppua tahtonut tullakaan; raastoi ja repi sitten kuivalla pyhinliinalla aivan kuin viilalla, kääri sitten kosteaan lakanaan, ja pisti peittoon alle, kunnes hän hikoili sielunsa puhtaaksi, ja, niinkuin Tom sanoi: "sen keltaiset pilkut tuli ulos hikireijistä."

Kumminkin, tästä huolimatta, kävi poika yhä alakuloisemmaksi ja kalpeammaksi. Nyt koeteltiin lämpimiä kylpyjä, hauteita, suihkutusta ja valelemisia. Poika jäi kumminkin synkäksi kuin ruumisvaunut. Veden vaikutusta koeteltiin nyt auttaa voimattomalla kaurapuurolla ja kiine-laasterilla. Hän laski pojan sisus-avaruuden aivan kuin vesi-sankon avaruuden, ja koitti täyttää sitä jokapäivä kaikkinaisilla kaikkiparantavilla puoskaroimis-aineilla.

Tom ei enää pitänyt mitään väliä koko räikkäyksestä. Tämä käänös asiassa täytti vanhan rouvan sydämen ihmeellä. Tämä välinpitämättömyys oli poistettava millä keinoin hyvänsä. Nyt kuuli hän ensikerran puhuttavan lääkeaineesta nimeltä "Kivun-kuolettaja." Hän tilasi heti jonkinmoisen määrän sitä. Hän maistoi sitä ja hänen sydämensä täyttyi kiitollisuuden tunteilla. Se ei ollut muuta kuin tulta veden muotoisena. Hän heitti veden ja muut sillensä ja pani kaiken luottamuksensa "Kivun-kuolettajaan." Hän antoi Tom'ille teelusikallisen tätä ja odotti sen vaikutusta suurimmalla huolella. Huolensa hävisikin silmänräpäyksessä, sielunsa sai rauhan; sillä "välinpitämättömyys" oli poistettu. Poika ei olisi voinut tulla raivokkaammaksi, ja vilppaammaksi, jos tulenkin olisi pistänyt hänen allensa.

Tom tunsi, että aika oli jo heretä; tällainen elämä oli romantillista kyllä hänen onnettomassa tilassansa, vaan siinä alkoi olla liian vähän sisältöä ja kovin paljon järjettömiä poikkeuksia. Niin alkoi hän miettiä kaikenlaisia pelastuskeinoja, ja päätti tästä lähin olla olevinansa hyvin rakastunut "Kivun-kuolettajaan." Hän pyysi sitä niin usein, että kävi harmilliseksi, ja tätinsä viimein käski hänen ottaa sitä itse, eikä joka kerralla vaivata häntä. Jos se olisi ollut Sid, niin ei mikään olisi voinut häiritä hänen iloansa; vaan kun se oli Tom, niin päätti hän salaisesti pitää silmällä pullon sisällystä. Hän havaitsi, että pullon sisältö todellakin väheni, vaan se ei pistänyt hänen päähänsä, että poika sillä puoskaroi erästä rakoa salin permannossa.

Eräänä päivänä oli Tom taaskin kaatamaisillaan rakoon, kun tatin ruskea kissa tuli hyristen hänen luoksensa, katsellen halukkaasti teelusikkaa, ja kerjäten suullista siitä. Tom sanoi:

"Älä pyydä Pekka kulta tätä, jollet vaan liene sen puutteessa."

Vaan Pekka antoi merkin siitä, että hän tarvitsi sitä.

"Ajattele perään, jos varmaan tarvitset."

Pekka oli varma tarpeestansa.

"No, koska sinä nyt olet pyytänyt tätä, niin minä annan sinulle, sillä minä en ole kuunaan kitsas, vaan jos tulet havaitsemaan sen, ett'et pidäkään tästä, niin sinun on ainoastaan itseäsi kiittäminen siitä."

Pekka suostui tähän, siis avasi Tom suun, ja kaasi hänen kurkkuunsa lusikallisen Kivun-kuolettajaa. Pekka hyppäsi useampia kyynäröitä ilmaan, parkasi sitten hyvin pahasti ja alkoi kiittää ympäri huonetta yli huonekalujen, kaatoi kukka-astiat ja matkaansaattoi yleistä häviötä. Sitten nousi hän kahdelle jalalle ja alkoi, pää niskoilla ja huutaen ilosta tanssia kuin hullu. Nyt alkoi hän taas kiittää pitkin seinämiä, hävittäen kaikki tiellänsä. Täti Polly tuli juuri parhaiksi näkemään hänen viimeisiä kuperkeikkojansa, ja kuulemaan hänen viimeistä ilo-huutoansa, ja kuinka hän sitten viskausi avonaisesta ikkunasta ulos vieden viimeiset kukka-astiat mennessänsä. Vanha rouva seiso aivan liikkumattomana hämmästyksestä, tuiottaen silmälasiansa yli; Tom makasi lattialla nauruun pakahtumaisillaan.

"Tom, mikä Herran nimessä kissalle on tullut?"

"En *minä* tiedä", lähätti poika.

"No, enpä kuunaan ole kummenpaa nähnyt. Mikä pani hänet noin menettelemään?"

"Sitä en tiedä todellakaan, täti Polly; kissat käyttäytyvät aina noin, kun ne ovat lystissään."

"Vai niin, sinä tiedät sen?"

Äänessä oli jotakin, joka teki Tomin rauhattomaksi.

"Niin, täti. Se on, minä luulen, että he tekevät noin."

"Sinä *luulet*?"

"Niin luulen, täti."

Vanha rouva kuukistui alas; Tom silmäili häntä tarkasti, enenevällä rauhattomuudella. Liian myöhään arvasi hän hänen tarkoituksensa. Kaikki ilmaisevan lusikan-ponsi näkyi sänky-peitteen alta. Täti Polly veti sen esiin ja näytti sitä. Tom tuli hämilleen ja alkoi katsoa permantoon. Täti Polly nosti häntä tavallisesta rivasta — korvasta — ja napsautti hyväsesti kalloon sormistimellansa.

"Sanos, nallikka, miksi menettelit noin eläinparan kanssa?"

"Minä tein sen sääliväisyydestä sitä kohtaan — kun sillä ei ole tätiä."

"Kun sillä ei ole tätiä! — pöllö. Mitä se tähän kuuluu?"

"Kyllä se kuuluu. Sillä jos sillä olisi täti, olisi hän itse polttanut sen! Hän olisi polttanut sisälmykset hänestä, ilman että hänellä olisi ollut enemmän sääliä sen kanssa kuin tavallisen ihmisen!"

Täti Polly tunsi äkisti omantunnon soimauksia. Tämä asetti asian uuteen valoon, joka oli julmuus kissaa kohtaan, saattoi myöskin olla julmuus poikasta kohtaan. Hän alkoi viehkeytyä; hän katui. Hänen silmänsä kävivät vesikiehteisiksi, hän laski kätensä Tom'in pään päälle ja sanoi lauhalla äänellä:

"Minä tarkoitin hyvää sinulle, Tom. Ja, Tom, se tekikin hyvää sinulle."

Tom katsoi häntä silmiin, ja pieni veitikkamaisuus vilahti näkyviin hänen silmistänsä.

"Kyllä minä sen tiedän, hyvä täti, että te tarkoititte hyvää, ja samaa tarkoitin minä myös Pekalle. Ja hyvää se tekikin hänelle. Minä en ole koskaan ennen nähnyt häntä niin reipassa —"

"Oh, mene tiehesi ennenkuin suututat minut uudelleen. Koeta olla tästä lähin siivo ja sievä niin pääset ottamasta rohtoja."

Tom tuli kouluun ennen aikojaan. Tämä kumma oli tapahtunut joka päivä viime aikoina. Ja nyt, siihen sijaan kuin ennen oli leikitellyt kumppaniensa kanssa, käveli hän koulun edustalla miettien. Hän sanoi olevansa kipeä; ja olikin sen näköinen. Hän oli katselevinansa kaikille muille haaroille paitsi sinne, jonne hänen silmänsä todellakin pälyivät — pitkin tietä. Kohta tuli Jeff Thatcher näkyviin, Tom'in kasvat kirkastuivat; hän kääntyi sitten surullisena pois. Kun Jeff Thatcher tuli hänen luoksensa, puhutteli Tom häntä ja koetti vähitellen kääntää puhetta Becky'yn, vaan tuo ajattelematon poika nulikka ei tarttunut onkeen. Tom odotti odottamistaan, aina toivoen kun jonkun tytön häilyvät helmat tuli näkyviin, vaan vihasi niitten omistajaa, kun näki ett'ei se ollut se, jota hän odotti. Viimein herkesi hameita näyttäytymästä, ja hän vaipui toivottomaan synkkä-mielisyyteen; hän meni tyhjään koulu-saliin, ja istuutui paikallensa kärsimään. Silloin tuli vielä muutamat helmat portista sisään, ja Tom'in sydän oli hypätä hänen kurkustansa ylös. Samassa olikin hän kartanolla, ja "kävi päälle" kuin Indiani; hihkui, nauroi, ajeli poikia, hyppäsi aidan yli, jolloin oli menettää sekä henkensä että säärensä, pyöri kehänä, seisoi päällään — teki kaikkia konstia, joita vähänkin muisti ja taisi, pitäen koko ajan Becky Thatcher'ia silmällä, nähdäksensä, jos hän huomaisi häntä. Vaan hän ei näyttänyt tietävän mitään kaikesta tästä; eikä katsonut sinne päinkään. Olikohan se mahdollista, ett'ei hän tiennyt hänen läsnäolostansa? Hän muutti näyttelönsä aivan tytön lähisyyteen; tuli suurella sotahuudolla, sieppasi hatun erään pojan päästä, heitti sen kouluhuoneen katolle, ryntäsi muutaman poika-parven läpi, heitellen heitä kumoon joka haaralle ja lankesi itse kimpuillen aivan Becky'n nokan eteen ja olipa vähällä kaataa hänetkin — tyttö kääntyi nenä pystyssä hänestä pois ja hän kuuli hänen sanovan: "Äh! jotkut pitävät sen sukkeluutena — aina näyttäytyä."

Tom'in kasvoja poltteli. Hän nousi ylös ja hiipi pois häpeissään ja kukistettuna.

KOLMASTOISTA LUKU.

Tom oli tehnyt päätöksensä. Hänen mielensä oli musta ja epätoivon alainen. Hän oli hyljätty, turvaton poikaparka, sanoi hän; ei kukaan pitänyt hänestä, vaan kun he tulivat havaitsemaan, mihin olivat pakoittaneet hänet, niin varmaan katuisivat. Hän oli koettanut tehdä oikein ja edistyä, vaan he eivät

olleet suvainneet sitä: ja kosk'ei muu tahtonut tyydyttää heitä kuin pääseminen hänestä, niin tapahtukoon niin, ja syyttäkööt häntä seurauksista — miks'eivät tekisi sitä? Mikä oikeus oli turvattomalla valituksiin? Niin, he olivat viimein pakottaneet hänet siihen; hän tahtoi poiketa pahuuden poluille. Muu ei enää auttanut. Samalla oli hän tullut kauas niitylle, ja koulukellon viehkeä kehoitus "alkamaan" sattui vielä himmeästi hänen korviinsa. Hän alkoi tyrskiä, ajatellessaan, ett'ei hän enää milloinkaan, milloinkaan, saisi kuulla tätä vanhaa, hyvin tunnettua ääntä — se oli kovaa, vaan se oli pakosta; koska olivat ajaneet hänet kolkkoon maailmaan, täytyi hänen kärsiä — vaan hän antoi heille anteeksi. Tyrskeminen kiihtyi ja kyyneleet valuiivat runsaasti pitkin kasvoja.

Juuri samassa silmänräpäyksessä tuli häntä vastaan mieliheimolaisensa, Joe Harper — synkän näköisenä ja silmin nähtävästi kantaen kauheita ajatuksia sydämessään. Tässä oli selvästi "kaksi sielua, joilla oli yksi ainoa ajatus." Tom pyhki silmiänsä nuttunsa hialla ja alkoi jupista jotakin siitä että hän oli päättänyt lähteä kotoansa vaeltamaan ympäri maailmaa, välttääksensä kodon kovaa kohtelua ja puuttuvaa myötätuntoisuutta, eikä koskaan enää palata takaisin, ja lausui viimein sen toiveen, että Joe ei unhottaisi häntä.

Vaan nyt tuli selville, että tämä oli pyyntö, jota Joe juuri oli aikonut esittää Tomille, ja että hän siinä aikomuksessa oli tullut etsimään häntä. Hän oli äitiltään saanut selkäänsä siitä, että hänen olisi pitänyt juoda kermaa, jota hän ei kuunaan ollut maistanut, eikä edes tiennyt sitä olevankaan; se oli aivan silmin nähtävä asia, että äitinsä oli kyllästynyt häneen ja toivoi hänen menevän tiehensä. Jos asian laita oli niin ja mielipiteet tällaiset, niin ei ollut muuta kun tyytyminen; hän toivoi että äiti eläisi onnellisena, eikä konsaan tulisi katumaan sitä, että oli ajanut poikaparkansa myrskyiseen maailmaan, kärsimään ja kuolemaan.

Kun he nyt suruissaan vaelsivat edelleen, vannoivat he uudelleen valat vahvat aina olla toisilleen avulliset niinkuin veljekset, eikä erota toisistansa ennenkuin kuolema eroittaisi heidät ja tekisi lopun heidän surullisesta elämästään. Sitten alkoivat he miettiä mitä oli tekeminen. Joe puolestaan esitteli erakko-elämää, johon hän ensin oli hyvin mielistynyt, syystä, että pitäisi elää jossakin yksinäisessä luolassa ja syödä kuivettuneita leivän-kannikoita, ja kuolla joskus tulevaisuudessa vilusta, nälästä tai surusta; vaan kun sai kuulla Tom'in esityksen, myönsi hän, että rikoksilla täytetty elämä oli kumminkin edukkaampi, ja suostui rupeamaan merirosvoksi.

Kolme englandin peninkulmaa Pietarin alapuolella eräällä paikalla, josta Mississippijoki oli enemmän kuin peninkulman levyinen, oli eräs pitkä, kaitainen metsäkäs saari, jonka edustalla oli leveä sala-luoto, joka soveltui hyvin yhtymyspaikaksi. Tällä ei ollut asukkaita, ja oli aivan lähellä toista rantaa, vastapäätä tiheätä metsää, joka ei myöskään ollut kovin asuttu. Siis valittiin Jacksonin saari. Ketä he aikoivat rosvota, oli kysymys, jota eivät tulleet ajatelleeksi. Nyt etsivät he Huckleberry Finn'in käsiinsä, ja hän yhtyi heihin heti, sillä hänestä oli kaikki työ yhtä; hän oli väliäpitämätön. He erosivat nyt, ja päättivät yhtyä eräällä yksinäisellä paikalla joen rannalla, kaksi peninkulmaa kauppalasta jokea ylös, kello kahdentoista aikana yöllä. Siinä oli eräs hirsi lautta jonka he aikoivat ryöstää. Jokaisella piti olla onget ja siimat mukanaan, ja semmoisia tavaroita, joita he taisivat varastaa kummallisimmalla ja salaisimmalla tavalla — joka soveltui lainrikkojille; ja ennenkuin iltapäivä oli kulunut, taisivat he kaikki nauttia sitä kunniaa että he olivat saaneet "uutisen kauppalaan." Kaikkia, jotka saivat epä-vakaisen viittauksen tästä, varoitettiin olemaan "ääneti ja odottamaan."

"Noin puolen yön aikana tuli Tom kantaen keitettyä sian kinkkua ja eräitä muita pieniä kapineita, ja seisottui pieneen metsikköön vähäiselle kalliolle, josta näki yhtymys paikalle. Taivas oli tähdessä ja ilma aivan tyyni. Tuo mahtava virta oli tuossa kuin lepäävä valtameri. Tom kuunteli hetkisen, vaan ei niin risausta kuulunut. Hän vihelsi pitkään. Kallion alapuolelta vastattiin. Tom vihelsi vielä kaksi kertaa; näille merkeille vastattiin samalla tavalla. Sitten kysyi eräs varova ääni:

"Kuka siellä?"

"Tom Sawyer, Musta-Kostaja Espanian mereltä. Sanokaa nimenne."

"Huck Finn, Puna-Käsi, ja Joe Harper, Merien-kauhu." Tom oli lainannut nämä nimitykset halukirjastaan.

"Hyvä, sanokaat tunnussana."

Kaksi kähisevää ääntä vastasi yön pimeydessä tuolla kauhealla sanalla:

Vertä.

Nyt laski Tom alas kinkkunsä kalliolta, meni itse perästä, repien kivutessaan sekä osan vaatteitansa että nahan käsistään. Kallion alapuolella kulki mukava, hauska tie pitkin rantaa, vaan siltä puuttui, nuo merirosvoilta niin ihailut edut, nimittäin vaikeukset ja vaarat sitä kulkiessa.

Merien-kauhu oli tuonut muassansa sian-lavan ja oli aivan näentymäisillään sen alle. Finn, Puna-Käsi oli varastanut pienen paistinpannun ja joukon puoleksi valmistettuja tupakin lehtiä, ja paitsi sitä joitakuita maissin-putkia, joista piti valmistettaman piippuja. Vaan merirosvoista ei polttanut eikä "purrut" muut kuin Finn itse. Musta-Kostaja Espanian mereltä sanoi, ett'ei kuunaan voitu tulla toimeen tuletta. Tämä oli viisas ajatus; tulitikkuja tuskin tunnettiin tällä ajalla. He näkivät tulta tuikkavan eräällä suurella lautalla noin sata kyynärää heistä, hiipivät salaa sinne ja ottivat kekäleen. Tästä tekivät he suuren asian, sanoen vähä väliin "ssi;" seisottuivat yht'äkkiä sormi huulilla, tavoitellen toisella kädellään olematonta tikarin päätä, jakelivat käskyjensä, uhkaavilla kuiskutuksilla, "työntää tikari päätä myöten viholliseen" jos se liikahti, "sillä kuollut ei ilmaise mitään." He tiesivät hyvin kyllä että kaikki lauttamiehet olivat kauppalassa joko huvittelemassaan tai muona varain ostossa, joka ei kumminkaan ollut kyllin tehokas syy estämään heitä käyttäymästä merirosvojen tavalla.

Kohta tämän jälkeen työnsivät he lautan vesille: Tom oli päälikkö, Huck hoiti perä- Joe keula-puolta. Tom seiso i keskellä laivaa, katsellen altakulmin ja kätet ristissä ryntäillä, ja jakeli siitä käskyjensä matalalla ja totisella äänellä.

"Kääntäkää laiva tuuleen!"

"Tehty, katteini!"

"Suoraan ulos, suoraan u-u-u-los!"

"Suoraan ulos se oli, katteini!"

"Laske laiva aste myötätuuleen!"

"Aste myötätuuleen se oli!"

Koska pojat hiljalleen työntelivät lauttaa keskelle jokea, niin olivat nämä käskyt ainoastaan näön vuoksi, joilla ei siis ollut minkäänlaista merkitystä.

"Kuinka paljon on meillä purjeita ylhäällä?"

"Iso-purje, huippu-purje ja tuulen-halkaisia, herra katteini!"

"Prammi-purje ylös! Mastoihin puoli-tusinaa teistä; levittäkää alin raakapurje etumastossa! Sukkelat liikkeet!"

"Kaikki tehty, katteini!"

"Märsy ylös! Kiinittäkää ja kääntäkää purjeet! Noin poikaseni!"

"Kaikki tehty katteini!"

"Peräsin tuulen alle — purjeet pingalleen vasemmalla puolen! Valmiit kääntämään! Vasemmalle, vasemmalle! *Nyt* poikaseni! Ja valmiit olimme! Suoraan eteenpäin!"

Lautta kulki hiljalleen keskelle virtaa: pojat käänsivät nokan matkan mukaan ja alkoivat soutaa. Vesi joessa oli jokseenkin alhaalla, jonkatähden se ei juossutkaan kiivaammin kuin pari penninkulmaa tunnissa. He puhuivat tuskin sanaakan seuraavan neljännes tunnin ajalla. Nyt kulki lautta ulohtaalla olevan kauppalan sivuitse. Pari tai kolme tuikkavaa kynttilää näyttivät missä se oli — toisella puolen tuon epä-määräisen, avaran tähdillä valaistun vedenpinnan — rauhallisesti lepäävänä ja tietämötöinnä tuosta suuresta tapauksesta, joka nyt tapahtui. Musta-Kostaja seiso edelleen liikkumatoimna, kätet ristissä ryntäillä, heittäen "viimeisen silmäyksen" niille paikoille, joilla hän oli nauttinut ennen paljon iloa, vaan viimeisinä aikoina paljon suruakin ja toivoi että tyttö nyt näkisi hänet tuolla myrskyisellä merellä käyvän pelkäämättä, hymyhuulin, vaaroja, kuolemaa ja kovaa kohtaloansa kohden. Se ei kovin vaivannut hänen mielikuvitustansa, muuttaa Jackson'in saari kauppalan näkyvistä, ja niin katsoi hän vielä kauppalaan viimeisen kerran muserretulla vaan kumminkin tyytyväisellä sydämellä. Toisetkin merirosvot heittivät sille viimeisen silmäyksen; ja katselivat sitä niin kauan, että olivat mennä sivu saaren. Vaan he keksivät vaaran ajoissa, ja jouduttautuivat välttämään sitä. Noin kello kahden aikana aamuisella tarttui lautta luodolle, parisataa syltä saaren yläpuolella, josta he polkkasin kantoivat tavaransa maalle. Lautalla oli vanha purje riekale, tämän ottivat he, ja laativat siitä jonkinlaisen teltan, kalujen suojaksi; itse tahtoivat he maata paljaan taivaan alla hyvällä säällä, niinkuin ainakin lainrikkojat.

He tekivät tulen metsään suuren hirren viereen, noin kaksi tahi kolmekymmentä askelta rannalta, keittivät sitten paistinpannussansa vähän sianlihaa illalliseksi, ja käyttivät samalla puolet maissi-jauhovarastostansa. Tällainen vapaa kestitsiminen, tutkimattoman ja asumattoman saaren immellisissä metsissä tuntui heistä hyvin hauskalta, ja he päättivät, ett'eivät enää kuunaan palajaisi sivistyksen

seutuville. Tuo leimuava tuli valaisi heidän muotonsa, ja heitti punertavan valonsa noille patsaan muotoisille puunrungoille heidän metsä-tempelissänsä, ja tuolle välkkyvälle vihannuudelle ja metsissä kasvaville viinaköynnöksille. Kun viimeinen kimpale murakkaa läskiä oli syöty, ja maissi-puuro kaikki sisään ahdettu, vetäytyivät pojat nurmikolle tyytyväisinä. He olisivat kyllä löytäneet viileämmänkin paikan, vaan he eivät tahtoneet menettää niin romantillista nautintoa, kun paistaaminen tulen ääressä oli.

"Eikös tämä ole pulskaa?" sanoi Joe.

"Tämä nyt on *jotakin*," sanoi Tom.

"Mitähän muut pojat sanoisivat, jos näkisivät meidät?"

"Sanoisivat? Oh he antaisivat vaikka päänsä, kun vaan saisivat olla mukana — eikö niin Hucky?"

"Niinpä luulen," sanoi Huckleberry; "*minä* puolestani olen tyytyväinen. Minä en halua parempaa kuin tämä. Tavallisesti en saa milloinkaan kyllältä ruokaa — ja täällä ei voi kukaan tulla potkimaan ja haukkumaan onnetointa."

"Tämä on juuri minun elämäni tämä," sanoi Tom. "Täällä ei tarvitse nousta varhain aamuisilla ylös, ei mennä kouluun, ei peseytyä, eikä muuta semmoista jonkin joutavaa. Merirosvolla, näet sä Joe, ei ole *niin mitään* tekemistä, kun hän on maalla, vaan erakon, hänen *täytyy* rukoilla koko joukko rukouksia, ja toisekseen mitä iloa hänellä on, kun hän on noin yksinään."

"Niin, niin se on," sanoi Joe, "vaan tuota en tullut tarkemmin ajatelleeksi. Nyt, kun olen kokenut, tahdon paljoa enemmän olla meri-rosvona."

"Nykyaikana, ymmärrätkös," sanoi Tom, "ei kansa juuri enää pidä erakoista, niinkuin ennen, vaan merirosvo on aina kunnioitettava. Erakon täytyy aina maata kovimmalla paikalla kuin löytää, ja käydä puettuna säkissä ja tuhassa, ja seista sateessa, ja — —"

"Minkätähden hänen täytyy käydä puettuna säkissä ja tuhassa?" kysyi Huck.

"*Minä* en tiedä. Vaan niin *täytyy* heidän tehdä. Erakkojen aina niin. Sinäkin saisit tehdä samoin, jos olisit erakko."

"Lempo vieköön, vaan sitä en tekisi," sanoi Huck.

"Vai niin, mitäs tekisit?"

"Enpä tiedä. Vaan niin en tekisi."

"Vaan Huck, sinun *täytyisi*. Mitenkäpä siitä pääsisit?"

"Oh, minä en sietäisi sitä. Minä juoksisin tieheni."

"Juoksisit tiehesi! Sinustapa juuri tulisi siro, vanha erakko-retkale. Sinusta tulisi koko erakkosuvun häväistys."

Puna-Käsi ei vastannut tähän mitään, ikäänkuin hänellä olisi ollut tärkeämpiä toimia. Hän herkesi juuri kovertamasta erästä maissi-putkea, johon hän nyt pisti oljen varreksi, täytti sen tupakilla, pisti hiilen sen nenään ja alkoi puhallella hajahtavia haikuja; hän oli runsaan tyytyväisyyden täydellä kukalla. Toiset merirosvot kadehtivat hänen vaikutuksen tekevää pahettansa ja päättivät hiljaisuudessa niin pian kuin mahdollista saavuttaa sen. Huck sanoi nyt:

"Mitä on merirosvoilla tekemistä?"

"Oh, heillä on hupainen pitkin matkaa — ryöstävät ja polttavat laivoja, ottavat rahat ja kaivavat ne semmoisille kamaloille paikoille saarellansa, joissa metsä-peikot ja muut kummitukset varjelevat niitä, ja tappavat kaikki laivoilla — antavat heidän juosta yli lankun."

"Ja naiset kulettavat he saarelle", sanoi Joe; "naisia he eivät tapa."

"Niin", myönsi Tom, "naisia he eivät tapa — siihen ovat he kovin jalomielisiä. Ja naiset ovat myös aina kauniita."

"Ja niin pulskat vaatteet kun niillä sitten on! Ajatteles! Paljasta kultaa, hopeaa ja timantia", sanoi Joe innoissaan.

"Kellä?" kysyi Huck.

"Merirosvoilla."

Huck heitti surullisen silmäyksen vaatteillaan.

"Minä pelkään, ett'en ole oikein sopivasti puettu merirosvoksi", sanoi hän, surullisesti juhlallisella äänellä; "vaan minulla ei ole muita vaatteita kuin nämä."

Vaan toiset pojat kertoivat hänelle, että nuo hienot vaatteet saataisiin kyllä pian, kunhan vaan kerran pääsisivät alkuun. He selittivät myöskin hänelle, että hänen riekaleensa kyllä kelpasivat aluksi, vaikka se oli tavallista, että rikkaat merirosvot jo alusta pitäin olivat varustetut sopivilla vaatteilla.

Vähitellen alkoi heidän puheensa vaieta, ja uni salaisesti painaa noiden pienten löysäläisten silmäluomia. Piippu putosi Puna-Käden kädestä, ja hän nukkui uupuneen ja hurskaan unta. Merienkauhulla ja Mustalla-Kostajalla Espanian mereltä oli vaikeampikin päästä uneen. He lukivat pitkällään ehtoorukouksen sydämessään, kosk'ei siellä ollut ketään, joka olisi voinut heidät pakoittaa lukemaan sitä kovasti ja polvillaan: mielellään olisivat he jättäneet koko rukoilemisen sillensä, vaan he pelkäsivät menevänsä kovin pitkälle ja saattavansa päällensä äkillisen, juuri heitä varten lähetetyn, ukon-nuolen taivaasta. Samalla tulivatkin he unien laiturille, ja liitelivät niiden yli — vaan nyt tuli kutsumaton vieras, joka ei tahtonut rauhottua. Se oli omatunto. He alkoivat vähin pelätä, että olivat tehneet väärin siinä, kun karkasivat kotoansa; sitten juotui tuo varastettu liha mieleen, ja nyt ne vasta alkoivat oikeat tunnonvaivat. He koettivat poistaa niitä sillä, että muistuttivat omaatuntoansa siitä, että he monta monituista kertaa olivat näpistelleet leivoksia ja omenoita; vaan omatunto ei tullut tyydytetyksi näin vähäpätöisistä vastaväitteistä. Viimein havaitsivat he sen aivan mahdottomaksi kiertää tätä jäykkää teko-asiaa, nimittäin että leivosten ottaminen oli ainoastaan "kaappaamista", kun taas läskin ja muun kalliimman tavaran anastaminen oli selvää varkautta — joka muutamassa Raamatun käskyssä oli kielletty. Niin päättivät he nyt sydämessään, että niin kauan kuin he pysyivät tässä virassa, he eivät toista kertaa halventaisi sitä varkaudella. Omatunto myönsi nyt välirauhan, ja nämä erin-omaisen johdon-vastaiset merirosvot vaipuivat rauhalliseen uneen.

NELJÄSTOISTA LUKU.

Kun Tom heräsi varhain seuraavana aamuna, oudoksui hän oloansa, eikä tiennyt oikein missä oli. Hän nousi istualleen ja hieroi silmiänsä, nyt alkoi hän vasta käsittää sen, missä oli. Päivä oli valkeamaisillaan, ilma kolkko, ja tuo syvä rauha ja hiljaisuus, joka vallitsi metsässä, saattoi suloisen rauhallisen tunteen. Lehti ei puussa värähtänyt, eikä niin risausta kuulunut, joka olisi häirinnyt luonnon hiljaisuutta. Kaste helmet kiiluivat sekä lehdiltä että ruohoilta. Valkoinen höyty-tuhka kerros peitti tulisijan, josta vielä hieno sinertävä savu nousta kiehkuroi suoraan ilmaan. Joe ja Huck nukkuivat vielä. Nyt kuului erään linnun ääni kaukaa metsästä — toinen lintu vastasi; kohta kuului tikankin takominen. Mikäli tuo kolkko, sumuinen, harmaja-aamu valkeni, sikäli alkoi myöskin äänten moninaisuus lisääntyä, ja elo ilmaantua. Tuo uneksiva poika näki nyt sen kummallisen ilmiön, kuinka luonto puisti unen päältä ja alotti elämänsä. Pienoinen viheriäinen mato tuli madellen pitkin erästä kasteella peitetystä lehteä, vähän väliin nostaen kaksi kolmannesta ruumiistansa ylös "oikaillen" ympärillensä, ja sitten jatkaen matkaansa; sillä hän mittasi, sanoi Tom; ja kun mato omasta valtimuksestaan likeni häntä, istui hän liikkumatonna kuin kanto, ja hänen toiveensa nousivat tai laskeusivat vuorotellen aina sen mukaan kuin olento likeni tai näytti taipuvaiselta kääntymään toiselle tielle. Ja kun se viimein ruumis koukussa, ajateltuaan pitkän piinallisen hetken, astui uskaliaasti Tom'in jalalle, ja alkoi marria pitkin häntä, tykki hänen sydämensä ilosta, sillä tämä merkitsi sitä, että hän kohta saisi uudet vaattet — epäilemättä uhkean merirosvo-vormun. Nyt tuli näyttämölle joukko muurahaisia, tietymättömiltä teiltä, ja alkoivat askareitansa: muuan heistä kulki miehuukkaasti hänen sivuitsensa kantaen hämähäkkiä, joka oli varsinkin viittä kertaa suurempi kuin hän itse, ja koitti hilata sitä ylös puuhun. Muuan punainen, täplikäs Leppäterttu kapusi erään heinän huimaavaan korkeuteen, Tom kuukistui hyvin likellä sitä ja sanoi:

"Leppäterttu, Leppäterttu,
Huonees palaa, lapses poraa;"

se levitti siipensä ja lensi tiehensä, katsomaan miten asian laita oli — joka ei yhtään kummastuttanut poikaa, sillä hän tiesi jo entuudestaan, että tämä hyönteinen oli hyvin herkkä-uskoinen tulipalojen suhteen, ja hän oli väärinkäyttänyt sen yksinkertaisuutta useammin kuin kerran. Sitten tuli sontiainen, ihtipintaisesti kantaen kuormaansa, ja Tom kosketti sitä, nähdäksensä, kuinka se veti jalat allensa ja heittäytyi ikäänkuin kuoliaaksi. Linnut pitivät julmaa meteliä tällä hetkellä. Eräs matkia-lintu istui juuri

siinä puussa, jonka alla Tom oli, ja koetti innostuksella matkia kaikkia naapuriensa; sitten paiskautui, ikäänkuin sinertävä salama, rähjäjävä harakka istumaan eräälle oksalla niin lähelle poikaa, että hän melkein kädellensä olisi voinut ottaa sen, ja alkoi uteliaasti pääkallella katsella outoa vierasta. Yksi harmaja orava ja toinen tuota suurempaa punasen-ruskeaa lajia tulivat nyt hypellen esiin, vähän väliin istuutuen katselemaan poikia ja puhuttelemaan heitä, sillä ne luultavasti eivät olleet ennen nähneet inhimillisiä olentoja, ja tiesivät tuskin, jos piti peljätä, tai ei. Luonto oli nyt kokonaisuudessaan hereillä ja liikkeellä, auringon säteet lävistivät paikka paikoin tuon tuuhean lehdkon, ja valaisivat pitkiä juovia metsässä kaikkialle, ja joitakuuta perhoseja lentää leperteli näyttimölle.

Tom herätti toiset merirosvot, he hyppäsivät kaikki ylös ilohuudolla, ja parin minuutin kuluttua olivat he piehtaroinnassa ja ajalemassa toisiansa tuolla kirkkaalla ja matalalla hiekkarannalla. He eivät ikävöineet ollenkaan vähäistä koti kaupunkiansa, joka vielä nukkui sikeimmässä unessa tuon tyynen majesteettillisen joen toisella puolen. Joku satunnainen pyörre, tai vähäinen veden kohoaminen virrassa, oli irtauttanut heidän lauttansa ja vienyt sen mukansa, joka keksintö ainoastaan ilahdutti heitä, sillä nyt oli se silta, joka vielä yhdisti heidät sivistyksen kanssa, ikäänkuin poltettu.

Kun he palasivat tuli-sijoille, olivat he nälkäiset kuin sudet sekä ihmeellisesti virkistetyt ja iloiset. Hetkisen kuluttua leimusi heidän tulensa uudelleen iloisesti. Huck löysi juuri vierestä lähteen, jossa oli kylmää ja kirkasta vettä; pojat tekivät itsellensä pienet lipit suurista tammen- ja pähkinä-puun lehdistä ja havaitsivat, että vesi, joka oli sekoitettu aarniometsän-hempeydellä, voi kyllin palkita aamu-kahvin. Kun Joe leikkeli läskiä aamiaiseksi, käskivät Tom ja Huck hänen jatkaa työtänsä vielä hetkisen; itse menivät he erään hyvin lupaavan metsä-tylvänteen taakse, joka oli likellä joessa olevaa luotoa, heittivät ulos onkensa, ja saivatkin melkein paikalla vetää ylös palkinnon vaivoistansa.

Joe'lla ei ollut aikaa pitkästyä odotukseen, kun he jo tulivat takaisin, ja toivat mukansa yhden pulskan lahnan, joitakuuta ahvenia ja yhden pienen kattikalan — ruokaa kyllin kyllä kokonaiselle perheelle. He paistoivat kalat sian-rasvassa ja kummastuivat; sillä ei kuunaan ennen ollut mikään kala maistanut heistä niin hyvälle. He eivät tienneet sitä, että kuta pikemmin järvi kalan, pyydettyä saapi tulelle, sitä paremmalta se maistaa; ja sitä he tuskin ajattelivat, minkä vaikutuksen senlainen kastike, jonka uni ja ruumiin-liike raittiissa ilmassa, uiminen ja kova nälkä, teki.

Aamiaisen jälkeen venyivät he siimeksessä, niin kauan kuin Huck poltti piipullisen tupakkia, sitten läksivät he keksintö-retkille metsiin. He kulkivat iloisesti edelleen, murtojen ja pensaikkoen läpi, juhlallisten metsä-ruhtinasten välitse, jotka seisovat kuninkaallisessa juhlapuvussansa ympäröitynä aina latvasta maahan saakka riippuvilla viinaköynnöksillä. Vähän väliin tulivat he ihanoille ja viehättäville nurmikoille, jotka olivat koristetut kaiken karvaisilla tuoksuvilla kukkaisilla.

He löysivät aina uusia ihailtavia esineitä, vaan eivät mitään, joka olisi kummastuttanut heitä. Saaren he havaitsivat olevan noin kolmen peninkulman pituisen ja neljänneksen leveisen, ja että kapea, tuskin kahden sadan kyynärän leveinen salmi, erotti sen likimmäisestä rannasta. He uivat melkein joka tunti, joten päivä kului niin, että ilta-rupeama oli jo melkein puolessa kun tulivat tuli-sijoillensa. He olivat nyt kovin nälkäiset kalastamaan, vaan söivät mahdollisesti kylmää sian-lihaa, ja heittäysivät sitten siimekseen puhelemaan. Vaan puhe alkoi vähitellen vaipua, ja loppui viimein kokonaan. Hiljaisuus, juhlallisuus, joka vallitsi metsissä, ja yksinäisyyden tunne alkoi näyttää vaikutustansa poikain mielialassa. He vaipuivat ajatuksiin. Jonkunlainen epävakainen halu valloitti heidät. Vähitellen sai se sekavan muodonkin — se oli alkava koti-ikävä. Itse Finn, Puna-Käsi, uneksi portti käytävistänsä ja tyhjästä viinitynnyreistänsä. Vaan ei kukaan ollut heistä kyllin urhea sanomaan ajatustansa.

Jonkun aikaa olivat pojat kuulleet omituisen äänen ulohtaalta, samoin kuin ihminen usein kuulee esim. kellon nakutuksen, ilman että hän sitä kumminkaan oikeastaan huomaa. Vaan nyt kuului tämä omituinen ääni selvemmin ja ikään kuin pakoitti huomion puoleensa. Pojat hyppäsivät ylös, katsoivat toisiinsa ja seisottuivat kuuntelemaan. Pitkällinen hiljaisuus seurasi, syvä ja häiritsemätöin; sitten kuului jymäjävä jysäys ulohtaalta.

"Mikä se on", sanoi Joe, pidättäen henkeä.

"Sitäpä tässä kummastelen", sanoi Tom.

"Ei se ole ukkoinen", sanoi Huckleberry, hätäytyneellä äänellä, "sillä ukkoinen —"

"Hiljaa!" sanoi Tom; "kuuntele — äläkä puhu."

He odottivat hetkisen, joka tuntui heistä pitkältä kuin nälkä vuosi, ja taas kuulivat he saman jymäyksen häiritsevän tuota juhlallista hiljaisuutta.

"Käykäämme katsomaan."

He juoksivat kauppalan puoleiselle rannalle. He painoivat pois tieltänsä pensaat ja katsoivat yli veden

pinnan. Tuo pieni höyry-lossi nähtiin kulkevan keskellä jokea noin peninkulman kauppalan alapuolella. Koko sen leveä kansi näytti olevan täytetty ihmisillä. Joukko veneitä seurasi sitä, tai soutelivat pitkin jokea sen lähisyydessä, vaan pojat eivät voineet erottaa sitä mitä ihmiset tekivät. Nyt tunkeusi lossin kupeesta pitkä valkea savu-juova, ja kun se levisi ja kohosi pilvenä ilmaan, niin kuului taas samallinen jyräys kuin se, jonka he jo ennen olivat kuulleet.

"Nyt minä tiedän!" huudahti Joe; "joku on hukkunut!"

"Niin se on!" sanoi Tom; "samoin tekivät he tässä suvella, kun Bill Turner hukkui; he ampuivat silloinkin joella, joka kuuluu vaikuttavan sen, että ruumis nousee veden pinnalle. Niin, ja he ottavat myöskin suuria leipiä, panevat niihin elo-hopeata, heittävät ne sitten veden päälle, ja jos vaan järvessä lienee hukkuneita niin leipä vetää ne luoksensa."

"Olen minäkin kuullut puhuttavan siitä", sanoi Joe. "Sitä vaan kummastelen, mikä siinä on leivässä, joka niin vaikuttaa."

"Oh, ei se ole oikeastansa leipä", sanoi Tom, "suurimman vaikutuksen tekevät ne loihтусanat, jotka luetaan juuri sitä viskatessa."

"Vaan ei ne lue mitään loihtu-sanoja sitä viskatessa", sanoi Huck.

"Minä olen nähnyt sen, ett'eivät lue mitään."

"Sepä oli kummallista", sanoi Tom. "Vaan luultavasti lukevat he ne hiljaa. Niin; *luonnollisesti* tekevät he sen. Sen nyt ymmärtää kuka hyvänsä."

Toiset pojat myönsivät, että Tomin puheessa oli järkeä, sillä sitä ei voinut odottaa, että järjetön leipä, lähetettynä näin tärkeälle asialle olisi voinut käyttäytyä näin järjekkäästi, jos ei siinä velhous vaikuttanut.

"Hiisi vieköön, niin toivoisimpa nyt olevani tuolla", sanoi Joe.

"Niinpä minäkin", sanoi Huck. "Maksaisimpa mitä hyvänsä, kun saisin tietää, kuka se on."

Pojat kuuntelivat ja pitivät joella liikkujia aina edelleen silmällä. Yhtäkkiä lensi Tom'in aivujen läpi asian selvittävä ajutus ja hän huudahti:

"Pojat, nyt tiedän kuka on hukkunut; me sitä ollaan!"

Nyt he tunsivat itsensä kokomiehiksi. Tämä oli loistava voitto; heitä kaivattiin, heitä surettiin. Sydämet musertuivat heidän tähtensä, kyneleitä vuodatettiin; soimaavia muistoja tylyydestä näitä nyt kadonneita poikaparkoja vastaan syntyi itsekussakin, vaan katumus ja omantunnon vaivat olivat nyt turhat. Paras kaikista oli kumminkin se, että koko kauppalassa puhui heistä, jota loistavaa kuuluisuutta kaikki muut pojat kadehtivat. Tämä oli erinomaista. Kuinka kaikki kävikin, niin oli merirosvona olemisesta kumminkin etua.

Illan tullen palasi lossi tavallisille töillensä, ja venheet hävisivät. Merirosvot palasivat tulisijoilleensa. He ylpeilivät uuden suuruutensa yli ja siitä ihanasta rauhattomuudesta, jonka he olivat saaneet matkaan. He onkivat kaloja, keittivät illallisen, söivät ja alkoivat sitten miettiä mitä kauppalassa ajateltiin ja puhuttiin heistä; ja ne kuvat, jotka heidän mielikuvituksensa kuvaili siitä yleisestä surusta joka kauppalassa vallitsi heidän tähtensä, olivat, heidän kannaltansa katsoen, aivan hauskat katsella. Vaan kuin yön varjot alkoivat jylhistyä heidän ympärillensä, taukosi heidän puheensakin vähitellen, ja he istuivat nyt ääneti katsoa tuiottaen tuleen, vaan ajatukset olivat nähtävästi muualla. Ilo oli nyt kadonnut, ja Tom ja Joe eivät voineet poistaa ajatuksiansa joistakuista kotona olijoista, jotka luultavasti eivät nauttineet yhtä paljon tästä hankkeesta kuin he. Epäily alkoi valloittaa heitä. He tulivat alakuloisiksi ja rauhattomiksi; yksi tai parikin syvää huokausta kohosi tietämättänsä heidän rinnastansa. Viimein alkoi Joe varovasti tunnustella, mitä muut pitäisivät palajamisesta sivistyksen helmoihin — ei juuri nyt vaan. —

Tom kukisti hänet ivallaan! Huck, jota ei ikävä ollut vielä valloittanut, kävi Tom'in liittolaiseksi, ja kahdella-päällä oleva "selittäysiin" paikalla, ja oli iloinen kuin pääsi pinteestä niin vähällä häväistyksellä. Kapina oli hetkeksi voimakkaasti kukistettu.

Kun yö tuli pimeämmäksi, alkoi Huck "onkia kiiskiä" ja viimein korsnata; kohta seurasi Joe'kin hänen esimerkkiänsä. Tom pötkötti vähän aikaa liikkumatoinna, nojautuen kyynäsvarsiansa vasten, pitäen tarkasti silmällä kumppaniansa. Viimein nousi hän varovasti polvillensa ja alkoi etsiä jotakin heinikosta leimuavan tulen valossa. Hän poimi ja tarkasteli joitakuuta suuria, ja valkoisia puoleksi käyrystyneitä sykomorin-tuohen kappaleita, ja valitsi niistä viimein kaksi, jotka näyttivät tyydyttävän häntä. Sitten ryömi hän likemmä tulta ja kirjoittaa töherti vaivaloisesti jotakin niille punaliitu-kappaleellaan; kääri

toisen niistä kokoon ja pisti sen nuttunsa lakkariin, toisen pani hän Joen hattuun, jonka hän muutti vähän matkan päähän omistajasta. Hattuun pani hän sitten eräitä koulu poika-rikkauksia verrattoman arvoisia, joiden joukossa oli muun muassa liitupalainen, kimmo-pihka palli, kolme onkea ja muuan pallo, joka oli "miltei oikeata kristallia." Sitten hiipi hän varovasti varpaillaan metsään, ja kun luuli olevansa kuuluvista, alkoi ravakasti jousta sille kolkalle, jossa hiekka luoto oli.

VIIDESTOISTA LUKU.

Joitakuuta minuuttia myöhemmin kahlasi Tom hiekka luodon yli Illinoisin rantaa kohden. Ennenkuin vesi nousi häntä vyötäisiin oli hän jo puolivälissä jokea; vaan sitten ei hän enää voinut kovalta virralta kahlata, jonka tähden hän heittäysi uimaan, varmana siitä, että hänen voimansa riittäisivät viimeiselle sadalle kyynärälle. Hän ui poikittain vasta virtaan, vaan virta kantoi häntä enemmän kuin hän luulikaan, viimein pääsi hän kumminkin rannalle, antoi sitten virran kantaa itseänsä siksi kuin tuli matalalle paikalle, jossa nousi maalle. Hän koetti nuttunsa taskua, tunsu tuohi palaisen olevan tallella, pistäysi sitten, "märkänä kuin kuikka", metsään ja alkoi kulkea pitkin rantaa. Vähää ennen kello kymmentä tuli hän avonaiselle paikalle joka oli vasta-päätä kylää, ja näki höyry-lossin olevan rannassa, puitten ja korkeain ranta-äyräiden varjossa. Kaikki oli hiljaa tuikkavain tähtien alla. Tom hiipi hiljalleen rantaan, piti tarkasti silmällä kaikkia epäiltäviä esineitä, heittäysi veteen, vetäsi pari kolme kertaa miehekkäästi, ja kiipesi venheesen joka oli kipparin asemasta laivan vieressä. Hän piilottiin tuhtojen alle ja odotti läähättäen. Nyt kuului haljenneen kellon kalina, ja eräs ääni kuului käskevän "heitä irti." Paria minuuttia myöhemmin seisoivat venheen kokka, höyryn perä-laineita vasten ja matka oli siis alkanut. Tom oli onnellinen menestyksestänsä, sillä hän tiesi että tämä oli höyryn viimeinen retki tänä iltana. Kahden tai viidentoista pitkän minuutin kuluttua seisoutuivat rattaat, Tom syöksiin venheestä jokeen ja ui pimeässä rannalle päin, nousi sitten noin viisikymmentä kyynärää alempana maalle, ilman että kukaan myöhästynyt vaeltaja havaitsi häntä. Hän juoksi nyt pitkin käyttämättömiä katuja ja tulikin kohta tätinsä kartanon lauta-aidan taakse. Hän kiipesi sen yli, hiipi lähemmä rakennusta, ja pilkisti sisään vieras-huoneen ikkunasta, sillä sieltä näkyi tuli. Siellä istui ryhmässä, puhellen, täti Polly, Sid, Mary ja Joe Harper'in äiti. He olivat likellä sänkyä, ja sänky oli heidän ja oven välillänsä. Tom meni oven taakse, alkoi hiljalleen nostaa salpaa ja painaa ovea, joka naristen antoi myöten; hän työnsi aina vähän kerrassaan, vaan säpsähti joka kerran kuin se kovin kovasti narahti. Viimein oli ovi niin paljon raollansa, että luuli voivansa ryömiä siitä sisään; hän pisti päänsä sisään ja alkoi varovasti kontata.

"Miksi kynttilä häilyy noin?" sanoi täti Polly. Tom jouduttausiin.

"Totta tosiaan eiköhän ovi ole auki. Niin se onkin. Kummallisia tapauksia kun nyky aikana tapahtuu. Sid käys panemassa ovi kiini."

Tom katosi sängyn alle juuri parhaalla ajalla. Hän hengähti nyt hetkisen, ja vetäysi sitten eräälle paikalle, josta hän melkein voi koskettaa tätinsä jalkaa.

"Vaan niinkuin jo sanoin", sanoi täti Polly, "hän ei ollut sanoakseni *ilkeä* — vaan vallatoin. Vähä raivo ja kurin tekijä. Hän oli kuin hullu varsa. *Hän* ei tarkoittanut milloinkaan pahaa; ja hän oli parassydämisin poika, kuin kuunaan on ollut" — tässä alkoi vanhus itkeä.

"Juuri niin oli minun Joe'nikin kanssa laita — aina täynnä kuria, ja mukana koiruuden teossa, vaan hän oli niin oman-voiton pyytämätöin ja hyvä-luontoinen kuin mahdollista — ja, varjele minua, ajattelemasta tuota, kun minä annoin hänelle selkään tuosta kermasta, unhottaen, että itse olin heittänyt sen ulos, kun se oli hapannut, ja nyt en minä enää häntä näe tässä maailmassa, en kuunaan, en kuunaan, halveksittua poikaparkaani!" Rouva Harper huokasi, ikään kuin hänen sydämensä olisi ollut halkeamaisillaan.

"Minä toivon, että Tom'illa on siellä parempi jossa hän nyt on", sanoi Sid; "Vaan jos hän olisi ollut parempi joissakuissa suhteissa —"

"*Sid!*" Tom tunsu väläyksen vanhan rouvan silmistä, vaikk'ei voinut nähdä sitä. "Ei niin soimauksen sanaa minun Tom'istani, nyt, kun hän on poissa! Kyllä Jumala *hänestä* huolen pitää — ole *sinä* huoletta siitä. O, hyvä rouva Harper, en tiedä miten voin unhottaa hänet, en tiedä, en tiedä! Hän oli niin suureksi iloksi minulle, vaikka välistä oli vaivata sydämen ruumiistani."

"Herra otti, Herra antoi siunattu olkoon Herran nimi! Vaan se on niin vaikeata — O, se on niin kauhean vaikeata! Viime pyhänä räjähytti Joe viimeks paukku-pulveria aivan nokkani alla, josta minä lölytin häntä, niin että vikisi käsissäni. En suinkaan ajatellut silloin, kuinka pian — o, jos se voisi

tapautua uudelleen, niin siunaisin ja silitteleisin häntä siitä."

"Niin, niin; aivan niin, minä tunnen hyvin tiedän tunteenne, aivan hyvin, aivan hyvin. Eilen aamulla viimeksi, teki minunkin Tom'ini sen kepposen, että kaatoi kissan suuhun Kivun-kuolettajaa, ja minä luulin eläimen kaatavan koko rakennuksen. Jumala paratkoon minua, minä annoin hänelle siitä sormistimellani paukun otsaan poikaparalle, kuolleelle poikaparalle. Vaan hän on päässyt nyt kaikista murheistansa. Ja viimeinen sana kun kuulin hänen tässä elämässä sanovan, oli soimaus siitä —."

Vaan tämä muisto oli kovin katkera, vanha rouva oli pakahtua itkuun. Tom nyhki myöskin — enemmän säälistä itseensä kuin muihin. Hän kuuli Mary'nkin itkevän ja väliin sanovan jonkun ystävällisen sanan hänestä. Hän alkoi saada paljoa suurempia ajatuksia itsestänsä kuin ennen. Kumminkin oli hän niin liikutettu tätinsä surusta, että toivoi sitä silmänräpäystä, jona hän voisi hypätä esiin sängyn alta ja täyttää hänet riemulla — paitsi sitä, niin houkutteli häntä kovasti asian teatralillinenkin puoli, vaan hän seisoi sitä vastaan ja makasi hiljaa. Hän kuunteli edelleen, ja sai niin muodoin yhdestä ja toisesta tietää sen, että heidän ensiksi oli luultu hukkuneen uima-retkellä; vaan sitten oli alettu kaivata tuota pientä lauttaa, johon jotkut pojat vielä kertoivat, kuinka nuo kadonneet olivat luvanneet, että kauppala kohta saisi "kuulla kummia." Jotkut viisaat olivat yhdistäneet nämä teko-asiat ja tulleet siihen päätökseen, että pojat olivat seuranneet lauttaa, ja kohta kyllä ilmestyisivät seuraavassa kaupungissa alapuolella; vaan puolen päivän aikana oli lautta löydetty Missourin rannalla noin viisi tai kuusi peninkulmaa kauppalan alapuolella, ja silloin loppui se toivo. He olivat varmaan hukkuneet, muutoin olisi nälkä ajanut heidät kotia yön tullen, jos ei ennen. Ruumiitten etsimistä pidettiin aivan turhana vaivana, koska he luultavasti olivat hukkuneet keskelle jokea, sillä pojat olivat taitavia uimaria, jonkatähden he lähempänä rantaa olisivat kyllä pelastaneet itsensä rannalle. Oli Keskiviikko ilta. Jos ruumiita ei löydettäisi Pyhän tullen, niin sitt'ei enää ollut toivomistakaan, jonka tähden kiitos oli Pyhäaamuna tehtävä heidän edestänsä. Tom kauhistui.

Rouva Harper sanoi nyhkien hyvää yötä ja kääntäysi lähtemään. Vaan, ikäänkuin olisivat saaneet korkeudesta kehoituksen, viskausivat nuo murehtivat vaimot sylitysten, itkivät joitakuita lohdutuksen kyöneleitä, ja erosivat sitten. Täti Polly toivotti Sid'ille ja Mary'lle hyvää yötä paljoa lauhkeammalla äänellä kuin tavallisesti. Sid itkeä tihutti vähin, ja Mary vetäysi pois huoneesta, itkien täydestä sydämestään.

Täti Polly lankesi polvillensa ja rukoili Tom'in edestä niin liikuttavasti, niin sydämmellisesti, ja osottaen niin ääretöntä rakkautta sekä sanoissaan että vanhassa vapisevassa äänessään, että Tom ui kyöneleissään jo aikaa ennen kun rukous oli loppunutkaan.

Tom'in täytyi olla vielä hyvän aikaa hiljaa sen perästä kuin vanha rouva oli mennyt sänkyynsä, sillä hän huokaili ja voihi vähän väliin yhä edelleen, ryki levottomasti ja heitteliin edestakaisin sängyssänsä. Viimein rauhottui hän, puhkihan vielä vähän unissansa. Nyt vetäysi poika esiin sängyn alta, nousi varovasti seisalleen sängyn vieressä, varjosi kynttilää kädellensä ja katseli tätiänsä. Hänen sydämensä oli täynnä sääliä. Hän otti taskustansa sykomorikääränsä ja asetti sen kynttilän viereen. Vaan jotakin juohtui hänelle mieleen, hän pysähtyi ajattelemaan. Tämän ajatuksen onnellinen päätös kirkasti hänen muotonsa; hän pisti sukkelaasti tuohi-kappaleen takaisin taskuunsa, kuukistui yli kuivettuneitten huulien ja suuteli niitä, hiipi tämän tehtyänsä heti paikalla tiehensä ja veti oven kiini perästensä. Hän palasi takaisin lossille, löysi paikan tyhjänä, ja nousi epäilemättä laivan kannelle, sillä hän tiesi ett'ei laivalla ollut muita asukkaita kuin eräs vartia, joka aina vetäysi kannen alle, ja nukkui siellä kuin kivi. Hän päästi kipparin irti laivan perästä, hyppäsi siihen ja alkoi urhakasti soutaa vasta virtaan. Kun hän oli soutanut noin peninkulman kauppalan ylä-puolelle, alkoi hän hankkiutua virran toiselle puolelle ja olikin aika upera toimessaan. Hän tuli tismalleen valkamaan toisella puolen; sillä tämä työ oli hänelle jo entuudestaan tuttua. Kernaasti olisi hän pitänyt venheen saaliinansa sillä perustuksella että sitä voitiin pitää laivana, jonkatähden se olisi merirosvon laillinen omaisuus, vaan hän tiesi että sitä etsittäisiin tarkkaan joki-rannoilta, ja voisi olla syynä siihen että heidät löydettäisiin. Hän nousi siis maalle ja meni metsään. Hetkisen kulettuaan istuutui hän kotvaseksi aikaa levähtämään, vaan sai kamppailla kovasti unta vastaan, läksi sitten väsyksissä vaeltamaan kotia. Yö oli jo osapuilleen kulunut. Suuri päivä oli ennenkuin hän ennätti luodon kohdalle saaren luona. Hän levähti uudelleen kunnes aurinko jo korkealta taivaalta kultasi säteillensä joen välkkyvän pinnan; ja heittäysi viimein jokeen ja ui sen yli. Vähän myöhemmin oli hän, jos niin saamme sanoa, tulisijan kynnyksellä, ja kuuli Joe'n sanovan:

"Ei, Huck, Tom'iin voi luottaa, hän tulee takaisin. Hän ei karkaa. Hän tietää, että se on häpeällistä merirosvolle, ja Tom on kovin ylpeä tekemään jotakin senlaista. Hänellä on jotakin esissä. Mitähän sitten lieneekin?"

"Vaan kapineet ovat meidän kaikissa tapauksissa, vai miten?"

"Kylläpä melkein, vaan ei vielä, Huck. Kirjeessä on, että kapineet ovat meidän, ell'ei hän ole takaisin aamiaisille.

"Jonka hän onkin!" huudahti Tom, ja astua koikahutti leiriin teaterimaisilla askeleilla.

Uhkea aamiainen oli kohta valmistettu läskistä ja kaloista, ja kun pojat askaroivat tämän kanssa, niin kertoi Tom matkastansa, luonnollisesti lisän kanssa. Kertomuksen lopetettua oli nyt tuossa kolme kerskuvaa ja ylpeätä urosta. Tom vetäysi vähän ajan perästä siimekseen nukkumaan, väsyksissä kun oli, toiset merirosvot valmistausivat kalastus- ja keksintä-retkelle.

KUDESTOISTA LUKU.

Jälkeen puolisten läksi koko seurue etsimään kilpikonnan munia hieta-särkältä. He kuleksivat ympäriinsä, ja kuin löysivät höllön paikan, heittäisivät he polvillensa ja kaivoivat käsillensä. Välistä voivat he poimia viisi- tai kuusi-kymmentä munaa samasta kuopasta. Munat olivat aivan ympyriäisiä, valkoisia ja hiukan pienempiä kuin pähkinät. Samana iltana ja seuraavana aamuna pitivät he uhkeat munakestit. Aamiaisen jälkeen juoksivat he hyppien, huutaen ja toisiansa ajellen hieta-särkälle, juostessansa syytäen vaatteet yltänsä kunnes olivat ilkoisen alasti, jatkoivat sitten peliänsä kaukana vedessä tuolla matalalla rannalla, väkevän virran uhalla, joka vähän väliin paiskasi heidät kumoon, vaan tämä kiihotti heidän iloansa. Välistä seisoivat he yhdessä ryhmässä syytäen vettä toistensa silmille käsillensä, kasvot poiskäännettyinä, niinmuodoin välttääksensä veden kuohua silmiltänsä, kävivät viimein kiini toisiinsa ja painivat kunnes vahvempi sai heikomman veden alle, ja katosivat silloin yhtenä valkeana keränä veteen, josta kohta nousivat jälleen ylös, nyhkien, sylkien, nauraen ja syvään hengittäen, jokainen samalla kertaa.

Kun olivat oikein väsyneet, juoksivat he rannalle ja piehtarivat tuolla kuivalla, kuumalla hiekalla, kaivausivat kokonaan sen sisään ja pötköttivät jonkun aikaa sillä tavoin hiljaa, vaan juoksivat kohta uudelleen jokeen ja tekivät pääasiallisesti samat temput kuin ennenkin. Viimein havaitsivat he sen, että heidän ruumiinsa oli aivan yhden karvainen, kuin ihonkarvaiset trikoot, ja niin piirsivät he muutamia kiehkuroita hiekkaan ja leikkittelivät cirkusta — jossa oli kolme "pajasia" eli kujeiliata, sillä ei yksikään tahtonut jättää parasta paikkaa toisellensa.

Sitten ottivat he esille marmoripallonsa ja alkoivat pelata "pari vai puoli" ja muita samallaisia uhkapeliä kunnes suuttuivat tähänkin iloon. Tämän perästä uivat Joe ja Huck vielä kerran, vaan Tom ei uskaltanut, sillä hän oli havainnut, että samalla kuin hän oli potkinut housut kintuistansa, niin oli hän myös potkaissut kalkkakäärmeen kalkat nilkastansa, ja hän ihmetteli suuresti, kuinka hän, kun oli kadottanut näin mahtavan taika-kapineen, ei jo ammuin sitten ollut saanut suonenvetoa vedessä. Hän ei uskaltanut mennä ennen veteen kuin oli löytänyt sen, ja siihen olivat ja toiset pojat uupunet ja valmiit lepäämään. Vähitellen erosivat he, tulivat alakuloisiksi, ja alkoivat heittää toivon-alaisia silmäyksiä tuon leveän joen toiselle puolen, sille paikalle jossa pieni kauppa lepäsi unisena auringon helteessä. Tom havaitsi suureksi hämmästyksensä kirjoittelevansa hietaan "Becky" suurella varpaallaan, hän pyyhki pois sen ja oli vihoissaan heikkoudestansa. Yhtä hyvin kirjoitti hän sen uudelleen; hän ei voinut olla sitä tekemättä. Hän peitti sen taas ja pelastausi kiusauksesta niin, että kokosi toiset pojat ja lyöttäysi itse heidän seuraansa.

Vaan Joe'n mieli-ala oli vaipunut melkein toivottomaan tilaan. Hänellä oli niin kova koti-ikävä, että töin tuskin voi kestää sitä. Kyyneleet eivät olleet kaukana. Huck oli myös alakuloinen. Tom oli alakuloinen, vaan ei tahtonut näyttää sitä millään muotoa. Hänellä oli salaisuus, jota hän ei ollut vielä valmis ilmoittamaan, vaan jos ei tuo kapinallinen alakuloisuus laimistuisi kohta, niin olisi hän pakoitettu tekemään sen. Hän sanoi, teeskennellyllä ilolla:

"Pojat, lyönpä veikan, että tällä saarella on ollut ennenkin merirosvoja. Lähtekäämme keksintö-retkille uudelleen. He ovat piilottaneet aarteita johonkin. Mitä sanoisitte, jos löytäisimme mädänneen arkun täynnä kultaa ja hopeaa — hä?"

Vaan tämä tuotti hyvin vähäisen iloa, joka katosi ilman vastauksetta. Tom koetti vielä paria innostuskeinoa, vaan nekään eivät lykistäneet. Se oli aivan turhaa työtä. Joe istui ja kaiveli kepillään hietikkaa hyvin surullisen näköisenä. Viimein sanoi hän:

"Pojat lopettakaamme. Minä haluan kotia. Täällä on niin kolkko."

"Oh, Joe, sinä tulet paremmalle tuulelle jonkun ajan kuluttua", sanoi Tom. "Ajatteles vaan, kuinka hyvä kalavesi meillä on tässä."

"Minä en pidä kalastuksesta. Minä tahdon kotia."

"Vaan, Joe, tämänlaista uimapaikkaapa ei löydy missään muualla."

"Uiminen ei ole mistään kotoisin; ja minä näen, ett'en minä missään tapauksessa pidä siitä suurta lukua, kun ei kukaan estä minua uimaan menemästä. Minä ai'on mennä kotia."

"Oh, raukka! Lapsi! Sinä ikävöit äitiäsi luulen mä."

"Niin, minä *ikävöin* äitiä, ja sen tekisit sinäkin, jos sinulla olisi. Minä en ole lapsi teidän suhteen, en!" Ja Joe alkoi vähän nyhkiä.

"Hyvä, pitänee lapsiraukan antaa mennä kotia äitinsä luo, vai miten, Huck? Pikkuraukkaa — tahtooko hän äitin luo kotia? Pitää laskea. *Sinä* pidät tästä elämästä, etkös niin Huck? Me jäämme tänne, vai mitä?"

Huck vastasi: "Jä-ä-ä-dään," vaan vastahakoisesti.

"Minä en kuuna päivänä sinun kanssasi puhu sanaakaan," sanoi Joe, nousten seisalleen. "Ymmärrätkös sen!" Hän läksi kulkemaan rantaa kohti suutuksissaan ja alkoi pukeutua.

"Kukahen siitä pitäisi väliä?" sanoi Tom. "Ei kukaan. Mene sinä vaan kotia kaikkein naurettavaksi. Kyllä sinä olet koko merirosvo. Huck ja minä emme ole kapalo-lapsia. Me jäämme tänne, vai miten, Huck? Antaa hänen mennä tiehensä, jos tahtoo. Luullakseni tulemme toimeen hyvin hänettäkin, raukatta."

Vaan sittenkin oli Tom nyreissään ja levoton, kun näki Joe'n suutuksissaan jatkavan pukeutumistansa. Paitsi sitä oli se hyvin huolellista nähdä Huck'in niin suurella tarkkuudella ja äännettömyydellä seuraavan Joe'n valmistuksia. Samalla alkoi Joe'kin kahlata Illinois'in rantaa kohden, sanaakaan jäähyväisiksi sanomatta. Tom'in sydän alkoi lauhtua. Hän katsoi Huck'ia silmiin. Huck ei voinut katsoa häntä silmiin, vaan loi alas silmänsä. Sitten sanoi hän:

"Tom, minun mieleni tekee myös pois, tämä alkaa tuntua kaikissa tapauksissa kovin yksinäiseltä, ja tästä lähin se tulee vielä pahemmaksi. Lähtekäämme mekin kotia, Tom."

"Sitä en tee; menkää jos tahdotte. Minä ai'on jäädä paikoilleni."

"Tom, kyllä se on parasta, että menemme."

"Niin mene — kuka sinua estää?"

Huck alkoi keräillä ympäri heitettyjä vaateriekaleitaan. Hän sanoi:

"Tom, minä tahtoisin hyvin mielelläni, että tulisit mukaan. Mietis nyt oikein. Me odotamme sinua kun tulemme toiselle puolen."

"Vai niin, siinä tapauksessa saatte odottaa hiiden kauan, siinä on perä."

Huck meni pois surullisena, ja Tom seurasi häntä silmäyksillensä, samalla kuin hänen sydämensä kamppaili suuren mieliteon kanssa heittää ylpeytensä ja lähteä mukaan. Hän toivoi, että pojat seisottuisivat, vaan he kahlasivat hiljalleen edellensä. Yhtäkkiä keksi Tom tuon kumman, että kaikki hänen ympärillensä oli muuttunut jokseenkin hiljaiseksi ja yksinäiseksi. Hän taisteli viimeisen kamppailun ylpeytensä kanssa, läksi sitten juoksemaan perästä, huutaen:

"Odottakaa! Odottakaa! Minulla on jotakin sanomista teille!"

He seisottuivat ja kääntyivät ympäri. Kun hän oli saavuttanut heidät, alkoi hän ilmoittaa salaisuuttansa, ja he kuuntelivat jurosti, kunnes he näkivät "terän," ja silloin nostivat he suuren ilohuodon, ja sanoivat, että se oli aivan "mainiota!" että jos hän olisi sanonut sen paikalla, niin he eivät olisi heittäneet häntä kuuna päivänä. Hän koki näennäisesti puolustaa itseänsä; vaan hänen todellinen syynsä oli ollut pelko, ett'ei tämä salaisuus olisi voinut pidättää heitä hänen luonansa kovin pitkää aikaa, ja hän oli siis aikonut pitää tämän varana viimeiseksi houkutukseksi.

Pojat tulivat iloissaan takaisin ja alkoivat viettää aikaansa samoin kuin ennenkin, niin kuin yksi mies, koko ajan puhellen Tom'in hämmästyttävästä tuumasta, ja ihmetellen hänen älyänsä siinä. Herkullisen puolisen syötyänsä, jonka he olivat keittäneet munista ja kaloista, sanoi Tom tahtovansa opetella tupakoimaan. Joe'sta oli ajatus hyvä, ja hän sanoi myös tahtovansa koettaa sitä. Huck teki piippuja ja täytti ne. Nämä alkulaiset eivät olleet ennen polttaneet muuta kuin sikaria, tehtyjä viiniköynnöksen lehdistä, jotka polttelivat kieltä ja joiden polttamista sitä paitsi ei pidetty miehekkäänä.

Nyt heittäisivät he kyljellensä, nojautuen kynnäspäilleen, ja alkoivat varovasti polttaa öyhkyttää, vaan heikolla luottamuksella. Savulla oli inhoittava maku ja alkoi vähän ryvittää, vaan Tom sanoi:

"Oh, tämänhän on aivan huokeata! Jos sen olisin tiennyt, että *tässä* oli koko konsti, niin olisin jo ammoin sitten opetellut tupakoimaan."

"Niin minäkin," sanoi Joe. "Tämänhän nyt ei ole mitään."

"Oh, monta kertaa olen katsellut miehiä, jotka tupakoivat ja ajatellut, 'voi, jos kumminkin minäkin vois tehdä noin,' vaan minä en uskonut kuunaan voivani tehdä sitä," sanoi Tom. "Juuri niin se on ollut minun laitani, eikö niin, Huck? Sinä olet minun kuullut niin juttelevan, etkös ole, Huck? Sanokoon Huck, jos en ole niin tehnyt."

"Oih, satojakin kertoja," sanoi Huck.

"Niin olenkin," sanoi Tom: "aivan satojakin kertoja. Kerrankin teurastushuoneen luona. Etkös muista Huck? Bob Tanner oli siellä, ja Johnny Miller ja Jeff Thatcher, kun minä sanoin. Etkö sinä Huck muista sitä seikkaa, kun minä sanoin?"

"Kyllä, kyllä se on oikein," sanoi Huck. "Se oli päivä sen jälkeen kuin minä olin kadottanut erään valkoisen marmori-pallon — ei, se oli päivää ennen!"

"Katsokaas, johan minä teille sanoin sen," sanoi Tom. "Huck muistaa sen."

"Minä luulen, että voisin polttaa tätä piippua vaikka koko päivän," sanoi Joe. "*Minä* en voi pahasti."

"En minäkään," sanoi Tom. "*Minä* voisin polttaa koko päivän, vaan panetteko veikan, niin Jeff Thatcher ei tekisi sitä!"

"Jeff Thatcher! Hän! Hän nyt kaatuisi jo toisesta luihauksesta. Antakaa hänen vaan koettaa; niin saisipahan nähdä!"

"Minä pidän veikkaa siitä, ett'ei hän voisi sitä, ja Johnny Miller — toivoisinpa saada nähdä Johnny Miller'in uskaltavan kerrankaan koettaa tätä."

"Niinkö luulet, ett'en minä toivoisi sitä samaa!" sanoi Joe. Eipä lempo vieköön hän kestäisi kuin kerta puuhkauksen, kun jo olisi pyllyllään."

"No, se on varma se, Joe. Kuulkaas — toivoisinpa toisten poikain näkevän nyt meidät."

"Niin minäkin!"

"Kuulkaas pojat, jonkun kerran, kun he ovat mukana, niin olkaa te niinkuin ette tietäisi mitään, niin minä tulen sinun luoksesi Joe ja sanon: 'Haluaisinpa minä panna tupakan; sattuuko sinulla olemaan piippua mukana?' Ja sinä vastaat väliä pitämättömästi, niinkuin se ei olisi niin mitään: 'Onhan minulla vanha *piippuni* ja vielä toinenkin; vaan minun tupakkani on huonolaista.' Ja minä vastaan siihen: 'Oh se ei tee mitään kunhan se on kylliksi väkevää.' Ja sinä vedät esiin piiput, ja me sytytämme ne niin tyynesti kun sateella, arvaas, kuinka he katsoa töllöttää meihin!"

"Entäpä kuinka pulskalta se sitten näyttää; toivoisinpa, että se olisi nyt jo!"

"Niin minäkin! Ja kun me kerromme, että me olimme sen silloin kuin olimme merirosvoina, niin se, se vasta suututtaa heitä, kun eivät saaneet olla mukana!"

"Ja vieläpä niin *hiiden tavalla!*"

Tällaista oli heidän keskustelunsa; vaan kohta alkoi se laimistua ja äänettömyyden hetkiä syntyä. Äänettömyyden hetket piteni pitenemistään; sylettäminen kiihtyi kummallisesti. Poikain suu näytti muuttuneen lähteeksi; he tuskin voivat tyhjentää sitä, semmoinen tulva oli siellä. Vähempiä tulvauksia juoksi sittenkin pitkin kaulaa, vaikka kuinkin koettivat estää, ja vähän väliin seurasi äkillisiä röyhtäyksiä. Kumpikin poika näytti nyt hyvin kalpean ja onnettoman näköiseltä. Joen piippu putosi hänen voimattomista sormistansa. Tom'in teki samoin. Lähteet pulppusivat vettä armottomasti, pumput koettivat tyhjentää niitä kaikin voimin. Joe sanoi heikolla äänellä:

"Minä olen kadottanut veitseni. Taitaa olla parasta, jos lähden ajoissa etsimään sitä."

Tom sanoi vapisevilla huulilla ja läähättäen:

"Minä lähden auttamaan sinua. Mene sinä sitä tietä, niin minä lähden etsimään lähteen ympäriltä. Ei, sinun ei tarvitse tulla mukana Huck — me kyllä löydämme sinne sinuttakin."

Huck istuutui paikoilleen ja odotti yhden tunnin. Sitten pitkästyi hän ja läksi etsimään kumppaniensa. He makasivat kaukana toisistaan metsässä, kumpikin hyvin kalvakkana ja syvässä unessa. Kumminkin ilmoitti hänelle jokin sen, että jos jokin oli vaivannut heitä, niin olivat he nyt vapaat siitä.

He eivät olleet juuri puheliaat sinä ehtona illallista syödessä; ja kun Huck valmisti piippunsa syötyänsä ja aikoi tehdä heillekin, eivät he sanoneet huolivansa, kosk'eivät voineet oikein hyvin — jokin, jota he olivat syöneet puoliseksi, oli saattanut heille tämän pahan elämän.

SEITSEMÄSTOISTA LUKU.

Noin puolen yön aikana heräsi Joe ja havautti toiset. Ilma oli hikinen ja painava, ja näytti ennustavan jotakin. Pojat vetäysivät yhteen ryhmään ja etseivät tulen ystävällistä läheisyyttä, vaikka tuon liikkumattoman ilman kuollut, painava kuumuus oli tukahuttava. He istuivat hiljaa, huomaavasti odottaen. Tulen valon ulkopuolella oli kaikki peitetty yön pimeyteen. Nyt tuli väräjävä valonsäde joka hiukan valaisi lehdistöä, joitakuuta silmänräpäyksiä ja katosi sitten. Vähän ajan perästä tuli toinen ja kirkkaampi. Ja vielä yksi. Sen jälkeen ikäänkuin huokasi syvään puitten latvoissa, pojat tunsivat suhajavan henkäyksen koskettavan kasvojansa, ja kauhistuivat ajatellessaan että yön peikko oli kulkenut heidän sivuitsensa. Hetkisen äänettömyys seurasi. Nyt muutti eräs turmiota ennustava salama yön päiväksi ja ilmasi tarkoin ja selvästi pienimmänkin heinäkorren, joka kasvoi heidän jalkainsa juuressa. Se ilmasi myöskin kolme kalpeata kauhistunutta naamaa. Syvä ukonjyrinä kuului nyt pilvistä, joka vähitellen jumisten ja jylisten kuoli pois kaukaisuuteen. Kylmä tuulen puuska puhalsi nyt lehdikön läpi, lennättäen höyty-tuhan ympäri tulisijaa. Vielä valasi eräs kauhea salama koko metsän, jota samassa silmänräpäyksessä seurasi järäys, joka tuntui halkaisevan puun latvat poikain pään päällä. Pojat vetäysivät pimeydessä, joka nyt seurasi, peloissansa toisiinsa kiini. Monjaita suuria vesipisaroita putosi rämisten lehdille.

"Vilppaasti, pojat, teltaan!" huusi Tom.

He juoksivat pois, kompastuivat pimeässä juuriin ja viiniköynnöksiin, jokainen juosten erihaaralle. Kauhistava tuulen puuska vinkui puitten välissä, pannen kaikki huokailemaan siinä, jossa se kulki. Huikaisevia salamoita seurasi toinen toisensa perään, samoin myöskin huumaavia järäyksiä. Nyt alkoi rankka sade, ja tuo kiihtyvä tuuli painoi sen virtana pitkin maata. Pojat huutelivat toisiansa, vaan vinkuva tuuli, ja ukkosenjyrinä himmenti heidän äänensä kokonaan. Viimein tulivat he yksitellen perille, ja saivat värisevinä, pelonalaisina ja läpimärkinä kun olivat, turvan teltan alla; itsekussakin heistä liikkui kiitollisuuden tunteet siitä, että heillä oli kumppani onnettomuudessa. Vanha purje leimusi, niin ett'eivät voineet puhella siltä, jos muukin jyrinä olisi sallinut sitä. Myrsky kiihtyi kiihtymistään, repäsi yhtäkkiä purjeen irti ja vei sen mukanaan. Pojat tarttuivat toistensa käsiin ja pakenivat, usein kompastuen, suuren tammen suojaan, joka seisoi joen rannalla. Nyt oli ukon-ilma kovimmallaan. Lakkaamattomassa, pilvistä välkkyivistä salamoitten valossa näkyi kaikki alapuolella varjottomalla selvyydellä; notkistuvat puut, aaltoileva joki, valkoisena kuohusta, ympäri räiskyvä vesi, toisella puolen joen olevain korkeain kallioin epäselvät hahmo-viivat näkyivät nyt selvään eteenpäin kiitävien pilvien ja vinoon putoavan sadevaipan läpi. Joka silmänräpäyksessä vaipui joku jättiläinen taistelussa ja kaatui ruskaen nuorten puitten joukkoon, ja nuo toinen toistaan seuraavat järähdykset olivat niin kovat, että korvat menivät lumpeen, ja muutoin sanomattoman kauhistavat. Myrsky nousi ylimmälleen voimattomalla koetuksella; joka näytti samalla tahtovan repiä saaren kappaleiksi, polttaa sen, hukuttaa sen puun latvoihin saakka, viedä sen tuulen mukana ja turmella joka ainoan elävän olennon sillä. Se oli kauhea yö olla ulkona, kodottomalle nuorisolle.

Vaan viimein oli taistelu lopussa, ja taisteluvoimat vetäysivät takaisin, aina heikommilla uhkauksilla ja jyrinällä, ja rauha pääsi taas valloilleen. Pojat palasivat leiriinsä, jokseenkin pelästyneinä: vaan he havaitsivat, että heillä oli vielä jotakin, josta he saivat olla kiitolliset, sillä sen korkean sykomorin, joka oli varjonnut heidän vuoteitansa, oli lyönyt pilstaksi salamat, ja he eivät olleet sen alla kun se tapahtui. Kaikki leirissä oli läpimärkinä, tulikin; sillä he olivat ajattelemattomia nuorukaisia, niinkuin heidän ikäisensä ainakin, ja he eivät olleet valmistaneet sadetta vastaan. Tässä oli syytä kyllä tekemään heidät onnettomiksi, koska olivat viluiset ja läpimärät. He olivat kaunopuheliaat onnettomuudessaan; vaan nyt huomasivat he, että tuli oli syöplynyt niin syvään sen suuren hirren alle, jota vasten se oli tehty, että noin kämmenen leveys siitä oli tullut varjelluksi märkkydeltä. He keräsivät kaatuneitten puitten alta tikkuja ja kuoria, ja työskentelivät kärsivällisesti niitten kanssa, kunnes onnistuivat saamaan tulen uudelleen palamaan. Sitten latelivat he siihen suuria katkottuja oksia, kunnes heillä oli leimuava tuli, ja tulivat näin vielä iloiselle tuulelle. He kuivasivat keitetyn sianraajansa ja pitivät pitoja, jonka jälkeen he istuivat tulen ympärillä ja sekä liioittelivat että jalostuttivat keskiöistä tapaustansa aamuun saakka, sillä

koko lähisyydessä ei löytynyt niin kuivaa paikkaa, jossa olisi voinut nukkua.

Kun aurinko alkoi hiipiä poikain päälle, valloitti heidät väsymys; he menivät hietikolle ja heittäysivät siihen nukkumaan. Vähitellen saivat he siinä kovin kuumaa, ja he alkoivat harmissaan valmistella aamiaistansa. Syötyänsä tunsivat he itsensä kiukkuisiksi ja jäykkä jäsenisiksi, ja alkoipa sitä paitsi ikäväkin uudelleen vaivata. Tom havaitsi merkit ja koetti saada kumppaniensa iloisemmalle tuulelle niin hyvin kun voi. Vaan he eivät olleet millänsäkään kuulista, cirkuksista, uimisesta, eivätkä muusta. Hän muistutti heitä tuosta suuresta salaisuudesta ja saikin sillä tavoin esille vähäisen ilonsäteen. Niin kauan kuin tämä vielä kesti, sai hän heidät vielä innostumaan toiseen vehkeeseen. Se oli, heittää merirosvon virka vähäksi aikaa pois ja vaihtuksen vuoksi ruveta indianiksi. Tuuma oli toisista hyvä, ja siinä ei viivytty kauan, ennen kuin he olivat alasti ja rannutetut mustilla savirannuilla kiireestä kantapäähän saakka, ikäänkuin kolme Zebraa; luonnollisesti olivat he kaikki päälikäitä; sitten tunkeusivat he läpi metsän ryntäämään erästä englantilaista uudistaloa.

Vähitellen jakautuvat he kolmeen eri sukukuntaan, jotka olivat riidassa toistensa kanssa, juoksivat esiin lymyapaikasta kauhealla sotahuudolla, tappoivat ja ottivat pääläki-tukkia eli skalppia toisiltaan tuhansittain. Tämä oli verinen päivä. Senpätähden se olikin tyydyttävä.

Kun ruokatunti lähenee kokoontuivat he leiriin, nälkäisinä ja tyytyväisinä. Vaan nyt syntyi vaikeus; vihollis-indianit eivät voineet jakaa suolaa leipää toistensa kanssa, ennen kuin olivat tehneet rauhan, ja tämä oli aivan mahdotointa ilman, ett'ei rauhan piippua poltettu. He eivät olleet kuulleet kuunaan käytettävän toista tapaa. Kaksi villoista toivoivat melkein, että olisivat pysyneet merirosvoina. Kumminkin oli tämä ainoa keino, jonkatähden he pyysivät piipun niin iloisesti kuin voivat, ja vetäsivät siitä savun vuorollansa niinkuin ainakin, kun se kulki ympäri.

Ja katsos, he olivat iloiset siitä, että olivat ruvenneet villiksi, sillä he olivat havainneet jotakin; he havaitsivat, että he voivat tupakoida vähän, kadotettujen veitsien etsintään lähtemättä. He eivät säikähtäneet niin, että olisivat ruvenneet luulettelemaan itseänsä sairaaksi. He varovat sen kyllä, ett'eivät kadottaisi näin kaunista taitoa harjoituksen puutteessa. Ei, he harjoittelivat varovasti illallisen syötyä, kunnioitettavalla menestyksellä ja viettivät niinmuodoin iloisen illan. He olivat ylpeämmät ja onnellisemmat tästä uudesta taidostansa, kuin jos olisivat pieksäneet ja ottaneet tukan koko tuolta kuudelta sukukunnalta. Me annamme heidän tupakoida, puhella ja kerskua, kosk'emme tässä silmänräpäyksessä ai'o puhua heistä.

KAHDEKSASTOISTA LUKU.

Vaan tuossa pienessä kauppalassa ei vallinnut minkäänlaista iloa tämän Lauantain ehtoo-puolella. Harper'in ja tati Polly'n perheet pukeutuivat surupukuun suurella murheella ja itkulla. Erinäinen hiljaisuus vallitsi kauppalassa, vaikka, jos totta puhutaan, siellä tavallisuudenkin mukaan oli tarpeeksi hiljaista. Aasukkaat hoitivat askareitansa hajamielisen näköisinä ja puhelivat hyvin vähän; vaan he huokailivat usein. Pyhä-lupa näytti hyvin raskaalta koululapsille. Heidän leikkilöissään ei vallinnut minkäänlaista iloa, ja he lopettivat ne vähitellen kokonaan.

Jälkeen puolen päivän löysi Becky Thatcher itsensä kävelemässä edes takaisin tuolla tyhjällä koulukartanolla, ja tunsu itsensä hyvin alakuloiseksi. Kumminkin ei hän löytänyt siellä mitään, joka olisi lohduttanut häntä. Hän sanoi itsekseen:

"Oi, jos minulla edes olisi hänen messinkinen pellinnuppinsa! Vaan minulla ei ole mitään muistoksi häneltä", ja hän nielasi vähäisen nyhkyksen.

Hän seisottui ja jatkoi:

"Juuri tässä se oli. Voi jos sen voisi tehdä uudelleen, minä en sanoisi sitä — en mistään maksusta minä sitä tekisi. Vaan hän on poissa nyt; ja minä en enää saa nähdä häntä milloinkaan, en milloinkaan."

Tämä ajatus mursi hänen sydämensä kokonaan, ja hän läksi pois kyyneleet silmissä. Sitten tuli joukko poikia ja tyttöjä — Tom'in ja Joe'n leikkikumppania — seisottuivat katselemaan liista-aidan yli, ja puhelemaan hartaalla äänellä, kuinka Tom teki sitä ja sitä, silloin kuin he viimeisen kerran näkivät häntä, ja kuinka Joe sanoi yhtä eli toista aivan vähäpätöistä (profetallisia ennustuksia, jotka he nyt selvään ymmärsivät!). Ja itsekukin puhuja näytti tarkoilleen sen paikan, missä nuo kadonneet nuorukaiset siinä tilaisuudessa olivat seisoneet, ja lisäsivät sitten jotakin niinkuin: "ja minä seisoin juuri näin — juuri niinkuin minä nyt seison, ja niinkuin sinä olisit Tom — minä olin aivan yhtä likellä — ja hän

hymyili juuri näin — ja minä tunsin koko ruumiissani jotakin — kauheata — vaan minä en tullut kuunaan ajattelemaan, mitä se merkitsisi, luonnollisesti, vaan nyt minä sen ymmärrän!"

Nyt syntyi sanasota siitä kuka viimeisen kerran oli nähnyt heidät elävin silmin, ja niitä löytyi monta, jotka todistusten nojalla tahtoivat tätä viimeistä kauheaa kunnioitusta, vaan useampain vaatimukset kumottiin vieraitten-miesten todistuksilla; ja kun siitä viimein päästiin selville, kuka se oli, joka viimeisen kerran oli nähnyt vainajat ja puhellut heidän kansansa, niin käyttäytyivät nämä onnelliset jonkinlaisella pyhällä mahtavuudella, jota kaikki muut kadehtien töllistelivät katsella. Eräs pieni nulikka, jolla ei ollut muusta suuruudesta kerskaamista, sanoi, nähtävästi hyvin ylpeänä siitä muistosta:

"Mutta, Tom kuin minut kerran lämmitti!"

Vaan se koetus saada kunniaa ei onnistunut. Useimmat pojista voivat kertoa aivan samaa, jonkatähden kunnia menetti arvonsa. Seurue mennä tallusteli pois, jatkaen juhlallisella äänellä kertomuksiansa kadonneista uroista.

Kun pyhäkoulu oli loppunut seuraavana aamuna, alkoivat hautaus-kellot tavallisen soiton sijaan soida. Ilma oli erinomaisen tyyni ja kellojen surullinen ääni tuntui olevan yhtäsoinnussa tuon uneksivan hiljaisuuden kanssa, joka lepäsi koko luonnon yli. Kaupunkilaiset alkoivat kokoontua, seisahtuivat vähän porstuaan kuiskaen puhelemaan tuosta surullisesta tapauksesta. Vaan kirkossa ei kuulunut minkäänlaista kuisketta; sisällä ei häirinnyt hiljaisuutta muu kuin tuo outo kapina naisten hameista heidän istuutuessaan. Ei kukaan muistanut nähneensä tuota pientä kirkkoa niin täynnä. Viimein syntyi odottava hiljaisuus, ja niin astui sisään täti Polly, Sid'in ja Mary'n kanssa, ja sitten Harper'in perhe, kaikki syvässä murhe-puvussa; koko seurakunta, siihen luettuna vanha pastorikin, nousivat ylös kunnioituksella, ja seisoi kunnes ne joilla oli murhe, olivat istuutuneet ensimmäiseen penkkiin. Nyt seurasi vielä yleinen hiljaisuus, jota väliin häiritsi pidätetyt nyhkäykset, sitten levitti pappi sylensä ja rukoili. Liikuttava virsi laulettiin, jota seurasi saarnanteksti: "Minä olen ylösousemus ja elämä." Jumalan palveluksen kuluessa maalasi pappi niin ihanan kuvan kadonneitten poikain suloisista ja puoleensa vetävistä omaisuuksista, ja niistä erinomaisista toiveista, jotka heistä oli ollut, että kaikki läsnä-olevat, luullen tuntevansa tämän kuvan, tunsivat omantunnon vaivoja siitä, että olivat aina ylönkatsooneet näitä avuja, eivätkä edes olleet tunnustaneet niitä, vaan päin vastoin aina etsineet virheitä poikaparoissa. Saarnaaja kertoi myös monta liikuttavaa seikkaa vainajain elämästä, jotka vielä olivat todistuksena heidän lempeästä ja ylevästä luonteestaan, ja kansa ymmärsi nyt helposti, kuinka ihanat ja suuret nämä seikat olivat, ja he muistivat murheella, että he, niinä aikoina kuin ne tapahtuivat, olivat pitäneet niitä törkeinä kelvottomuuksina, jotka hyvin olisivat sietäneet rangaista remelillä. Seurakunta tuli yhä enemmän liikutetuksi tuon innollisen puheen kuluessa, kunnes viimein koko joukkokunta tunsu itsensä muserretuksi, ja yhtyi itkevien sukulaisten kanssa itkemään yhteen ääneen, jolloin saarnaajankin tunteet saivat ylivallan hänessä niin, että hänkin itki saarnastuolilla.

Urkuparvelta kuului rumina, jota ei kukaan huomannut; silmänräpäystä myöhemmin narisi kirkon ovi, pappi nosti juoksevat silmänsä yli nenä-liinan ja seisoi ikäänkuin kiveytynyt! Joku toinenkin silmä-pari seurasi papin silmäyksiä, ja vielä yksi, j.n.e. kunnes ikään kuin käskystä koko seurakunta yhtäkaaa nousi ylös katsoa tuiottamaan, kun nuo kolme kuollutta poikaa tulivat marssien pitkin pää käytävää, Tom etunenässä, sitten Joe ja Huck, viimeinen riekaleissa kuin variksenpelko hiipi häpeissään jälestä. He olivat olleet piilossa tyhjällä parvella ja sieltä kuunnelleet omaa ruumis-saarnaansa!

Täti Polly, Mary ja Harper'in perhe heittäisivät löydettyjensä yli, olivat tukahuttaa heidät suuteluilla, ja olivat kokonaan sulaa kiitollisuudesta kun Huck-parka seisoi pelon-alaisena ja ällistyneenä, eikä tiennyt, mitä hänen oli edesottaminen, tai mihin piiloutuisi niin monen epäsuopean silmäyksen edestä. Hän peräytyi ja aikoi hiipiä tiehensä, vaan Tom otti hänet kiini ja sanoi:

"Täti Polly, tässä ei ole oikeutta ja kohtuutta, jonkun pitää myöskin iloita siitä, että näkee Huck'in jälleen."

"Sen tekevätkin he! Minä olen iloinen nähdessäni hänet jälleen, orpo-paran!" Ja täti Pollyn rakkauden osotteet, jotka nyt tuhlattiin Huck'in päälle, olivat ainoat, jotka mahdollisesti saattoivat tehdä hänet vielä ujomaksi kuin ennen.

Yhtäkkiä huusi pappi niin kovalla äänellä kuin voi:

"Kiittäkää Herraa, kaiken hyvän antajaa — laulakaat, ja kaikesta sydämestänne!"

Ja niin tekivät he. "Old Hundred" kaikui kaikessa juhlallisuudessaan, ja kun tämä tärisytti katto-hirsiä, seisoi Tom Sawyer, merirosvo, ylpeästi katsellen ympärillensä tuota kateellista nuorisoa, ja tunnusti sydämessänsä, että tämä oli hänen elämänsä juhlallisin hetki.

Kun petetyt seurakuntalaiset tölppivät tiehensä kirkosta, julistivat he olevansa valmiit vielä kerran tulemaan petetyksi, saadaksensa kuulla "Old Hundred'ia" laulettavan niin juhlallisesti kuin tänään.

Tom sai useampia pukkauksia ja muiskuja tänäpäpä — aina sen mukaan, millä tuulella tati Polly oli — kuin hän ennen oli niittänyt koko vuoden ajalla; ja hän tiesi tuskin, mitkä niistä osoittivat enimmäen kiitollisuutta Jumalaa, mitkä taas rakkautta häntä itseänsä kohtaan.

YHDEKSÄSTOISTA LUKU.

Tom'in suuri salaisuus oli ollut palata kotia rosvoavien veljiensä kanssa ja olla omissa hautaisissansa. Lauantai-iltana hämärissä olivat he hilauneet yli joen eräällä hirrellä ja nousseet maalle viisi tai kuusi englannin peninkulmaa kauppalan alapuolella, maanneet metsässä, kaupungin ulkopuolella, päivän koittoon, ja sitten hiipineet taka- ja palokatuja kaupunkiin ja lopettaneet unensa kirkon parvessa vanhain, kuluneitten penkkien seassa.

Seuraavana aamuna aamiaista syödessä olivat tati Polly ja Mary hyvin rakkaita, ja kohteliaita täyttämään Tom'in vaatimuksia. Keskustelu oli erinomaisen vilkas. Sen aikana sanoi tati Polly:

"Niin, sitä en sano, ett'ei se olisi ollut sukkela keksintä, Tom, pitää viikkokausi kaikkein mielet ponnistuksessa, jos te, pojat, lystäilitte hyvin, vaan se oli häpeä, että sinä voit olla niin kovasydäminen ja antaa minun kärsiä niin kauan. Koska sinä voit tulla hirrellä joen yli hautaisiisi, niin olisit hyvin voinut antaa minulle jonkinlaisen tiedon jollakin tavalla siitä, ett'et ollut kuollut, vaan että olit juossut tiehesi."

"Niin, sen olisit voinut tehdä, Tom", sanoi Mary; "ja sen olisit tehnytkin, luulen mä, jos olisit tullut ajattelemaan."

"Olisitko, Tom?" sanoi tati Polly, toivosta kirkastetulla naamalla.
"Sano vakaasti olisitko tehnyt sen, jos olisit tullut ajattelemaan?"

"Minä — niin, en tiedä. Se olisi turmellut kaikki tyyni."

"Tom, minä toivoin, että sinä olisit rakastanut minua kumminkin niin paljon", sanoi tati Polly, surullisella äänellä, joka pani pojan alle päin pahoille mielin. "Se olisi kumminkin ollut jotakin, jos olisit ajatellut sitä, jos et edes olisi sitä tehnytään."

"Vaan, hyvä tati, ei se ollut niin pahoin ajateltu", sanoi Mary puolustaen poikaa; "se on vaan Tom'in ajattelelmattomuutta — hän on aina niin raju, ett'ei hän ajattele mitään."

"Sen pahempi. Sid, hän olisi ajatellut, hän. Ja Sid olisi tullut takaisin ja tehnyt sen myös. Tom, sinä tulet katsomaan vielä kerran taaksesi, ja toivomaan, että olisit pitänyt enemmän minusta, kun se ei olisi kumminkaan maksanut sen enempää."

"Vaan, hyvä tati, tiedäthän, että pidän sinusta", sanoi Tom.

"Minä olisin tiennyt sen paremmin, jos sinun käytöksesi olisi vähääkän todistanut siitä."

"Toivoisimpa nyt jo ajatelleeni", sanoi Tom, katuvaisella äänellä! "Vaan minä näin unta sinusta kaikissa tapauksissa. Se on kumminkin jotakin, eikö niin?"

"Eipä paljo — kissakin tekee sen — vaan onhan se parempi kuin ei mitään. Mitä uneksit sinä?"

"Keskiyö-yönä näin minä unissani sinun istuvan tuossa sängyn vieressä, Sid istui laatikkokirstulla ja Mary hänen vieressänsä."

"Niin, niinhän me istutaan aina. Minä olen iloinen siitä, että sinä edes unissasi vaivasit itseäsi kanssamme."

"Niin, ja minä uneksin, että Joe Harper'in äiti oli täällä."

"Totta tosiaan, hän oli täällä! Uneksitko sinä vielä jotakin muuta?"

"Oh, yhtä ja toista. Vaan se on nyt niin epäselvää."

"Vaan koetapas muistella — etkös muista?"

"Minä muistelen kumminkin vähän ikäänkuin tuuli — tuuli — puhalsi —"

"Muistele paremmin, Tom! Tuuli puhalsi jotakin, annas kuulla!"

Tom painoi kättänsä otsaansa vasten tuskallisesti hetken aikaa ja sanoi sitten:

"Nyt minä muistan! Nyt minä muistan! Tuuli puhalsi kynttilän sammuksiin!"

"Herran tietten! Jatka, Tom, jatka!"

"Ja minusta oli, niinkuin olisit sanonut: 'Totta tosiaan, eiköhän ovi' —"

"Jatka, Tom!"

"Antakaas minun ajatella vähän — ainoastaan silmänräpäys. Oh, niin — sinä sanoit luulevasi oven olevan auki."

"Niin totta kuin minä istun tässä, niin, niin juuri teinkin. Eikö ole totta, Mary? Jatka!"

"Ja sitten — ja sitten — niin, en ole varma, vaan minusta oli niinkuin olisit laittanut Sid'in —"

"No? No? Mitä laitoin minä hänet tekemään?"

"Sinä laitoit hänet — sinä — kah, sinä laitoit hänet panemaan sitä kiini!"

"Vaan taivaan nimessä! En kuunaan ole kuullut kummempia! Tulkaathan vaan tästä lähin sanomaan, ett'ei unia ole uskominen! Serena Harper'in pitää saada tieto tästä, ennen kuin olen tuntia vanhempi. Tahtoisimpa mielelläni tietää aikooko hän tämänkin kumota joutavalla puheellaan taikauskoisuudesta. Jatka, Tom!"

"Oh, nyt minä muistan kaikki selvään kuin päivän. Sitten sanoit sinä, ett'en minä ollut kelvoton, ainoastaan kurintekiä ja täynnä vehkeitä, ja ett'en minä voinut sille enemmän kuin — kuin — muistaakseni varsa, tai jokin sellainen."

"Aivan niin kuin se olikin. Voi kuitenkin! Jatka, Tom!"

"Ja sitten aloit sinä itkeä."

"Sen tein, sen tein. Eikäpähän se liene ollut ensikerran. Ja sitten —"

"Sitten alkoi rouva Harper itkeä, ja sanoi, että Joe oli juuri samanlainen, ja hän katui sitä, että oli pieksänyt Joe'a kermasta, jonka itse oli heittänyt ulos —"

"Tom, Henki oli sinun ylitsesi! Sinä ennustit — sitä juuri sinä teit! Kaikkiakin! Jatka, Tom."

"Sitten sanoi Sid —"

"Muistaakseni en sanonut mitään", sanoi Sid.

"Sanoit kyllä Sid;" sanoi Mary.

"Pitäkää suunne, ja antakaa Tom'in jatkaa! Mitä sanoi hän, Tom?"

"Hän sanoi — minä luulen hän sanoi, toivovansa minulla olevan paremman siellä, jossa olin, vaan jos olisin ollut vähän parempi välistä —"

"Niin, kuuletteko nyt? Ne olivat hänen omat sanansa."

"Ja sinä toruit häntä hyväisesti siitä."

"Niin, varmaan! Enkeli on ollut mukanas. Enkeli on varmaan ollut mukanas, jossakin!"

"Ja rouva Harper kertoi, kuinka Joe säikäytti häntä eräällä paukulla, ja sinä kerroit kissasta ja Kivunkuolettajasta —."

"Niin totta kun minä elän!"

"Ja sitten puhuitte te yhtä ja toista haraamisesta joessa, ja että hautaiset olivat pidettävät Pyhänä ja sitten syleili ja itki vanha rouva Harper, ja niin läksi hän pois."

"Aivan niin se tapahtui! Aivan niin se tapahtui, niin totta kuin minä istun tällä paikalla. Tom sinä et olisi voinut tarkemmin kertoa sitä, jos olisit nähnytkin! Ja sitten, mitä? Jatka, Tom."

"Sitten oli minusta, kuin olisit rukoillut edestäni — ja minä voin nähdä sinut ja kuulla joka sanan kuin

sanoit. Ja sinä menit nukkumaan, ja minä olin niin ikävissäni, että otin erään sykomori-tuohen kappaleen ja kirjoitin sille, 'me emme ole kuolleet — me olemme vaan merirosvoina', ja panin sen pöydälle kynttilän viereen! ja sinä näytit niin hyvältä nukkuessasi, että minusta oli kuin olisin mennyt ja kuukistaunut ylitsesi ja suudellut sinua huulille."

"Teitkö sen, Tom, teitkö? Ainoastaan sentähden annan minä sinulle juuri kaikki anteeksi." Ja hän syleili poikaa voimakkaimmalla syleilyllänsä, joka vaikutti, että poika tunsu itsensä kaikkein suuremmaksi rakkariksi koko maailmassa.

"Se oli kauniisti tehty, vaikk'ei se ollutkaan muuta kuin — unta", sanoi Sid itsekseen, juuri niin kovalla äänellä, että se kuului.

"Ole ääneti, Sid! Se, jonka tekee unessa, on juuri se, jonka tekisi valveellakin. Tässä on yksi suuri kulta-omena, jonka olin kätkenyt sinulle, Tom, jos vielä kerran löytyisit — mene nyt kouluun. Minä kiitän Jumalaa, meidän kaikkein Isää, että sain sinut takaisin, joka on pitkämielinen ja laupias kaikille niille, jotka uskovat Hänen päällensä ja pitävät hänen käskynsä; vaikka Taivas tietkään, minä en ole ansainnut sitä, vaan jos ainoastaan ansion-alaiset saisivat osan Hänen siunauksestansa ja Hänen auttavaisesta kädestänsä, joka taluttaa meidät ohdakkeisten paikkain läpi, niin ei moni kuunaan hymyileisi täällä maan päällä, tai menisi Hänen lepoonsa, kun tuo pitkä yö tulee. Menkää nyt Sid, Mary ja Tom — joutukaat — te olette estäneet minua jo kyllin kauan."

Lapset läksivät kouluun, ja vanha rouva meni Joe Harper'in äidin luokse kukistamaan hänen realismiansa eli asianlaisuuttansa Tom'in merkillisellä unella. Sid oli kovin viisas sanomaan ajatustansa, joka hänellä oli mielessään kotoa lähteissään, ja joka oli:

"Ei, älä koetakaan — unta, niin pitkää kuin tämä, ilman erhetyksittä!"

Mikä uros Tom'ista nyt oli tullut! Hänen käyntinsä ei ollut enää tanssiva ja laukkaava, hän liikkui nyt kerskuvalla arvokkuudella, niinkuin merirosvo ainakin, joka tiesi että kaikki katselevat häntä. Ja niin se olikin; hän ei koetellutkaan olla niin kuin ei olisi nähnyt silmäyksiä ja kuullut muistutuksia, hänen sivikäydessänsä, sillä ne olivat ruokaa ja juomaa hänelle. Poikia, pienempiä kuin hän, seurasi häntä pareittain kintuilla, ylpeillen siitä, että saivat näyttäytyä hänen seurassansa. Hän kulki edellä, ikäänkuin rummunlyöjä juhlasaaton edellä, tai elehvantti, joka kuljettaa menaseria kaupunkiin. Hänen kokoisensa pojat eivät olleet tietävinänsä hänen poissa olostansa, vaan kateus kalvoi heitä kumminkin. He olisivat antaneet vaikka mitä, jos olisivat saaneet hänen mustanpuhuvan, päivettyneen hipiönsä ja loistavan maineensa; ja hän taas puolestaan ei olisi myönyt niitä, vaikka olisi saanut cirkuksen.

Koulussa tekivät lapset hänestä ja Joesta niin suuren asian, ja ilmoittivat silmäyksillään niin suurta ihmettelemistä, ett'ei kestänyt kauan, ennenkuin ystävyksistä tuli kärsimättömät "solventajat." He alkoivat nälkäisille kuulioille kertoa vehkeistään — vaan he eivät tehneetkään muuta kuin alkoivat; sillä tätä seikkaa, johon aineet hankittiin heidän kuvitusvoimastansa, ei voinut toivoa niin pian loppuvaksi. Ja viimein, kun he ottivat esim. piippunsa, ja kuleksivat ympäriinsä, iloisesti löyhyttäen, oli kunnian kukkula saavutettu.

Tom luuli nyt hyvin voivansa olla Becky Thatcher'in suosiotta. Kunniaa oli kyllin. Hän eläisi kunnialla. Nyt kun hän oli tehnyt itsensä kuuluisaksi, ei hän toivonut muuta kuin ehkä "sopia hänen kanssansa." Hyvä, tulkoon hän vaan — hän saisi nähdä, että hän voi olla yhtä välinpitämätöin, kuin joku toinenkin. Nyt tuli hän. Tom ei ollut näkevinänsä häntä. Hän kääntäysi pois, yhdistyi eräsen poika- ja tyttöparveen ja alkoi puhella heidän kanssansa. Kohta huomasi hän tytön juoksentelevan hehkuvin kasvoin ja tanssivin silmin edestakaisin kartanolla, hän oli ajelevinansa koulukumppaniansa ja päästi aina kimakan naurun kuin sai jonkun kiini, vaan poika huomasi, että hän sai aina kiini vankinsa hänen likisyydessään ja että hän näissä tilaisuuksissa heitti suloisen silmäyksen häneen. Tämä kutkutti kaikkea sitä ilkeää ylpeyttä, joka löytyi hänessä; ja siihen sijaan että olisi koettanut voittaa tytön suosiota, "kiihoitti" se häntä vaan aina enemmän näyttämään tietämättömyyttensä hänen läsnä olostansa. Kohta lopetti tyttö leikkinsä, ja kuleksi epäilevänä edestakaisin, huokasi yhden tai parikin kertaa, ja heitti salaisen, toivonalaisen silmäyksen Tom'iin. Sitten huomasi hän sen, että Tom nyt enemmän puheli Amy Lawrence'n kanssa kuin muiden. Hän tunsu samalla katkeran kivun ja tuli sekä alakuloiseksi, että rauhattomaksi. Hän koetti mennä pois, vaan jalkansa olivat petolliset ja veivät hänet aina seurueeseen. Hän sanoi eräälle tytölle, joka seisoi miltei kiinni Tom'in kynnäspäässä — teeskennellyllä ilolla:

"No, Mary Austin! Sinä kelvotoin tyttö, miks'et ollut pyhäkoulussa?"

"Olinhan minä siellä — etkös nähnyt minua?"

"En, todellakaan! Olitko sinä siellä? Missä sinä istuit?"

"Minä istuin neiti Peter'in luokassa, jossa aina tavallisesti istun."

Kyllä minä sinut näin."

"Näitkö? Oh, sepä oli kumma, etten minä sinua huomannut. Minun piti puhella kanssasi huviretkestä."

"Ooh, sepä oli hauskaa. Kuka sen pitää?"

"Äitini pitää sen minua varten?"

"Oh, niin hyvä! Toivon että hän kutsuu minutkin."

"Luonnollisesti. Huvimatka on minua varten. Kaikki ne pääsee mukaan, jotka minä tahdon, ja minä tahdon sinut."

"Se on oikein erinomaista! Milloin se tulee tapahtumaan?"

"Kohta kyllä. Ehkä luvan alussa."

"Ajatteles, kuinka hauska meillä tulee olemaan! Kutsutko sinä kaikki pojat ja tytöt?"

"Jok'ikisen, joka on — tai tahtoo olla ystäväni," ja hän heitti pienen salaisen silmäyksen Tom'iin, joka aina edelleen puheli Amy Lawrence'n kanssa tuosta kauheasta myrkyistä saarella, ja siitä kuinka salama pilstoi suuren sykomorin "pilstaksi" juuri silloin kuin hän ei ollut etenpä näin kuin "kolmen jalan päässä siitä."

"Pääsenkö minä mukaan?" sanoi Gracie Miller.

"Pääset."

"Ja minä?" sanoi Sally Rogers.

"Pääset."

"Ja minä kanssa?" sanoi Susy Harper. "Ja Joe?"

"Pääsette."

Ja niin edespäin, kunnes koko joukko oli pyytännyt tulla kutsutuksi, paitsi Amy. Sitten meni Tom tyynesti tiehensä, ottaen Amy'n mukaansa. Becky'n huulet vapisivat, ja kyynelät tulivat hänelle silmiin; hän salasi nämä merkit teeskennellyllä ilolla ja jatkoi puhettaan edelleen, vaan nyt ei huvimatka enää innostuttanut, eikä muukaan. Hän vetäysi pois seurasta, niin pian kuin mahdollista, meni piiloon ja "itki ulos," niinkuin naiset sanovat. Sitten istua mökötti hän, loukatulla itserakkaudella, kunnes kellon ääni kuului. Silloin hyppäsi hän ylös, kostosta välkkyvillä silmillä, puisti suoraksi rutistuneen hameensa, ja sanoi tietävänsä, mitä hänen oli tehtävä.

Lukutuntien välillä jatkoi Tom, riemuten itsetyytyväisyydestä, liehakoimistansa Amy'n edessä. Ja hän kulki ympäriinsä etsien Becky'a, tällä tavoin kiusataksensa häntä. Viimein löysi hän tytön, vaan silloin laskeusi yhtäkkiä elävä-hopea hänessä. Tyttö istui tuttavasti Alfred Templen kanssa pienoisella penkillä kouluhuoneen takana, katsellen erästä kuvakirjaa; ja he istuivat pää päällä niin kiintyneenä tähän työhön, ett'eivät näyttäneet tietävän mistään muusta koko maailmassa. Mustasukkaisuus lensi, polttaen Tom'in hermojen läpi. Hän alkoi vihata itseänsä siitä kuin ei ollut käyttänyt sitä tilaisuutta sovintoon, jonka Becky oli tarjonnut. Hän kutsui itseänsä tyhmeliiniksi, ja antoi itsellensä kaikki ne pahat nimet, jotka löysi. Hän oli valmis itkemään vihasta. Amy löörpötteli yhä edelleen iloisesti, sillä hänen sydämensä riemuitsi, vaan Tom'in kieli oli menettänyt liikunta-voimansa. Hän ei kuullut, mitä Amy sanoi, ja kuin tyttö odotti vastausta, niin ei hän voinut muuta kuin typerästi myöntää, joka ei puoleksikan soveltunut kappaleesen. Askeleensa veivät hänet aina uudelleen kouluhuoneen taakse, katselemaan tuota harmillista näkyä. Hän ei voinut olla sitä tekemättä. Ja se pani hänet aivan raivoon kun näki, niinkuin hän oli näkevinänsä, ett'e Becky Thatcher edes kertaakaan näyttänyt epäilevänsä, että hän vielä olisi elävitten joukossa. Vaan se, joka näki, se oli juuri Becky se; ja hän tiesi myöskin voittavansa riidan, ja oli iloinen siitä, kun näki Tom'in kärsivän yhtä paljon kuin itse oli kärsinyt. Amy'n onnellinen löörpötys kävi kärsimättömäksi. Tom sanoi olevan itsellään asioita, jotka olisi hoidettavat, asioita jotka pitäisi toimittaa, aika kului. Vaan turhaan — tyttö vaan löörpötteli edelleen. Tom ajatteli "Siunattu sirkkunen, enkö minä kuunaan pääse sinusta?" Viimein täytyi hänen lähteä toimittamaan noita asioita; tyttö aikoi teeskentelemättömästi "pitää varuilla" kuin koulu loppui.

"Mikä toinen poika hyvänsä!" ajatteli Tom hammasta purren. "Mikä poika hyvänsä koko tässä kauppalassa, paitsi tuota lurjusta Saint-Louis'ta, joka luulee pukeutuvansa niin hienosti ja on olevinansa hienoa väkeä! Olkoon menneeksi! Minä löylytin sinut paikalla kuin näit tämän kaupungin, sinä lurjus, ja sen teen vielä kerran! Odotahan kunnes saan sinut käsiini. Minä juuri tahdon — —"

Ja hän kertoi selkäänanto-temput kuvitellun pojan päälle — hosuen, potkien ja lyöden ilmaa. "Vai niin, sinä teet sen, mitä sanot? Sinä ulvot, tarpeeksi, mitä? Olkoon tämä siis sinulle opiksi ja kuritukseksi!"

Näin loppui tämä kuviteltu rangaistus hänen tyytyväisyydeksensä.

Tom pakeni kotia puolipäivä tunniksi. Hänen omatuntonsa ei enää kestänyt Amy'n kiitollista onnea, eikä hänen mustasukkaisuutensa voinut kärsiä toista onnettomuutta. Becky alkoi taas katsella kuvia Alfred'in kanssa, vaan kun minuutit kuluivat, eikä Tom'ia näkynytkään tulevaksi kärsimään, alkoi hänen ilonsa pilveytyä, ja hänen intonsa laimeni, totisuus ja hajamielisyys seurasi ja viimeksi synkkä-mielisyys. Pari tai kolme kertaa pörhisti hän korviansa, kun kuuli askeleita; vaan se oli turha toivo; Tom'ia ei tullut. Viimein tuli hän aivan onnettomaksi ja katui, kun oli antanut mennä niin kauaksi. Kun Alfred parka näki kadottavansa tytön, syytä siihen tietämättä, ja hän huusi vähän väliin: "Oh, tässä on pulsa tässä! Katsos tätä!" menetti Becky viimein kärsivällisyytensä ja sanoi: "Voi, anna minun olla! Minä en ole heistä millänikään!" purskahti itkuun, nousi ylös ja meni tiehensä.

Alfred kulki hänen vierellensä ja koetti lohduttaa häntä, vaan hän sanoi:

"Etkö sinä voi mennä matkojasi ja antaa minun olla rauhassa. Minä en kärsi sinua!"

Poika seisottui, ja alkoi ihmetellä, mitä hän olisi voinut tehdä hänelle — sillä hän oli sanonut, että he katseleisivat kuvia koko puolipäivä-luvan — vaan tyttö kulki edelleen itkien. Sitten meni Alfred, miettien, tyhjään koulu-huoneeseen. Hän oli kukistettu ja suutuksissaan. Hän arvasi kohta totuuden — tyttö oli vaan pitänyt häntä välikappaleena, harmittaaksensa Tom'ia. Kun tämä ajatus sai hänen päähänsä, ei se suinkaan vähentänyt hänen vihaansa Tom'ia kohden. Hän toivoi voivansa saattaa jollakin tavalla Tom'ille mieliharmia ilman että itse joutuisi kovin pahasti kiini. Hänen silmänsä sattuiivat Tom'in lukukirjaan. Tässä oli tilaisuus. Hän selasi esiin ehtoo-puolisen läksyn ja kaatoi läkkiä sille sivulle. Becky, joka samassa silmänräpäyksessä katsoi hänen takanansa olevasta ikkunasta sisään, näki kolttoisen ja meni tiehensä Alfred'in huomaamatta. Hän läksi nyt kulkemaan kotia päin, tarkoituksessa tavata Tom'ia, ja kertoa hänelle asian. Tom olisi tästä kiitollinen ja heidän riitaisuutensa niinmuodoin sovitettu. Vaan ennenkuin oli puolivälissäkään kotitiellä, muutti hän päätöksensä. Ajatus, kuinka Tom oli kohdellut häntä silloin kuin hän puhui huvirekettä, tuli tulen polttavana hänen päällensä ja täytti hänet häpeällä. Hän päätti annattaa Tom'ille selkään turmellusta lukukirjasta, ja vieläpä päälliseksi lahjoittaa hänelle ikuisen vihansa ja ylenkatseensa.

KAHDESKYMMENES LUKU.

Tom tuli kotia huonolla tuulella, ja ensimmäiset sanat, jotka tätinsä sanoi hänelle näyttivät sen, että hän oli tuonut surunsa huonoille markkinoille:

"Tom, minun mieleni tekee suomustamaan sinut aivan elävänä."

"Hyvä täti, mitä minä olen tehnyt?"

"Oh, kyllä sinä olet tehnyt tarpeeksi. Tässä juoksen minä Serena Harper'in luo, ikäänkuin muu vanha hanhi, luullen hänet saavani uskomaan kaikkea turhaa puhettasi tuosta unesta, vaan, oletkos kuullut kummempia, hän on saanut kuulla Joe'lta, että sinä olet ollut täällä ja kuullut kaikki, mitä silloin yöllä puhuttiin. Tom, minä en voi kuunaan käsittää, mikä mies semmoisesta pojasta tulee, joka voipi tehdä noin. Minua suututtaa jokseenkin kovasti ajattellessani sitä, että sinä voit antaa minun mennä Serena Harper'in luo, heidän naurettavaksensa, sanaakan minulle sanomatta."

Tämä oli uusi puoli asiasta. Sukkeluutensa aamuisilla oli hänestä vaan hauskaa pilantekoa. Nyt oli se suoraa kelvottomuutta. Hän seisoi alla päin, eikä tiennyt tässä silmänräpäyksessä mitä hänen piti sanoman; sitten sanoi hän:

"Hyvä täti soisinpa, ett'en olisi tehnyt sitä — vaan minä en tullut ajatelleeksi."

"Voi, hyvä lapsi, sinä et ajattele koskaan. Sinä et ajattele koskaan muuta kuin omaa etuasi. Sinä kyllä voit ajatella sen, yöllä tulla Jackson'in saarelta nauramaan meidän surullemme, ja sinä voit ajatella tuon unen minun kanssani ilveilläksesi; vaan sinä et voi koskaan ajatella sitä, että sinulla pitäisi olla sääliväisyyttä meidän kanssamme ja huojentaa surujamme."

"Hyvä täti, minä tiedän, että se oli pahasti tehty, vaan minun tarkoitukseni ei ollut se. Ei todellakin. Ja paitsi sitä niin en minä tullut nauramaan surulenne tuona yönä."

"Mitäs vasten sinä tulit?"

"Aikeeni oli ilmoittaa se, että me olimme tallella, emmekä hukkuneet, jotta te saisitte olla rauhassa."

"Tom, Tom, minä olisin kiitollisin luontokappale koko maailmassa, jos minä voisin uskoa sen, että sinulla kerrankaan on ollut niin hyvä ajatus, vaan sinä tiedät, että sinulla ei ollut sitä — ja *minä* tiedän sen kanssa, Tom."

"Vaan se on oikein, oikein totta, hyvä täti — olkoon ett'en kuunaan voi liikauttaa jäsentänikään, ell'ei se ole totta!"

"Voi, Tom, älä valehtele — älä tee sitä. Se tekee vaan asiasi tuhatta hullummaksi."

"Se ei ole valhetta, täti kulta; se on pelkkää totta. Minä tahdoin estää sinua suremalta — ainoastaan sen tähden tulin minä."

"Minä antaisin mitä hyvänsä jos minä vaan voisin uskoa sinua — se vastaisi hyvän joukon synnistäsi, Tom. Olisimpa melkein iloissani siitä, että karkasit ja teit niin pahoin. Vaan siinä ei ole järkeä; sillä miks'et olisi ilmoittanut siitä minulle, lapsi?"

"Sentähden, kun sinä rupesit puhumaan hautaisista, hyvä täti, minulle juuri silloin pölähti tuo ajatus mieleen, että me tulisimme ja piiloutuisimme kirkkoon hautaispäivänämme, ja kuinkahan sitte lienee ollutkin, niin ei ollut minulla sydäntä turmella tätä ajatusta. Sentähden pistin tuohi-kappaleen taskuuni ja olin hiljaa."

"Minkä tuohi-kappaleen."

"Tuohi-kappaleen, jolle olin kirjoittanut, että me olimme menneet merirosvoiksi. Toivoisimpa nyt, että olisit herännyt silloin kuin suutelin sinua — teenpä sen, todellakin."

Nuo kovat kureet tätin muodossa muuttuivat lempeämmiksi, äkillinen hellyys ilmutui hänen silmissänsä.

"Suutelitko sinä minua, Tom?"

"Sen tein."

"Oletko varma siitä?"

"Aivan varma, hyvä täti, — niin varma kuin nyt olen tässä."

"Miksi sinä suutelit minua, Tom?"

"Sentähden kun pidin sinusta. Sinä huokailit unissasi ja tuo säälitti minua."

Sanat kaikuivat todelta. Vanha rouva ei voinut salata vähäistä vavistusta äänessään, kun sanoi: "Suutele minua vielä kerran, Tom — ja jouduttaudu kouluun, äläkä vaivaa minua enää."

Poika oli tuskin ennättänyt mennä, kuin täti jo jouduttautui vaatekaappiin ja kaivoi esiin riekaleet siitä nutusta joka oli ollut Tom'in päällä kun oli merirosvona. Sitten viivähti hän, pitäen sitä kädessään, ja sanoi itseksensä:

"En, en minä uskalla. Poika-parka — luulen hän valehteli; vaan se on niin kaunis, siunattu valhe, niin täynnä lohdutusta. Minä toivon, että Jumala — ja *minä* tiedän, että Jumala antaa hänelle tämän anteeksi, sillä se ei osottanut mitään muuta kuin sydämen hyvyttä kuin hän kertoi tästä minulle. Vaan minä en tahdo ottaa selkoa siitä, jos se oli valhe tai ei. Minä en tahdo katsoa."

Hän ripusti takin paikoilleensa ja viipyi hetkisen mieltien sen vieressä. Kaksi kertaa ojensi hän kätensä uudelleen ottaaksensa nuttua, ja kaksi kertaa heitti hän sen tekemättä. Vielä kerran uskalsi hän tehdä sen, vaan vahvisti itseänsä nyt tällä ajatuksella: "Se on hyvää tarkoittava valhe — se on hyvää tarkoittava valhe — minä en tahdo surra siitä." Niin tarkasteli hän nutun taskut. Silmänräpäystä myöhemmin luki hän Tom'in tuohi-kappaletta juoksevien kyynelten läpi ja sanoi:

"Minä voisin nyt antaa pojalle anteeksi, jos olisi tehnyt miljoonittainkin syntiä."

Tavassa, jolla täti Polly suuteli Tom'ia, oli jotakin, joka karkoitti hänen synkkämielisyytensä ja teki hänet uudelleen onnelliseksi ja suruttomaksi. Hän meni kouluun ja hänellä oli onni tavata Becky Thatcher niitty-tien alussa. Mielialansa määräsi aina menetys-tapansa. Epäilemättä silmänräpäystäkään juoksi hän tytön luokse ja sanoi:

"Minä tein hyvin pahasti tänään, Becky, ja minä olen mielipahoissani siitä. Minä en kuuna kullan valkeana tee niin enää, en vaikka eläisin ijankaikkisesti, — tule niin sovitaan pois kaikki riidat?"

Tyttö seisottui ja katsoi häntä ylenkatseella silmiin:

"Minä olisin teille, Herra Tuomas Sawyer, hyvin kiitollinen jos te antaisitte minun olla rauhassa. Minä en koskaan tule puhelemaan teidän kanssanne enää."

Hän viskasi niskojansa ja kulki edelleen. Tom äimistyi niin, ett'ei ollut edes älyä vastata: "Kukapahan siitä huolinee, neiti älykäs?" ennenkuin se oli liika myöhäistä. Niinmuodoin oli hän ääneti. Kumminkin oli hän täydessä vimmassa. Hän kulki koulun kartanolle; toivoen Becky'n olevan poikana ja ajatteli kuinka hän siinä tapauksessa löylyttäisi hänet. He sattuivat vastakkain. Tom teki jonkun terävän muistutuksen sivumennen. Tyttö vastasi äkäisesti, ja eripuraisuus oli täydellinen.

Becky, suutuksissaan kun oli, tahtoi niin mielellään nähdä Tom'in selkä-saunaa, tuosta rähjätystä kirjasta, ett'ei tahtonut malttaa odottaa koulun alkamista. Jos hänellä olisi ollutkin joku hämärä aate antaa Alfred'in vastata teostansa, niin oli Tom'in viimeinen loukkaus poistanut sen kokonaan.

Tyttöparka, hän ei tiennyt kuinka nopeasti likeni onnettomuuttaan. Opettajasta, Herra Dobbins'ta, oli tullut keski-ikäinen mies, ilman että oli nähnyt kunnian himonsa toteutuvan. Hänen paras toiveensa oli päästä lääkäriksi, vaan köyhyys oli estänyt häntä kohoamasta korkeammalle kuin kyläkoulu-mestariksi. Joka päivä otti hän esiin erään salaisen kirjan kirjoitus pöytänsä loudasta ja kiintyi siihen, jos ei jotakuta läksykuntaa ollut luetettavana. Hän piti tätä kirjaa linkkujen ja lukkojen takana. Koko koulussa ei ollut yhden ainoata nulikkata, joka ei olisi antanut vaikka henkensä, kuin vaan olisi saanut heittää silmäyksenkään siihen, vaan sitä tilaisuutta ei tullut koskaan. Joka pojalla ja työllä oli omat mielipiteensä tämän kirjan luonnosta; vaan ei kahden mielipiteet olleet yhdenlaiset ja aivan mahdotointa oli päästä siitä oikein selville. Kun Becky nyt kulki kirjoitus pöydän sivuitse, joka oli liki ovea, huomasi hän, että avain oli suulla. Tämä oli kallis silmänräpäys. Hän katsahti ympärillensä, huomasi olevansa yksinään ja ensi silmänräpäyksessä oli hänellä kirja käsissänsä. Nimilehti — professori sen ja sen "anatomia" — ei antanut hänelle minkäänlaista selitystä; sentähden alkoi hän selata kirjaa. Hän tapasi paikalla kauniin maalatun kuvan — ihmisen kuvan. Samassa silmänräpäyksessä lankesi varjo paperille. Tom Sawyer astui huoneeseen ja näki vilaukselta kuvan. Becky säikähti ja nyhtäsi kirjaa likemmäksi, pannaksensa sitä kiini, vaan sattui samassa repäsemään puoli kuvalehteä halki. Hän heitti kirjan laatikkoon, väänsi avaimen kerran ympäri ja purskahti itkuun häpeästä ja harmista:

"Se on aivan hävyttömästi tehty sinulta, Tom Sawyer, jotta hiipiä katsomaan mitä ihmiset katselevat."

"Mistä *minä* tiesin sinun katselevan jotakin?"

"Sinun pitäisi hävetä itseäsi, Tom Sawyer; sinä tiedät, että ai'ot kaivata minun päälleni: voi, mitä pitää minun tekemään, mitä pitää minun tekemään! Minä tulen saamaan selkääni, ja minä joka en koskaan ennen ole saanut selkääni koulussa."

Hän polki pienellä jalallansa lattiaan ja sanoi:

"*Ole* niin hävytöin jos tahdot! Minä tiedän jotakin, joka tulee tapahtumaan. Odotahan, niin saat nähdä! Kelvoton, kelvoton, kelvoton!" Hän lensi ulos huoneesta uudelleen pärskähtäen itkuun.

Tom seisoj äänetönnä jokseenkin hämillänsä tuollaisesta käytöksestä. Sitten sanoi hän itsekseen:

"Kummallisia kappaleita nuo tyttö-repakot. Ei kuunaan saanut selkäänsä koulussa! Joutavia, — mit'on selkäsauna! Oikein tyttömäistä — he ovat niin hieno hipiöiset ja pelkurit. Luonnollisesti se ei tule kysymyksenkään, että kaipaisin vanhalle Dobbins'ille pienen raukan päälle, sillä löytyy niitä toisiakin keinoja päästä kuitiksi tytön kanssa, jotka eivät ole niin alentavia; vaan mitäpä se auttane? Vanha Dobbins kysyy kuka hänen kirjansa on repinyt. Kukaan ei vastaa. Sitten tekee hän — niinkuin tapansa on — kysyy ensin yhdeltä, sitten toiselta, ja kun hän tulee oikeaan tyttöön, niin tietää hän, ilman että kukaan tarvitsee sanoa hänelle siitä. Tyttöön kasvot kantelevat aina heidän päällensä. He eivät uskalla karkaista itseänsä. Hän tulee saamaan selkäänsä. Tämä on hyvin kelvoiton seikka, johon Becky Thatcher on joutunut, sillä hän ei voi päästä siitä millään tavalla." Tom ajatteli asiaa vielä hetkisen ja lisäsi:

"Kaikissa tapauksissa, on se hyvä, niinkuin se on; hän olisi mielellään nähnyt minut samassa pulassa — antaa hänen itsensä tuntea miltä se maistaa!"

Tom meni ulos ja rupesi "hippasille" muitten koulupoikain kanssa. Joitakuuta silmänräpäyksiä myöhemmin tuli opettaja, ja koulu alkoi. Tom tunsu itsensä hyvin kiinitetyksi lukuihinsa. Joka kerran, kun hän heitti salaisen silmäyksen tyttöin puolelle salia, kiusasi häntä Beckyn näkö. Hän ei olisi tahtonut surkutella häntä kaikesta siitä kuin oli tapahtunut, vaan hän ei voinut olla sitä tekemättä. Hän ei voinut iloita vaikka kuinka olisi tahtonut. Nyt tehtiin havainto lukukirjassa, ja Tom'in mieli oli hyvän aikaa kiinitetty omiin asioihinsa. Becky heräsi horroksistansa ja näyttäisi hyvin innostuvan siihen, joka tapahtui ympärillensä. Hän ei uskonut että Tom pääsisi pulasta sillä, että kieltäisi itse kaataneensa lätkkiä kirjaan: ja hänellä oli oikein. Kielto näytti tekevän asian ainoastaan pahemmaksi. Becky otaksui, että hänen pitäisi iloita tästä ja koetti luulotellakin, että hän olisi iloinen, vaan hän havaitsi, ett'ei hän ollutkaan aivan varma siitä. Kun kaikki oli muodostunut pahimmalle kannalle, teki hänen mieltensä nousemaan ylös ja ilmoittamaan Alfred Temple syylliseksi, vaan hän hillitsi itsensä ja istui paikoillansa, koska, sanoi hän itsekseen, "hän varmaankin sanoo minun repineeni kirjan. Minä en sano sanaakaan, en, vaikka henki olisi kysymyksessä!"

Tom otti rangaistuksensa ja meni paikallensa, vaan ei alakuloisena, sillä hän luuli mahdollisesti kaataneensa lätkkiä kirjalle hippasilla ollessaan — hän oli kieltänyt ainoastaan muodon vuoksi, koska tapa oli semmoinen, ja hän oli pitänyt kieltävän peri-aatteensa.

Kokonainen tunti kului; opettaja istui torkkuen valta-istumellaan; läksyjen lukemisen nukuttava surina täytti ilman. Vähitellen oikasi Herra Dobbins itseänsä, haukotteliin, aukaisi sitten pöytänsä kannen ja ojensi kätensä ottaaksensa kirjan, vaan näytti epäilevän ottaisiko hän sen, vai ei. Useammat koululapsista katsoivat ylös väliä-pitämättömästi, vaan kaksi seurasi hänen liikunnoitaan huomaavilla silmäyksillä. Herra Dobbins hypisteli hetkisen hajamielisesti kirjaa, veti sitten esiin sen ja otti soveliaan asennon tuolillansa ennenkuin rupesi lukemaan.

Tom loi silmänsä Becky'yn. Hän oli nähnyt ajatun, avuttoman kaniinin, jonka päätä vasten pyssyn piippu oli ojettu, aivan saman näköisenä kun Becky nyt oli. Hän unhotti heti riitansa hänen kanssansa. Pian — jotakin oli tehtävä! ja tehtävä silmänräpäyksessä! Vaan uhkaavan vaaran likeisyys masenti hänen keksintä voimansa. Hyvä! Eräs ajatus pölähti päähänsä! Hän aikoi juosta ja siepata kirjan opettajan kädestä ja kiittää sen kanssa tiehensä. Vaan hänen päätöksensä häilyi hetkisen, ja tilaisuus oli menetetty — opettaja oli avannut kirjan. Jos Tom'illa vaan olisi tuo menetetty tilaisuus jälellä! Liian myöhä; Becky'ä ei enää voinut pelastaa, sanoi hän. Ensi silmänräpäyksessä katseli opettaja jo koulua. Ei yhdenkään silmät kärsineet tätä silmäystä; siinä oli jotakin, joka alkoi vavistuttaa syytöntäkin. Hiljaisuus seurasi, jonka ajalla olisi ennättänyt lukea kymmeneen; opettaja kokosi vihaansa. Sitten sanoi hän:

"Kuka on repinyt kirjan?"

Ei niin hiiskausta. Olisipa kuullut nuppineulan putoavan. Äänettömyyttä kesti edelleen; opettaja tutki jokaisen naamaa, nähdäksensä niissä jotakin merkkiä rikokseen.

"Benjamin Rogers, oletko sinä repinyt kirjan?"

Kieltävä vastaus. Taas äänettömyys.

"Jooseppi Harper, oletko sinä tehnyt sen?"

Vielä kieltävä vastaus. Tom'in levottomuus kohosi kohoamistansa tämän pitkällisen menettelyn alla. Opettaja tarkasteli poikien rivijä, ajatteli hetkisen ja kääntyi sitten tyttöin puolelle:

"Amy Lawrence?"

Pään puistaminen vastaukseksi.

"Grade Miller?"

Sama vastaus.

"Susanna Harper, oletkos sinä tehnyt sen?"

Vielä kieltävä vastaus. Seuraava tyttö järjestyksessä oli Becky Thatcher. Tom vapisi kiireestä kantapäähän mielen-ponnistuksesta ja siitä tiedosta, että tila oli aivan auttamaton.

"Rebecka Thatcher!" — (Tom katsahti hänen näköänsä; hän oli aivan valkea kauhistuksesta) "oletko sinä repinyt — ei, katso minua silmiin" — (tytön kädet kohosivat ikäänkuin rukoukseen) — "oletko sinä repinyt kirjan?"

Eräs ajatus lensi salaman kaltaisena Tom'in aivujen läpi. Hän hyppäsi ylös ja kiljasi:

"Minä sen tein!"

Koulu katseli kummanaan tätä suurta hulluutta. Tom seiso hetkisen hiljaa, kootaksensa tasapainosta joutuneita sielunsa voimia; ja kuin hän meni esille ottamaan rangastustansa, tuntui tuo ihastus, kiitollisuus ja ihmetteleminen, joka loisti Becky'n silmistä häntä vastaan, kyllin palkitsevan satakin selkäsäunaan. Innostunut loistavasta menetystavastansa, otti hän sanaakaan sanomatta ankarimman selkäsäunan kun Herra Dobbins kuunaan oli antanut ja kuuli myöskin väliä pitämättä tuon lisätyn julmuuden, että hän saisi jäädä kahdeksi tunniksi toisten jälestä kouluun — sillä hän tiesi kuka tulisi odottamaan häntä ulko-puolella, kunnes vankeutensa oli lopussa, ja eikä sittenkään pitäisi pitkällistä odotus-aikaa kadotettuna.

Tom meni vuoteelleen tänä ehtoon, miettien kosta Alfred Temple'a kohtaan; sillä häpeällä ja katumuksella oli Becky kertonut hänelle kaikki, ei edes unhottaen omaa kavaluuttansa. Vaan koston himonkin piti poistua suloisimmilta tunteilta, ja hän vaipui uneen, Becky'n viimeiset sanat vielä korvissansa:

"Tom, kuinka *voit* sinä olla niin jalo!"

KAHDESKOLMATTI LUKU.

Koulu-lupa lähestyi. Opettaja, ankara ainakin, tuli vielä ankarammaksi ja vaati enemmän kuin ennen, sillä hän tahtoi, että koulu kunnioittaisi itsensä tutkinto-päivänä. Hänen vitsansa ja rottinkinsa lepäsivät nyt harvoin — varsinkin nuorempain oppilasten suhteen. Ainoastaan vanhimmat pojat ja kahdeksantoista ja kahdenkymmenen vuoden ikäiset neidot välttivät läjähdyksiä. Herra Dobbins'in läjähdykset olivat päälliseksi tuota kovempaa laatua; sillä vaikka hänen peruukinsa alla oli aivan paljas, kiiltävä päänahka, oli hän kumminkin parhaassa ijässensä, ja jänteensä eivät näyttäneet ollenkaan heikontuneen. Kun tuo suuri päivä lähenei, tuli kaikki hänen hirmuvaltaisuutensa näkyviin; hänellä näytti olevan kostonhimoinen ilo rangaistessansa pienimpiäkin rikoksia. Seuraus oli, että pienimmät pojat viettivät päivänsä pelvolla ja vavistuksella, ja yönsä miettien kosta. He tekivät kaikissa tilaisuuksissa, missä vähänkin voivat, kepposia opettajallensa. Vaan hän ei jäänyt mitään heille velkaa. Palkinto, joka seurasi jokaista onnistunutta koetusta koston, oli niin täydellinen ja majesteettillinen, että pojat aina vetäysivät riitatantereelta pahasti pieksettyinä. Viimein rupesivat he kaikki yhteen liittoon ja keksivät keinon, joka lupasi heille loistavan voiton. He juttelivat kyltti-maalarin pojalle, valan ehdolla, aikeensa ja pyysivät hänen apuansa. Hänellä oli omat syynsä olla iloinen tästä, sillä opettaja asui hänen isänsä perheessä ja oli antanut otollisia syitä hänen vihaansa. Opettajan vaimon piti lähteä maalle joiksikuiksi päiviksi, ja silloin oli kaikki esteet poistettavat liikkeelle panemisesta; opettaja valmistausi suurin tilaisuuksiin tavallisesti niin, että tirkisti kovin syvään lasiin, ja kuin herra oli saanut täyden määränsä tutkintopäivä ehtoon ja levähti nojatuolissaan, silloin oli "putkaus" tehtävä. Sitten pitäisi hänen herättää hänet oikealla ajalla ja kiiruhtaa hänen koululle menemistänsä.

Ajallansa ilmutui tuo hauska tilaisuus. Kello kahdeksan ehtoon oli kouluhuone loistavasti valaistu ja koristeltu kukka- ja lehti-kiehkuroilla ja köynnöksillä. Opettaja istui juhlallisesti suurella tuolillansa, joka oli asetettu lavalle, musta taulu takanansa. Hän oli jokseenkin "sumuisen" näköinen. Kolme penkkiriviä sivulla ja kuusi edessänsä, oli täytetyt kaupungin ylimyksiltä ja lasten vanhemmilta. Hänen vasemmalla puolellansa, kirjain takana, oli avara, satunnainen lava, jolle ne oppilaat olivat asetettut, joiden piti ottaa osaa tämän iltaisessa "ylösnäytöksessä;" sen päällä oli riveissä pieniä poikia, jotka olivat pestyt ja puettut oksettavalla tavalla, riveissä pitkiä, typeröitä poikia, lumikinoksia linoniin ja musliimin puettuja tyttöjä ja nuoria neitosia, jotka näyttivät hyvin tietävän paljaista käsivarsistansa, mummoinsa vanhoista koruista, sinisistä ja punasista sukkanauhoistansa ja kukista tukassansa. Muu osa rakennuksesta oli täynnä niitä koululapsia, jotka eivät ottaneet osaa näytökseen.

Näytös alkoi. Eräs pieni poikanulikka nousi ylös ja lausui ujosti:

"Tuskin näkevänne minunlaista
Kansan e'essä odotatte lapsukaista," j.n.e.

samalla kuin säesti itseänsä kiusallisen tarkoilla ja värveellisillä liikkeillä, jotka masina olisi voinut tehdä — edellettyinä ett'ei masina ollut oikein hyvässä kunnossa. Hän pääsi kumminkin onnellisesti läpi, vaikka kovin hätäytyneenä, ja sai palkinnoksensa juhlallisen laukauksen käden-taputuksia, kun kumarti opetetulla tavalla ja vetäysi takaisin.

Eräs pieni ujo tyttö lukea sokersi, "Mary'lla oli pieni vuona," niijasi kömpelösti, sai osansa suosiosta ja istuutui paikoilleen, punastuen ja onnellisna.

Tom Sawyer astui esiin itserakkaalla luottamuksella, ja alkoi pitää erästä noista hävittämättömistä ja päättymättömistä puheista, niin kuin "Anna minulle vapaus tai kuolema", elävällä innolla ja hulluilla kujeilla, vaan hämmentyi keskellä puhetta. Kauhea lammepukuume syöksi hänen päällensä, jalkansa vapisivat ja hän oli tukehtumaisillaan. Se on tosi, hänellä oli nähtävästi kuuliain suosio — vaan myöskin kuuliain hiljaisuus, joka oli paljoa pahempi kuin heidän suosionsa. Opettaja rypisti otsaansa, ja tämä teki tappion täydelliseksi. Tom kamppaili vielä hetkisen ja vetäysi sitten takaisin aivan kukistettuna. Heikkoja koetuksia käsien taputukseen tehtiin, vaan ne masentuivat kohta.

Sitten seurasi, "Poika se seiso palavalla kannella," "Assyria tuli voimalla", ja muita arvokkaita puhekappaleita. Niitä seurasi luku- ja tavaus kilpailut. Tuo laiha Latina-luokka kesti koetuksen kunnialla. Ehtoon päänumero seurasi nyt järjestyksessä — nuorten neitosten kirjoittamat kirjoitukset. Itsekukin astui vuorollansa lavan reunalle, kakisteliin, nosti ylös käsikirjoituksensa (nidotut kauniisin silkki niteisin) ja alkoi lukea teeskennellyllä painolla. Aineet olivat samat kuin jo heidän äitinsä, äitinsä-äidit, ja epäilemättä kaikki heidän naiselliset esi-isänsä aina ristinretkiin saakka olivat kirjoittaneet. "Ystävyys" oli muuan, "Muinoisten aikain muistoja," "Uskonto Historiassa," "Unelmien maa," "Sivistyksen edut," "Alakuloisuus," "Lapsellinen rakkaus," "Sydämen toiveet" j.n.e.

Hallitseva muoto näissä kirjoituksissa oli suosittu ja teeskennelty raskasmielisyys, turhamainen "kauniin kielen" tulva, joidenkuiden ihanne sanain ja sananparsien myötäensä käyttäminen, kunnes tulivat aivan kuluneiksi, ja eräs omituisuus, joka varsinkin merkitsi ja turmeli ne, oli tuo välttämätön ja kärsimätöin saarna, joka huiskutti poikkonaista häntäänsä kaikkein lopulla. Oli se sama mitä laatua aine oli, aivuja vaivaavilla koetuksilla koeteltiin sitä saada aina sen laiselle kannalle, josta siveellinen ja uskonnollinen mieli-ala voi saada rakennusta. Silmin nähtävä ulko-kullaisuus näissä saarnoissa ei ollut kylliksi karkoittamaan näitä turmiollisia tapoja kouluista, eikä se ole vielä kylliksi nytkään, ja tuskin tulee olemaankan niin kauan kuin maailma seisoo. Maassamme ei ole niin koulua, jossa ei nuoret naiset tuntisi itseänsä pakotetuiksi lopettamaan kirjoitustansa saarnalla; ja sen tulee havaitsemaan, että pintapuolisin ja uskottomin kaikista koulutytöistä kirjoittaa pisimmän, ja verrannollisesti voimakkaimman saarnan. Vaan kylliksi nyt. Suora totuus ei maista hyvältä. Katselkaamme uudelleen tuota "näytöstä." Ensimmäisellä kirjoituksella, joka luettiin oli päällekirjoitus: "Tämä on siis elämä?" Ehkä lukia kestää otteen tästä:

Kuinka iloisilla tunteilla eikö nuoruudet mieli, elämän joka-päiväisillä poluilla, odota jotakin tiettyä juhllisuutta! Kuvitusvoima vaikuttaa ja kuvaa ruusunkarvaisia ilon-kuvia. Hengessä näkee muodin la'ilta hallittu kaunotar itsensä keskellä juhlanjoukkoa tarkasteltuna kaikilta, niiltä jotka tarkastelevat. Hänen viehättävä vartalonsa, puettuna lumi-valkoiseen pukuun, pyörii vilisevässä tanssissa: hänen silmänsä ovat kirkkaimmat ja askeleensa keveimmät koko joukossa. Näitä suloisia unia uneksiessa kuluu aika pian, ja tuo odotettu tunti on tullut, jolloin hän saa astua tuohon Elyselliseen maailmaan, josta hän on uneksinut niin loistavia unia. Kuinka sadun tapaista eikö ole kaikki hänen silmistänsä! Joka uusi näkymä on viehättävämpi kuin edellinen. Vaan jonkun ajan kuluttua huomaa hän, että kaikki, joka piilee tämän kauniin kuoren alla, on turhuutta; imarrus, joka kerran ilahutti häntä, rämisee nyt pahalta hänen korvissansa; paali-sali on menettänyt lumous voimansa; menetetyllä terveydellä ja katkeralla sydämellä kääntää hän sille selkensä, sillä vakuutuksella, ett'ei maalliset ilot voi tyydyttää toivovaa sielua.

Ja niin edespäin. Tyytyväisyys oli yleinen, sen kuuli lu'un aikana sellaisista huudoista kun:

"Niin suloista!" "Kuinka totta!" j.n.e. ja kuin se viimein loppui erityisellä surullisella saarnalla, niin oli mieltymys täydellinen.

Sitten nousi ylös eräs hieno, raskasmielinen tyttö, jonka muodolla lepäsi tuo miellyttävä kalpeus, joka tulee pilleristä ja huonosta ruo'ansulatuksesta. Hän luki runoelman, jonka päällekirjoituksena oli: "Missourin tytön jäähyväiset. Alabamalle." Runoelmassa oli käytetty vieraita sanoja, joita ei puoletkaan ymmärtäneet, vaan kumminkin oli runo mainio.

Tämän jälkeen astui esiin eräs musta hipiöinen, musta silmäinen ja mustatukkainen nuori neito, joka ensin oli ääneti mahdikkaan silmänräpäyksen, otti päälleensä surullisen näön ja alkoi pitkäveteisellä äänellä lukea:

Eräs näkö.

Yö oli pimeä ja myrskyinen. Korkean taivaallisen valtaistuimen ympärillä ei pilkkunut pienintäkään tähteä, vaan tuon jyhlän ukkoisen syvä sointu väräsi lakkaamata korvissa, samalla kuin nuo vihaiset salamet hulmusivat pilvisellä taivaalla, ja näyttivät ivaavan sitä

voimaa, jota tuo mainio Franklin vallitsi. Tuuletkin tulivat vinkuen esiin salaisista piiloistansa ja huppuroivat ympäriinsä, ikäänkuin olisivat tahtoneet avullansa lisätä näkymän julmuutta.

Näin pimeällä ja kauhealla hetkellä toivoi minun sieluni inhimillistä osanottavaisuutta; vaan sen sijaan,

Tul' ystävän, holhoojan, lohtuni ja onni,
Ilo kaikess, surussa, ja otti käteni.

Hän tuli, niinkuin joku noista olennoista, joita nuoret ja romantilliset ihmiset mielessänsä kuvailevat kuleksivan mielikuvituksen Edenin auringolta valaistuilla poluilla, niinkuin ihanuuden haltiatar, kaiketta koreudetta paitsi omaa taivaallista herttaisuuttansa. Hänen käyntinsä oli niin pehmeä, ett'ei sitä edes kuulunut, ja ell'ei hänen myötätuntoinen kosketuksensa olisi magillisesti värähdyttänyt ruumistani, olisi hän luikahtanut sivuitseni niinkuin muutkin ujut kaunottaret hoksaamatta — etsimättä. Omituinen alakuloisuus näkyi hänen muodollansa, ikäänkuin jähmettyneitä kyyneleitä talvi-kuukausien peitteellä, kun hän näytti noita kamppailevia elementtiä ulkopuolella ja käski minun katsomaan noita kahta esiteltyä olentoa.

Tämä kauhea uni oli kirjoitettu kymmenen sivun pituiselle käsikirjoitukselle, ja loppui saarnalla, joka niin täydellisesti poisti kaikki toiveet niiltä, jotka eivät olleet — presbyteriaaneja, että se sai ensimmäisen palkinnon. Tätä kirjoitusta pidettiin illan parhaimpana kirjoituksena. Kauppalan pormestari, joka antoi palkinnon kirjoittajalle, piti kauniin puheen, jossa hän sanoi: "että tämä kaunopuheliaisuudessa oli paljoo etevämpi kuin kaikki ne puheet, joita hän ennen oli kuullut, ja että itse Daniel Webster olisi voinut olla ylpeä siitä."

Sivumennen lienee tässä muistutettava, että niitten kirjoitusten luku, joissa sanaa "herttainen" oli käytetty hyvin suurella rakkaudella, ja joissa inhimillistä kokemusta kutsuttiin "elämän ohjeeksi," oli melkein yhtä suuri kuin tavallisesti.

Opettaja, joka oli niin "sumuinen," että tahtoi käydä liian kova-ääniseksi, asetti tuolinsa sivulle, käänsi selkänsä kansalle ja alkoi mustalle taululle piirtää Amerikan karttaa, alkaaksensa maantieteellistä tutkintoa. Vaan hän ei tahtonut onnistua vapisevalla kädellensä, jonkatähden pidätettyä naurua kuului salista. Hän tiesi miten asian laita oli ja tahtoi korjata työtänsä. Hän pyyhkäsi pois entisen työnsä ja piirsi uudelleen; vaan se onnistui vielä huonommin, ja tirsruminen kuului selvemmin. Hän kiinnitti nyt kaikki huomionsa työhönsä, ikäänkuin hän olisi päättänyt ei antaa itseänsä kukistaa ivalta. Hän tunsu, että kaikkein silmät olivat kiinitetyt häneen; hän luuli lykätävänsä, ja kumminkin ei tirsruminen loppunut. Se kasvoi aivan julkisesti. Ja eikä syyttä. Kouluhuoneen päällä oli vinnikammari, ja sen lattiassa luukku aivan opettajan pään kohdalla; siitä laskeusi kissa, joka oli sidottu nivusistaan nuoraan. Pään ja leukain ympärille oli sidottu rätti, joka esti sen naukumasta: kissan näin hitaasti laskeudessa, koukistui se ylöspäin, repien nuuraa, putosi sitten alas, ja haparoi kapaloillaan tyhjää ilmaa. Tirskutus tuli kovemmaksi ja kovemmaksi, kissa ei ollut enää kuin kuusi tuumaa opettajan päästä; alemma, alemma, vielä vähän, ja eläin iski terävät kyntensä hänen peruukiinsa, sieppasi sen irti, ja vetäistiin samassa silmänräpäyksessä luukusta ylös, vieden voiton mukanansa. Ja kuinka ihanasti eikö valo heijastanut opettajan paljaasta päästä, sillä kyltti-maalarin poika oli *kullannut* sen!

Tämä oli tutkinnon loppu. Pojat olivat kostaneet. Koulu-lupa alkoi.

Muistutus. Edellä luetut "kirjoitukset" ovat sanasta sanaan kirjoitetut eräästä kirjasta, jonka nimi on "Prosaa ja Runoilmaa, eräältä naiselta Lännessä," vaan ne ovat tarkoin ja kaikin puolin koulutyttö mallin mukaan, ja siis paremmat kuin jos niitä olisi ruvennut jälittelemään.

KOLMASKOLMATTÄ LUKU.

Tom antoi kirjoittaa itsensä sisään tuohon uuteen seuraan "Nuorukaisten Raittiuden-yhtiö", johon häntä enin houkuttelivat nuo loistavat arvomerkit. Hän lupasi olla tupakoimatta, purematta tupakkia ja noitumatta niinkauan kuin hän oli seuran jäsenenä. Nyt teki hän uuden havainnon — nimittäin sen, että varmin keino maailmassa on saada joku halajamaan jotakin, jos kokonaan kieltää häneltä juuri sen. Tom'ia alkoi kohta vaivata halu sekä juomaan että noitumaan; tämä tuli niin ankaraksi, ett'ei muu, kuin toivo saada kohta ylpeillä punaisella vyöllä, voinut estää häntä eroamasta koko seurasta. Neljäs päivä Heinäkuuta lähestyi; vaan hän jätti kohta tämänpäivän — jätti sen ennen kuin oli kantanut kahleitansa kahdeksaa viidettä tuntiakan ja kiinnitti toiveensa vanhaan tuomari Frazer'iin, rauhantuomariin, joka

selvästi virui viimeisillään, ja joka saisi juhlalliset, yleiset hautajaiset korkean virkansa vuoksi. Kolme päivää oli Tom hyvin utelias tuomarin tilasta ja hyvin nälkäinen kuulemaan uutisia siitä. Välistä nousi hänen toiveensa niin korkealle, että hän otti esiin arvomerkkinsä ja alkoi harjoitella peilin edessä. Vaan tuomarin tila vaihtelti aivan mieltä masentavalla tavalla. Viimein sanottiin hänen olevan parempana ja sitten parantumaisillaan.

Tom oli tyytymätöin ja tunsipa vielä itsensä loukatuksi. Hän jätti johtokunnalle paikalla erohakemuksensa, vaan seuraavana yönä kuoli tuomari, hän oli sairastunut uudelleen. Tom päätti, ett'ei hän enää kuunaan niin täydellisesti luottaisi yhteenkään ihmiseen. Hautaiset olivat pulskat. Nuorukaisten Raittiuden-yhtiö näyttäytyi kaikissa juhlallisuudessaan, jo oli tappaa tuon eronneen jäsenen harmista ja kateudesta.

Tom'ista oli kumminkin tullut vapaa poika, joka oli jotakin. Hän voi nyt juoda ja noitua, vaan huomasi suureksi ihmeeksensä, ett'ei hänellä enää ollutkaan halua siihen. Tuo pienoinen syy, että hänellä oli oikeus tehdä sitä, poisti kokonaan hänen halunsa ja himonsa siitä.

Tom'ia kummastutti, että tuo toivottu koulu-lupa alkoi tuntua hänestä raskaalta.

Hän koetti pitää päiväkirjaa, vaan kun kolmeen päivään ei tapahtunut mitään merkillistä, niin jätti hän sen. Etevimmat koko "Christy Minstral" joukosta tulivat kaupunkiin ja nostivat hälinää. Tom ja Joe asettivat samallaisen joukon ja olivat onnelliset kokonaista kaksi päivää.

Tuo juhlallinen neljäs päivä Heinäkuutakin oli tavallansa onnetoin, sillä silloin satoi ankarasti; sentähden ei ollutkaan yleistä juhlakulkua, ja tuo suurin mies koko maailmassa (Tom'in ajatuksen mukaan), Herra Bentor, todellinen Yhdysvaltain Senatori, ei ollutkaan viidenkolmatta jalan pituinen, ei edes sinne päinkään; sekin siis suuri erhetys.

Eräs sirkus-joukko tuli. Pojat näyttivät cirkusta kolme päivää sen jälkeen niinimatoista tehdyssä teltissä — sisäänpääsymaksu: kolme nuppineulaa pojilta, kaksi tytöiltä — vaan sitten lopetettiin sirkusleikki.

Eräs pääkalloista povaaaja ja magneetilla-nukuttaja tulivat — ja menivät taas, jättäen kaupungin jälkeensä vielä uneliaammaksi ja ikävämmäksi kuin koskaan ennen.

Joitakuita lasten-kestiä pidettiin, vaan ne olivat harvat ja herttaiset, niin että ne tekivät väliajat vielä ikävämmiksi.

Becky Thatcher oli matkustanut kotiansa Constantinopeliin, viettämään koulu-lupaa vanhempiensa luokse — niin että elämässä ei löytynyt yhtään kirkkaampaa puolta.

Tuo kauhea murha-salaisuus matkaansaattoi pitkällisen kivun. Se oli kuin koi, yhtä pitkällinen kuin kipeä.

Sitten tuli tuhka-rokko.

Kaksi pitkää viikkoa makasi Tom vankina, kuolleena maailmalta ja sen tapauksilta. Hän oli hyvin kipeä ja kaikesta välinpitämätöin. Kun hän viimein pääsi taas jaloilleensa, ja heikkona kulki kaupungin läpi, oli surullinen muutos tapahtunut kaikessa ja kaikkein kanssa. "Hengellinen liikutus" oli tapahtunut, ja kaikki ihmiset olivat tulleet "herätetyiksi;" ei ainoastaan täysikasvuiset, vaan myöskin pojat ja tytöt. Tom kulki ympäri kaupunkia epäilevällä toiveella, löytääksensä yhtä ainoaa siunattua, syntistä naamaa, vaan pettyi joka paikassa. Hän tapasi Joe Harper'in täydellä vauhdilla lukemassa Testamentia ja kääntyi suruissaan pois tästä mieltä liikuttavasta näöstä. Hän etsi käsiinsä Ben Rogers'in ja tapasi hänen suuri vakka kainalossa täynnä herätyskirjoja, joita hänen piti lähteä jakelemaan köyhille. Hän tapasi Jim Hollis'in, tämä huomautti häntä tuosta kalliista siunauksesta, joka oli siinä varoituksessa, kuin hänelle oli tullut osaksi tuhkarokossa. Joka poika jonka tapasi lisäsi hänen alakuloisuuttansa varmaankin leiviskällä; ja kun hän viimein, epätoivon alaisena, etsi pelastusta Huckleberry Finn'in helmassa ja tuli vastaan otetuksi raamatun lauseella, musertui hänen sydämensä, ja hän hiipi kotia sänkyynsä, huomaten, että hän oli ainoa koko kaupungissa, joka oli kadotettu, ijankaikkisesta, ijankaikkiseen.

Tänä yönä raivosi kauhea ukon-ilma. Hän veti peitteen päänsä yli ja odotti pelolla ja vavistuksella perikatoansa; sillä hän ei epäillyt vähääkään, ett'ei tämä jyräkkä tarkoittaisi häntä. Hän luuli koetelleensa taivaan pitkämielisyyttä kovin kauan, josta tämä nyt oli seuraus. Hän olisi pitänyt sitä suurena sekä kunnian että ampuma-aineiden tuhlaamisena, jos lutikkata tappaissa olisi käytetty tykkipatteriaa, vaan hän ei huomannut mitään mahdottomuutta noin juhlallisen myrskyn toimeen-panossa maan poistamiseksi noin vähäpätöisen hyönteisen jalkain alta, kuin hän itse oli.

Vähitellen alkoi myrsky lakastua ja kuoli viimein kokonaan, täyttämättä tarkoitustansa. Pojan

ensimmäinen ajatus oli kiitollisuus ja päätös tehdä parannus. Vaan hän päätti kummikin odottaa — ehk'ei tuollaista myrskyä enää tulisikaan.

Seuraavana päivänä olivat tohtorit taas Tom'in luona; hän oli sairastunut uudelleen. Ne kolme viikkoa, jotka hän virui tauti-vuoteella, tuntuivat hänestä pitemmältä kuin miehen ikä. Kun hän viimein pääsi ulos, oli hän tuskin kiitollinen parantumisestansa, sillä hän muisti yksinäisen tilansa, ja sen kuinka turvaton ja hylätty hän oli. Hän kuleksi kolealla mielellä pitkin katuja, ja huomasi Jim Hollis'in, istuvan tuomarina eräässä nuorukaisoikeudessa, jonka juuri piti tuomita eräs kissa — pienen lintusen murhasta. Hän tapasi Joe Harper'in ja Huck Finn'in syömässä varastettua melonia eräällä palokadulla. Poika-parat, heillä, niinkuin Tom'illakin, oli ollut taudin uudistus.

NELJÄSKOLMATTAA LUKU.

Viimein raitistui tuo unelias ilma, ja vieläpä voimallisella tavalla. Murhajuttua alettiin tutkia oikeuden edessä. Tämä oli nyt yleisenä puheaineena kaupungissa. Tom ei voinut karttaa sitä. Kun hän vaan kuuli mainittavan murhasta, niin rupesi hän vapisemaan, sillä hänen paha oma-tuntonsa ja pelkonsa vakuuttivat häntä melkein siitä, että nuo puheet, joita hän kuuli, olivat vaan "tiedusteluja;" hän ei ymmärtänyt, miten hänen epäiltäisiin tietävän jotakin rikoksesta, eikä hän kumminkaan voinut olla rauhoitettu kaiken tämän puheen keskellä. Tämä saattoi hänelle alituisen horkan. Hän kutsui Huck'in yksityiselle paikalle puhelemaan asiasta. Ehkä tämä saattaisi hänelle vähän huojennusta, kun saisi irroittaa kielensä kantimia hetkiseksi ja jakaa murheensa kumppanin kanssa, joka oli samassa onnettomuudessa. Paitsi sitä tahtoi hän visseytyä siitä, että "Huck oli ollut ääneti."

"Huck, oletkos koskaan puhunut jostakin jotakin?"

"Mistä?"

"Sinä tiedät mistä?"

"Oh, luonnollisesti en."

"Et sanaakan?"

"En sanaakan, niin totta kuin elän. Miksi sitä kysyt?"

"Siksi, että olin vähän peloissani?"

"Oho, Tom Sawyer, me emme saisi elää kahta päivää, jos se tulisi ilmi. Sen *tiedät*."

Tom tunsu itsensä rauhallisemmaksi. Hetkisen kuluttua sanoi hän:

"Huck, eihän sinua kukaan vaan saisi pakoitetuksi puhumaan, sanos?"

"Minua puhumaan? Jos laittavat tuon pirullisen puoliveren minua hukuttamaan, niin voivat saada minut puhumaan. Muuta keinoa ei löydy."

"Hyvä, aivan hyvä. Minä luulen meidän olevan varmat, niinkauan kuin olemme ääneti. Vaan vannokaamme vielä kerran. Se on kumminkin varmintä."

"Kernaasti minun puolestani."

He vannoiivat uudelleen, kauhivilla menoilla.

"Mitähän ne tarkoittavat tuolla alinomaisella puheellaan. Huck? Minä olen heidän kuullut puhelevan siitä yhtä ja toista."

"Puheella? Niin, heillä ei ole nyt muuta hampaissa kun Muff Potters, Muff Potters ja aina vaan Muff Potters. Kun vaan kuulen mainittavan hänestä, niin lyöpi se kylmän hien koko ruumiilleni ja toivoisin useinkin voivani pistäytyä vaikka maan alle piiloon."

"Juuri samalla tavalla on laita minunkin kanssani. Minä luulen hänen olevan kuoleman oman. Eikö sinulla ole välistä sääli häntä?"

"Melkein aina — melkein aina. Hän ei juuri kelpaa mihinkään; vaan toiseksi ei hän ole tehnytään"

mitään vahingoittaaksensa ketään. Hän kalastelee vähin, niin että tienauksillaan saapi pienen humalan — ja kutjehtii paljon joutilassa; vaan, hyvä Jumala, senhän teemme me kaikki — kumminkin useimmat meistä — papit ja muut tuommoiset ihmiset. Vaan hän on laisensa siivomies — hän antoi kerran puolet erästä kalasta minulle, joka ei ollut kovin suuri yhdellekään, ja hän on auttanut minua monta kertaa, silloin kuin minulla on ollut huono onni."

"Niin, hän on tehnyt paperileijoja minulle; Huck, ja solminnut onkia siimaani. Toivoisin voivani auttaa häntä irti."

"Oho! Me emme voi saada häntä irti, Tom. Paitsi sitä, niin siitä ei olisi mitään hyötyä, sillä he saisivat hänet kumminkin kohta kiini."

"Niin on. Vaan minusta on kauheaa kuulla heidän haukkuvan häntä myötäänsä, juuri kuin rakki-koirain, kun hän ei kuunaan — ole tehnyt sitä."

"Niin minustakin, Tom. Ah, minä olen heidän kuullut sanovan, että hänen näkönsä on jo semmoinen kuin olisi kaikkein vertähimoavaisin roisto koko valtakunnassa, ja he kummastelevat sitä, ett'ei häntä ole jo ennen hirtetty."

"Niin; tuota he puhuvat. Minä olen heidän kuullut sanovan, että jos hänet päästetään irti, niin 'lynchavat' hänet."

"Sen he tekisivätkin."

Poikain puhe kesti kauan, vaan he saivat aivan vähän lohtua siitä. Hämärissä olivat he tuon pienen, yksinäisen vanki-huoneen läheisyydessä, ja toivoivat ehkä jotakin tapahtuvan, joka poistaisi vaikeukset heidän tieltänsä. Vaan mitään ei tapahtunut; ei enkelit, eikä muut haltiattaret näyttäneet pitävän mitään tuosta onnettomasta vangista.

Pojat tekivät mitä olivat tehneet useita kertoja ennenkin — he menivät ikkunan taakse ja antoivat kalterin läpi Potters'ille tupakkaa ja tikkuja. Hän oli alakerrassa, jossa ei ollut vahtia.

Hänen kiitollisuutensa näistä lahjoista oli aina ennen kovin vaivannut heidän omaatuntoansa — tällä erällä koski se heihin kovemmin kuin koskaan ennen. He tunsivat suurimmassa määrässä arkuutensa ja pelollisuutensa, kun Potter sanoi:

"Te olette olleet hyvin siivot minua kohden, pojat — paremmat kuin kukaan muu kaupunkilainen. Ja minä en unhota sitä, sitä en tee. Usein sanon itselleni näin, 'minä laitoin kaikkein poikain paperi-leijjat ja kapineet, ja näytin heille paraat kalapaikat, ja tein heille kaikkea mitä voin, ja nyt, kun vanha Muff on pulassa, niin ovat he kaikki unhottaneet minut, vaan ei Tom, eikä Huck — *he* eivät ole unhottaneet häntä — sanon minä —, ja *hän* ei unhota heitä. Hyvä, pojat, minä olen tehnyt kauhean työn — humalassa ja hulluna olin mä silloin kuin se tapahtui, muulla tavalla en voi sitä selittää — ja nyt tulen minä siitä rippumaan hirressä, ja se on oikein. Oikein, ja *parasta* myöskin, luulen mä; niin toivon kumminkin. Hyvä, älkäämme puhuko tuosta. Minä en tahdo tehdä *teitä* surullisiksi; te olette olleet hyvät minulle. Vaan sen tahdon sanoa *teille*, että jos ette koskaan juo itseänne humalaan, niin ette kuunaan tule tänne. Asettukaas vähän länteen päin; noin, se on niin hauska nähdä ystävällisiä muotoja, kun on näin pahassa pulassa, ja muita ei tule tänne kuin te. Hyviä, ystävällisiä muotoja — hyviä, ystävällisiä muotoja. Nouskaas toistenne olkapäille, että saan koskettaa niitä. Noin. Puistakaamme kättä — teidän sopii kallerin läpi, minun on liian suuri. Pienet kädet, ja heikot — vaan ne ovat kumminkin auttaneet Muff Potters'ia paljon, ja auttaisivatpa enemmänkin, kuin vaan voisivat'."

Tom meni kotia surkealla tuulella, ja hän näki kauheoita unia koko tämän yön. Seuraavana ja sen jälkimäisenä päivänä kuleksi hän raatihuoneen läheisyydessä, hänen mielensä teki astumaan sisään käräjä-huoneeseen, vaan hän hillitsi itseänsä. Huck'in kokemus oli sama. Kumpikin kartti toisiansa. Kumpikin menivät pois välistä, vaan sama kauheaa lumous toi heidät aina takaisin vähän-ajan päästä. Tom piti korvansa auki, kun joku vetelehtiä tölppi ulos käräjä-huoneesta, vaan uutiset olivat säännöllisesti surulliset; ansa vetäytyi vaan tiukemmalle Potters paran kaulan ympärille. Toisen käräjäpäivän lopulla kuului puheesta kaupungilla, että Indiani-Joen todistus seisoj varmana, ja että siitä, minkälaisen tuomion jury julistaisi, ei enää ollut epäilemistäkään.

Tom oli myöhään ulkona tänä yönä ja meni nukkumaan ikkunasta. Hän oli ylen liikutetulla mielenalalla. Tuntia kului, ennen kuin hän nukkui. Seuraavana aamuna tulvaili koko kaupungin väestö raatihuoneelle, sillä tämä oli se suuri päivä, jona tuomio piti julistettaman. Sekä miehiä että naisia oli yhtä paljon kuulia-joukossa. Pitkällisen odotuksen perästä astui jury sisään jo, istui paikoillensa; vähä myöhemmin tuotiin Potters sisään raudoissa, kalvakkana ja kuihtuneena, ujon ja toivottoman näköisenä, asetettiin hänet niin, että kaikkein uteliaiden silmät voivat tuijottaa häneen. Yhtä suuren huomion nosti Indiani-Joen eloton naama. Vielä vähäinen odotus, tuomari tuli, ja sheriffi julisti käräjät avatuiksi. Nyt seurasi nuo tavalliset kuiskeet asian-ajajain kesken ja paperien kokoaminen. Nämä

yksityisyydet, ja näistä rippuva viivyksi, vaikuttivat valmistelevan ilman, joka oli täynnä totuutta ja vetovoimaa.

Nyt kutsuttiin eräs vierasmies sisään, joka todisti, että hän oli nähnyt Muff Potterin peseytymässä ojan reunalla, varhain samana aamuna kuin murha tapahtui, ja että hän heti kuin oli nähnyt hänet oli hiipinyt pois. Vielä joitakuita kysymyksiä, ja yleinen päälle-kantaja sanoi:

"Epää vieras-mies."

Vanki nosti silmänsä hetkiseksi, vaan antoi niiden taas laskeutua, kun hänen asian-ajajansa sanoi:

"Minulla ei ole mitään kysyttävää."

Seuraava vierasmies todisti veitsen löydön ruumiin vierestä. Yleinen päälle kantaja sanoi:

"Epää vieras-mies."

"Minulla ei ole mitään kysyttävää," vastasi Potters'in asian-ajaja.

Kolmas vieras-mies otti valallensa sen, että hän usein oli nähnyt veitsen Potters'illa.

"Epää vieras-mies."

Potters'in puolustaja ei vastannut tähänkään mitään.

Kuuliain naamat alkoivat osoittaa tyytymättömyyttä. Aikoiko asian-ajaja heittää puolustettavansa hengen ilmaiseksi, ett'ei koetellutkaan sitä puolustaa?

Useampia vieraita-miehiä todisti Potters'in epäiltävän käytöksen siinä tilaisuudessa kuin hänet tuotiin murhapaikalle. He saivat mennä ilman, että Potters'in puolustaja olisi kuulustellut heitä ristiin.

Pieninkin sitova seikka, joka tapahtui hautausmaalla murha-aamuna, jonka läsnäolijat niin hyvin muistivat, todistettiin uskottujen vierasmiesten kautta joita Potters'in puolustaja ei kuullustellut ristiin yhden yhtä!

Kansa alkoi hälistä kummastuksesta ja tyytymättömyydestä; tuomarin täytyi muistuttaa heitä siitä. Nyt sanoi päälle-kantaja:

"Niiden todistusten johdosta, jotka nämä vannotetut kansalaiset ovat tehneet, ja joiden sanakin olisi kyllin, olemme me todistaneet, epäilemättömällä selvyydellä, että tämä onnetoin, joka seisoo syytettynä oikeuden edessä, on tehnyt tämän kauhean murhan. Me lopetamme tähän tutkistelemisemme."

Potters-parka huokasi syvään, peitti kasvonsa käsillensä, tuuditellen sinne tänne ruumistansa, samalla kuin tuskallinen hiljaisuus vallitsi oikeus huoneessa. Moni mies oli liikutettu, ja monen naisen sääliväisyys antautui ilmi kyynelissä. Syytetyn puolustaja nousi ylös ja sanoi:

"Korkea oikeus! Muistutuksissamme, tämän tutkinnon alkaessa, annoimme ymmärtää, aikovamme todistaa, puolustettavamme tehneen tämän kauhean työn semmoisessa tilassa, josta hän ei voi tulla vastuunalaiseksi, nimittäin humalan hulluudessa. Me olemme jättäneet tämän mieli-piteen; me emme tahdo käyttää tätä perustukseksi puolustuksessamme. (Kääntyen sihteeriiin). Käskekää sisään Tuomas Sawyer."

Utalias kummastus näyttäytyi kaikkein salissa olevien naamoilla, samoin Potters'inakin. Kaikkein silmät kääntyivät nyt uteliaasti Tom'in puoleen, kun hän astui oikeus pöydän eteen. Poika näytti hyvin hämmästyneeltä, sillä hän oli peloissansa. Hän sai vanhoa.

"Tuomas Sawyer, missä olitte te seitsemästoista päivä Kesäkuuta, noin puoliyön aikana?"

Tom katsahti Indiani-Joen tylyihin silmiin, ja hänen kielensä tarttui kurkku-lakeen kiini. Läsnäolijat kuuntelivat niin tarkkaan, ett'eivät edes uskaltaneet hengittääkään; vaan Tom ei saanut sanaa suustansa. Vähän ajan kuluttua sai poika toki niin paljon uskallusta, että sai vastanneeksi niin kovalla äänellä, että likimmäiset kumminkin kuulivat:

"Hautausmaalla!"

"Vähän kovemmallalla äänellä, olkaa hyvä. Älkää peljätkö. Te olitte —"

"Hautausmaalla."

Ylen-katseellinen nauru välähti Indiani-Joen muodolla.

"Olitteko te jossain Horse Williams'in haudan läheisyydessä?"

"Olin."

"Puhukaa kovemmallalla äänellä. Kuinka lähellä sitä te olitte?"

"Niin lähellä kuin nyt olen teitä."

"Olitteko te piilossa?"

"Olin."

"Missä?"

"Jalavain takana, jotka ovat haudan vieressä."

Indiani-Joe värähti tuskin näkyvästi.

"Itseksennäkö te olitte? Oliko teillä ketään mukanaan?"

"Oli. Minä olin mukana —"

"Odottakaa — odottakaa silmänräpäys. Älkää sanoko kumppaninne nimeä. Sen saamme kyllä sittenkin tietä. Veittekö te sinne mitään mukanaan?"

Tom epäili ja näytti hyvin ujostelevan.

"Sano pois, poikaseni — älä pelkää. Mitä kannoitte te sinne?"

"Ei muuta kuin yhden — yhden kissan raadon."

Tirskumista kuului salista, tuomarin piti kieltää.

"Tässä on sen kissan luuranko. Nyt poikani, kertokaa kaikki mitä tapahtui — kertokaa omalla tavallanne — älkääkä peljätkö."

Tom alkoi — ensin epäillen, vaan kuta enemmän hän kiintyi aineesensa sitä helpommin valui sanat hänen suustansa; hetkisen kuluttua ei kuulunut muuta kuin hänen oma äänensä, joka silmä oli kiinitetty häneen. Avo-suin ja hengittämättä riippuivat kuuliat hänen sanoissansa, unhottaen ajan, innostuneena kertomuksen julmuudesta. Pingoitus, jossa heidän liikutetut tunteensa olivat, kohosi korkeimmilleen, kun poika sanoi:

"Ja kun tohtori löi laudalla, ja Muff Potters kuukertui, juoksi Indiani-Joe esiin veitsi kädessä —"

Piu! Nuolen nopeudella lensi puoli-veri ikkunaan, pujahti niiden välitse, jotka olivat tiellä, ja hävisi!

VIIDESKOLMATTI LUKU.

Tom loisti vielä kerran urosna — vanhain lemmikki, nuorten kateus. Hänen nimensä tuli kuolemattomaksi painossakin, sillä kauppalan sanomalehti ylisti häntä. Ihmisiä löytyi, jotka luulivat hänen kerran pääsevän presidentiksi, jos hän vaan voi välttää hirsipuun.

Niin kuin tavallista on, niin otti tuo huikenteleva, ajattelematon maailma nyt Muff Potters'in helmoihinsa, ja hyväili häntä nyt yhtä paljon, kuin ennen oli haukkunut häntä. Vaan tällöinen käytös on maailman kunnia; sentähden on väärin moittia sitä.

Tom'in päivät olivat loistoiset ja iloiset, vaan hänen yönsä olivat kauhun öitä. Indiani-Joe myrkytti kaikki hänen unensa, aina kostosta välkkyvillä silmillään. Tuskin niin viehättävää houkutusta löytyi, joka olisi voinut saada pojan ulos, pimeään tultua. Huck-parka oli samanlaisessa pelon ja kauhun tilassa, sillä Tom oli kertonut koko asian asian-ajajalle, iltaa ennen tuota suurta käräjäpäivää, ja Huck pelkäsi, että hänen osa asiassa tulisi ilmi, vaikka Indiani-Joen pako oli säästänyt häntä vaivasta todistaa oikeuden edessä. Asianajaja oli tehnyt lupauksen poikaparalle olla asiasta vaiti, vaan mitäpä se hyödytti?

Kun Tom'in vaivattu omatunto oli pakoittanut hänet illalla menemään asian-ajajan luokse ja antaa huulensa, jotka olivat lukitut julmimmalla ja kauheimmalla valalla, ilmaista tuon hirvittävän salaisuuden, niin menetti Huck melkein kokonaan luottamuksensa ihmisiin. Tom iloitsi kyllä jokapäivä siitä että oli puhunut, nähdessänsä Muff Potters'in kiitollisuuden; vaan joka yö toivoi hän, ett'ei olisi avannut lukkoa huuliltansa. Puolet aikaa pelkäsi Tom sitä, ett'eivät saisi kiini Indiani-Joe'a; toiset puolet taas sitä, että hänet saavutettaisiin. Hän oli vakuutettu siitä, että hän ei kuunaan voisi elää rauhassa, ennen kuin tuo mies oli kuollut, ja hän nähnyt hänen ruumiinsa.

Palkinnoita oli luvattu; maakunta etsitty ristiin rastiin, vaan Indiani-Joe'a ei löydetty. Eräs noita kaikki-tietäviä ja peloittavia kummituksia, eräs salapoliisi, tuli St. Louis'ta, nuuski ympäriinsä, puisti päätänsä, oli viisaan näköinen, ja onnistuikin tavallansa, niinkuin nämä herrat tavallisesti onnistuvat. Hän nimittäin pääsi "jälille." Vaan "jälkiä" ei voi hirttää murhasta, jonkatähden, kun salapoliisi oli tehnyt tehtävänsä ja matkustanut kotiansa, Tom oli yhtä pelon-alainen kuin ennenkin.

Pitkät päivät kuluivat vähitellen, jokainen hieman huojectaen hänen tuskaansa.

KUODESKOLMATTA LUKU.

Jokaisen oikein järjestetyn pojan elämässä tulee aika, jolloin hän tuntee polttavan halun päästä kaivamaan salattuja aarteita jostakin. Eräänä päivänä tuli tämä halu äkillisesti Tom'in päälle. Hän juoksi ulos etsimään Joe Harper'ia, vaan menestyksettä. Sitten meni hän Ben Rogers'in luo; hän oli kalassa. Heti tämän jälkeen tapasi hän Huck Finn'in, Punaisella kädellä. Huck oli se mies, jota hän tarvitsi. Tom vei hänet yksityiselle paikalle ja esitteli hänelle salaisuudessa asiansa. Huck myöntyi. Huck oli aina valmis lainaamaan kätensä semmoisiin yrityksiin, jotka tarjosivat hauskutusta ja eivätkä vaatineet rahoja: sillä hänellä oli tukalan paljo tuota aikaa, joka *ei* ole rahaa.

"Missä me kaivamme?" kysyi Huck.

"Oh, melkein missä hyvänsä."

"Vai niin, niitä on siis kätkeyty joka paikkaan?"

"Oho, ei toki. Niitä ei ole kätkeyty kuin vissiin paikoin, Huck — välistä saarille, välistä lahoneihin arkkuihin, jotka ovat kaivetut jonkun vanhan, mädänneen puun toisen pään alle, juuri sille paikalle, johon varjo lankeaa puoli-yön aikana; vaan enin sellaisten huoneitten laattiaien alle, joissa kummittelee."

"Kuka niitä kätkee sinne?"

"No, rosvot, luonnollisesti — kenenkäs muun sinä luulet? Pyhäkoulun-johtajainko?"

"En minä tiedä. Jos ne olisivat minun, niin en kuunaan kätkeisi niitä; minä antaisin niiden huilata ja lystäileisin."

"Niin minäkin; vaan ryövärit eivät tee niin, he kätkevät ne aina, ja heittävät ne sinne. Eivät he ai'o tehdä sitä, vaan he unhottavat tavallisesti merkit, tai kuolevat he. Kaikissa tapauksissa makaavat ne pitkät ajat siellä ja ruostuvat; ja aikain kuluttua löytää joku vanhan, kellastuneen paperin, jossa seisoo miten merkit löydetään — paperin, joka kestää tutkia viikko-kauden, sillä siinä on parhaastaan merkkiä ja hyroglyfiä."

"Hyro — mitä?"

"Hyroglyfiä — kuvia ja ukkoja, ymmärrätkös, jotka eivät merkitse niin mitään."

"Onko sinulla tuollainen paperi?"

"Ei."

"No, mitenkäs sinä sitten ai'ot löytää merkit?"

"Min'en tarvitse mitään merkkiä. He kätkevät aina aarteet semmoisen huoneen alle, jossa kummittelee, tai jollekulle saarelle, tai jonkun mädänneen puun alle, joka pistää maasta ylös. Hyvä, me olemme jo kerran koettaneet Jackson'in saarta, ja me voimme koettaa sitä vielä kerran, milloin hyvänsä; sitten on meillä vanha kummituslinna tuolla 'koukussa,' ja joukko mädänneitä puita — sadottain niitä."

"Onko niiden kaikkein alla?"

"Kovin tuhma kysymys! Ei?"

"Mistä sinä sitten tiedät, minkä alta on rupeaminen kaivamaan?"

"Me kaivamme kaikkein alta."

"Vaan, Tom, tuohon menee koko kesä."

"No, mikä sitte? Otaksu, että löydät messinkikannun, jossa on sata dollaria, kaikki ruosteisia ja hauskoja, tai arkuntäyden timanttia. Mitäs siitä sanot?"

Huck'in silmät kiilui.

"Se olisi hauskaa, hauskeempaa en voi toivoa. Anna minulle vaan sata dollaria, timantista en ole millänikään."

"Olkoon menneeksi. Vaan ole varma siitä, että *minä* en ai'o heittää pois timanttia. Jotkut niistä maksavat kyllä dollarinsa."

"Todellako! Sanotko niin?"

"Varmaan — kuka hyvänsä voi sinulle sanoa sen. Etkö sinä ole koskaan nähnyt semmoista, Huck?"

"En, muistaakseni."

"Oh, kuninkailla on ko'ottain niitä."

"Vaan minä en tunne yhtään kuningasta, Tom."

"Sen kyllä arvaan, ett'et tunne yhtään. Vaan, jos tulisit Eurooppaan, niin näkisit heitä joukottain juoksentelevan ympäriinsä."

"Juoksentelevatko he ympäriinsä?"

"Juoksentelevat? — sinä olet hullu! Ei!"

"No, miksi sanot niin?"

"Äh! Minä vaan tarkoitin, että sinä saisit nähdä heitä — luonnollisesti et juoksentelevan ympäriinsä, — minkätähden he niin tekisivät? Vaan minä tarkoitan, että sinä saisit nähdä heitä — kumminkin, ymmärrätkös, vähän siellä ja vähän täällä. Aivan kuin vanhan kyytyselän Richardin."

"Richard'in! Mikä on hänen sukunimensä?"

"Hänellä ei ollut sukunimeä. Kuninkailla ei ole muuta kuin ristimänimi."

"Eikö?"

"Ei, sanon minä sinulle?"

"Hyvä, jos he pitävät siitä, Tom, niin on hyvä; vaan minä en tahtoisi olla kuningas, ja kantaa ainoastaan yhtä ristimä nimeä, aivan kuin neekerit. Vaan minä — missä me ensin kaivamme?"

"Niin, minä en tiedä. Jos me alkaisimme sillä vanhalla mädänneellä puulla, joka on Hiljaishuone-ojan takana olevalla kukkulalla?"

"Olkoon menneeksi."

He hankkivat itsellensä rikkonaisen kuokan ja muutaman lapian, ja läksivät pitkälle matkallensa. Kun he tulivat perille, olivat he hiessä ja tuohuksissa; he heittäysivät lepäämään ja tupakoimaan erään lähellä seisovan jalavan siimekseen.

"Tästä minä pidän," sanoi Tom.

"Niin minäkin."

"Huck, jos me löydämme aarteiden tästä, mitä ai'ot tehdä osuudellasi?"

"Oh, minä ostan joka ikinen päivä itselleni omena-leivoksen ja lasin vettä mehun kanssa, ja sitten ai'on myös käydä joka ainoalla cirkuksella, joka tulee kaupunkiin. Ole sinä huoletti siitä, kyllä minä hankin itselleni lystiä."

"Vai niin; no, etkös ai'o säästää mitään?"

"Säästää? Mitä hyötyä siitä olisi?"

"Eipä muuta kuin se, että olisi jotakin, jolla eläisit eteenkin päin."

"Ei se kannattaisi. Isäni tulisi takaisin kaupunkiin jonakuna päivänä, ottaisi rahat minulta, jos en olisi ennättänyt hävittää niitä, ja ole varma siitä, ett'eivät ne kestäisi kauan hänen käsissänsä. Mitäs sinä ai'ot tehdä osallasi, Tom?"

"Minä ostan itselleni uuden rummun, oikein todellisen miekan, punaisen huivin, verikoiran pennun, ja sitten aio'n minä naida."

"Naida!"

"Juuri niin."

"Tom, — sinä et mahda olla oikein viisas."

"Odotahan — niin saat nähdä."

"Vaan, Tom, se nyt on tyhmin työ kuin kuunaan voit tehdä. Katsos isääni ja äitiäni. Tappelevat! Eivätkä he muuta tehneetkään. Muistan vielä hyvin kyllä."

"Mitä sitten? Se tyttö, jonka minä otan vaimokseni, ei tappele."

"Luullakseni ovat he, Tom, kaikki yhdenlaisia. Kaikki repivät he silmät päästämme. Ajattele sinä vaan vielä kerran pääsi ympäri, ennen kuin sen teet. Kyllä se on parasta, sen vakuutan. Mikä on repakon nimi?"

"Se ei ole mikään repakko, se on tyttö."

"Luullakseni on se jokseenkin sama; jotkut sanovat repakko, toiset tyttö — kummallakin on melkein yhtä oikein. Kaikissa tapauksissa, mikä hänen on nimensä, Tom?"

"Minä sanon sen sinulle vasta — en nyt."

"Vai niin — no, sama se. Se on vaan se, että sinun tultuasi naimisiin, minä tulen olemaan vielä enemmän yksinäni kuin ennen."

"Et suinkaan, sinun pitää muuttaa luokseni asumaan. Nouskaamme nyt ylös ja alkakaamme työmme."

He työskentelivät ja hikoilivat puolituntia. Ei löytynyt mitään. He kaivoivat vielä puolen tuntia; eikä nytkän paremmalla onnella. Huck sanoi:

"Kaivaavatko he aina näin syvään kuin tässä?"

"Välistä — ei aina. Tavallisesti ei. Luullakseni emme ole sattuneet oikealle paikalle."

He valitsivat uuden paikan ja alkoivat uudelleen. Työ kävi hiukan hitaammin, vaan he edistyivät kumminkin. He kaivoivat hetkisen ääneti. Viimein nojautui Huck lapionsa vartta vasten, pyhkäsi nuttunsa hihalla hikikarpalot otsaltansa ja sanoi:

"Missä ai'ot sinä kaivaa sitten, kuin olemme valmiit tämän kanssa?"

"Mielestäni pitäisi meidän koetella vanhan puun alta, joka on Cardiff Hill'illä, lesken talon takana."

"Niin, se pitäisi olla hyvä paikka. Vaan jos leski ottaa meiltä pois löytömme, Tom? Se on hänen maallansa."

"Hän ottaisi! Niin, ehkä koettaa. Vaan se, joka löytää kätketyn aarteen, on myös sen omistaja. Olipa se kenen maalla hyvänsä."

Tämä oli tyydyttävä vastaus. Työ jatkui. Vähän ajan kuluttua sanoi Huck:

"Lempo, me olemme varmaan taaskin väärällä paikalla. Mitä sinä luulet?"

"Tämä on kovin konstikasta, Huck. Minä en ymmärrä sitä. Välistä paneutuvat noita akat väliin. Pahoin pelkään siinä olevan koko sairauden nytkin."

"Ei! Noidilla ei ole valtaa päivällä."

"Se on tosi se. Sitä en tullut ajatelleeksi. Oh, nyt minä tiedän! Mimmoisia puupäitä me kumminkin olemme! Meidän pitää saada selvä siitä, mihin puun varjo lankeaa sydän-yön aikana, ja siltä, kohdalta kaivaa."

"No, hitto vieköön, siis olemme me kuhneet tässä koko ajan tyhjän tautta. Ja, saakeli soikoon, meidän pitää tulla tänne takaisin yöllä. Matka on niin lemmon pitkä. Voitko sinä päästä ulos?"

"Minun täytyy päästä ulos. Meidän pitääkin tehdä se jo ensi yönä, sillä jos joku keksii kuopat tässä, niin arvaa hän heti mikä on kysymyksessä ja alkaa etsiä."

"Hyvä, siis tulen minä naukumaan luoksesi ensi yönä."

"Niin. Kätkekäämme nyt aseet johonkin pehkoon."

Pojat tulivat takaisin yöllä, määrätyllä ajalla. He istuivat odottaen pimeässä. Paikka oli yksinäinen ja tunti, jonka vanhat tarinat olivat tehneet juhlalliseksi. Henkiä kuiski rapisevissa lehdissä, peikot piilivät pimeissä piiloissansa, erään koiran jylhä haukunta kuului kaukaa, johon huuhkaja ruumista karsivalla huuhutuksellansa vastasi. Nämä hirvittävät seikat tekivät pojat raskasmielisiksi ja harva puheisiksi. Vähitellen otaksuivat he kellon olevan kaksitoista; he katsoivat mihin varjo lankeasi ja alkoivat kaivaa. Heidän toivonsa nousi. Heidän halunsa kasvoi ja samalla heidän ahkeruutensakin. Kuoppa syveni syvenemistensä, vaan he pettyivät aina uudelleen, kuin kuokka kalahti johonkin kovaan esineeseen ja pani heidän sydämensä läpättämään. Se oli aina kivi tai juuri. Viimein sanoi Tom:

"Ei tämä maksa vaivaa. Huck, me olemme taaskin väärällä paikalla."

"Vaan se ei ole mahdollista. Me kaivamme juuri sillä paikalla, johon varjo lankeasi."

"Sen tiedän, vaan tässä on toinen temppu."

"Mikä?"

"Se, että me arvailimme aikaa, luultavasti oli se liian varhain tai myöhään." Huck'ilta putosi lapio kädestä.

"Niin se on," sanoi hän. "Siinä se on koko onnettomuus. Meidän täytyy lopettaa koko työ. Me emme voi koskaan tietää aikaa tismallensa, ja paitsi sitä ovat tämmöiset yritykset kovin hirvittäviä keskellä yötä, kun peikot ja kummitukset keikkuvat ympärillä. Tuntuu kuin joku olisi takanani koko ajan; enkä tohdi kääntäytäkään; sillä toisia saattaa olla edessäni, jotka vaan odottavat tilaisuutta. On karsinut ruumistani siitä saakka kuin tulin tänne."

"Niin, jokseenkin samallaiset tunteet on minullakin ollut, Huck. Kun he kätkevät aarteen jonkun puun alle, niin panevat he melkein aina jonkun miehen ruumiin varjelemaan sitä."

"Jesus siunatkoon!"

"Niin, sen tekevät he. Niin olen aina kuullut sanottavan."

"Tom, minä en ollenkaan mielelläni kuleksi siinä, jossa kuolleita on. Ennemmin tai myöhemmin saa heidän kanssansa tekemistä."

"En minäkän tahdo mielelläni heitä häiritä, Huck. Ajatteles, jos joku heistä pistäisi kallonsa maasta ja sanoisi jotakin."

"Ole nyt ääneti, Tom! Tuo on kauheata!"

"Niin se onkin, Huck! Minä en ole ollenkaan uskaliaalla päällä."

"Tom jättäkäämme tämä paikka, ja koettakaamme muualla."

"Olkoon menneeksi! Taitaa olla kumminkin parasta."

"Vaan missä?"

Tom arveli vähän aikaa, ja sanoi sitten:

"Kummitushuoneessa. Se on hyvä paikka."

"Eikö helvetissä. Minä en rakasta kummitushuoneita, Tom. Uhuu, ne ovat kymmentä kertaa pahemmat kuin ruumiit. Ruumiit puhuvat ehkä, vaan he eivät hiivi päällemme kääreliinoissa, juuri

silloin kuin ei ajattele mitään, eivätkä pilkistä yks-kaks olkamme yli, hammasta purren, niinkuin kummitukset ja peikot tekevät. Minä en voi kestää sitä, Tom — eikä kukaan muukaan."

"Niin, vaan, Huck, peikot ja kummitukset liikkuvat ainoastaan öisinä aikoina — he eivät voi estää meitä kaivamasta siellä päiväseen aikaan."

"Se on tosi. Vaan sinä tiedät hyvin kyllä, ett'ei kukaan likentele kummitushuoneita, ei yöllä eikä päivällä."

"Niin se on oikeastaan sentähden, ett'ei kukaan tahdo lähestyä sitä paikkaa, jossa joku on tapettu. Vaan sen huoneen ympärillä ei ole nähty mitään öisinä aikoina — ainoastaan sinertäviä tulia häilyvän ikkunoissa — ei oikeita kummituksia."

"Vaan jossa näet tämmöisiä sinisiä tulia häilyvän, niin saat olla varsin vakuutettu, että siinä peikkoja piilee takanasi. Se on selvä kuin päivä. Sillä ei muut kuin peikot käytä niitä."

"Siinä sinulla on oikein. Vaan kun he kaikissa tapauksissa ei tule sinne päivällä, niin en ymmärrä, mitä siinä on pelättävää."

"No niin, anna olla. Koetellaan kummitushuonetta, jos niin tahdot; vaan me saamme vastatakin tekemme."

Näin puhellessansa olivat pojat tulleet mäen alle. Tuolla, kuun valkaisen laakson keskellä seiso heidän edessään huone, "jossa kummitteli", aivan yksinään; aita sen ympäriltä oli hävinnyt ammon sitten; ruohoa kasvoi kynnyksellä, lakeistorvet olivat kappaleina, ikkunapuut olivat tyhjä, muuan nurkka katosta oli painunut alas.

Pojat katsoivat sinne hetkisen, vähin odottaen näkevänsä sinisiä tulia häilyvän ikkunoissa, sitten kääntyivät he oikealle, vähitellen jättäen kummitushuoneen kauas taaksensa; ja puhellen matalalla äänellä, niinkuin aika ja asian haarat vaativat, kulkivat he kotiansa päin niiden metsäin läpi, jotka kaunistivat Cardiff Hill'in toista puolta.

SEITSEMÄSKOLMATTI LUKU.

Seuraavana päivänä puolen päivän aikaan tulivat pojat tuon lahoneen puun luokse; he aikoivat hakea työ-aseensa. Tom oli hyvin innokas pääsemään kummitus-huoneeseen; Huck'in mieli ei näyttänyt ollenkaan tekevän sinne ja hän sanoi äkkiarvaamatta:

"Kuules, Tom, tiedätkö sinä mikä päivä nyt on?"

Tom kävi mielessään läpi viikon kaikki päivät, ja katsoi sitten ylös äimistyneenä:

"Tuotapa en tullut ajatelleeksi, Huck!"

"En minäkään, vaan äkkiä juolahti mieleheni tuo, että nyt oli Perjantai."

"Perhanan tuhmasti tämä; ei saata olla milloinkaan tarpeeksi varova, Huck. Me olisimme voineet joutua saakelinmoiseen pulaan, jos olisimme alkaneet tämänlaisen yrityksen Perjantaina."

"Voineet! Sinä tarkoitat, että olisimme joutuneet! Jos onnen päiviä lienee olemassa, niin ei Perjantait niitä ole."

"Kukapa sitä ei tietäisi! Ethän vaan luulle olevasi ensimmäinen, joka on keksinyt sen, Huck!"

"Ehkä olen jo siitä puhunut — mitä? Ja se ei ole vielä sillä hyvä, että nyt on Perjantai. Minä näin hiiden ilkeätä unta yöllä — näin unissani rottia."

"Oho! Se on varma onnettomuuden merkki. Tappelivatko ne?"

"Ei."

"Se nyt oli edes hyvä. Kun ne eivät tappele merkitsee se vaan onnettomuuden olevan lähellä, niinkuin tiedät. Meidän ei siis ole muuta tehtävää kuin olla varuilla ja karttaa sitä. Me heitämme yrityksemme sikseen tänään ja leikittelemme siihen sijaan. Osaatko sinä Robin Hood'in?"

"En. Kuka on Robin Hood?"

"Oh, hän oli eräs Englannin mainioimmista miehistä — mainioin ja parain. Hän oli ryöväri?"

"Hitto! Toivoisimpa olevani samanlainen. Keltä ryösti hän?"

"Tuomareilta, piispoilta, rikkailta, kuninkailta ja senlaisilta henkilöiltä. Vaan hän ei tehnyt milloinkaan pahaa köyhille. Niitä rakasti hän ja jakoi aina rehellisesti saaliinsa heidän kanssansa."

"Oho, hän mahtoi olla kunnan mies!"

"Ole vakuutettu siitä, se oli hän, Huck. Hän oli jaloin mies kun on löytynyt. Semmoisia poikia ei enää löydy, sen voin sanoa sinulle. Hän voi antaa selkään kelle hyvänsä Englannissa, vaikka toinen käsi olisi ollut sidottuna selän taakse; ja voi ampua kymmenen pennin kokoiseen pilkkaan punakataja jousellaan puolentoista peninkulman 'hollilta.'

"Mikä on punakataja jousi?"

"En tiedä. Luonnollisesti jonkunlainen jousi. Ja jos nuoli vaan sattui pilkan laitaan, niin rupesi hän itkemään — ja kiroilemaan. Niin leikitelkäämme Robin Hood'ia — se on hauskaa, sen saat uskoa. Minä opetan sinua."

"Olkoon menneeksi!"

He leikittelivät Robin Hood'ia koko ehtoopäivän, vähän väliin heittäen toivovia silmäyksiä kummitushuoneeseen, ja tehden muistutuksia niistä mahdollisuuksista, jotka seuraavana päivänä odotti heitä siellä. Kun aurinko alkoi laskeutua länteen, läksivät he kotimatalle, poikki pitkien varjojen, ja katosivat kohta näkymättömiin Cardiff Hill'in metsiin.

Lauantaina, vähä jälkeen puolisten, olivat pojat taas lahoneen puun luona. He tupakoivat ja puhelivat vähän aikaa varjossa, ja kaivoivat sitten vähän entistä kuoppaansa. Ei suurilla toiveilla, vaan sentähden että moni, Tom'in sanoen oli jo kaivanut kuutta tuumaa likelle aarretta, kun oli lopettanut, ja että muut olivat sitten tulleet ja löytäneet sen, kun vaan kerran olivat lapialla kaapaisseet. Yrityksestä ei tullut kumminkaan mitään tällä kertaa, jonkatähden pojat heittivät työ-aseet olallensa ja läksivät pois paikalta sillä tiedolla, ett'eivät olleet leikitelleet onnen kanssa, vaan tehneet kaikki ne tehtävät, jotka piti tehdä aarteita etsiessä.

Kun he tulivat kummitushuoneelle, tuntui heistä tuo kuoleman hiljaisuus, joka vallitsi siellä auringon helteessä, niin jylhältä ja hirvittävältä, ja paikan yksinäisyys ja kolkkaus niin peloittavalta, että he vähin epäilivät astuessansa sen sisään. He näkivät laattiattoman huoneen, saveamattomat seinät, täynnä rikkaruohoa, vanhan uunin, tyhjät ikkunapuut, hajalliset rappuset, siellä täällä ja vähän jokapaikassa riippuvia rikkirevittyjä hämähäkin verkkoja. He astuivat nyt varovasti sisään läpäyttävillä sydämillä, puhelivat kuiskuttaen korvat pörhöllänsä kuullaksensa vähintäkin risausta, ja lihakset jännitetyt ollaksensa valmiit paikalla pakenemaan, jos niin olisi tarvittu.

Vähän ajan kuluttua vähensi tottumus heidän pelkoansa, ja he alkoivat tutkia paikkaa sekä kriittisesti että innolla, korkeasti kunnioittaen omaa rohkeuttansa, samalla kuin olivat ihmeissäänkin siitä. Sitten tahtoivat he myös heittää silmäyksen yläkertaan. Tämä oli melkein sama kuin tuketa palaustie itseltänsä, vaan he tahtoivat olla toinen toistansa urhoollisemmat, jolla luonnollisesti oli sama seuraus — he heittivät työaseensa eräeseen nurkkaan ja kapusivat ylös. Täällä oli kaikki yhtä rappiolla kuin alhaallakin. Erästä nurkasta löysivät he koppelon, joka oli mystillisen ja lupaavan näköinen, vaan tämä lupaus oli petollinen — sillä siinä ei ollut mitään. He olivat nyt saaneet takaisin rohkeutensa, ja olivat juuri tulemaisillaan alas työhönsä, kun Tom sanoi — "Hiljaa!"

"Mitä se on?" kuiskasi Huck, vaalistuen pelosta.

"Hiljaa! Tuolla! etkös kuule?"

"Ole hiljaa! Älä hievau! He tulevat juuri ovea kohti."

Pojat heittäysivät mahallensa permannolle, ja tirkistelivät raoista, puoli kuolleina säikäyksestä.

"He ovat seisottuneet — ei — tulevat likemmäksi — tuossa ovat he. Älä nyt hiisku mitään, Huck. Hyvä Jumala, toivoisin olevani kaukana täältä."

Kaksi miestä astui sisään. Kumpikin poika sanoi itsekseen: "Toinen heistä on se vanha, kuuro-mykkä espanialainen, jota on nähtynä pari kertaa viime aikoina kaupungissa — toista en ole koskaan ennen nähnyt."

Tuo "toinen" oli repalainen, kampaamaton olento, jolla ei ollut mitään viehättävää naamassansa.

Espanialaisella oli *serapo* päällänsä; hänellä oli tuuhea valkoinen poski-parta, pitkä valkoinen tukka lankesi sombreron alle, ja hänen nenällänsä oli viheriät lasisilmät. Sisään tullessansa puheli tuo "toinen" matalalla äänellä: he istuutuivat laattialle, selin seinään, ja puhuja pitkitti puhettansa. Hän ei ollut enään niin varova käytöksesssänsä, jonkatähden hänen sanansa nyt kuuluikin selvään ylös.

"Ei," sanoi hän, "minä olen miettinyt asiaa, ja minä en pidä siitä. Se on vaarallinen vehe."

"Vaarallinen!" jupisi "kuuro-mykkä" espanialainen, poikain suureksi kummaksi. "Jäniksen sydän!"

Tämä ääni pani poikain sydämet läpättämään. Se oli Indiani-Joen! Hetken hiljaisuus. Sitten sanoi Joe:

"Mikä on vaarallisempaa kuin asia tuolla — eikä se sittenkään kannattanut."

"Se on eri asia. Aivan sydänmaalla, joss'ei toisia asunnoita ollut lähisyydessä. Sitä paitsi se ei tule koskaan tunnetuksi, kosk'ei se onnistunut."

"Vai niin; no, mikä on vaarallisempaa kuin tuleminen tänne päivällä?
Kuka vaan meidät näkee, niin epäilee hän meitä."

"Sen tiedän. Vaan tuon tuhman yrityksen jälkeen ei ollut muuta niin sopivaa paikkaa kuin tämä. Minä tahdon jättää tämän hökkelin. Ja sen olisin tehnyt jo eilen, vaan eihän tuo ollut mahdollista päästä ulos täältä, noilta saakelin poikanulikoilta, jotka leikittelivät tuolla kukkulalla koko illan aivan nokan edessä."

"Nuo saakelin poikanulikat" vapisivat kuin haavan-lehdet, kun kuulivat tuon muistutuksen, ja he ajattelivat, kuinka onnelliset he olivat olleet, kun muistivat, että oli Perjantai, ja että olivat päättäneet odottaa seuraavaan päivään. Sydämessänsä toivoivat he odottaneensa kokonaisen vuoden. Miehet ottivat esiin joitakuuta ruoka-aineita ja söivät puolisensa. Pitkällisen äänettömyyden perästä sanoi Indiani-Joe:

"Kuules, ukkoseni, mene sinä takaisin joen lähteille, josta olet kotoisin. Odota siellä kunnes saat kuulla minusta. Minä koetan mennä vielä kaupunkiin katsastamaan. Kun minä olen vähän kuulustellut edeltäkäsini ja luulen ajan olevan käsissä, niin koetamme kumminkin tuota 'vaarallista' yritystä. Sitten Teksakseen! Sinne marrimme yhdessä!"

Tämä oli tyydyttävää. Miehet alkoivat nyt haukotella, ja Indiani Joe sanoi:

"Minä en enää jaksa pitää silmiäni auki! Sinun on vuorosi vahtia."

Hän heittäysi rikkaruohojen sekaan ja alkoi kohta korsnata. Kumppaninsa puisti häntä pari kertaa; jonka perästä hän oli hiljaa. Kohta alkoi vahti "onkia kiiskiä;" hänen päänsä painui alas, ja kohta korsnasi kumpikin mies.

Pojat huokasivat syvään kiitollisuudesta. Tom kuiskasi:

"Nyt on meidän vuoromme — tule!"

Huck sanoi:

"En voi — minä kuolisin, jos heräisivät."

Tom houkutteli — Huck oli vastaan. Viimein nousi Tom varovasti ja verkalleen ylös, ja aikoi lähteä yksinään. Vaan ensimmäisen askeleen kuin otti, niin rupesi tuo vanha, hajallinen permanto narajamaan, jota poika säikähti niin, että vaipui paikallensa puolikuoliaana. Pojat makasivat nyt paikallansa ja lukivat pitkiä minuuttia, kunnes heistä tuntui, että kaikki aika oli loppunut, ja ijankaikkisuus alkoi koittaa; ja sitten olivat he kiitolliset siitä, kun näkivät edes auringon laskeutuvan.

Nyt lopetti toinen korsnaamisen. Indiani-Joe nousi istualleen, katsoi ympärilleen — hymyili ylenkatseella kumppanillensa, jonka pää oli painunut polville — herätti hänet jalallansa ja sanoi:

"Ohoi! Sinäkö sitä olet vahti, mitä? Mitäpä tuo tehnee, mitään ei ole tapahtunut."

"Katsos lempo! Olenko minä nukkunut?"

"Hetkisen vaan. Aika alkaa olla jo lähteä, kumppani. Mitä teemme me niillä rahan tähteillä, jotka meillä on jällellä?"

"Enpä tiedä — ehkä on parasta jättää ne tänne, niinkuin ennenkin. Se on parasta, ei ottaa niitä täältä, ennen kuin lähdemme matkalle etelään. Kuusisataa viisikymmentä hopiassa on raskas kuorma kantaa."

"Vai niin — no hyvä — voimmehan tulla tänne vielä kerran."

"Niin — vaan tulkaamme silloin yöllä, niinkuin ennenkin — se on parempi."

"Vaun, kuules, aikoja voipi kulua ennen kuin oikea aika tulee tuohon yritykseen, onnettomuuksia tapahtua, paikka ei ole oikein hyvä — kaivakaamme maahan pennit, ja vieläpä syvään."

"Ehdotus on hyvä", sanoi kumppani, joka meni huoneen toiselle puolelle, nosti ylös muutaman takimaisista pesän kivistä ja otti esiin pussin, joka helisi suloisesti. Hän otti siitä kaksi tai kolmekymmentä dollaria itsellensä, ja yhtä paljon Indiani-Joelle, ja antoi pussin viimeksi mainitulle, joka oli polvillansa eräässä nurkassa, ja kaivoi Bowie-veitsellensä.

Pojat unhottivat pelkonsa ja vavistuksensa samassa silmänräpäyksessä. Välkkyvillä silmillä seurasivat he kaikkia heidän liikunnoitansa. Onni — jota ei voinut ajatellakaan! Kuusisataa dollaria oli kylliksi, tekemään puoli tusinaa poikia rikkaiksi! Tuo oli kaivaa aarteita onnettarien johdannolla — siinä ei ollut epäiltävää, mistä oli kaivettava. He nykäsivät vähän väliin toisiansa — helposti ymmärrettyjä nykimisiä, sillä ne merkitsi aivan selvään, "vaan etkös ole nyt iloinen täällä olostamme!"

Joen veitsi kolahti johonkin.

"Päivää!" sanoi hän.

"Mikä nyt?" kysyi hänen kumppaninsa.

"Puoleksi lahonut lauta — ei, se taitaa olla arkku. Tules tänne ja käy kiini, niin saamme nähdä, mitä hyvää tämä on. Et tarvitsekaan, minä jo sain reiän."

Hän pisti kätensä reistä sisään, ja vetäsi sen takaisin.

"Mitä, — täällä on rahoja!"

Miehet tarkastelivat tätä kourallista rahaa. Se oli kultaa. Pojat parvessa olivat yhtä hämmästyneet kuin he, ja yhtä iloiset. Joen kumppani sanoi:

"Kiiruhtakaamme tämän kanssa. Vanha ruostunut kuokka on tuolla uunin takana nurkassa — minä näin sen siellä juuri nyt." Hän juoksi sinne ja toi poikain kuokan ja lapian. Indiani-Joe otti kuokan, tarkasteli sitä tarkkaan, puisti päätänsä, jupisi jotakin itsekseen, ja alkoi sitten käyttää sitä.

Arkku oli kohta kaivettu ylös. Se ei ollut kovin suuri; se oli vanteitettu rauta vanteilla, ja oli ollut hyvin luja, ennenkuin pitkät vuodet olivat turmelleet sen. Miehet katselivat aarretta hetkisen, autuaallisella äännettömyydellä.

"Kumppani, siinä on tuhansittain dollaria," sanoi Indiani-Joe.

"Minä olen aina kuullut, että Murrell'in joukko asuskenteli täällä eräänä kesänä", sanoi muukalainen.

"Minä tiedän sen, ja tässä on selvä todistus."

"Nyt et tarvitse koettaa tuota toista yritystä."

Puoliveri rypisti otsaansa. Hän sanoi:

"Sinä et tunne minua. Kumminkaan et tunne koko tätä asiata. Tässä ei ole varkaus ainoastansa kysymyksessä — vaan kosto!" ja hänen silmänsä säihkyivät koston himosta. "Minä tarvitsen sinun apuasi siihen. Kun se on tehty — silloin Teksakseen. Mene nyt kotiasi Nance'si ja penikoitteesi luo; ja odota kunnes saat kuulla minusta."

"No, jos niin tiukkaan tahot. Mitä teemme näiden kanssa — kaivamme ne jälleen samalle paikalle?"

"Niin!" (ääretön ilo parvessa). "Ei, lempo vieköön, ei!" (syvä suru parvessa). "Olin kokonaan unhottaa tuon. Kuokassa on aivan tuoresta multaa, tuossa!" (Pojat olivat samassa silmänräpäyksessä kipeät pelosta). "Mitenkä ovat tämä kuokka ja lapia tulleet tänne? Minkätähden on niissä tuoresta multaa? Kuka on tuonut ne tänne — ja mihin on tuoja kadonnut? Oletko sinä kuullut tai nähnyt ketään? Mitä? Kaivaa se uudelleen samalle paikalle, ja näyttää heille pengattu maa? Ei — se ei käy laatuun! Viekäämme se minun luolaani."

"Luonnollisesti. Kun emme ennen tulleet tuota ajattelemaan. Sinä tarkoitat numero yhtä?"

"En — numero kahta — ristin alla. Toinen paikka on huono — liian tunnettu."

"Hyvä. Nyt on jo kyllin pimeä lähteäksemme."

Indiani-Joe nousi ylös ja kulki ikkunasta ikkunaan, varovasti katsellen ulos. Sitten sanoi hän:

"Kukahan se on, joka on tuonut nuo työ-aseet tänne? Luuletko mahdolliseksi, että olisivat tuolla ylhäällä?"

Pojat olivat tukehtua. Indiani-Joe pani käden veitsellensä, ja seiso hetkisen kahdellapäällä, ja lähestyi sitten tikkaita. Pojat ajattelivat koppelia, vaan heidän voimansa olivat poissa. Askeleet tulivat naristen ylös tikkaita — hätä herätti poikain päätösvoiman — he olivat juoksemisillaan koppeliin, kun kuulivat lahoneitten puitten ruskeen ja Indiani-Joen putoavan maahan tikkaiden jäänöksien sekaan. Hän nousi ylös, ja kirosi; kumppalinsa sanoi:

"Mitä tuo hyödyttää? Jos joku on, ja hän on tuolla ylhäällä, niin olkaan siellä — kukapa hänestä? Jos aikoo hypätä alas nyt, ja alkaa riitaa, kukapa pelkäisi? Viidentoista minuutin kuluttua on pilkko pimeää — ja seuratkoot sitten meitä, jos mieli tekee; kernaasti puolestani. Ne, jotka ovat viskanneet tänne nuo työ-aseet, näkivät, luullakseni, vilaukselta meidät, ja pitivät meitä, peikkoina, piruina tai jonakin semmoisena. Ja panenpa pääni pantiksi, että juoksevat vielä nytkin."

Joe jupisi jotakin; viimein suostui hän kumppaninsa ehdotukseen, käyttämään viimeistä päivän valoa kapineitten järjestämiseen ja poislähtöön. Kohta hiipivätkin he ulos huoneesta, ja läksivät kantamaan kallista arkkuaan joelle päin.

Tom ja Huck nousivat ylös, heikkoina, vaan kevennetyillä sydämillä, ja katselivat pois menevien jälkeen seinän rakoloista.

Seurata heitä? Oho — he olivat tyytyväiset kun pääsivät maahan sorkkiansa katkaisematta ja lähtemään kotia. He eivät jutelleet juuri mitään keskenänsä, sillä he olivat kovin suutuksissaan omaan itseensä — suutuksissaan tuhuudesta, jonka olivat tehneet siinä kuin olivat heittäneet kuokan ja lapian nurkkaan. Sillä jos ei näitä olisi ollut, niin Indiani-Joe ei olisi epäillyt mitään. Hän olisi kätkenyt hopiat kullan viereen lepäämään, siksi kuin "kosto" oli täytetty, ja kuin hän sitten olisi tullut niitä hakemaan, niin olisi rahat olleet poissa ja hän nähnyt itsensä petetyksi. Katkeran, katkera onnettomuus, kun olivat ottaneet työ-aseet mukaansa! He päättivät pitää silmällä espanialaista, kun hän tuli kaupunkiin tiedustelemaan tilaisuutta koston yritykseensä, ja seurata häntä "numero kahteen," oli se sitten missä tahansa. Tom'in päähän pölähti hirvittävä ajatus:

"Kosto!" Ajatteles, jos hän tarkoittaa *meitä*, Huck?"

"Ei suinkaan," sanoi Huck, puolikuoliaana säikähdyksestä.

He keskustelivat asiasta, ja kauppalaan tullessaan olivat he kumpikin sitä mielipidettä, että hän voi tarkoittaa jotakin muuta — vaan jos niin oli, että hän tarkoitti heitä, niin ei hän voinut tarkoittaa Huck'ia, koska ainoastaan Tom oli ollut vierassa mieissä häntä vastaan.

Hyvin vähäinen lohdutus oli tämä Tom'ille, kun itsekseen sai olla vaarassa! Seura olisi paljonkin parantanut asiaa mielestensä.

KAHDEKSASKOLMATTI LUKU.

Päivän tapahtumat häiritsivät kovin Tom'in unia yöllä. Neljä kertaa laski hän kätensä aarteelle, ja neljä kertaa hävisi se hänen käsistensä, kun uni jätti hänet, ja näytti hänelle taas kovan todellisuuden. Kun hän virui sängyssänsä, varhain aamuisilla, ja muisteli edellisen päivän yksityisiä seikkoja, huomasi hän, että ne olivat kumman himmeät ja kaukaiset, niinkuin olisivat tapahtuneet toisessa maailmassa, tai ennen muinoin. Silloin pisti hänen päähänsä, että nuo eiliset tapahtumat mahtoivat olla pelkkää unta! Suuri syy puolusti myös tätä aatetta, nimittäin, rahan paljous, jonka hän oli nähnyt, oli kovin suuri todelliseksi. Hän ei ollut ennen nähnyt viittäkään kymmentä dollaria yhdessä koossa, jonkatähden hän piti, niinkuin kaikki muutkin hänen ikäisensä ja samassa asemassa olevat pojat, "satojen" ja "tuhansien" mainitsemista mielikuvituksen käyttämänä puheen partena, ja että tällaisia summia ei löytynyt maailmassa. Hän ei uskonut sadan dollarin suuruista summaa koskaan löytyvän yhden miehen takana. Jos olisi tutkisteltu hänen käsityksiänsä kätkeydyksistä aarteista, niin olisi niitten havaittu sisältävän kourallisen todellisia hopealantia, ja kapallisen samallaisia epäselviä ja kauniita, vaan käsittämättömiä.

Vaan miten hän nyt miettikin, niin selvenivät tapaukset eilisestä aina selvemmäksi, ja hän tuli siihen päätökseen, ett'ei se ollutkaan unta. Tämä epätietoisuus oli poistettava. Hän aikoi pikaan syödä

aamiaisensa ja sitten etsiä käsiinsä Huck'in.

Huck istui erään lotjan reunalla, hajamielisesti huilutellen jalkojansa vedessä, ja näytti muutoin hyvin raskasmieliseltä. Tom päätti Huck'in antaa alkaa puheen asiasta. Jos hän ei sitä tekisi, niin oli koko seikka nähtävästi ollut unta.

"Hyvää päivää, Huck!"

"Päivää itsellesi."

Minuutin äänettämyys.

"Tom, jos me olisimme jättäneet ne lemmon työ-aseet sen mädänneen puun luokse, niin olisi rahat olleet meidän. Voi, eikös se ole harmillista!"

"Se ei ole unta! Se ei ole unta! En tiedä, vaan toivoisin sen melkein olevan sitä. Hitto vieköön, niin, niinpä toivoisin."

"Mikä ei ole unta?"

"Eiliset tapahtumat. Minä puoleksi luulin niin olevan."

"Unta! Jos ei tikkaat olisi särkyneet, niin olisit saanut nähdä, minkälaista unta se oli! Tuo kirottu, laasteri-silmäinen Espanialainen perkele on ajellut minua unissani koko yön. Piru hänet korjatkoon!"

"Älkäähän vielä. Meidän pitää saada selvä hänen jäljestänsä! Nuuskia rahat käsiin!"

"Tom, me emme voi saada hänestä selvää. Ihminen ei voi tulla kuin kerran tuonlaiseen tilaisuuteen, kuin meillä oli eilen, ja se on menetetty. Kaikissa tapauksissa alkaisi polveni tutista, jos tapaisin hänet vielä kerran."

"Niin minunkin; vaan kumminkin tahtoisin saada hänestä selvän, ja seurata häntä — numero kakkoseensa."

"Numero kaks; niin. Minä olen miettinyt sitä. Vaan en ole tullut hullua hurskaammaksi. Mitä sinä luulet siitä?"

"En tiedä. Se on kovin syvä salaisuus. Sanos, Huck — ehkä se on talon numero."

"Jesus! — Eihän toki, Tom. Ei varsinkaan tässä 'leikki-kalu-kaupungissa.' Täällä ei ole numeroa taloilla."

"Niin se on totta. Odotahan vähän. Se on varmaan huoneen numero — jossakin kapakassa ymmärrätkös!"

"Oh, siinä se onkin, Täällä ei ole kuin kaksi kapakkaa. Niistä me kohta saamme selvän."

"Odota sinä tässä, Huck, kunnes tulen takaisin."

Tom juoksi tiehensä heti. Hän ei juuri pitänyt Huck'in seurasta yleisissä paikoissa. Oltuansa poissa noin puoli tuntia, oli hän saanut tietää, että numero kahdessa, paremmassa kapakassa, oli asunut ja vieläkin asui eräs nuori lakimies. Huonommassa kapakassa oli numero kaks huone, josta ei saanut selvää. Kapakan isännän nuori poika sanoi sen olevan aina lukitun, eikä koskaan nähneensä menevän sinne ketään, tai tulevan sieltä; muulloin kun öisinä aikoina; hän ei tiennyt mitään erityistä syytä tähän; oli kyllä välistä ollut vähin utelias, vaan kun pelkäsi kummittelevan siellä, niin hän ei ollut tohtinut ottaa selkoa asiasta; hän oli kumminkin nähnyt tulta siellä viime yönä.

"Sen olen nyt saanut tietää. Huck. Luullakseni on juuri tämä se numero kakkonen, jota etsimme."

"Niin minäkin luulen, Tom. Mitä ai'ot nyt tehdä?"

"Annapahan olla."

Tom mietti hetkisen. Sitten sanoi hän:

"Kuules. Taka-ovi tähän numero kakkoseen on siltä pieneltä, kapealta palokadulta, joka on kapakan ja tuon rapistuneen kivisen huoneen välillä. Hanki nyt niin paljon oven avaimia kuin mahdollista, minä näpistän kaikki tätin avaimet, ja ensimmäisenä pimeänä yönä menemme koettelemaan niitä. Ja muista, että pidät silmäsi auki Indiani-Joen suhteen, sillä hän aikoi tulla kaupunkiin etsimään tilaisuutta kostoonsa. Jos saat nähdä hänet, niin seuraa häntä, ja jos hän ei mene tuohon numero kakkoseen, niin se ei ole oikea paikka."

"Rakas Luoja, minulla ei ole ollenkaan halua seurata häntä yksinäni!"

"Oh, yöhän silloin on. Hän ehk'ei näekään sinua — ja jos näkisikin, niin tuskin tulee hän ajattelemaankaan koko asiata:"

"Hyvä, jos on oikein pimeä, niin, luulen mä, seuraan hänen jälkiänsä. En tiedä — en tiedä. Pitää koetella."

"Ole varma siitä, että minä seuraisin, jos olisi pimeä, Huck! Ajatteles, jos hän on huomannut ei voivansakaan kostaa, ja tulee vaan hakemaan rahojansa."

"Se on tosi, Tom, se on tosi. Minä seuraan; seuraanpa saakeli soikoon!"

"Nyt tuo kajahti mieheltä! Vaan, älä vaan tule taas heikoksi, Huck, niin minäkin pysyn vahvana."

YHDEKSÄSKOLMATTI LUKU.

Sinä iltana olivat Tom ja Huck valmiit yritykseensä. He vetelehtivät kapakan ympäristössä, kunnes kello jo kävi kymmenettä, toinen pitäen ulohtaalta palokatua silmällä, toinen kapakan porttia. Ketään ei mennyt palokadulle, eikä tullutkaan sieltä; Espanialaisen näköistä miestä ei mennyt, eikä tullut kapakan portista ulos. Yöstä näytti tulevan sovelias heidän yritykselleen; jonkatähden Tom meni kotia, sitten kuin olivat sopineet siitä, että jos kyllin pimeä tulisi, niin Huck tulisi "naukumaan," jolloin edellinen hiipisi ulos koettamaan avaimia. Vaan yö pysyi selkeänä, jonkatähden Huck jätti vahtinsa noin puolen yön aikana, ja meni nukkumaan tyhjään sokeritynnynriin.

Tiistaina oli heillä yhtä huono onni. Samoin Keskiviikkonakin. Vaan Torstai-ilta oli lupaavamman näköinen. Tom pujahti ulos hyvissä ajoin, kantaen kädessänsä tätinsä vanhaa läkki lyhtyä, jonka hän oli peittänyt suurella pyhinliinalla, jott'ei tuli kuultais läpi. Hän kätki lyhdyn Huck'in sokeri tynnyriin, ja vahtiminen alkoi. Tuntia ennen puolta yötä suljettiin kapakka, ja kynttilät siellä, ainoat lähisyydessä, sammutettiin. Espanialaista ei näkynyt. Ei niin sielua ollut liikkunut palokadulla. Kaikki asianhaarat olivat onnelliset. Pilkkopimeys vallitsi, ja tuota täydellistä hiljaisuutta häiritsi ainoastaan välistä ukkoisen kaukainen jylinä.

Tom meni lyhdyllensä, sytytti sen tynnyrissä, kääri käsiliinan visusti sen ympärille, ja vekkulit hiipivät pimeässä hiljaa takaisin kapakkaan. Huck jäi vahdiksi, ja Tom mennä kopeloi palokadulle. Nyt alkoi pitkälinen, peloittava odotus, joka painoi kuin vuori Huck'in sydämellä. Hän alkoi toivoa näkevänsä lyhdyn valon — tämä kyllä säikäyttäisi häntä, vaan ilmoittasi myöskin Tom'in olevan hengissä.

Hänestä tuntui kuin tuntikausia olisi kulunut siitä kuin Tom hävisi. Varmaan, hän oli pyörtnyt; ehkä oli hän kuollut; ehkä sydämensä oli haljennut pelosta ja kauhistuksesta. Hädissänsä huomasi Huck vähitellen lähenevänsä palokatua, peljäten tapahtuvan kaikenlaisia kauhistuksia, ja joka silmänräpäyksessä odottaen jotakin tapahtuvan, joka estäisi hänet hengittämästä. Siihen ei olisi tarvittu paljon, sillä hän näytti voivan ottaa sitä ainoastaan sormistimen täyden kerrallaan, ja hänen sydämensä läpähti niin, että kohta olisi aivan kulunut. Yht'äkkiä välähti valon säde, ja Tom sujahti hänen sivuittensa:

"Juokse!" sanoi hän; "juokse, henkesi on vaarassa!"

Hänen ei olisi tarvinnut kertoa sitä; kerta oli kylliksi. Huck juoksi jo kolmen, neljänkymmenen peninkulman nopeudella, ennen kuin kertomus oli tapahtunut. Pojat eivät seisottuneet, ennen kuin tulivat erään aution teurastus-huoneen katoksen alle, joka oli kaupungin alareunassa. Juuri kuin olivat päässeet sen alle, niin alkoi sataa taivaan täydeltä. Heti kuin Tom oli ennättänyt hengähtää, sanoi hän:

"Huck, se oli hirmuista! Minä koettelin kahta avainta, niin hiljaa kuin mahdollista; vaan minusta rämisivät ne niin, että tuskin voin hengittää, niin peloissani olin. Eivätkä ne sopineet lukkoon. Silloin ajattelemta, mitä tein, sain käsiini oven rivan, ja ovi aukesi! Se ei ollut lukossa! Minä hyppäsin sisään ja viskasin pois pyhinliinan lyhdyn päältä, ja, *voi sinä suuren Caesarin sielu!*—"

"Mitä! — mitä näit Tom?"

"Huck! Olin astua Indiani-Joen kädelle!"

"Indiani-Joen kädelle!"

"Hän makasi laattialla, raskaassa unessa, vanha laasteri-lappu silmällä, ja kädet hajallansa."

"Jumala varjelkoon! Mitä sinä teit? Heräsikö hän!"

"Ei, hän ei liikahtanutkaan. Hän oli luonnollisesti humalassa. Minä vaan sieppasin pyhin-liinan käteeni ja pötkin pakoon!"

"Minä en olisi joutanut ottamaan pyhin-liinaa, se on varma se."

"Vaan minä. Minä olisin saanut tätiltäni hyvän löylyn, jos olisin sen kadottanut."

"Sanos, Tom, näitkö arkkua?"

"Ei minulla ollut aikaa sitä katsella. En minä nähnyt arkkua, enkä minkäänlaista ristiä. Minä en nähnyt mitään muuta kuin pullon ja tina-pikarin Indiani-Joen vieressä. Niin, ja sitten näin minä kaksi lekkeriä ja ko'on pulloja huoneessa. Ymmärrätkös nyt, minkätähden huoneessa kummittelee?"

"En, mitä tarkoitat?"

"No, se on viina, joka siellä kummittelee! Ehkä kaikissa raittiuden-kapakoissa on huone, jossa kummittelee, vai mitä Huck?"

"Niin, se on hyvin luultava! Kuka olisi voinut aavistaa tuota! Vaan, Tom, jos Indiani-Joe on humalassa, niin olisi paras aika hakea arkku."

"Onko niin! Koeta siis!"

Huck kauhistui.

"Vai niin — taitaapa kumminkin olla parasta jättää se tekemättä."

"Samoin arvelen minäkin, Huck. Yksi pullo Indiani-Joen vieressä ei ole kyllin. Jos olisi ollut kolme, niin koettaisin."

Pitkä, mietteellinen äänettömyys seurasi, jonka jälkeen Tom sanoi:

"Tiedätkös mitä, Huck, tätä yritystä emme tee uudelleen, ennen kuin tiedämme Indiani-Joen menneen ulos. Se on kovin ilkeää. Jos me vartioimme joka ainoa yö, niin näemme varmaan hänen menevän ulos, ja silloin sieppaamme arkun nuolen nopeudella."

"Niin, siihen mä kyllä suostun. Minä vahdin joka yö, vaikka illasta aamuun, kunhan sinä vastaat lopusta."

"Hyvä, sen teen: Kunhan sinä vaan tulet Hooper'in nurkalle naukumaan — ja jos minä nukkusin, niin heitä hiekkaa ikkunaan, siitä kyllä heräjän."

"Päätetty, ja asia on selvä kuin makkaran liemi."

"Sade on nyt lopussa, Huck, ja minä lähden kotia. Aurinko on ylhäällä parin tunnin kuluttua. Menethän sinä nyt sinne takaisin, ja vartioit siksi, vai miten?"

"Sanonhan minä jo tekeväni sen, ja minä teen. Minä kummittelen tuon kapakan ympärillä joka yö, vaikkapa vuoden ajan. Minä nukun päivillä, ja vahdin öillä."

"Se on hyvä. Vaan missäs aiot nukkua?"

"Ben Rogers'in tallin ylisellä. Hän antaa kyllä luvan minulle siihen, samoin hänen isänsä neekeri, setä Jake. Minä pumpppuan vettä setä Jakelle, niin usein kuin hän vaan tahtoo, ja aina kuin pyydän, niin antaa hän minulle ruokaa, jos itseltänsä ylettyy. Tom, hän on kauhean siivo neekeri. Hän pitää minusta sentähden, ett'en pidä itseäni parempana kuin hänkään. Välistä olen istunut samassa pöydässä ja syönyt hänen kanssansa. Vaan siitä et tarvitse puhua kellenkään. Nälkä pakottaa useinkin tekemään semmoisia, joita ei kumminkaan tahdo tehdä tavaksensa."

"Hyvä! Kun minä en tarvitse sinua päivillä, niin minä en tule häiritsemään sinua, vaan annan sinun nukkua. Ja jos näet jotakin tapahtuvan yöllä, niin sinun pitää heti tulla naukumaan nurkalle."

KOLMASKYMMENES LUKU.

Ensimäinen uutinen, jonka Tom sai kuulla Perjantai aamuna, oli hänelle iloinen uutinen — Tuomari Thatcherin perhe oli tullut kauppalaan edellisenä iltana. Sekä Indiani-Joe että aarre unohtuivat nyt hetkiseksi, ja Becky valloitti kokonansa hänen ajatuksensa. Tom tapasi hänet eräässä pienessä kumppaniseurassa, jossa leikittelivät "sotken savea, kätken kiveä" ja olivat "sokkosilla," josta heille kummallekin oli ääretön hauskuus. Paitsi sitä, päättyi päivä erityisesti tyydyttävällä tavalla: Becky kiusasi äitiänsä pyynnöllä, että huomispäivänä saisi pitää sen jo kauan sitten luvatus, vaan myöhästyneen huviretken, johon äiti myös myöntyykin. Tytön ilo oli ääretöin, eikäpä se Tom'inkaan ollut pienempi. Kutsumukset lähetettiin ympäri kaupunkia ennen päivän laskua, jonkatähden kauppalan nuorisotuli valmistuksen ja odotuksen kuume-tilaan. Tässä liikutetussa mielen tilassa ollessansa oli Tom'in helppo pidättäytyä kauan valveella, ja hän toivoi suuresti saavansa kuulla Huck'in "naukuvan," jotta hän voisi seuraavana päivänä kummastuttaa Becky'n ja osanottajat huvimatassa aarteellansa, vaan hän näki itsensä petetyksi. Hän ei saanut mitään merkkiä tänä yönä.

Vihdoin viimein koitti päivä, kymmenen ja yhdentoista välillä saapui tuomari Thatcher'iin meluava seurue, joka oli valmis lähtemään. Että vanhemmat ihmiset olisivat häirinneet tämmöisiä huviretkiä läsnä olollansa, ei ollut tavallista. Lasten luultiin olevan aivan hyvässä turvassa, jos oli joitakuita kahdeksantoista vuotisia nuoria neitosia, ja noin kolmenkolmatta vanhoja nuoria herroja mukana. Vanha höyry-lossi oli hyyrätty täksi tilaisuudeksi, ja kohta marssi tuo iloinen joukko pitkin pääkatua, kaikki kantaen eväs-vakkojansa. Sid oli kipeä, jonkatähden hän ei voinut ottaa osaa huvimatkaan; Mary jäi hänen toveriksensa kotia. Rouva Thatcher'in viimeiset sanat Beckylle olivat:

"Te ette tule takaisin, ennen kuin myöhällä. Ehk'on parasta että jäät yöksi jonkun tytön luokse, joka asuu lähellä lossi-rykiä, lapsi!"

"Niin jään minä Susu Harper'in luokse, äiti."

"Tee niin. Ja muista, että käyttäyt siivosti, ja ett'et vaivaa heitä kovin paljo."

Kun he kulkivat edelleen, sanoi Tom Beckylle:

"Minä tiedän mitä teemme. Sen sijaan kuin menisimme Harper'iin, niin kapuamme kukkulalle tervehtimään Douglaan leskeä. Hän tarjoaa meille jäälettä! Sitä on hänellä melkein jokapäivä — suuret ko'ot. Hän tulee kauhean iloiseksi, kun saa meidät luoksensa."

"Oi kuinka hauska siellä tulee olemaan!"

Becky ajatteli sitten hetkisen ja sanoi:

"Vaan mitäs äiti sanoo?"

"Mistäpä saisi hän sen tietää?"

Tyttö mietiskeli ehdotusta itsekseen ja sanoi vastahakoisesti:

"Minä en luule sen olevan oikein — vaan —"

"Vaan — ei ole muu kuin tyhmyys! Äitisi ei saa kuuna kullaa valkeana tietä siitä mitään, ja mitäpä se sitte tekisi, jos saisikin? Hän ei tahdo muuta kuin sen, että olet turvassa; ja lyönpä veikan siitä, että hän olisi käskenyt sinun mennä sinne, jos vähänkin olisi tullut ajattelemaan sitä. Sen olisi hän tehnyt!"

Douglaan lesken loistava vierasvaraisuus oli hyvin houkutteleva. Tämä ja Tom'in houkutukset voittivat viimein. Sitten päätettiin, ett'ei illan programmista puhuttaisi kellenkään.

Nyt pölähti se ajatus Tom'in päähän, että Huck ehkä tulisi juuri tänä yönä antamaan merkkiä. Tämä ajatus masenti korkeassa määrässä hänen iloisia toiveitansa. Hän ei kumminkaan voinut jättää mielestäänsä sitä iloa, joka odotti häntä Douglaan lesken luona. Ja miksipä hän ei menisi sinne, sanoi hän itsekseen, — merkkiä ei ollut kuulunut edellisenä yönä, ja mikäpä suurempi mahdollisuus olisi tänä yönä? Illan varma ilo voitti epätietoisien aarten; ja poikain tavalla, päätti hän seurata suurempata haluansa, eikä muistella raha-arkkia koko sinä päivänä.

Kolme peninkulmaa kaupungin alapuolella seisottui lossi ja laski, erään ihanan metsäkkään laakson suun rantaan. Joukko nousi maalle, ja kohta kaikui ilo ja nauru likeltä ja kaukaa metsistä ja kukkuloilta. Kaikki ne keinot, jolla voipi väsyttää ja hijostuttaa itsensä oli kohta koeteltu, ja vähitellen alkoi tuo hajallaan oleva katras kokoontua sijoitus-paikalle aika nälkäisinä; eväsvakkojen sisällys otettiin tutkittavaksi, ja kauhea oli se häviö niissä, jonka tämä tutkimus matkaan sai. Tuuheitten tammien siimeksessä nauttivat he kestittyänsä virvoittavaa lepoa; puhellen ja naureskellen. Yht'äkkiä huudahti joku:

"Kuka tahtoo tulla luolaan?"

Kaikki tahtoivat. Kynttilä paketit otettiin esiin, ja kohta alkoi yleinen kapuaminen kukkulalle. Luolan suu oli korkealla mäellä, suu, joka oli A kirjaimen näköinen. Sen paksu tamminen ovi oli auki. Yläpuolella oli pieni huone, kylmä kuin jääkellari, ja luonnon varustama paksuilla kalkki seinillä, jotka aina olivat kosteat kylmästä hiestä. Oli hyvin romantillista ja mystillistä seista täällä syvässä pimeydessä ja katsella alas viheriäiseen laaksoon, joka välkkyi auringon paisteessa. Vaan näkö-alan viehäytys kävi kohta vanhaksi ja melakka alkoi uudelleen. Niin pian kuin joku kynttilä oli sytytetty, alkoi yleinen ryntäys sen omistajan päälle; riita ja miehuukas vastustus seurasi, vaan kyntteli oli kohta maassa, tai sammuksissa, josta aina syntyi aika nauru ja uusi jahti. Vaan kaikella on loppunsa. Vähän ajan perästä luikerteli koko matkue alas jyrkkää solaa, joka vei luolan pääluolaan, ja nuo häilyvät kynttelirivit valaisivat himmeästi korkeita kallio seiniä melkein kuudenkymmenen jalan korkeudelle, jossa ne yhtyivät. Tämä pääluola ei ollut kuin kahdeksan tai kymmenen jalan leveinen. Tästä läksi molemmin puolin, aina jonkun askeleen päästä, toisia korkeita vaan kapeampia solia, sillä Mc. Douglan luola ei ollut muuta kuin lavea labyrintti sinne tänne meneviä solia, joista yksi meni yhteen, toinen toiseen, ja aina takaisin, kokonaisuudessaan ei vieden minnekään. Sanottiin, että sen sotkuisissa solukoissa ja lokeroissa voi kulkea yötä päivää pitkät ajat, luolan loppuun tulematta; ja että siellä oli reikiä, joista voi päästä alemmaksi ja alemmaksi, kuinka syvään hyvänsä, vaan siellä oli samanlaista — labyrintti toisensa alla, jolla ei yhdelläkään ollut loppua. Ei kukaan "tuntenu" luolaa. Se oli aivan mahdollista. Useimmat pojista tunsivat osan siitä, eikä kukaan uskaltanut tavallisesti kauemmaksi kuin sen tunnettuun osaan. Tom Sawyer tunsu yhtä paljon luolasta kuin joku muukin.

Seurue kulki pääluolassa noin kolme neljännestä peninkulmaa; sitten alkoi eri parvia pistäytyä sivusoliin, juoksennella pitkin noita kamottavia käytäviä, ja äkki-luulematta tavata toisensa niillä paikoin, jossa käytävät yhtyivät uudelleen. Osanottajat voivat tällä tavoin välttää toisiansa puolen tunnin ajan, jättämättä "tunnettua" maata.

Vähitellen tuli parvi toisensa perään takaisin luolan suulle, läähättäen tyytyväisinä, kiireestä kantapäähän ryvetettynä kynttilöistä tippuneella talilla, täynnä savi pilkkuja, ja ylen onnelliset hyvin vietetystä päivästänsä. He hämmästyivät kovin, kuullessansa yön jo olevan läsnä. Kilisevä laiva-kello oli huutanut heitä jo puolen tunnin ajan. Vaan lopettaa tällä tavoin päivän tapaukset oli romantillista, ja sentähden tyydyttävää. Kun höyry-lossi läksi rannasta remuavine lastineen, niin ei ollut yhden yhtä laivalla, joka olisi vähääkään surenut kadotettua aikaansa, paitsi laivan katteini.

Huck oli jo paikallansa, kun lossin välkkyvä tuli kulki ryvin sivutse. Hän ei kuullut minkäänlaista melua laivalta, sillä nuorisot oli tyynenä ja hiljaa, niinkuin ihmiset tavallisesti ovat, kun ovat puolikuolleena väsymyksestä. Hän ihmetteli, mikä laiva se voisi olla, ja minkätähden se ei tullut ryville — vaan se haihtui hänen mielestensä, ja hän kiinnitti koko huomionsa työhönsä. Taivas oli pilvessä ja yö pimeä. Kello löi kymmenen, ja ajokaluksen räminä taukosi, yksi ja toinen kynttilä sammui, kaikki myöhästyneet kulkiat hävisivät, kauppa antautui unen valtaan ja jätti tuon pienen vartian yksinensä hiljaisuuden ja peikkojen kanssa. Kello löi yksitoista, ja kynttilät kapakassa sammutettiin; nyt oli pimeys kaikkialla. Huck odotti pitkän ajan, joka tuntui ijankaikkisuudelta, vaan mitään ei tapahtunut. Hänen luottamuksensa väheni. Olikohan tuosta hyötyä? Olikohan tuosta todellakin jotain hyötyä? Eiköhän olisi parasta jättää koko asia, ja mennä nukkumaan?

Hän kuuli kolinan. Silmänräpäyksessä oli koko mies paljaana korvana. Ovi, numero kakkoseen, joka oli palokadun puolella suljettiin hiljaa. Hän juoksi rapistuneen tiilihuoneen nurkalle. Ensi silmänräpäyksessä kulki kaksi miestä aivan hänen sivuitsensa, joista toinen näytti kantavan jotakin kainalossansa. Se mahtaa olla arkku! He muuttavat siis aarteen. Ei nyt auta lähteä Tom'ia etsimään? Se olisi hulluus — miehet menisivät tiehensä sillä ajalla arkun kanssa, ja niitä ei saavuttaisi sitten enää kuunaan. Ei, hän päätti pysytellä heidän jäljillensä ja seurata heitä, turvautuen siihen, että pimeys peittäisi hänet niin, ett'ei häntä keksittäisi. Näin sopi Huck oman itsensä kanssa, ja hiipi kuin kissa miesten perästä, avojaloin ja päästi heidät niin paljon edellensä, että olivat aina juuri näkyvissä.

He kulkivat kolme korttelia jokikatua ylöspäin, kääntyivät sitten vasemmalle kädelle eräälle poikkikadulle. Sitten kulkivat he suoraan, kunnes tulivat sille polulle, joka vei Cardiff Hill'ille; tätä alkoivat he nyt kulkea. He kulkivat viivyttelemättä vanhan Wallisarin kartanon sivu, joka oli puoli-tiessä kukkulalle mennessä, ja nousivat edelleen ylöspäin. Hyvä, ajatteli Huck, he aikovat kaivaa sen vanhaan kivikaivokseen. Vaan he eivät seisottuneetkan kivikaivannolle. He nousivat aina harjulle saakka. He pistäysivät sille polulle, joka kulki väripuu-pensaikon läpi, ja katosivat samalla pimeydessä. Huck lisäsi vauhtia ja lyhensi väliä, sillä hän tiesi ett'ei kukaan voinut millääntavalla nähdä häntä nyt. Hän ravasi eteenpäin hetkisen, vähensi sitten vauhtiansa, pelosta lähestyä heitä kovin suurella vauhdilla, liikkui vielä hetkisen eteenpäin, ja seisottui viimein kokonaan. Hän kuunteli — ei niin risausta; ei muuta kuin oman sydämensä lyönti, jonka luuli kuulevansa. Huuhkajan huuhutus kuului mäen takaa — onnettomuutta aavistava ääni! Vaan kenenkään käyntiä ei kuulunut. Taivas, oliko kaikki kadotettu? Hän oli juuri lentämäisillään edelleen, kun joku neljän jalan päässä hänestä rykäsi? Huck'in sydän hyppäsi kurkkuun, vaan hän nielasi sen takaisin alas; ja sitten seisoi hän tuossa tärysten, ikäänkuin olisi saanut tusinan horkkia päälleensä samalla kertaa, ja tunsu itsensä niin heikoksi, että luuli pyörtyvänsä. Hän

tiesi missä oli. Hän ei ollut kuin viisi jalkaa niistä porras-puista, jotka veivät Douglaan lesken tiluksille. "Hyvä", ajatteli hän, "antaa heidän vaan kaivaa se tähän, tästä ei ole vaikea lyötää."

Nyt kuului matala ääni — hyvin matala ääni — Indiani-Joen:

"Saakeli, ehkä hänellä on vieraita — sieltä näkyy tulia, vaik'on jo myöhä."

"Sitäpä minä en näe."

Se oli muukalaisen ääni — muukalaisen kummitushuoneesta. Kuoleman väristys puisti Huck'in sydäntä — tämä siis oli "kosto-asia!" Hän ajatteli paeta. Vaan hän muisti että Douglaan leski oli ollut ystävällinen häntä kohtaan useampia kertoja, ja nämä miehet aikoivat ehkä tappaa hänet. Hän toivoi voivansa varoittaa häntä; vaan hän ei uskaltanut tehdä sitä — he voisivat tulla ja saada hänet kiini. Tämän kaikki ja paljon muuta ajatteli hän sen silmänräpäyksen ajalla, joka kului muukalaisen puheen ja Indiani-Joen ensi muistutuksen välillä:

"Sentähden kuin pehkot ovat tielläsi. Vaan nyt — katsos tänne — nyt näet sen, tai miten?"

"Näen. Kyllä siellä on vieraita, luulen mä. Parasta on asia jättää."

"Jättää, ja minä joka jätän tämän tienoon ikuisesti! Jättää se, ja tuskin kuunaan enää saada tilaisuutta. Minä sanon sinulle vielä kerran, että hänen rahoistansa minä en huoli — ne saat sinä. Vaan hänen miehensä oli kiukkuinen minua kohtaan — monta kertaa — varsinkin oli hän se rauhan tuomari, joka laittoi minut linnaan löysästä. Eipä sillä vielä hyvä! Se ei ole vielä miljoonaskaan osa siitä, mitä hän teki minulle. Hän tuomitsi minut pieksettäväksi! — pieksettäväksi vankihuoneen edessä aivan kuin neekerin — jossa kaikki kaupunkilaiset oli katsojina! Pieksettäväksi! — ymmärrätkö sinä? Hän ennätti kuolla. Vaan leski saa maksaa sen?"

"Oh, älä tapa häntä? Älä tee sitä?"

"Tapa? Kuka tässä on tappamisesta puhunut? Miehen tappaisin, jos eläisi; vaan en akkaa. Kun naiselle tahtoo kostaa, niin ei häntä tapa — tuhmuuksia! Hänen näköänsä on ajatteleminen. Halkaisee hänen sieramensa — leikkaa korvat kuin porsaalta!"

"Jumalan tähden, se on —"

"Pidä sisäsi nuo ajatuksesi! Se on varmin sinulle. Minä sidon hänet sänkyyn kiini. Jos veri hänestä siinä vuotaa kuiviin, niin onko se minun syyni? Jos niin tapahtuisi, en kai minä sitä itkisi. Ystävänä, sinun pitää auttaa minua tässä — minun tähteni — sentähden olet sinä tullut tänne — voisi tapahtua, ett'en voisi tehdä sitä yksinäni. Jos epäilet niin tapan minä sinut! Ymmärrätkös yskän? Ja jos minun täytyy tappaa sinut, niin tapan minä hänetkin — ja niin luulen, ett'ei kukaan kuuna kullaa valkeana saa tietää mitään tekiästä."

"Hyvä, jos niin on tapahtuva, käykäämme asiaan kiini. Kuta pikemmin sitä parempi — koko ruumiini vapisee."

"Nyt? sanot sinä. Kun on ihmisiä sisässä? Kuules — minä rupean epäilemään sinua jos et varo itseäsi. Ei — me odotamme kunnes kynttilät ovat sammutetut — ei ole kiiru."

Huck tunsi, että pitkällinen äänettömyys tulisi seuraamaan — äänettömyys, joka olisi paljoa kauheampi kuin tuo edellinen vertahimoava keskustelu; sentähden vetäytyi hän hiljalleen, pidättäen henkeänsä, takaperin. Hän laski jalkansa varovasti ja varmasti maahan, kun ensin oli hoippunut sinne tänne yhdellä jalalla, ja oli kaatumaisillaan milloin yhdelle, milloin toisella puolen. Hän otti vielä askeleen taakse päin, samalla varovaisuudella ja vaaralla; vielä yhden, ja vieläkin yhden, kun yhtäkkiä oksa katketa räpsähti hänen jalkansa alla! Hän oli tukehtua, ja kuunteli. Ei niin risausta kuulunut — äänettömyys oli täydellinen. Hänen kiitollisuutensa oli ääretöin. Nyt kääntäysi hän väripuuehkojen välissä — kääntäysi varovasti, ikään kuin olisi ollut laiva — kulki edelleen vilppaasti vaan varovasti. Kun hän astui aholle, kaivannon luona, tiesi hän olevansa turvassa, ja läksi kypälä-mäkeen. Hän, hän juoksi, mi' sorkasta läksi, kunnes tuli Wallisarin asunnolle. Hän jyskytti ovelle, vanha ukko ja hänen kaksi hartiakasta poikaansa pistivät päänsä ulos ikkunasta.

"Mikä melakka täällä on? Kuka se on joka jyskyttää? Mitä etsitte?"

"Päästäkää sisään — kiiruusti! Minä kerron kaikkityyni!"

"Vai niin — kukas olette?"

"Huckleberry Finn — sukkelaan, päästäkää sisään minut!"

"Huckleberry Finn, vai niin! Se on nimi, joka ei monta ovea avaa, luulen mä! Vaan päästäkää sisään

hänet, pojat, ja katsokaamme, mikä on kysymyksessä."

"Olkaa hyvät, älkääkä puhuko milloinkaan mitään siitä, mitä olen sanonut," olivat Huck'in ensimmäiset sanat, sisään tultuansa. Olkaa hyvät, älkääkä tehkö sitä — se olisi varmaan minun kuolemani — vaan leski on ollut ystävällinen minua kohtaan välistä ja minä tahdon sanoa sen — minä sanon sen, jos lupaatte, ett'ette koskaan sano, että se olin minä, joka sanoin."

"Hitto vieköön, pojalla on jotakin omalla tunnolla, koska hän noin käyttäytyy!" sanoi vanhus. "Sano ulos, mitä sinulla on sanottavaa, täällä ei ole ketään, joka ilmottaisi salaisuuttasi."

Kolme minuuttia tämän jälkeen läksi vanhus poikinensa, jokainen hyvin varustettuna, kulkemaan kukkulalle; he hiipivät varpaillansa väripuupensaikkoon, aseet käsissä. Huck ei seurannut heitä kauemmaksi. Hän pistäytyi piiloon erään suuren kiven taakse ja kuunteli. Pitkällinen, peloittava hiljaisuus vallitsi, sitten kuului yhtäkkiä useampia pyssyn laukauksia ja huuto. Huck ei odottanut likempää tietoa. Hän juoksi tiehensä ja pakeni alamäkeen, niin sukkelaan kuin mahdollista.

YHDESNELJÄTTÄ LUKU.

Kun ensimmäinen aamun koitto alkoi koittaa pyhä-aamuna, marri Huck ylämäkeen, ja naputti hiljaa Wallisarin ovelle. Asukkaat nukkuivat, vaan he nukkuivat koiran unta, viime yön tapahtumain jälkeen. Ääni kuului ikkunasta:

"Kuka siellä?"

Huck vastasi peloissansa matalalla äänellä:

"Olkaa hyvä ja laskekaa sisään minua! Se on vaan Huck Finn!"

"Se on nimi, joka avaa tämän oven sekä yöllä että päivällä, poika! — terve tulemastasi!"

Nämä sanat soivat kummallisesti nuoren löysäläisen korvissa, sillä ne olivat ystävällisimmät kuin kuunaan oli kuullut. Hän ei voinut muistaa, että viimeistä sanaa olisi käytetty hänelle koskaan.

Ovi aukeni nopeasti, ja hän astui sisään.

Huck'ia käskettiin istumaan, kun vanhus ja hänen rotevat poikansa kiiruusti pukivat päällensä.

"Nyt, poikaseni, luulen mä sinulla olevan hyvän ruokahalun, sillä niin pian kuin aurinko on ylhäällä saamme eineen, ja vieläpä hyvän ja lämpimän — siitä et tarvitse olla huolissasi. Minä ja poikani toivoimme sinun tulevan takaisin eilen illalla ja olevan täällä yötä."

"Minä olin niin kovin peloissani," sanoi Huck, "ja juoksin tieheni. Kun kuulin pyssyn laukaukset, otin minä lipettä, enkä seisottunut ennen kuin kolmen peninkulman päässä. Minä tulin tänne saadakseni tietää, miten se kävi, ja tulin ennen päivää, kosk'en tahtonut tavata noita perkeleitä, en, vaik'olisivat olleet kuolleet."

"Niin, poika parka, sinä oletkin sen näköinen kun sinulla olisi ollut kova yö — vaan tuossa on sänky sinulle, kunhan olet saanut einettä. Ei, he eivät ole kuolleet, poika — me olemme kyllä suutuksissa siitä. Sinun kertomuksesi mukaan tiesimme hyvin, missä saavuttaisimme heidät, me hiivimme siis varpaillamme, kunnes olimme viidentoista jalan päässä heistä — polku väripuupensaikossa oli pimeä kuin säkki — ja juuri silloin tunsin, että minua rupesi aivastuttamaan. Kova onni! Minä kyllä koetin pidättää, vaan siin'ei auttanut — ulos piti sen, ja ulos se pärskähtikin! Minä kuljin etunenässä, ojennettu pistooli kädessä, ja kun kuulin rapinasta, että aivastus oli säikäyttänyt roistot pakoon, niin huusin minä: 'Ampukaa pojat!' ja laitoin luotini sinne, josta rapina kuului. Pojat tekivät samoin. Vaan roistot pakenivat nuolen nopeudella, ja me seurasimme heidän perästänsä läpi metsän. Luullakseni, emme saaneet heihin sattumaan. He ampuivat kumpikin latinkinsa, ennen kuin läksivät pakoon; vaan kuulat vinkui sivutsemme, eikä sattuneet. Kun emme enää kuolleet heidän askeleitansa, lopetimme jahtimme, ja menimme herättämään vartia-väkeä. He kokosivat joukon, joka läksi vartioimaan joen rantaa, ja niin pian kuin täysi päivä on, tulee sheriffi joukkonensa etsimään metsistä. Poikani menevät nyt heidän joukkoonsa. Olisi hyvä jos tietäisimme, minkänäköisiä nuo roistot ovat — siitä olisi apu. Vaan luullakseni et voinut nähdä heitä pimeässä niin tarkkaan, minkä näköisiä he olivat?"

"Näin kyllä, minä jo näin heidät kauppalassa ja seurasin heitä sieltä."

"Oivallista! Selitä — selitä, poikani!"

"Toinen heistä oli tuo kuuromykkä Espanialainen, joka on ollut täällä näkyvissä pari kertaa, ja toinen on ilkeän näköinen rehjana —"

"Se on kyllin, poikaseni, me tiedämme ketä he ovat! Minä tapasin heidät eräänä päivänä lesken talon takana metsässä, jolloin läksivät pötkimään pakoon. Tielle, pojat, ja kertokaa tämä sheriffille; eineenne voitte syödä huomen aamunakin!"

Wallisarin pojat läksivät paikalla matkalle. Kun he olivat jättäneet huoneen, juoksi Huck heidän perästänsä ja huusi:

"Olkaa hyvät, älkääkä sanoko kellenkään, että minä olen ilmaissut heidät! Olkaa niin hyvät!"

"Niin kuin tahtot, Huck, vaan sinulla pitäisi olla kunnia työstäsi."

"Ei, ei! Älkää virkkako kellenkään mitään!" Kun nuorukaiset olivat menneet tiehensä, sanoi vanha Wallisari:

"Sinä et kieli — enkä minäkään. Vaan miks'et tahdo sinä sitä tietäväksi?"

Huck ei selittänyt muuta, kuin sen, että hän tiesi kovin paljon toisesta näistä miehistä, ja että hän ei tahtonut millään tavalla sitä, että tämä saisi tietää sen — sillä tämä tulisi varmaankin maksamaan hänen henkensä.

Vanhus lupasi vielä kerran olla ääneti asiasta, ja sanoi:

"Mitenkä tulit sinä seuraamaan näitä miehiä, poika? Näyttivätkö he epäiltäviltä?"

Huck oli ensiksi ääneti, kun valmistihe varovasti vastaamaan. Sitten sanoi hän:

"Niin, katsokaas, minä olen tuommoinen onnen heitto — ainaki sanovat kaikki niin, ja minulla ei ole mitään sitä vastaan sanomista — välistä minä en saa unta, tuota ajattellessani, ja mieltiessäni miten alkaisin uutta elämää. Juuri niin tapahtui eilen illallakin. Minä en saanut unta, ja senpätähden kuleksin pitkin katuja puoli yön aikana, aina samat ajatukset mielessäni, ja kun minä tulin tuon vanhan, rapistuneen kivisen huoneen luo, joka on raittiudenkapakan vieressä, niin nojaudun sen seinää vasten vielä kerran miettimään. Hyvä, juuri näin seistessäni kulkivat nuo roistot sivuitseni, kantaen jotakin kainalossansa, jonka luulin heidän varastaneen. Toisella heistä oli palava sikari hampaissa, ja toinen pyysi tulta, jonkatähden he seisottuivat aivan nokkani eteen, sikarit valaisivat heidän naamansa; silloin näin tuosta valkoisesta poskiparrasta ja lapusta silmällä, että suurempi heistä oli tuo kuuromykkä Espanialainen ja toinen ilkeän näköinen riekale."

"Näitkö sinä riekaleet sikarin valossa?"

Tämä kysymys tukkesi Huck'in suun hetkiseksi. Sitten sanoi hän:

"Näin, en tiedä oikein — vaan mitenhän lienee ollutkin, niin olin varsinkin näkevinäni ne."

"Sitten kulkivat he edelleen, ja sinä —"

"Seurasin heitä — aivan niin. Niin se oli. Tahdoin katsoa mitä heillä oli esissä — he näyttivät epäiltäviltä. Minä seuraisin heitä melkein kantapäillä aina lesken porras-puille saakka, ja siellä kuulin rehvanan pyytävän armoa lesken edestä, vaan Espanialainen vannoi tahtovansa turmella hänet aivan, niin kuin kerroin jo teille ja pojillenne —"

"Mitä! Kuuro-mykkä jutteli kaikkea tuota!"

Huck oli taaskin hassusti hairahtunut! Hän koki niin paljon kuin mahdollista vanhukselta salata sitä, kuka tuo Espanialainen oikeastaan oli ja kumminkin, vaikka hän kuinkin koetteli, näytti hänen kielensä olevan se, joka saattaisi hänet kiini. Hän teki useampia koetuksia päästäksensä pulasta, vaan vanhuksen silmät olivat isketyt häneen, ja hän ampui aina sivu maalin. Hetkisen kuluttua sanoi Wallisari:

"Poikaseni, älä pelkää minua, minä en tahtoisi millään tavalla koukistaa hivuskarvaa päässäsi. En, minä suojeleisin sinua — minä suojeleisin sinua. Tämä Espanialainen ei ole kuuromykkä, sen olet sanonut vasten tahtoasi, ja nyt sinun ei auta sitä enää salata. Sinä tiedät jotakin tästä Espanialaisesta, jota et tahtoisi sanoa. Luota minuun nyt, kerro mitä se on, ja luota minuun — minä en ilmaise sinua."

Huck katsoi hetkisen vanhuksen kunniallisiin silmiin, sitten kuiskasi hän hänen korvaansa:

"Ei se ole Espanialainen — se on Indiani-Joe!"

Wallisari milt'ei hypännyt ylös tuoliltansa. Hetkisen kuluttua sanoi hän:

"Nyt on kaikki selvillä. Kun sinä puhuit korvain poikki leikkaamisesta ja sieramien halkaisemisesta, niin luulin niiden olevan omia keksinnöltäsi, sillä valkoiset ei koskaan kosta sillä tavalla. Vaan Indiani! Se on kokonaan toinen asia."

Einettä syödessänsä jatkoivat he puhettansa, jonka aikana vanhus sanoi, että viimeinen teko, kuin hän ja poikansa tekivät ennen kuin menivät levolle, oli se, että olivat lyhdyn kanssa etsineet veri jälkiä aholta ja sen ympäristöltä. He eivät löytäneet muuta kuin suuren nyytin —

"*Minkä nyytin?*"

Jos nämä sanat olisivat olleet salamoita, niin eivät ne nopeammin olisi päässeet Huck'in vaalistuneilta huuilta. Hänen silmänsä seisoivat selällänsä päässä, ja hän tuskin hengitti — odottaen vastausta. Wallisari rupesi — tuiotti vuorostansa — kolme sekuntia — viisi sekuntia — kymmenen — vastasi viimein:

"Tiirikka-nyytin — vaan, mikä sinulla on?"

Huck vaipui paikallensa, hiljaa läähättäen, vaan syvään, sanomattoman kiitollisna. Wallisari katseli häntä totisesti ja uteliaasti — ja sanoi:

"Niin, tiirikka-nyytin. Se näyttää huojentavan sydäntäsi melkoisesti. Vaan miksi tulit sinä niin levottomaksi? Mitä luulit sinä meidän löytäneen?"

Huck oli taas pahassa pinteessä; tutkivat silmät olivat häneen kiinitetyt — hän olisi antanut vaikka mitä, kun olisi keksinyt aineen uskottavaan vastaukseen. Hän ei keksinyt mitään! Nuo tutkivat silmät tunkeutuivat aina syvemmälle häneen — hullu vastaus oli tarjona — hänellä ei ollut aikaa arvella, ja niin vastasi hän huolimatta, matalalla äänellä:

"Ehkä pyhäkoulukirjoja."

Huck-paran ei tehnyt mieli nauramaan, vaan vanhus nauroi, ja nauroi niin, että koko hänen ruuminsa tytisi kiireestä kantapäähän saakka, sitten sanoi hän, että tämmöinen nauru oli samaa kuin rahaa taskussa, siinä että se lyhenti paljon lääkärrien rätinkiä. Sitten jatkoi hän:

"Poika parka, sinä olet kalvean ja riutuneen näköinen; sinä et voi ollenkaan hyvin. Ei siis kumma, jos olet vähän höperö ja pois tasapainosta. Vaan sä kostut kohta kyllä. Lepo ja uni tekevät sinut taas mieheksi, luulen mä."

Huck oli suutuksissaan siitä, että tyhmydessään oli ilmaissut niin epäiltävän mielenpingoituksen, sillä niin pian kuin hän oli kuullut keskustelun lesken porras-puilla, oli hän heittänyt sen luulon, että tuo kapakasta kuletettu nyytti oli aarre. Kumminkin oli hän ainoastaan luullut, ett'ei se olisi aarre, eikä siis varmaan tiennyt sitä; sentähden oli ilmoittaminen löydetystä nyytistä liika suuri liikutus, jotta hän olisi voinut hillitä mielensä. Vaan kumminkin oli hän iloinen tästä pienestä sivu-seikasta, joka oli tapahtunut, sillä nyt oli hän aivan varma siitä, että nyytti ei ollut *se* nyytti, jonkatähden hänen levottomuutensa hävisikin, ja hän tunsii olevansa hyvin rauhallisella mielellä. Todellakin, kaikki näytti käyvän nyt toivon mukaan; aarre oli varmaankin vielä numero kahdessa, miehet saataisiin kiini ja vangittaisiin samana päivänä; hän ja Tom voivat nyt ensi yönä hakea aarteen ilman pelotta.

Juuri kun he olivat lopettaneet eineensä, niin naputti joku ovelle. Huck hyppäsi ylös ja etsei piilopaikkaa, sillä hänellä ei ollut ollenkaan halua edes kaukaisemmallaakaan tavalla tulla sekoitetuksi viimeksi tapahtuneihin asioihin. Wallisari laski sisään useampia naisia ja herroja, heidän joukossansa myös Douglan lesken, ja hän huomasi, että eri joukkoja kaupunkilaisia tuli mäkeä ylös, katselemaan porras-puuta tiellä.

Wallisarin täytyi kertoa yölliset tapaukset vieraille. Leski osoitti kiitollisuutensa hänelle pelastuksestansa.

"Ei sanaakaan siitä, rouvani. Toinen löytyy, jolle te ehkä olette paljon enemmän kiitollisuuden velassa kuin minulle ja minun pojilleni, vaan hän ei anna ilmaista itseänsä. Hänettä me emme koskaan olisi olleet siellä."

Tämä herätti luonnollisesti heidän uteliaisuutensa, niin suuressa määrässä, että pää-asia melkein jäi sivu-asiaksi; vaan hän antoi sen kaluta vieraittensa sisuksia, ja heidän kauttansa tulla levitetyksi kaupunkiin, sillä hän ei eronnut millään mahdollilla salaisuudestansa. Kun nyt kaikki oli kerrottu mitä kertomista oli, sanoi leski:

"Minä nukuin sängyssä lukiessani, ja nukuin koko tämän nujakan aikana. Miks'ette tulleet herättämään minua?"

"Se ei maksanut meistä vaivaa. Roistot eivät voineet enää kernaasti tulla takaisin, heillä ei ollut työaseita; miksi olisimme turhaan säikäyttäneet teitä. Minun kolme neekeriäni vahtivat loppu yön kartanoanne. He ovat juuri tulleet sieltä takaisin."

Uusia vieraita tuli, ja tapaukset piti kertoa heille aina uudelleen, noin parin tunnin aikaa.

Koulu-luvan aikana ei ollut pyhäkoulua, niin että kaikki oli aikaiseen kirkossa. Tämä hirvittävä tapaus oli nopeasti levitetty. Nyt tuli se sanoma, ett'ei vielä minkäänlaisia jälkiä roistoista oltu löydetty. Kun saarna oli loppunut, meni tuomari Thatcher'in vaimo rouva Harper'in luo, joka seurasi kirkkoväkeä pääkäytävällä ja sanoi hänelle:

"Aikookos minun Becky'ni nukkua koko päivän? Minä tiesin kyllä sen, että hän väsyttäisi itsensä kuoliaaksi."

"Teidän Becky'nne?"

"Niin" — hämmästyneellä katsannolla: "Eikös hän ole ollut teillä yötä?"

"Ei olekaan."

Rouva Thatcher vaaleni ja vaipui eräälle penkille, juuri kuin tati Polly kulki sivuitse, innokkaasti puhellen erään ystävänsä kanssa. Tati Polly sanoi:

"Hyvää huommentaa, rouva Thatcheri. Hyvää huommentaa rouva Harper: Minä olen kaivannut poikaani, ja luulen, että hän on ollut yötä teillä — toisen tai toisen luona. Nyt pelkää hän tulla kirkkoon. Minulla on hanhi höyhentämättä hänen kanssansa."

Rouva Thatcher puisti heikosti päätänsä ja vaaleni vielä enemmän.

"Hän ei ole ollut meillä," sanoi rouva Harper, joka alkoi näyttää levottoman näköiseltä. Selvä hätä näkyi nyt tati Polly'n muodolla:

"Joe Harper, oletko nähnyt Tom'iani tänään?"

"En ole nähnyt."

"Milloin näit hänet viimeksi?"

Joe koetteli muistutella, vaan hän ei ollut varma. Kansa seisottui kirkkoon. Yleinen kuiskutus alkoi, ja itsekin alkoi näyttää levottomalta. Lapsilta ja noilta nuorilta opettajilta kyseltiin. Heistä ei ollut yksikään nähnyt, jos Tom ja Becky olivat laivalla kotimatalla; silloin oli jo pimeä eikä kukaan tullut katsoneeksi, jos kaikki olivat mukana. Viimein sanoi eräs nuori mies luulevansa heidän olevan luolassa! Rouva Thatcher pyörtyi; tati Polly alkoi itkeä ja väännellä käsiänsä.

Tämä kauhistava uutinen kulki suusta suuhun, seurasta seuraan, kadulta kadulle; viiden minuutin kuluttua soivat kellot hurjasti, ja koko kaupunki oli liikkeellä! Tapaukset Cardiff Hill'illä menettivät silmänräpäyksessä painavuutensa, roistot olivat unhotetut, hevoisia satuloittiin, venheitä miehitettiin, höyrylossi laitettiin ulos, ja ennen kuin tuo kauhistava uutinen oli puolen tunnin vanha, niin lähestyi jo kaksisataa miestä luolaa sekä venheellä että maitse.

Koko ehtoopuolen näytti kauppala autiolta ja tyhjältä. Useampia naisia kävi tati Polly'n ja rouva Thatcherin luona, koetellen lohduttaa heitä. He itkivätkin heidän kanssansa, ja tämä lohdutti enemmän kuin sanat.

Koko pitkän yön odotti kauppala uutisia; vaan kun viimein aamu koitti, niin ei tullut muuta sanomaa, kuin "lähettäkää lisää kynttilöitä ja ruokaa." Rouva Thatcher oli kuin mieletöin, ja tati Polly samoin. Tuomari Thatcher laittoi luolasta kehoituksia toivoon ja luottamukseen, vaan ne eivät saaneet nostetuksi todellista iloa.

Vanha Wallisari tuli kotia päivän valetessa, vaatteet talissa ja savessa ja muutoin aivan väsyksissä. Hän tapasi Huck'in vielä samassa sängyssä, johon oli jättänyt hänet, ja kovassa kuumeessa. Kaikki lääkärit olivat luolalla, jonkatähden Douglaan leski tuli hoitamaan sairasta. Hän sanoi tahtovansa hoitaa häntä paraansa mukaan, sillä, olipa poika hyvä tai huono, tai ei kumpikaan, niin oli hän Herran, ja ei niin mitään, joka kerran oli Herran, saanut jättää hoidotta. Wallisari sanoi Huck'issa olevan hyvän alun, ja leski sanoi:

"Se on varma se. Herran merkki! Sitä hän ei jätä panematta. Sitä hän ei tee koskaan. Hän panee sen johonkiin, kaikkiin olennoihin, jotka lähtevät hänen kädestänsä."

Varhain aamusilla alkoi väsyneitä mies-parvia tulla kaupunkiin, vaan vanhimmat jatkoivat vielä etsintäänsä. Muita uutisia ei voitu saada kuin se, että luolan kaukaisimmat ja ennen käymättömät paikat olivat etsityt läpeisin. Eräässä paikassa, kaukana siitä osasta, joka oli tunnettu, oli löydetty "Becky" ja "Tom" piirrettynä talikynttelin-noella kallio seinään, ja kohta sen vierestä räjähtynyt nauhan kappale. Rouva Thatcher tunki nauhan ja itki. Hän sanoi, että tämä olisi viimeinen muisto, kuin hänellä kuunaan tulisi olemaan lapsestansa, ja että tämä olisi kaikista kaikkein kalliin, sentähden kun lapsensa oli kantanut sitä juuri ennen kauheata kuolemaansa. Jotkut kertoivat, että silloin tällöin näkyi kaukaa tuikkava tuli, jolloin aina ilohuuto nousi luolassa, ja miehet juoksivat sitä kohti — vaan he havaitsivat aina pettyneensä. Lapset eivät olleet siinä; se oli aina jonkun etsijän kynttilä.

Kolme surullista päivää kului, ja kauppala vaipui toivottomaan tilaan. Kellään ei ollut halua mihinkään. Tuo satunnainen, juuri tehty keksintö, että isännällä raittiuden kapakassa oli viinaa talossa, vaikka hirvittävä seikka, sai tuskin yleisön pulsia nopeammin lyömään. Eräällä selvällä hetkellä otti Huck varovasti puheeksi kapakoista, ja kysyi viimein, himmeästi aavistaen pahinta, jos jotakin oli löydetty raittiudenkapakasta sen jälkeen, kuin hän oli kääntynyt tauti-vuoteelle?

"On", vastasi leski.

Huck hyppäsi istuilleen sängyssänsä, tuimasti tuiottaen:

"Mitä! Mitä se oli?"

"Viinaa! —. paikka on nyt suljettu. Rupea nyt maata, lapsi — sinä oikein säikäytit minua?"

"Sanokaa minulle vaan yksi seikka — yksi seikka — olkaa niin hyvä!
Oliko se Tom Sawyer, joka löysi sen?"

Leski purskahti itkuun.

"Ääneti, ääneti lapsi, ääneti! Olenhan sanonut sinulle, ett'et saa puhua. Sinä olet hyvin, hyvin heikko!"

Muuta ei ollut siis löytynyt kuin viinaa; koko kauppala olisi ollut liikkeessä, jos kultaa olisi löytynyt. Ja aarre se oli poissa — poissa ikuisesti. Vaan mitähän leski itki? Kummallista tuo itku.

Nämä ajatukset liikkuvat himmeästi Huck'in aivoissa, ja siitä väsymyksestä, jotka ne matkaan saattoivat, vaipui hän uneen. Leski sanoi itseksensä:

"Niin — hän nukkuu, poika-parka! Tom Sawyer löytänyt sen! Hyvä Jumala, kumpahan hän itsekin löytyisi! Ah, harvat ovat ne, joilla enään on toivoa, tai voimia etsiä."

KAHDESNELJÄTTÄ LUKU.

Palatkaamme nyt katselemaan Tom'in ja Becky'n osaa huvimatassa. He kulkea näpöttelivät muitten keralla noitten jylhään holvien alla ja katselivat luolan ihmeitä, joilla oli annettu jokseenkin liikamaisia nimityksiä: niinkuin "Vierashuone," "Kathedralli," "Aladdinin linna," ynnä muita samankaltaisia. Kun "piilosilla-olo" leikki alkoi, ottivat Tom ja Becky innolla osaa siihen, kunnes alkoivat uupua; jolloin he läksivät kulkemaan pitkin erästä luikertelevaa solaa, pitäen koholla kynttilöitensä, ja lukien nimiä, vuosilukuja, posti-adressia ja muistolauseita, joilla seinät olivat koristeltu (talikynttilä savulla). Aina kulkien edelleen ja puhellen keskenänsä, eivät he havainneet, että olivat tulleet siihen osaan luolaa, jonka seinillä ei enää löytynytäkään näitä seinämaalauksia. He savustivat oman nimensä eräesen seinästä ulos pistävään kallioon ja jatkoivat matkaansa. Nyt tulivat he eräälle paikalle, jossa pieni lähde-suoni, joka juoksi kallion reunain yli, tuoden mukanaan kalkkisen pohja-sa'on, aikain kuluessa oli muodostanut kiekuraisen ja lävällisen Niagaran kiiltävistä ja hävittämättömistä kivistä. Tom pakoitti pienen ruumiinsa sen taakse, valaistaksensa sitä Becky'n iloksi. Hän huomasi, että se peitti jonkunlaisen rapun, luonnollisen rapun, ja heti valloitti hänet halu lähteä keksintö retkille. Becky suostui hänen tuumaansa, jonkatähden he tekivät nokimerkin, paluu-matkan tähden, ja läksivät sitten tutkinto retkellensä. He kulkivat milloin yhtä, milloin toista solaa, syvässä luolan salaisissa holvissa, tekivät vielä muutaman merkin, ja kääntyivät eräesen sivusolaan, etsien uusia ilmiöitä, joista he voisivat kertoa ylä-ilmoissa. Eräällä paikalla tulivat he suureen luolaan, jonka kolosta riippui kiiltäviä tippakivi puikeloita, niin pitkiä ja paksuja, kuin ihmisen säaret; he seurasivat sen seinämiä ihmeellä ja

ihmetellen, ja menivät ulos siitä, pitkin erästä niistä monista käytävistä, jotka päättyivät siihen. Tämä vei heidät kohta eräälle ihanalle lähteelle, jonka reunat olivat kaunistetut välikkävillä jääkukkais kiteillä. Lähde oli keskellä luolaa, jonka seiniä kannatti paljous monen muotoisia pilaria eli patsaita, jotka olivat vuosisatojen kuluessa syntyneet veden mukana tulleesta kalkista. Luolan katossa riippui kynsistänsä lukematon paljous yölepakoita, tuhansittain aina yhdessä ryhmässä; kynttilän valo häiritsi näitä olentoja, ja heitä tuli sadottain alas, lentäen kynttilään. Tom tiesi, mikä oli käsissä, ja tunsu myöskin vaaran tuollaisesta menettelystä. Hän tarttui Becky'n käteen ja vei hänet niin sievään kuin mahdollista likimaiseen solaan; se olikin hyvissä ajoin, sillä eräs yölepakko sammutti Becky'n kynttilän siivillänsä, juuri kuin hän jätti luolan. Yölepakot ajoivat lapsia perästä vielä hyvän matkaa; vaan pakeniat pistäytyivät aina uuteen solaan, joka oli tarjona, ja jättivät viimein nuo vaaralliset elukat jälkeensä. Kohta sen jälkeen löysi Tom maanalaisen järven, jonka tyyni, himmeä pinta oli niin suuri, että se katosi pimeyteen. Hän päätti tutkia sen rantoja, vaan istuutui ensin hetkiseksi lepäämään. Nyt laske paikan syvä hiljaisuus ensikerran koleaan kätensä lasten mielelle. Becky sanoi:

"Minä en ole havainnutkaan sitä, ennen kuin nyt, että siitä on jokseenkin pitkä aika, kun olen kuullut toisten ääniä."

"Vaan muista, Becky, että me olemme syvässä heidän allansa, enkä tiedä, kuinka kaukana heistä pohjoisessa, etelässä tai lännessä lienemmekään. Me emme voi kuulla heitä millään tavalla."

Becky huolestui.

"Kuinkahan kauan me jo on oltuna täällä alhaalla, Tom? Eiköhän ole parasta, että käännyimme takaisin."

"Siinä sinulla on oikein. Ehkä se on parasta."

"Osaatkos takaisin, Tom? minusta on kaikki semmoista sekasotkua."

"Kyllä minä luulen osaavani, vaan nuo yölepakot ovat harmillisia. Jos ne sammuttaisivat kynttilämme, niin joutuisimme pahaan pulaan. Koetelkaamme päästä jotakin toista tietä, niin ett'emme tarvitse kulkea lepakko-luolan läpi."

"Tehdään niin, kunhan emme vaan eksyisi. Se olisi kauheata!"

He läksivät kulkemaan pitkin erästä käytävää, jota he kulkivat pitkän aikaa äänetöinnä, tarkastaen jokaista uutta aukkoa, jos tämä vähänkään näytti heistä tutulta; vaan ne olivat kaikki outoja. Joka kerran kuin Tom teki tällaisia tarkasteluita, etsei Becky hänen naamaltansa ilahuttavia merkkiä; vaan hän sanoi aina iloisesti:

"Oh, ei hätää. Tämä se ei vielä ole, vaan me tulemme kohta sille!"

Vaan kun toiveensa aina pettivät, alkoi hänkin jo epäillä; hän koetti nyt summassa sivu-solia, toivoen näin löytävänsä sen, jota etsi. Hän sanoi vielä kyllä, "ei hätää," vaan niin raskas paino lepäsi hänen sydämellensä, että sanat menettivät sointunsa, ja ne kuuluivat siltä, kuin hän olisi sanonut "nyt ollaan hukassa!" Becky painautui hänen sivuunsa, hirveän peloissansa, ja koetti pidättää kyyneliänsä, vaan ne tulivat sittenkin esiin. Viimein sanoi hän:

"Tom kulta, älä ole milläskään yölepakoista menkäämme takaisin sitä tietä! Me näytämme tulevan aina edemmäksi ja edemmäksi oikialta tieltä."

Tom seisottui.

"Kuuntele!" sanoi hän.

Syvä hiljaisuus: — hiljaisuus niin syvä että heidän huokumisensa kuului. Tom huusi. Kaiku kulki pitkin tyhjiä solia, ja kuoli kaukaisuuteen hiljaisella äänellä, joka oli kuin peikkojen ivanaurua.

"Oo, Tom, älä tee tuota uudelleen, se kuuluu niin kamalalta," sanoi Becky.

"Kyllähän se kuuluu kamalalta, vaan paras on kumminkin huutaa; *voisi tapahtua*, että kuulisivat äänemme, näet sä."

Tuo "voisi tapahtua," kuului vielä kamalammalta kuin edellinen peikkomainen ivanauru, niin selvään ilmaisi se kuolevan toivon. Lapset seisovivat hiljaa ja kuuntelivat, vaan seurauksetta. Tom kääntyi paikalla takaisin sille tielle, jota olivat tulleet, kiiruhtaen askeleitansa. Vaan ei viipynyt kauan, ennenkuin jonkunlainen epäröiminen näyttäytyi hänen käytöksesssä, joka ilmaisi Beck'ylle

peloittavan seikan; hän ei osannutkaan takaisin!

"Voi, Tom, sinä et tehnyt minkäänlaisia merkkiä?"

"Voi, voi, mikä pöllö olin! Mikä pöllö olin! Minä en luullut kuunaan tarvitsevamme tulla takaisin samaa tietä! Ei, minä en osaa. Kaikki on niin sotkuista."

"Tom, Tom, me olemme hukassa, me olemme hukassa! Me emme pääse koskaan pois tästä hirmuisesta luolasta! Voi, miksi erosimme me toisista?"

Hän vaipui maahan ja purskahti niin kovaan itkuun, jotta Tom kauhistui ajatellessaan hänen, joko kuolevan tai tulevan hulluksi. Hän istuutui hänen viereensä, ja laski kätensä hänen ympärillensä! Tyttö painoi päänsä pojan rintaa vasten, likistyi kiini häneen, tunnusti kauhistuksensa, hyödyttömän surunsa, vaan kaukainen kaiku muutti kaikki hänen sanansa ivanauruksi. Tom pyysi häntä rohkaisemaan mieltänsä, vaan sitä ei hän sanonut voivansa tehdä. Tom alkoi moittia ja soimata itseänsä, kun oli saanut hänet tällaiseen pulaan; tällä oli parempi vaikutus. Tyttö sanoi, koettavansa toivoa uudelleen, nousevansa ylös ja seuraavansa häntä, mihin hän vaan tahtoi viedä hänet, kunhan vaan heittäisi tuollaisen puheen. Sillä, sanoi hän, syy oli kummankin yhtä suuri.

He kulkivat edelleen — ilman määrää — aivan summassa — muuta eivät he voineet tehdä kuin kulkea, aina vaan kulkea. Hetkiseksi näytti taas heidän toivonsa elpyvän — ei sentähden että heillä olisi ollut syytä siihen, vaan sentähden että toivon luonto on semmoinen, jos ei sen ponnistusvoima ole heikonnut vanhuudesta tai kovin likisestä tuttavuudesta vastoinkäymisten kanssa.

Vähän ajan perästä otti Tom Becky'n kynttilän ja sammutti sen. Tämä säästäväisyys merkitsi paljon. Sitä ei tarvinnut sanoilla selittää. Becky ymmärsi, ja hänen toivonsa kuoli uudelleen. Hän tiesi, että Tom'illa oli kokonainen kyntteli ja kolme tai neljä kappaletta taskussa — kumminkin täytyi hänen säästää.

Vähitellen voitti väsymys heidät; lapset koettivat olla, ikään kuin eivät olisi huomanneet sitä, sillä ajatus, että he tarvitseisivat istua, oli kauhea, kun aika oli niin tärkeä. Kulkeminen eteenpäin, olipa se mihin suuntaan hyvänsä, oli kumminkin edistymistä, joka voi kantaa hedelmän, vaan istuutua oli heittäminen suoraan kuoleman kurkkuun.

Viimein tekivät Becky'n heikot jalat intin. Hän istuutui. Tom istuutui hänen viereensä, ja he puhelivat kodista, ystävistä siellä, mukavista sängyistä, ja varsinkin — valosta! Becky itki, ja Tom koetti keksiä jotakin keinoa lohduttaaksensa häntä, vaan kaikki hänen keinonsa olivat nukkavieruja liiallisesta käytännöstä ja kuuluivat pilkalta. Becky oli niin väsyksissä, että hän vähitellen vaipui uneen. Tom oli kiitollinen. Hän istui ja katseli tytön surullista muotoa ja näki sen saavan luonnollisen tyyneytensä hempeiden unien vaikutuksesta; ja vähitellen ilmautui hänen huulillensa hymyily. Tuo rauhallinen muoto rauhoitti ja vahvisti hänen omaakin sieluansa, ja hänen ajatuksensa kulkivat edellisiin aikoihin ja unen kaltaisiin muistelmiin. Kun hän näin oli vaipunut syviin ajatuksiin, heräsi Becky pienellä iloisella naurulla; vaan se kuoli hänen huulillansa ja syvä huokaus seurasi sitä.

"O', *kuinka* voin minä nukkua! Toivoisin, ett'en olisi koskaan, koskaan, herännyt! Ei, ei, sitä en olisi tahtonut, Tom! Älä katso noin päälleni! Minä en koskaan enää sano niin."

"Minä olen iloinen siitä, että olet nukkunut, Becky; sinä tunnet varmaankin itsesi nyt levähtäneeksi ja me koetamme taaskin urria täältä ulos."

"Voimmehan koettaa, Tom! Vaan minä olen nähnyt niin ihanan maan unissani. Luullakseni olemme matkalla sinne."

"Se ei ole sanottu, se ei ole sanottu. Rohkeutta, Becky, jatkakaamme koetuksiamme."

He nousivat ylös ja läksivät kulkemaan edelleen, käsitysten, vaan toivotta. He koettivat määrällä sitä aikaa, jonka olivat olleet luolassa, vaan eivät päässeet siitä sen selvemmälle kuin että se tuntui heistä päiviltä ja viikoiltakin, joka kumminkin selvästi oli mahdollista, sillä heidän kynttilänsä eivät olleet vielä lopussa.

Pitkän ajan kuluttua — he eivät voineet määrätä, kuinka pitkän — sanoi Tom, että heidän piti kulkea hiljaa ja kuunnella veden tippumista, heidän piti löytää lähde. He löysivätkin sen, ja nyt sanoi Tom taas olevan ajan levähtää. Kumpikin olivat kovin väsyneet, vaan Becky sanoi kumminkin, että hän luuli voivansa käydä vielä vähän matkaa. Hän kummasteli, kun huomasi Tom'illa olevan vastaiset mielipiteet. Tätä hän ei voinut ymmärtää. He istuutuivat ja Tom kiinitti savella kynttilänsä vastaiseen seinään. Ajatukset pääsivät kohta valloilleen; mitään ei sanottu vähällä aikaa. Sitten katkaisi Becky hiljaisuuden:

"Tom minulla on nälkä!"

Tom veti esiin jotakin taskustansa.

"Muistatkos tätä?" sanoi hän.

Becky milt'ei hymyillyt.

"Se on meidän hääkakkaramme, Tom."

"Niin — jospa se olisi tynnyrin kokoinen, sillä siinä on kaikki mitä meillä on."

"Minä säästin sen syödessämme, niin että voisimme panna sen pään-alaisen alle, ja unneksia sen päällä, niinkuin suuretkin ihmiset tekevät hääkakkaran kanssa, — vaan tämä tulee olemaan meidän —"

Hän ei päättänyt lausettansa. Tom jakoi kakkaran, ja Becky söi hyvällä ruokahalulla, kun Tom vaan maisteli puoliskoansa. Kylmää vettä oli kyllinkyllä kestin loppiaisiksi. Hetkisen kuluttua esitteli Becky, että he jatkaisivat vaellustansa. Tom oli ääneti vähän aikaa. Sitten sanoi hän:

"Becky, voitko kuulla, jos minä ilmaisen sinulle yhden seikan?"

Becky vaaleni, vaan hän luuli voivansa kuulla sen, sanoi hän.

"Katsos, asia on se, Becky, meidän pitää jäädä tähän, jossa on vettä juodaksemme. Tämä kynttilän kappale on viimeinen, kun meillä on!"

Becky antoi vapaan vallan kyynelillensä ja surullensa. Tom koetti parhaansa mukaan lohduttaa häntä, vaan huonolla menestyksellä. Viimein sanoi Becky:

"Tom!"

"Mitä nyt, Becky?"

"He tulevat kaipaamaan meitä ja etsimään meitä!"

"Luonnollisesti! Sen tekevät he varmaan!"

"Ehkä he jo etsivät meitä, Tom?"

"Niin, luultavasti jo etsivät! Toivon kumminkin, että niin tekevät."

"Milloin luulet heidän ruvenneen kaipaamaan meitä, Tom?"

"Kun tulivat takaisin venheelle, luullakseni."

"Tom, silloin jo oli ehkä pimeä — luuletko heidän kumminkin huomanneen, ett'emme olleet mukana?"

"En tiedä. Vaan kaikissa tapauksissa kaipaa äitisi sinua, niin pian kuin ovat tulleet kotia."

Se kauhistus, joka näkyi Becky'n muodolla, sai Tom'in paremmin ajattelemaan, ja hän ymmärsi tehneensä tyhmyyden. Becky'a ei odotettu yöksi kotia! Lapset olivat ääneti ja ajatuksissaan. Becky'n uudet surun osotteet saivat kohta Tom'in siihen vakuutukseen, että sama aate vaivasi tytön mieltä, kuin hänen omaansakin — nimittäin, että puoli Sunnuntaita voi kulua, ennenkuin rouva Thatcher sai tietää, ett'ei Becky ollut Harper'issa. Lapset kiinnittivät silmänsä kynttilään, ja tarkastelivat kuinka se hitaasti ja armottomasti suli lyhemmäksi ja lyhemmäksi; he näkivät viimein puolen tuuman korkuisen sydämen jäännöksen olevan jälellä, näkivät voimattoman tulen nousevan ja laskeuvan, kohoavan pitkin hoikkaa savupatsasta, viipyvän silmänräpäyksen sen huipulla, ja sitten — vallitsi pimeys, syvä ja kauhistava.

Kuinka kauan aikaa tästä oli kulunut, ennenkuin Becky huomasi sen, että hän itki Tom'in sylissä, ei voinut kumpikaan määrätä. Muuta eivät tienneet, kuin että heräsivät pitkällisestä, kuoleman kaltaisesta unesta, ja tulivat taas tuntoon onnettomuudestansa. Tom arveli jo olevan Sunnuntain — ehkäpä Maanantainkin. Hän koetti puhella Becky'n kanssa, vaan tytön murhe oli kovin syvä, ja kaikki hänen toivonsa loppunut. Tom sanoi, että heitä varmaankin oli kaivattu ammon sitten, ja että heitä epäilemättä jo etsittiin. Hän tahtoi huutaa, ehkä tulisivat. Hän koetti, vaan tuo kaukainen kaiku kaikui niin hirvittävältä, ett'ei hän koetellut sitä uudelleen.

Tunnit kuluivat hitaasti, ja nälkä oli taas saapuvilla vaivaamassa vankia. Osa Tom'in kakkarapuoliskosta oli jälellä, he jakoivat ja söivät sen. Vaan tämä ei vaikuttanut muuta kuin kiihotti heidän nälkänsä.

Tom sanoi:

"Ssi! Kuulitko?"

Kumpikin pidätti henkeänsä ja kuuntelivat. Ääni kuului, joka oli kuin hyvin heikko kaukainen huuto. Tom vastasi heti, otti Becky'ä kädestä, ja läksi haparoimaan pitkin käytävää, ääntä kohti. Nyt kuunteli hän uudelleen; taas kuului ääni, ja tällä kertaa selvästi lähempää.

"Siellä ovat he!" sanoi Tom; "he tulevat! Eteenpäin nyt Becky — nyt ei ole enää hätää!"

Vankien ilo oli milt'ei kertomaton. Kumminkin kulkivat he hitaasti eteenpäin; tiellä oli usein kuoppia, joita piti karttaa. He tulivat kohta tällaisen reunalle. Tämä voi olla kolmen jalan syvyinen, voi olla sadankin — kaikissa tapauksissa ei sen yli päässyt. Tom heittäisi mahallensa, ja haparoi käsillänsä niin syvään kun voi. Pohjaa ei tuntunut. Heidän täytyi jäädä tähän odottamaan, kunnes etsijät tulivat. He kuuntelivat; tuo kaukainen huuto eteni selvästi etenemistään! Vielä silmän räpäys tai pari, ja sitä ei kuulunut ollenkaan. Mikä musertava onnettomuus! Tom huusi kunnes äänensä painui, vaan turhaan. Hän puhutteli toivollisesti Becky'ä, vaan pitkä ijankaikkisuus kului, ilman että mitään kuului.

Lapset haparoivat takaisin lähteelle. Aika kului hitaasti; he nukkuivat taas, ja heräsivät nälkäisinä ja epätoivon alaisina. Tom luuli jo olevan Tiistain.

Nyt juolahti jotakin mieleensä. Heti vieressä oli joitakuuta sivu-solia. Ennen tutkia näitä, kuin viettää pitkät tunnit työttömyydessä. Hän otti paperileija-nuoran taskustansa, kiinitti sen ulospistävään kallioon, ja he läksivät liikkeelle. Tom, edellä, pitäen nuora-kerää kädesssänsä eteenpäin haparoidessansa. Kun he olivat kulkeneet eteenpäin noin kaksikymmentä askelta loppui käytävä syvällä kuopalla. Tom laskeusi polvillensa, ja kopeloi käsillänsä, ensin alaspäin, sitten nurkkaa niin pitkälle, kuin hän vaaratta voi tehdä, hän koetti kuroittaa vielä etemmäksi oikealla, ja samassa näkyi kallion takaa, ei kahdenkymmeneen sylen päästä, inhimillinen käsi, jossa oli kynttilä! Tom päästi kaikuvan ilohuudon; vaan samassa silmänräpäyksessä tuli se ruumis esiin, johon käsi kuului, ja se oli — Indiani-Joen! Tom oli kuin halvattu; hän ei voinut väräyttää jäsentäkään. Ensi silmänräpäyksessä oli hän syvästi kiitollinen siitä, kun näki "Espanialaisen" ottavan "lipettä'n" ja katoavan näkyvistä. Tom kummasteli, ett'ei Joe tuntenut hänen ääntänsä ja tullut murhaamaan häntä, joka oli ollut vierasna-miesnä häntä vastaan. Vaan kaiku oli varmaankin muuttanut hänen äänensä. Tämä oli epäilemättä syynä siihen, sanoi hän itsekseen. Pelko heikonti joka lihaksen hänen ruumiissansa. Hän päätti jäädä lähteelle, jos hänen voimansa ensiksikin myöntäisivät niin paljon, että hän pääsisi sinne takaisin, eikä mikään voisi pakoittaa häntä enää antautumaan sellaiseen vaaraan kuin tulla vastatusten Indiani-Joen kanssa. Hän ei virkkanut mitään Becky'lle koko asiasta. Hän sanoi työlle, että hän huusi vaan "koetteeksi."

Vaan pitkänpäälle poistaa nälkä ja onnettomuus kaiken pelon. Pitkällinen, ikävä odotus lähteellä, ja pitkä uni tekivät muutoksen. Lapset heräsivät, hirmuisen nälkäisinä. Tom luuli olevan Keskiviikon tai Torstain, ehkäpä jo Perjantain tai Lauantainkin, ja etsinän olevan lopussa. Hän esitteli toisen käytävän tutkisteltavaksi. Hän ei enää pelännyt kohtausta Indiani-Joenkaan kanssa. Vaan Becky oli hyvin heikko. Tyttö oli vaipunut surulliseen synkkämielisyyden tilaan, josta hän ei tahtonut antaa herättää itseänsä. Hän sanoi tahtovansa odottaa siinä, jossa hän nyt oli, kunnes kuolema tulisi — johon ei enää ollut pitkä aika. Hän käski Tom'in ottamaan paperileijunsa nuoran ja menemään keksintä-retkille, jos niin tahtois; vaan pyysi hartaasti häntä välistä tulemaan takaisin, puhelemaan kansansa. Tom'in täytyi luvata olla hänen luonansa, kun tuo kauhista silmänräpäys tuli, ja pitää hänen kättänsä kädessään, kunnes kaikki oli loppunut. Tom, tunteet kurkussa, ikäänkuin olisi tahtonut tukehtua, suuteli häntä, ja oli olevinansa, niinkuin olisi aivan varma siitä, että hän joko löytäisi etsiät tai uloskäytävän luolasta; alkoi nelinkontan ryömiä, paperileijun nuora kädessä, pitkin erästä käytävää, nälän ja surullisten aavistusten vaivaamana.

KOLMASNELJÄTTÄ LUKU.

Tiistai-ilta oli käsissä. Pietarissa vallitsi vielä suru. Kadonneita lapsia ei oltu löydetty. Kirkossa oli rukoiltu heidän edestänsä, ja monta sydämen pohjasta lähtevää yksityistäkin rukousta oli lähetetty korkeuteen; vaan tähän saakka ei ollut ilahuttavia sanomia saapunut luolasta. Useimmat etsiöistä olivat heittäneet hakemisensa ja palanneet jokapäiväisiin askareihinsa, selittäen, ett'ei lapsia enää kuunan löydettäisi. Rouva Thatcher oli hyvin heikko ja houraili usein. Se oli aivan mieltä murtavaa, sanoivat ihmiset, kuulla hänen huutavan lastansa, jolloin hän aina nosti päätänsä ja voi kuunnella minuutin kerrallansa, antaen sen sitten väsyneenä ja voitotellen vaipua päänalaiselle. Täti Polly oli vaipunut hiljaiseen alakuloisuuteen, ja hänen harmaa tukkansa oli muuttunut milt'ei valkeaksi. Kauppalan asukkaat menivät levolle, surullisina ja toivottomina, Tiistai iltana.

Puolen yön aikana alkoivat kellot hurjasti soida, ja tuskin silmänräpäyksen aikaa ennätti kulua, kuin jo kadut vilisivät puolialastomia ihmisiä, jotka huusivat: "Tulkaa ulos, tulkaa ulos! He ovat löydetyt! He ovat löydetyt!" Pannut ja torvet lisäsivät rämäkkäitä, suurella joukolla vetäysi asukkaat joenrannalle päin, tapasivat lapset istumassa avonaisissa vaunuissa, jota iloitsevat kansalaiset vetivät ja seurasivat, kotimatalla vähänväliin hurraten! Ilo-valkeita loisti kaikkein ikkunoista, eikä kukaan ajatellutkaan mennä uudelleen levolle; tämä oli juhlallisin yö, kuin tuo pieni kauppa kuunaan oli nähnyt. Ensimmäisen puolen tunnin kuluessa kulki kaupunkilaisia hanhen marssissa tuomari Thatcherin huoneitten läpi, likistivät ja suutelivat pelastettuja, puristivat rouva Thatcherin kättä, koettivat puhua, vaan eivät voineet, heittäytyivät ulos huoneesta, tiputellen kyyneleitä pitkin permannoita.

Täti Pollyn onni oli täydellinen, ja rouva Thatcherin milt'ei samoin. Se tulisi vasta oikein täydelliseksi, kun sanansaattaja, joka oli laitettu luolaan, saisi sanoman tästä hänen miehellensä. — Tom makasi sohvalla, uteliaan kuuliakunnan keskellä, ja kertoi historian tuosta kummallisesta tapauksesta, jonka hän kauneuden vuoksi koristi monella kummastuttavalla lisäyksellä, lopettaen sillä kertomuksella, kuinka hän jätti Becky'n ja läksi keksintä-retkelle, kuinka hän seurasi kahta käytävää niin pitkälle, kuin hänen leijo-nuoransa myönsi, kuinka hän kolmattakin oli kulkenut jo nuoran pituuden ja oli kääntymäisillään takaisin, kun hän huomasi kaukaisen pilkun, joka oli päivän näköistä, kuinka hän jätti nuoran ja haparoi sen luokse, pisti päänsä ja puolen ruumistansa ulos pienestä reiästä ja näki tuon leveään Mississippi virran hiljalleen juoksevan edelleen. Jos nyt sattumuksesta olisi ollut yö, niin hän ei olisi nähnyt tätä valo-pilkkaa, eikä olisi enää uudelleen koetellut tätä solaa. Hän kertoi, kuinka hän palasi Becky'n luo, ja ilmoitti hänelle tämän iloisen sanoman, ja kuinka Becky käski hänen olla ääneti, eikä häiritä häntä tuollaisella puheella, sillä hän oli väsyksissä, tiesi kuolevansa ja toivoikin sitä. Hän kertoi, mikä työ hänellä oli saada Beckyä uskomaan, ja kuinka Becky sitten oli kuolla ilosta, kun hän oli urrut sille paikalle, josta hän todellakin näki tuon sinertävän päivän pilkun, kuinka hän pakkausi ulos reiästä ja auttoi sitten Beckyä ulos, kuinka he itkivät ilosta, kuinka joitakuuta miehiä sousi heidän sivutsensa, ja kuinka Tom huusi heille, ja kertoi onnettoman tilansa, kuinka miehet eivät ensiksi uskoneet heidän kummallista kertomustansa, "sillä", sanoivat he, "te olette viisi peninkulmaa sen laakson alapuolella, jossa luola on," kuinka he sitten ottivat heidät venheesen, veivät muutamaan taloon, antoivat heille iltaista, ja antoivat heidän levähtää pari tuntia pimeän tultua, ja toivat sitten heidät kotia.

Ennen päivän koittoa oli tuomari Thatcher, ja se vähäinen joukko, joka vielä oli luolassa etsimässä, saatu käsiin, jolloin he saivat tiedon tästä suuresta uutisesta.

Tom ja Becky tulivat kohta huomaamaan, ett'ei kolmen vuorokauden vaivat ja nälkä olleet niin kohta korjatut. Heidän piti olla sängyssä koko Keskiviikko ja Torstai, ja näyttivät tulevan aina väsyneemmiksi ja heikommiksi. Tom oli hetkisen jalkeella Torstaina, kävi kaupungilla Perjantaina, ja Lauantaina oli hän entisissä voimissaan, vaan Becky ei jättänyt huonettansa ennen Sunnuntaita, ja silloinkin vielä oli hän niin huonon näköinen, kuin olisi sairastanut kovan taudin.

Tom sai kuulla, Huck'in sairastavan, ja läksi Perjantaina katsomaan häntä, vaan hän ei voinut päästä sairashuoneeseen tänään, eikäpä vielä Lauantaina eikä Sunnuntainakaan. Sitten laskettiin hänet joka päivä, vaan häntä kehoitettiin olemaan vaiti tapauksesta luolassa, ja yleisesti välttää mieltä-liikuttavia keskusteluaineita. Douglan leski oli aina läsnä valvomassa, ett'ei kieltoa rikottaisi. Kotonaan sai Tom kuulla tapauksista Cardiff Hill'illä, kun myös sen että rehvanan ruumis oli löydetty joesta lossi-ryvin vierestä; hän oli ehkä hukunut koetellessaan päästä pakoon.

Noin neljätoista päivää sen jälkeen, kuin Tom oli pelastautunut luolasta, meni hän Huck'in luo, joka nyt oli saanut kyllin voimia kuulemaan mieltäliikuttaviakin puheita, ja Tom'illa oli mielestensä kerrottavaa yhtä ja toista, jonka pitäisi huvittaa Huck'ia. Hänen tiensä kulki tuomari Thatcherin kartanon sivuitse, ja hän seisahtui siihen, nähdäkseen Becky'ä. Tuomari ja joitakuuta hänen ystäviänsä, alkoivat puhella Tom'in kanssa, ja muuan heistä kysyi pilkallisesti, jos häntä halutti vielä mennä luolaan. Tom vastasi, ett'ei hänellä ollut mitään sitä vastaan, eikä sanonut olenkaan pelkäävänsä.

Tuomari sanoi:

"Hyvä; sitä en epäile vähääkään, ett'ei muita löytyisi samallaisia kuin sinä. Vaan siitä asiasta olemme me pitäneet huolta. Tästä lähin ei enää kukaan tule eksymään luolaan."

"Miten niin?"

"Siten kuin minä rauvotin rautapellillä sen suuren oven, luolan suulla, pari viikkoa takaperin, ja varustin sen kolmella lukolla, joihin avaimet ovat taskussani."

Tom kävi vaaleaksi kuin palttina.

"Mikä sinulla on poika? Pian joku! Juoskaa hakemaan lasi vettä!"

Vettä tuotiin ja räiskytettiin hänen silmillensä.

"Noin, nyt sinä olet ihmisen näköinen taas. Mikä sinulle tuli, Tom?"

"Ai, ai, tuomarikulta, Indiani-Joe on luolassa."

NELJÄSNELJÄTTÄ LUKU.

Monjaitten minuuttien kuluessa oli uutinen levinnyt yltä ympäriinsä, ja tusinoittain miehillä täytettyjä venheitä oli matkalla Mc Douglaan luolaan, näitä seurasi höyry-lossi, täynnä ihmisiä. Tom oli samassa venheessä kuin tuomari Thatcher. Kun luolan ovi oli avattu, näyttäytyi surullinen näky synkässä hämärässä, joka vallitsi sisäpuolella. Indiani-Joe makasi kuoliaana lattialla, naama niin likellä oven rakoja kuin mahdollista, ikäänkuin toivova silmänsä olisi tahtonut olla kiinitetty viimeiseen silmänräpäykseen, siihen valoon ja vapauteen, joka vallitsi ulkopuolella. Tom oli liikutettu, sillä hän tiesi omasta kokemuksestaan, mitä tuo onnetoin oli saanut kärsiä. Hänen säälinsä oli herätetty, vaan kumminkin tunsu hän nyt äärettömän huojentavan ja varmuuden tunteen, joka aivan suurella määrällä, josta hän ei vielä tätä ennen ollut täysin selvillä, antoi hänen ymmärtää, kuinka suuri kauhistuksen paino oli levännyt hänen sydämellensä, aina siitä päivästä, kuin hän oli kohottanut äänensä tuota verta janoavaa yhteis-kunnan vihollista vastaan.

Indiani-Joen veitsi oli hänen vieressänsä, — terä poikki. Suuri pelkka, jolle ovi oli asetettu, oli rikki hakattu ja läpiporattu ahkeralla työllä; turhaa työtä, sillä kallio muodosti luonnollisen kynnyksen ulkopuolella, johon veitsi ei olisi vaikuttanut mitään. Muuta vahinkoa ei ollut tullut, kuin se, että veitsi oli katkennut. Vaan, jos ei tällaista kivi estettä olisi ollutkaan, niin oli työ sittenkin turhaa, sillä, jos hän olisi onnistunutkin saamaan pois pelkan, ei hän olisi voinut kiusata ruumistaan siitä ahtaasta raosta, joka oli oven ja maan välillä — ja sen tiesi hän. Siis oli hän kaivanut tätä, ainoastaan tehdäkseen jotakin — kuollettaaksensa pitkiä tunteja — lievittääksensä sielunsa vaivoja. Tavallisesti löytyi tässä luolassa joitakuita kynttilän kappaleita, siellä täällä rakoloissa, jääneitä sinne, siellä käviöiltä; vaan nyt siellä ei löytynyt yhtään. Vanki oli etsinyt ne käsiinsä ja syönyt. Hän oli onnistunut saada kiini muutamia yölepakoitakin ja syönyt nekin; kynnet oli hän jättänyt jällelle. Onnetoin oli kuollut nälkään. Eräälle paikalle oli koppa-kiveä hitaasti muodostunut vuosisatojen kuluessa, tätä kasvatti vedentippuminen erästä kivi huipusta yläpuolella. Tähän koppakiveen oli onnetoin saanut koverretuksi matalan kuopan, kerätäksensä siihen tuon kalliin pisaran, joka tipahti joka kahdeskymmenes minuutti, kellon yksitoikkoisella tarkkuudella — teelusikallinen joka neljäskolmatta tunti. Tämä tippa tipahti jo silloin, kuin Pyramidit olivat uudet, kuin Troja hävitettiin, kuin Rooma perustettiin, kuin Kristus ristiinnaulittiin, kuin Valloittaja perusti Englandin vallan, kuin Kolumbo läksi keksintö-retkelleen, kuin Lexington'in verisauna vielä oli "uutinen." Se tipahtaa vielä nytkin; se tulee vielä edeskinpäin tipahtamaan, vielä sittenkin, kuin nämä tapaukset ovat vaipuneet historian ehtoo-varjoihin ja satujen hämärään unhotuksen pimeyden nielemänä. Onkos kaikella tarkoituksensa ja tehtävänsä? Onko tämä pisara malttavaisesti tipahdellut viisituhatta vuotta, ollaksensa valmis täyttämään tämän katoovaisen ihmis-itikan tarpeita, ja onko sillä vielä tärkeä tarkoitus täytettävänä, kymmenen tuhannen vuoden kuluttua? Sama se. Monta, monta vuotta on jo kulunut siitä, kuin tuo onnetoin puoliveri koversi kiven, siihen kerätäksensä nuo arvaamattoman kalliit pisarat, vaan vielä tänäkin päivänä, kuin matkustaja tulee katselemaan ihmeitä Mc Douglaan luolassa, katselee hän pisimmän aikaa tätä merkillistä kiveä ja hitaasti tipahtavaa vesipisaraa. Indiani-Joen pikari on merkillisin luolan ilmiöistä; ei edes "Aladdinin linna" voi vetää sille vertoja.

Indiani-Joe haudattiin liki luolan suuta, ja kansaa keräytyi sinne sekä venheillä että muilla ajokaluilla kaikista kylistä ja taloista ympäristössä, aina seitsemän peninkulman päästä; he toivat mukansa kaikki lapsensa ja kaikenlaista ruokatarvaa, ja sanoivat, että heillä oli milt'ei yhtä hauska hänen hautajaisissansa, kuin ehkä olisi ollut häntä hirttäissä.

Nämä hautajaiset estivät erään seikan — anomus kirjan kuvernöörille, jossa pyydettiin armoa Indiani-Joelle. Tämä anomuskirja oli saanut suuren joukon allekirjoituksia; monta vetistä ja kaunopuheliasta kokousta oli pidetty, ja lähetys-kunta jumalillisia akkoja oli valittu, joiden syvässä murhe puvussa piti mennä kuvernöörin luokse vaikeroimaan ja rukoilemaan häntä olemaan armeliaan aasin, joka polkisi velvollisuutensa jalkainsa alle. Indiani-Joen luultiin tappaneen viisi kauppalan asukasta; vaan mitä siitä? Jos hän olisi ollut itse perkele, niin olisi sittenkin löytynyt kyllinkyllä raukkoja, jotka olisivat olleet valmiit töhräämään nimensä anomuskirjan alle, ja vuodattamaan kyneleitä heikontaneista ja aina vuotavista kyynellähteistensä.

Aamulla hautaisten jälkeen vei Tom Huck'in yksityiselle paikalle, saadaksensa keskustella hänen kanssansa vieraitta miehittä. Huck oli jo Wallisarilta ja Douglaan leskeltä kuullut Tom'in seikasta luolassa, vaan Tom sanoi luulevansa, ett'eivät he olleet kertoneet eräästä asiasta, ja se oli juuri siitä asiasta, kuin hän tahtoi puhella. Huck'in muoto synkistyi. Hän sanoi:

"Minä tiedän mitä se on. Sinä kävit numero kakkosessa etkä löytänyt muuta kuin viinaa. Kukaan ei ole sanonut sitä minulle, että se olit sinä, vaan minä arvasin heti, kun kuulin puhuttavan tuosta viinajutusta, että se olit sinä; ja minä tiesin, ett'et ollut löytänyt rahoja, sillä siinä tapauksessa olisit sinä millä neuvoin hyvänsä hankkiutunut minun luokseni, kertomaan minulle, jos et kellenkään muille olisi sanonutkaan siitä sanaakaan. Tom, jokin on aina sisässäni sanonut, ett'emme koskaan saisi käsiteltäväksemme niitä lanttia."

"Ei, Huck, minä en ole koskaan kielinyt sanaakaan kapakan isännän päälle. Etkös muista, että kapakka oli vielä hävittämättä sinä Sunnuntaina, kuin minä olin huvimatalla. Etkös muista, että sinun piti vahtia sinä yönä?"

"Niin, se on tosi! Tuntuu kuin olisi vuosi kulunut siitä. Se oli sama yö kuin seurasin Indiani-Joe'a lesken luokse."

"Sinä seurasit häntä?"

"Seurasin — vaan älä hiisku siitä kellenkään. Ehkä Indiani-Joella on ystäviä elossa. En tahtoisi heitä vihollisiksi. Jos hän ei nyt ole Teksaksessa tai muutoin varma, niin on koko syy minun niskoillani."

Sitten kertoi Huck koko menettelynsä, josta Tom tunsii ainoastaan osan, jonka Wallisari oli jutellut.

"No niin, sanoi Huck sen jälkeen," olipa se nyt kuka hyvänsä, joka korjasi viinan, niin luullakseni korjasi hän myöskin rahat — kaikissa tapauksissa ovat ne menneet meiltä, Tom."

"Huck, rahat eivät ole kuuna kullaan valkeana olleet siinä numero kakkosessa!"

"Mitä?" Huck tarkasteli ystävänsä muotoa. "Tom, oletko sinä taas rahain jälillä?"

"Huck, ne ovat luolassa!"

Huck'in silmät välkkyivät.

"Sanopa tuo uudelleen, Tom."

"Rahat ovat luolassa!"

"Tom — vaan kunniasi sanalla nyt — onko se totta vai leikkiä?"

"Totta, Huck, niin puhdasta totta, kuin elämässäni olen puhunut. Tahdotko seurata minua sinne, ja auttaa minua niitä kantamassa?"

"Siitä voit olla varma. Kun vaan pääset sinne hengen vaaratta."

"Huck, me pääsemme sinne ilman vähintäkään vaaraa."

"Finemang," sanoi Mooperin muija! Minkätähden luulet rahain —"

"Huck, odotahan siksi kuin olemme siellä. Jos emme löydä niitä sieltä, niin saat rumpuni ja kaikki, mitä minulla on. Niin totta kuin minun nimeni on Tom."

"Hyvä — sanasta miestä sarvesta härkää. Milloin lähdemme?"

"Vaikka paikalla, jos niin tahdot. Oletkos kyllin voimissasi?"

"Onko se syvässäkin luolassa? Minä olen nyt ollut jalkeilla kolme, neljä päivää, vaan minä en jaksa kulkea pitemmältä kuin peninkulman, Tom — varsinkin luulen niin."

"Kellä muulla hyvänsä on se viidenpeninkulman syvyydessä, Huck, vaan minä tiedän oikotien, jota ei kukaan muu tunne, Huck, minä soudan sinut perille asti venheellä. Minä tuon venheen tänne ja soudan sen takaisin, aivan yksinäni. Sinun ei tarvitse panna rikkää ristiin."

"Ei muuta kuin tielle, Tom."

"Se on hyvä. Meidän pitää ensiksi ottaa mukaamme vähän leipää ja lihaa, piippumme, yksi tai pari pussia, joitakuita leiju-nuoria, ja koko joukko näitä uusia kapineita, joita he kutsuvat tulitikuiksi. Usko, jos tahdot, niin toivoin, viimeksi kuin kävin tuolla, monta kertaa, että näitä olisi ollut mukanani edes

joitakuita."

Paikalla jälkeen puolen päivän lainasivat pojat pienen venheen eräältä poissa olevalta porvarilta, ja läksivät heti matkalle. Kun he olivat useampia peninkulmia "Luola laakson" alapuolella, sanoi Tom:

"Kallion seinä on täällä yhden näköinen aina Luolalaaksosta saakka, näetkö — ei taloja, ei halkopinoja, ei muuta kuin pensaita. Vaan näetkös tuota valkoista pilkkaa tuolla ylhäällä, tuota, josta maa on vierynyt? Se on muuan merkistäni. Nouskaamme nyt maalle."

"Huck, siltä paikalta, jossa nyt seisot, voisit ongen vavalla ylettää siihen reikään, josta minä marrin ulos; koetas, jos voit nähdä sitä."

Huck tirkisteli joka paikkaan, vaan ei keksinyt mitään. Tom pistäysi ylpeästi eräisen väripuupensaasen ja sanoi:

"Tässä näet sen! Katsos, Huck, tämä on hauskin kuoppa koko maassa. Mutta älä vaan puhu tästä kellenkään. Minä olen aina toivonut päästä ryöväriksi, vaan minä tiesin, että minulla piti olla juuri tällainen luola, ja mistä löytäisin, siinä oli juuri temppu. Nyt meillä on se, ja nyt emme puhu tästä kellenkään muille kuin Joe Harper'ille ja Ben Rogers'ille — sillä luonnollisesti pitää meitä olla koko joukko ryöväriä, muutoin on se kovin köyhää. Tom Sawyers'in Ryöväri-joukko — kuuluu aivan hyvältä, vai mitä Huck?"

"Kuuluupa kyllä; Tom. Vaan keltä me ryöväämme?"

"Oh, keltä hyvänsä. Väjymistä sitä käytetään ensin."

"Ja tappaa heidät."

"Ei, ei aina. Vangita heidät luolaan, kunnes maksavat lunnaat edestänsä."

"Mitä lunnaat ovat?"

"Rahoja. Heidät pakoitetaan lainaamaan ystäviltänsä kaikki, mitä vähänkin saavat, ja jos he eivät vuoden kuluttua ole maksaneet lunnaitaan, niin tapetaan heidät. Tämä on tavallinen menettely. Vaan naisia ei tapeta. Heidät vaan vangitaan, eikä tapeta. He ovat aina kauniita ja rikkaita, vaan julman pelkuria. Heiltä otetaan kellot ja muut omaisuudet, vaan, kun heitä puhutellaan, niin otetaan aina lakki pois päästä kohteliaisuuden vuoksi. Ryövärit ovat paljon kohteliaampia kuin muut ihmiset — sen saat nähdä mistä kirjasta hyvänsä. Sitten rakastuvat he meihin, ja, kun ovat olleet yhden tai pari viikkoa luolassa, herkiävät he itkemästä, ja sitten on aivan mahdotointa saada heidät pois sieltä. Jos ajasitkin ulos heidät, niin tulevat he paikalla takaisin. Niin se on kaikissa kirjoissa."

"Vaan tuohan on oikein juhlallista, Tom. Minä luulen sen olevan paremman kuin olla merirosvona."

"Niin, on se parempi tavallansa sen puolesta, että on aina likellä kotiansa, cirkusta, ja muita tuonlaisia."

Kaikki valmistukset olivat nyt tehdyt, ja pojat marrivat reijästä sisään, Tom edellä. He vetäysivät vaivaloisesti pienen ja ahtaan solan alasuulle, panivat kiini leiju-nuoransa, ja kulkivat edelleen. Joitakuita askeleita ja he olivat lähteellä. Tom tunsu väristyksen koko ruumiissansa. Hän näytti Huck'ille kynttilän jäännöksen, joka oli istutettu savella seinään, ja kertoi, kuinka hän ja Becky olivat nähneet sen liekin kamppailevan ja sammuvan.

Poikain puhe alkoi nyt muuttua kuiskeeksi, sillä paikan hiljaisuus ja pimeys painoi heidän mieltänsä. He menivät etemmäksi, kääntyivät Tom'in toiselle solalle ja kulkivat sitä, kunnes tulivat jyrkäykseen. Kynttilät ilmaisivat nyt sitä, ett'ei se ollutkaan pohjatoim syvyys, vaan ainoastaan jyrkkä savi-mäki, noin kahden tai kolmenkymmenen jalan korkuinen. Tom kuiskasi:

"Nyt saat nähdä jotakin, Huck."

Hän kohotti ylös kynttilänsä ja sanoi:

"Katso niin pitkälle nurkan taakse kuin voit. Näetkös tuota? Tuota — tuolla suurella kalliolla toisella puolen — piirretty kynttilällä."

"Tom se on *risti*!"

"No, missä sinulla on nyt numero kakkosesi? '*Ristin alla*,' eikö niin? Juuri tuolta näin minä Indiani-Joen tulevan esiin kynttilöinensä, Huck!"

Huck katsoa tuijotti hetkisen tuota salaista merkkiä, ja sanoi sitten vapisevalla äänellä:

"Tom, korjataan luumme täältä!"

"Mitä! Ja jätetään aarre?"

"Niin, jätetään se. Indiani-Joen haamu vallitsee varmaankin tuolla."

"Eikö mitä, Huck, eikö mitä. Hän kummittelee sen paikan ympärillä, johon kuoli — tuolla luolan suulla — viisi peninkulmaa täältä."

"Ei, Tom, sitä hän ei tee. Hän pysyttelee rahain ympärillä. Minä tunnen kummitusten tavan, niinkuin sinäkin."

Tom alkoi pelätä, että Huck'illa oli oikein. Epäilyksiä alkoi nousta hänen sielussansa. Silloin juohtui hänelle jotakin mieleen.

"Kuules nyt, Huck, minkälaisia pöllöjä me olemme! Ei Indiani-Joen haamu voi tulla sinne, jossa risti on!"

Se naula veti.

"Tom, tuota en tullut ajattelemaan. Vaan se on tosi. Se on meidän onnemme, että risti on tuossa. Nyt luulen voivamme kavuta alas etsimään arkkua."

Tom kulki edellä, upoten syvään saveen joka askeleella. Huck seurasi perästä. Neljä käytävää yhtyi tähän pieneen luolaan, jossa tuo suuri kallion möhkäre oli. Pojat tarkastelivat kolmea niistä, vaan seurauksetta. He löysivät pienen koperon, joka oli lähinnä kalliota, ja siinä huopa-käärröksen; sen vieressä vanhan housunkannakkeen, tähteitä palvatusta sian lihasta, ja puhtaaksi kalutuita linnun luita. Vaan raha-arkku ei näkynyt. Pojat tarkastelivat paikkaa, kerta toisensa perästä, vaan turhaan. Tom sanoi:

"Hän sanoi, ristin *alla*. Tämähän on lähinnä ristin alla. Se ei voi olla kallion alla, sillä se on kovin likellä maata."

He etsivät vielä kerran joka paikasta ja istuutuivat sitten alakuloisina. Huck ei tiennyt minkäänlaista neuvoa. Hetkisen kuluttua sanoi Tom:

"Katsos Huck; tässä on jälkiä ja kynttilän talia savessa, tällä puolen kalliota, vaan ei toisella puolen. Mitähän se on? Minä luulen sittenkin, että rahat *ovat* kallion alla. Minäpä kaivan vähän savea."

"Tuo ei ollut hulluinta!" sanoi Huck innostuneena.

Tom'in "milt'ei oikea Barlow", oli käsissä silmänräpäyksessä, ja hän ei ollut kaivanut neljääkän tuumaa syvälle, ennen kuin lauta tuli vastaan.

"Hehei, Huck! Kuuletko?"

Huck alkoi nyt myös kaivaa ja raapia. Joitakuuta lautoja oli kohta paljastettu, ja pois otettu. Ne peittivät erään luonnollisen luolan, joka oli kallion alla. Tom hyppäsi sinne ja ojensi kynttelinsä niin kauas kallion alle kuin mahdollista, vaan ei sanonut voivansa nähdä luolan loppua. Hän esitteli keksintä-retkeä. Hän kumartui alas ja astui sisään; kaita tie meni vähitellen alamäkeä. Hän seurasi tätä luikertelevaa käytävää, ensiksi oikealle, sitten vasemmalle, Huck aivan kantapäillä perässänään. Vähän ajan perästä seisahtui Tom eräässä äkki-käännöksessä, ja huudahti:

"Hyvä Jumala; katso tänne Huck!"

Tällä kertaa oli se varmaankin raha-arkku, joka oli asetettu pienen kallion koperoon erään tyhjän ruuti-pullon, kahden kotelossa olevan pyssyn y.m. rojuin kanssa yhteen.

"Viimeinkin on aarre meidän!" sanoi Huck kaivellen käsillään likasia rahoja. "Ajatteles, Tom, me olemme rikkaita nyt!"

"Huck, minä olinkin aina siinä luulossa, että me sen löytäisimme. Se on vaikeata uskoa, vaan nyt se on meillä kumminkin varmaan! Vaan elköämme menettäkö aikaamme tässä, mutta viekäämme se ulos. Annapas, kun koetan, jos jaksan nostaa arkkua."

Se painoi noin viisikymmentä naulaa. Tom jaksoi vaivalla nostaa sen, vaan ei kunnolla kantaa. "Tuon juuri arvasin", sanoi hän, "se näytti siltä kuin se olisi raskas, silloin kuin he kantoivat sen kummitushuoneesta — minä katselin sitä. Olipa hyvä, että otin säkit."

Kulta oli kohta säkkilöissä, ja pojat kantoivat sen risti-kallion luo.

"Hakekaamme nyt pyssyt ja ne muut kapineet," sanoi Huck.

"Ei, Huck, antaa niitten olla siellä. Ne ovat hyvät olemassa, kun alamme ryövätä. Pitäkäämme ne siellä koko ajan, ja pitäkäämme siellä juomakarkelommekin. Se on hyvin sopiva paikka pitää juomakarkeloita."

"Juomakarkelot, mitä ne on?"

"En minä tiedä. Vaan ryövärit pitävät aina juomakarkeloita, ja luonnollisesti pitää meidänkin pitää. Tule nyt Huck, me olemme jo olleet kauan täällä sisässä. Sitä paitsi on minulla nälkä. Kun pääsemme venheelle, pitää meidän syödä ja tupakoida."

He marrivat nyt esiin väripuu-pensaikosta, katselivat varovasti ympärillensä, havaitsivat ilman puhtaaksi, ja istuivat kohta syöden ja tupakoiden venheessä. Kun aurinko alkoi vaipua taivaan rannalle, työnsivät he venheen vesille ja lähtivät matkalle. Tom souti hämärässä pitkin rantaa iloisesti puhellen Huck'in kanssa, ja laski maalle kohta, pimeään tultua.

"Nyt Huck," sanoi Tom, "kätkemme rahat lesken halko-liiterin parveen, ja huomiamuna varhain tulemme lukemaan ja jakamaan niitä, sitten etsimme paikan metsästä, johon voimme ne kätkeä. Odota sinä tässä ja vartioi, niinkauan kuin minä juoksen hakemassa Ben Taylorin käsikärret. Minä olen takaisin minuutin kuluttua."

Hän hävisi, ja tuli kohta takaisin kärryin kanssa, nosti säkit niille, peitti ne monjailla vanhoilla rätillä, ja lähti matkalle, vetäen kuormaa jälestänsä. Kun he tulivat Wallisarin talolle, seisahtuivat he lepäämään. Juuri kuin he alkoivat jatkaa matkaansa, tuli Wallisari ulos ja sanoi:

"Ohoi, kuka siellä?"

"Huck ja Tom Sawyer."

"Hyvä! Seuratkaa minua, pojat, kaikki odottavat teitä. No, joutukaa, eteenpäin mars; minä vedän kärryjänne. Oh hitto, eipä ne olleetkaan niin kepeät, kuin ne näyttivät olevan. Onko teillä kuormana tiiliä tai vanhaa rautaa?"

"Vanhaa rautaa," vastasi Tom.

"Minä arvasin sen; tämän kauppalan pojat menettävät aikansa ja vaivaavat itseänsä vanhan raudan romun etsimisessä, ansaitaksensa parikymmentä centiä valu-pajasta paljon ennemmin, kuin kunnan työssä, jossa saisivat puolta suuremman palkan. Vaan ihmisen luonto on nyt semmoinen. Kiiruhtakaa, kiiruhtakaa!"

Pojat tahtoivat tietää, miksi semmoinen kiiru oli.

"Älkäähän nyt olko siitä millännekään; saatte nähdä kunhan tulemme Douglaan lesken luokse."

Huck, jota aina tähän saakka oli epäluulolla kohdeltu, sanoi peloissansa:

"Herra Jones, me emme ole tehneet mitään."

Wallisari nauroi.

"Vai niin, minä en ole varma siitä, poikaseni. Minä en ole varma siitä. Etkös sinä ole lesken kanssa hyvä ystävä?"

"Olen. Hän on varsinkin kohdellut minua aina hyvästi."

"No hyvä, mitä sinä sitten pelkää?"

Tähän kysymykseen ei Huck ennättänyt saada selville vastausta, ennenkuin jo havaitsi itsensä Tom'in kanssa puukatuksi lesken vieras-huoneeseen. Herra Jones jätti kärryt porstuan eteen ja seurasi heitä.

Paikka oli juhlallisesti valaistu, ja kaikki ne, joilla vähänkin oli sanomista kauppalassa, olivat läsnä. Thatcher'in, Harper'in, Rogers'in, tati Polly, Sid, Mary, pastori, sanomalehden-toimittaja ja joukko muita oli siellä, itsekukin parhaissa vaatteissansa. Leski otti vastaan pojat niin sydämellisesti kuin tällaisia olennoita voi vastaan ottaa, sillä he olivat aivan taliset ja saviset. Tati Polly kävi tulipunaiseksi häpeästä, ja rypisti otsaansa sekä puisti päätänsä Tom'in tautta. Kumminkaan ei kukaan kärsinyt niin kuin pojat itse. Herra Jones sanoi:

"Tom ei ollut vielä kotona, niin ett'en luullut häntä löytävänikään; vaan sitten kompastuin hänen ja

Huck'in päälle juuri ovellani, ja niin toin heidät tänne suurimmalla kiuruudella."

"Se oli oikein tehty," sanoi leski. "Tulkaat mukaan, pojat."

Hän vei heidät sänkykammariinsa ja sanoi:

"Peskää ja pukeutukaat nyt. Tässä on kahdet uudet vaatteet — paidat, sukat, kaikki täydellisesti. Ne ovat Huck'in — ei, ei kiittämistä, Huck — herra Jones on ostanut yhden puvun, minä toisen. Vaan ne sopivat teille kummallekin. Pukekaat ne päällenne. Me odotamme — tulkaat sitten alas kuin olette tarpeeksi itseänne siistineet."

Hän jätti nyt pojat yksinensä.

VIIDESNELJÄTTÄ LUKU.

Huck sanoi:

"Me voisimme kavuta alas, jos meillä olisi nuora. Ikkuna ei ole korkealla maasta."

"Turhaa puhetta. Miksi sinä tahdot kavuta alas?"

"Siksi, ett'en ole tottunut tuollaisiin ihmisiin, ja varsinkin noin suureen seuraan. Minä en voi kärsiä heitä. Minä en tule alas, Tom."

"Ole nyt tuhmuuksia puhumatta! Ei se tee mitään. Minä puolestani en ujostele rahtuakaan. Minä otan sinut suojaani."

Sid astui sisään.

"Tom," sanoi hän, "täti on odottanut sinua koko jälkeen puolen päivän. Mary otti esiin valmiiksi sinun juhlavaattesii, ja kaikki olivat liikkeessä sinun tähtesi. Sanos, tämä tali ja savi eikös se ole sinun vaatteillas?"

"Kuulkaas, Herra Sid, olkaa hyvä ja hoitakaa omia asioitanne. Vaan minkätähden tämä juhllisuus on?"

"Se nyt on lesken tavallisia kestiä. Tällä kertaa se on Wallisarille ja hänen pojillensa siitä hyvästä työstä, jonka tekivät hänelle tässä tuonoissa yönä. Pojat — minä voin kertoa teille jotakin, jos tahdotte tietää."

"No, mitä se olisi?"

"Niin, vanha Jones aikoo hämmästyttää ihmisiä täällä tänä iltana, minä kuulin hänen salaisuutena kertovan siitä tätille tänään, vaan minä luulen, ett'ei salaisuudesta ole enää juuri paljon jäljellä. Kaikki tuntevat sen — itse leskikin, vaikk'ei ole siitä tietävinänsäkään. Se oli aivan välttämätön herra Jones'elle, että Huck oli täällä — hän ei voinut tuoda esiin tuota salaisuutta Huck'itta, ymmärrättekös?"

Sid hymyili hyvin itserakkaasti.

"Sid, sinäkö se olet, joka olet kielinyt?"

"Oh, ole huoletti siitä, kuka sen on tehnyt! Joku on sen tehnyt, siinä on kaikki."

"Sid, koko kaupungissa ei löydy kuin yksi ainoa henkilö, joka on niin kelvoton, ja se olet juuri sinä. Jos sinä olisit ollut Huck'in siassa, niin olisit sinä hiipinyt pois paikalta, etkä olisi sanonut ristitylle sielulle roistoista mitään. Sinä et voi muuta tehdä kuin ilkeyttä, ja sinä et kärsi muita kiitettävän hyvistä töistä. Tuossa on sinulle — eikä kiittämistä, niinkuin leski sanoo."

Tom antoi Sid'ille useampia korvapuustia, ja auttoi häntä ulos ovesta hyvällä potkulla peräpakaroille.

"Mene nyt alas kaipaamaan tätille, jos tohdit, niin huomenna saat maksun."

Joitakuuta minuuttia myöhemmin istuivat lesken vieraat illallispöydän ympärillä, ja tusina lapsia oli istutettu pienempien pöytäin ympärille samassa huoneessa, maan ja ajan tavan mukaan. Kun aika tuli, piti herra Jones pienen puheen, jossa hän kiitti leskeä siitä kunniasta, jonka hän oli osoittanut hänelle ja

hänen pojillensa, "vaan," sanoi hän, "täällä on neljäskin henkilö, jonka kainous —"

Ja niin edespäin, ja niin edespäin. Hän ampui salaisuutensa Huck'in osallisuudesta, tuossa yöllisessä seikassa, niin dramallisella ja juhlallisella tavalla kuin mahdollista, vaan se huomio, jonka se nosti, oli teeskennelty, eikä ollenkaan niin meluava, kuin se muussa tapauksessa olisi voinut olla. Kumminkin näytti leski jokseenkin suurta kummastusta, ja osoitti Huck'ia kohtaan niin paljon ystävyyttä ja kiitollisuutta, että Huck milt'ei unhottanut vaivaansa uusissa vaateisansa, syystä kun nyt joutui kaikkein katseltavaksi ja ylistettäväksi, jota oli aivan mahdotoin kärsiä.

Leski sanoi tahtovansa antaa kodin Huck'ille kattonsa alla ja kasvattaa hänet, ja sitten antaa hänelle rahasumman, jolla voisi alottaa pienen kaupan. Tom'in aika oli tullut. Hän sanoi:

"Huck ei tarvitse rahoja. Huck on rikas!"

Seurue voi niin ja näin pidättää itseänsä naurusta. Vaan äänettömyys oli vähän harmillinen. Tom katkasi sen:

"Huck'illa on rahaa. Te ette ehkä usko sitä, vaan hänellä on jokseenkin paljon. Te ette tarvitse nauraa; luullakseni voin näyttää teille ne. Odottakaahan silmänräpäys."

Tom juoksi ulos. Vieraat katselivat hämmästyksissänsä toisiansa ja heittivät kysyväisiä silmäyksiä Huck'iin, jonka kieli näytti olevan kiini lukittu.

"Sid, mikä Tom'illa taaskin on?" kysyi täti Polly. "Hän — no, minä en koskaan pääse selville hänen kanssansa. Minä en ole koskaan —"

Tom astui sisään, kantaen raskaita säkkiänsä, ja täti Polly ei lopettanut lausettansa. Tom kantoi keltaisen rahan paljouden pöydälle ja sanoi:

"Tuossa — mitä sanoin minä teille? Puolet ovat Huck'in, toinen puoli on minun!"

Jokainen äimistyi niin, ett'ei kyennyt edes huokumaan. Kaikki katsoa tuiottivat, eikä kukaan virkkanut mitään hetken ajalla. Sitten alkoivat he yhdestä suusta pyytää selitystä. Tom sanoi voivansa antaa sen, ja niin tekikin hän. Kertomus oli lavea, vaan kaikin puolin hauska. Kun se oli lopussa, sanoi herra Jones:

"Minä luulin valmistaneeni pienen äkki-ilon täksi illaksi, vaan nyt se ei ole suuresta arvosta. Tuo panee sen kokonaan varjoonsa, sen myönnän." Rahat luettiin. Niitä oli enemmän kuin kaksitoista tuhatta dollaria. Näin suurta summaa ei ollut kukaan läsnäolijoista nähnyt samalla kertaa, vaikka useampia henkilöitä oli läsnä, joilla oli kiintonaisissa omaisuuksissa paljon enemmän.

KUODESNELJÄTTÄ LUKU.

Lukija saa olla aivan vakuutettu siitä, että Tom'in ja Huck'in onnellinen löytö nosti suuren huomion köyhässä ja pienessä Pietarin kauppalassa. Noin suuri summa helisevää rahaa näytti aivan mahdottomalta. Siitä puhuttiin, sitä katsottiin kieroilla silmillä, ja ihailtiin, kunnes monen porvarin päätä alkoi viepottaa tuo terveyttä vahingoittava kiihoitus. Jokaikinen "Kummitushuone" Pietarissa ja sen lähisyydessä olevissa kylissä tutkittiin nyt, lauta laudalta, ja aarteiden etsiä niiden perustukset kaivoivat — ei ainoastaan pojat, vaan aika miehetkin — joista jotkut olivat hyvin prosallisia ja jokapäiväisiä. Missä vaan Tom ja Huck näyttäisivät, niin imarreltiin, ja ihailtiin heitä. Pojat eivät voineet muistaa sitä, että heidän muistutuksillansa olisi ennen ollut jotakin arvoa, vaan nyt muistettiin ja kerrottiin heidän sanansa, ja kaikki mitä he tekivät näytti yhdestä ja toisesta syystä olevan merkillistä — he olivat selvään kadottaneet voimansa jokapäivällisissä asioissa sekä töissä että puheissa; paitsi tätä muisteltiin heidän entistä elämäänsä ja havaittiin sen todistavan kummallista omaperäisyyttä. Kauppalan sanomalehti julkaisi palstoissansa poikain elämäkerran.

Douglaan leski otti tallettaaksensa Huck'in rahat kuuden prosentin korolla, ja täti Pollyn pyynnöstä teki tuomari Thatcher samoin Tom'in rahain kanssa. Kummallakin pojalla oli nyt sisääntulot, jotka sanalla sanoen olivat liialliset — dollari joka arkipäivältä, ja puoli dollaria Sunnuntaipäiviltä, läpi vuoden. Juuri niin paljon kuin pappi sai — ei, niin paljon kuin hänelle oli luvattu — sillä tavallisesti ei hän voinut saada niitä sisään. Yhdellä ja yhdellä neljänneksellä dollaria maksoi hyvin tuommoisen pojan ruo'an, huoneen ja koulunkäynnin näinä yksinkertaisina aikoina — ja vieläpä vaatteet ja pesunkin, jos tiukka tuli.

Tuomari Thatcher oli saanut suuret aatteet Tom'ista. Hän sanoi, ett'ei tavallinen poika kuunaan olisi pelastanut hänen tyttönsä luolasta. Kun Becky, suurimmassa salaisuudessa, kertoi isällensä, kuinka Tom oli ottanut koulussa selkäänsä hänen tähtensä, oli tuomari nähtävästi liikutettu; ja kun tyttö koetti puolustaa tuota suurta valhetta, jonka Tom oli esiintuonut, saadaksensa johdatetuksi rangaistuksen hänen niskoiltansa omille niskoillensa, sanoi tuomari innostuneella äänellä, sen olevan ylevän ja jalon valheen — valheen, joka voipi nostaa ylös päänsä ja kulkea historiassa, yhtä hyvin kuin Georg Washington'in totuus kirveestä. [Tarkoittaa erästä kertomusta Washington'in nuoruudesta. Suomentajan muist.]. Becky'sta näytti isänsä tätä sanoessa paljoo pulskemmalta ja uhkeammalta kuin milloinkaan ennen. Hän meni heti kertomaan tästä Tom'ille.

Tuomari Thatcher toivoi kerran Tom'ista saavansa suuren lakimiehen tai sotilaan. Hän sanoi tahtovansa hankkia Tom'in Kansallis-Sotakouluun, ja sitten maan parhaimpaan lakikouluun, niin että hän olisi valmis ja kelvollinen kumpaan virkaan hyvänsä.

Huck Finn'in rikkaus ja se, että hän oli Douglaan lesken suojeluksen alla, saattoi — ei, viskasi hänet seuroihin, joissa hänen vaivansa olivat aivan kärsimättömät. Lesken palveliat pitivät hänet puhtaana ja siistinä, kammattuna ja harjattuna, ja peittivät joka ehto hänet niin puhtaitten lakanain väliin, joissa ei niin likapilkkua löytynyt, jota olisi ystävänänsä voinut painaa sydämeensä. Hänen täytyi syödä veitsellä ja kahvelilla, käyttää salvettia, kuppia ja talrikkia; hänen täytyi lukea läksynsä, käydä kirkossa, puhua niin siististi ja sievästi, että oma kielensä tuntui aivan törkeältä; kääntäyisipä hän missä tahansa, niin tunsu hän itsensä joka haaralta vangituksi sivistyksen siteillä.

Hän kantoi urhoollisesti vaivojansa kolme viikkoa, vaan sitten oli hän eräänä päivänä kadonnut. Kahdeksanviidettä tuntia etsitti leski, joka oli aivan murheissaan, häntä. Yleisö oli suruissansa; häntä etsittiin kukkuloilta ja laaksoista ja hänen ruumistansa harattiin joestakin. Varhain kolmantena aamuna tämän jälkeen meni Tom Sawyer älykkäästi kyllä kaivelemaan tyhjiä aarnia, jotka olivat teurastus huoneen takana, ja yhdestä niistä löysi hän karkurin. Huck oli juuri syönyt eineeksensä joitakuita varastettuja leivoksia ja pötkötti nyt tyytyväisenä tupakoiden. Hän oli pesemätön, kampaamaton ja puettu vanhoihin riekaleihinsa, jotka tekivät hänet ihailtavaksi vapautensa ja onnensa päivinä. Tom ajoi ulos hänet ja kertoi hänelle, minkälaisen levottomuuden hän oli matkaan saattanut ja kehoitti häntä menemään kotia. Huck'in muodolta katosi tuo tyyni levollisuus ja hän muuttui hyvin surulliseksi. Hän sanoi:

"Älä puhu siitä, Tom! Minä olen koettanut, vaan ei se mene; ei se mene, Tom. Ei se sovi minulle; minä en ole tottunut siihen. Leski on kyllä ystävällinen ja hyvä minulle; vaan minä en voi kärsiä tuota puuhaa. Hän pakoitti minua nousemaan ylös joka aamu samalla ajalla, hän pakoitti minua peseytymään ja kampaamaan itseäni, kunnes olin kulua tyhjäksi, ja hän ei antanut minun maata halkoliiterissä. Sitten täytyi minun käydä noissa konnan-vaatteissa, jotka puristavat minut kuoliaaksi; en tiedä mitenhän lienee, vaan minusta tuntuu, niinkuin en voisi hengittää niissä, ja ne ovat niin kauhean hienot ja pulskat, ett'en uskalla istua, maata tai piehtaroida missään. En ole saanut ratsastaa kellarin-ovella — oh, varmaankaan vuosikauteen; minun piti käydä kirkossa, ja hikoilla ja hikoilla — minä en voi kärsiä noita kauniita saarvoja! Minä en saa pyytää siellä yhtään karpäistä, en purra mälliäni, ja täytyy käydä kengässä koko pyhäpäivä. Leski syö silloin kuin kello soi; menee maata kuin kello soi; nousee ylös kuin kello soi; kaikki on niin säntillään, ett'ei tavallinen syntinen ihminen sitä voi kestää."

"Vaan niinhän kaikki tekee, Huck."

"Siitä en ole millänikään, Tom. Minä en ole kaikki, ja minä en kestä sitä. Se on aivan kauheata olla noin sidottuna. Ja elatuksensa ansaitsee aivon helposti — minä en ota korkoa ruokatavaroista, jotka saa tuolla tavalla. Niin täytyi minun pyytää lupa, jos tahdoin mennä ongelle, lupa uimaan — lempo vieköön, niin täytyi pyytää lupa kaikkiin. Minä opin puhumaan niin hienosti, että olin aivan onnetoin; minun täytyi mennä joka päivä vinnikammariin noitumaan ja melskamaan saadakseni makua suuhuni, muutoin olisin kuollut, Tom. Leski ei antanut minun tupakoida, ei jurnuttaa, ei haukotella, ei venytellä, eikä ruopia itseäni muitten nähden."

Sitten, erityisellä vihan ja ylenkatseen osotteella:

"Ja, sitten saakeli soikoon, piti hän rukouksia koko ajan. En kuunaan ennen ole nähnyt mokomata akkaa! Sitten täytyi minun tehdä työtä, Tom. Ja paitsi sitä, niin pian kuin koulu aukiaa, pitäisi minun siellä ruveta käymään; vaan sitä en tee, Tom. Tiedätkös mitä? Kun asiat oikein tutkii, niin ei se näy olevan ollenkaan niin hauskaa olla rikassa, kun ihmiset sanovat. Siinä on suru, surun päälle, ja vaivaa yksi toisensa perään, niin että toivoisi olevansa haudassa koko ajan. Nämä vaatteet sopivat minulle, ja tämä aarni sopii minulle, enkä koskaan tule enää jättämään näitä. Tom, minä en koskaan olisi paitsi noita rahoja joutunut tämmöiseen pulaan; ota sinä juuri sentähden minunkin osani ja anna minulle silloin tällöin kymmen-cent'inen — ei usein, sillä minä en pidä muusta kuin semmoisesta, joka on jokseenkin vaikea saada — ja mene sitten lesken luo pyytämään puolestani anteeksi."

"Oh, Huck, sinä tiedät, ett'en voi tehdä sitä. Se ei olisi oikein; ja paitsi sitä, jos jatkat jonkun aikaa tätä uutta elämääsi, niin tulet pitämään siitä."

"Pitämään siitä! Niin — niinkuin tulisin pitämään tulisesta uunista, sittenkuin olisin istunut tarpeeksi kauan sen päällä. Ei, Tom, minä en tahdo olla rikassa, ja minä en tahdo asua noissa hiiden tukahuttavissa huoneissa. Minä rakastan metsää, jokea ja aarniani, ja niissä tulen pysyttelemäänkin. Saakeli! juuri, kun meillä oli pyssyt ja luola ja kaikki valmisna ryöväämään ruvetaksemme, niin piti näitten hiiden tuhmuuksien tulla turmelemaan kaikki tyyni!"

Tom keksi tilaisuuden:

"Vaan, Huck, ei rikkaus estä minua rupeamasta ryöväriksi."

"Eikö! Hurraa siis — vaan onko se oikein, oiken totinen totuus, Tom?"

"Niin totinen totuus, kuin minä tässä. Vaan me emme voi ottaa sinua ryövärijoukkoon, jos et sinä ole siisti, ymmärrätkös?"

Huck'in ilo oli masennettu.

"Etkö sinä voi ottaa minua, Tom? Vaan enkös minä mielestäsi kelvannut meri-rosvoksi?"

"Kelpasit; vaan se on kokonaan toista. Ryöväri on paljoa korkeampi kuin meri-rosvo — tavallisesti. Melkein kaikissa maissa ovat ne hirveän korkeita aatelismiehiä — herttuoit ja senlaisia."

"Kuules, Tom, etkös ole aina ollut siivo minua kohtaan? Et sinä tahdo heittää minua seurastasi, Tom? Et sinä tahdo tehdä sitä, mitä Tom?"

"Huck, en minä tahtoisi tehdä sitä, ja minä en tee sitä, vaan mitä ihmiset sanoisivat? 'Hyi' sanoisivat he, 'Tom Sawyer'in joukko! Paljaita riekaleita jäsenenä!' Ja he tarkoittasivat sinua, Huck. Siitä sinä et pitäisi, vai miten?"

Huck oli ääneti vähän aikaa, viimein sanoi hän:

"Hyvä, minä menen takaisin lesken luo kuukaudeksi ja koettelen vielä kerran, jos voin oppia tuohon uuteen elämään, kunhan sinä otat minut rosvojoukkoosi, Tom?"

"Käsi päälle, Huck! Tule nyt, vanha karri, minä pyydän leskeä, ett'ei hän pidä sinua kovin kiinteällä."

"Teetkö sen, Tom, teetkö sen todellakin? Se on 'pulskesti.' Kunhan hän vaan antaisi myöden noissa pahimmissa tapauksissa, niin minä tupakoisin salaisuudessa, kiroileisin salaisuudessa ja koettaisin kestää, vaikka halkeaisin! Milloin aletaan koota joukkoamme ja ruvetaan ryöväämään?"

"Paikalla. Kootaan pojat, ja pidetään receptioni ehkä jo tänä iltana."

"Pidetään mitä?"

"Receptioni."

"Mitä se on?"

"Se on vanhoa, kaikissa olla avullinen toisillensa, eikä koskaan ilmoittaa joukon salaisuuksia, vaikka hakattaisiin pieniksi kappaleiksi ja, jos joku vahingoittaa jotakuta joukon jäsentä, niin on hän tapettava ja koko hänen sukunsa."

"Se on hauskaa — se on oikein hauskaa minusta, Tom!"

"On se, ole varma siitä. Ja vala on tehtävä puolen yön aikana, jylhimmällä ja kauhemmalla paikalla kuin löytyy — kummitushuone on paras, vaan ne ovat nyt kaikki hajoitetut."

"Vaan puolen yön aika on hyvä kaikissa tapauksissa, Tom."

"On kyllä. Ja vala on tehtävä ruumiin-arkun kannella ja nimet kirjoitettavat verellä."

"Tuo nyt on jotakin! Oh se on tuhannen kertaa pulskempaa, kun merirosvona olo. Minä olen lesken luona, kunnes kaadun, Tom; ja jos minusta tulee oikein aika ryöväri, ja kaikki ihmiset puhuvat minusta, niin luullakseni, saa hän olla ylpeä siitä, että on nostanut minut loasta."

Loppulause.

Näin loppuu tämä historia. Kun tämä on ainoastaan pojan historia, niin on sen loppuminen tähän, kertomusta ei voisi jatkaa paljon pidemmältä, ennenkuin siitä tulisi kertomus miehestä. Jos romaanin kirjoittaa täysikasvuista ihmisistä, niin tietää hyvin mihin on lopetettava — se on, siihen, kun tulevat naimisiin; vaan kun lapsista kirjoittaa, niin on lopetettava siihen, jossa paraiten sopii.

Useimmat niistä henkilöistä, jotka tulevat esiin tässä kirjassa, elävät vielä kunnioitettuina ja onnellisina. Ehkä joskus sopii ottaa nuorempain historia uudelleen katseltavaksi, saadaksemme tietää, minkälaisia miehiä ja naisia heistä on kasvanut, jonkatähden lienee parasta, ett'ei virkkaa nyt mitään tästä osasta heidän elämässänsä.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK TOM SAWYER: KOULUPOJAN HISTORIA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations

concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116,

(801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.